¶ Incipiunt opera sup constitutiones prouinciales et Othonis.

W. p. 180.

Liber primus. De summa trinitate et fide catholica.

¶ Johannes pethani.

Ignorãtia sacerdotũ ⁊ infra. Ne ẽs pigrorãtiã se excuset q̃n sciat articlos fidei/ q̃s oẽs eccl'ie ministri scire tenent eos sũmaria vt sequit̃ pstringimus brevitate. ¶ Sciẽdũ ẽ. vii. esse fidei articulos ptinẽtes ad ministeriũ trinitatis: quorũ q̃tuor ptinẽt ad divinitatis intrinseca/ tres vero ptinẽt ad effect⁹ Primus est vnitas divine essentie i triũ psonaꝝ idiuisibili trinitate. Juxta illud. Credo i vnũ deũ. Secũs est credere pr̃em ingenitũ esse deũ. Tertius est credere filium vnigenitũ esse deum. Quartus est credere spm̃ sanctum / nec genitũ/ nec igenitũ esse deũ: ꝫ a pr̃e ⁊ filio p̃cedẽtẽ. Quint⁹ ẽ creatio celi ⁊ tre. Hoc ẽ ois visibilis ⁊ inuisibilis creature a tota diuisibili trinitate. Sext⁹ ẽ satisfactio eccl'ie p spm̃ sanctũ ⁊ gr̃e sacramenta: ⁊ cetera oia in quibus cõicat eccl'ia xpiana. In quo intelligitur q̃ eccl'ia cũ suis sacramẽtis ⁊ legibus p spm̃ sanctũ oẽi hoi q̃tũcũq; p̃tõzi sufficit ad salutem q̃ extra ecclesiã nõ est salus. Septimũ est cõsũmatio eccl'ie p gloriã eternã in carne et aia veraciter suscitande. ⁊ p oppositũ intelligit dãnatio eterna reprobor̃. Itẽ alii septẽ articuli ptinẽt ad xp̃i humanitatẽ. Primus est incarnatio seu ẽa carnis assũptio/ ex sola per spm̃ sanctũ virgine gl'iosa. Secũs est veri incarnati dei natiuitas ex virgine incorrupta. Tertius est veri xp̃i passio/ ⁊ mors in cruce sub tyranno Pylato. Quartus est descencio xp̃i ad inferos in anima quiescẽte corpore in sepulchro ad spoliationẽ tartari. Quint⁹ est vera xp̃i resurrectio. Sext⁹ est vera ip̃ius ad celos ascẽsio. Septimus est ipsius venturi ad iudicium certissima expectatio. ¶ Idem.

Altissimus ⁊ infra. Attendãt sacerdotes q̃ cũ cõmunionẽ sacramẽti porrigũt simplicib⁹ tpe paschali vel alio sollicite eos instruant sub panis specie eis simul dari corpus ⁊ sanguinẽ dñi/ immo xp̃m integrum viuum ⁊ verũ qui totus est sub specie sacramẽti. Doceãt etiã eosdẽ q̃

id quod eisdē tpibus in calice ppinat nō est sactaīnētum sed vinū purū eis hauriēdū traditū vt facilius sacramētū glutiant qđ ceperūt. Solis enim celebrantibus sanguinē sub specie vini cōsecrati sumere in huiusmodi minoribus ecclesiis est cōcessū. Instruāt etiā eosdē sumptū ore sacramentū nō nimis dentibus cōminuere: sz tritū inodice sorbere pfecte: ne particulā aliquā eueniat in dētiū interstitiis vel alibi remanere. ¶ De cōstitutionibus. Idē.

QUia incōtinētie vitiū ⁊ infra. Cōstitutiōes dñi Octoboni cōtra cōcubinarios editā ptipim⁹ inuiolabilit obseruari. Omnibusq; ⁊ singulis coepis suffraganeis nostris in virtute obediētie: ⁊ sub pena suspēsionis ab officio ⁊ bñficio quā in ipsos ferim⁹ si spōte citra hec fuerint negligentes firmiter iniungendo mandam⁹ quatin⁹ cōstitutionē pdictā faciāt in quattuor anni pncipalibus capitulis ruralibus p se vel p eorū officiales: vel saltē p decanos rurales vl gerētes eor vices distincte ⁊ apte corā toto capitulo: exclusis laicis recitari. Quā recitationē p monitiōe habere volum⁹/vt libere ⁊tra cōs vitiosos hmōi p redi valeat. ne causari possint cū ad executionē pdictionis in eos late sniālit i cōstitutiōe pdicta pcessū fuerit: se monitos nō fuisse. Si q; aūt pdicte cōstitutiōis recitationem maliciose impedierit excōicatiōi subiaceant ipo facto. Si qs vero neglexerit eā recitare vel decan⁹ vel gerēs vicē ei⁹ omni sexta feria in pane ⁊ aqua ieiunare teneat nisi infirmitas impedierit donec in sequenti capitulo ipsā recitauerit seu fecerit recitari. ¶ Joannes stratfort.

EXterior habitus ⁊ infra. Auctoritate cōsilii precipimus/vt locor ordinarii qbus de subditor excessib⁹ spectat inquirere in locis siue iurisdictiōi subiectis: per se vel alios annuatim inquirant sup obseruatione constitutionis per nos edite de habitu clericali. Et contra reos in hac parte cōstitutionē ipsam p penas in eadē limitatas diligenti cautela faciant obseruari. ¶ Idem.

HUius ergo cõsiliis xstitutiões ꝛ puisa remedia pꝛeci
pim⁹ vt nꝛa puincia cãtuariensis futuris tpibus in
uiolabiliter obseruari. Mandantes nꝛis coepis ꝛ suffra-
ganeis vniuersis: vt ipsas cõstitutiones p se vel per alios
(vt eius exigit) publicẽt ꝛ faciãt publicari ac in publicã no
tionẽ dꝛeduci: ad vtilitatẽ cõez laudẽ ꝛ gl'iaz nois iesu xp̃i

¶ De consuetudine. Hymon langham.

STatutũ ꝛ infra. Qꝛ vo hui⁹ occasione statuti inter
rectoꝛes eccl'iaꝝ ꝛ parochianos suos lites quas exti-
guere cupimus frequentius oꝛiunt/ illud duximus syno-
dali interpꝛetatione declarãdum: vt videlicet si decedẽs
tria vl' plura cuiuscũqꝫ gñis in bonis suis habuerit aialia
optima: cui de iure fuerit debitũ: reseruato ecclesie sue: a-
ctua sacramẽta recepit dũ viueret: sine dolo fraude seu cõ
tradictione qualibet p recõpensatiõe subtractiõis decima
rum personaliũ necnõ et oblationũ: scdm melius aial re-
seruetur post obitũ p salute aie sue ecc'lie sue hmõi libe-
randũ/ q si duo tm̃ in wnis decedẽtis extiterint animalia
de mansuetudine ecclesie actio quelibet nomine moꝛtua-
rii remittatur. Quodꝫ si mulier superstite viro obierit
ad solutionẽ moꝛtuarii minime coerceatur. Sꝛ si post obi
tũ mariti in domo cũ familie regimine vidua per annũ su
peruixerit/ iuxta foꝛmã superi⁹ scriptã ad moꝛtuariũ obli
getur. Hac autẽ interpꝛetatione ꝛsuetudini laudabili su-
per moꝛtuariis in nostra pꝛouincia aliter obseruare nolu
mus pꝛeiudiciũ generari: quin si decedẽs numeruꝛ hmõi
aialium habuerit: seu habuerit vir ve aut vxoꝛ pꝛius aut
post decesserit super pꝛestatiõe moꝛtuarii ꝛsuetudo eccle-
siastica obseruet. ¶ Ad solutionẽ autẽ debiti de iure vel
cõsuetudine moꝛtuarii renuentes volumus p locoꝛũ oꝛdi
narios censura ecclesiastica coartari. Edmundus.

QUil⁹ rectoꝛ decimas ecclesie sue nõdũ pceptas vẽde
re plumat aũ annunciationẽ btẽ Marie ỽginis: a q̃
die fructus de cõsuetudine cedere debẽt: ad ipsoꝛ rectoꝛ/

si ante hmõi fructuum perceptionem decesserint: debita vel legata persoluenda. ¶ Idem Edmundus

EOs qui nõ de legittimo matrimonio nati sũt: ⁊ absq; dispensatione sufficienti ordinati fuerint: eos etiã q̃ non suis epis ꝓpter licentiã suoꝝ epoꝝ seu ꝓlatorũ ad sacros ordines ꝓmoti fuerint: ab executione ordinis sic suscepti suspendimus: donec dispensationis gr̃am fuerit consecuti. ¶ Item decernim⁹ q̃ hi qui in cõscientia peccati mortalis ꝓius ꝓpetrati/ vl̃ ꝓpter questum tempora le tantum sacrum ordinẽ susceperint: officiũ suum nõ exequantur: nisi ꝓius a peccato hmõi per sacramentũ penitentie fuerint experti. ¶ Idem Edmundus.

IN ꝓximis et infra. Oẽs qui irregularitatẽ in ordine suscepto: vl̃ aũ vel post ordines susceptos contrat ⁊traxisse. Nisi cũ eis dispensatũ fuerit exꝓresse per eos q̃ cum eis dispensare poterũt/ ab officii executione denunciam⁹ esse suspensos: donec cũ eis sup hoc legittime fuerit dispensatum Irregulares quo ad ꝓmissa intelligimus homicidas aduocatos in causa sanguinis/ symoniacos interuentores symoniacarũ pactionũ. Et qui a labe illa infecti scienter ordines susceperũt: ab hereticis scismaticis vel noiatim excoicatis sciẽter ordinatos. ¶ Itẽ bigamos corruptaꝝ maritos: deo sacratarũ virginũ violatores: excoicatos ⁊ furtiue ordines suscipientes sortilegos ⁊ ecclesiarũ incendiarios/ et qui alii huiusmodi existũt.

¶ De temporibus ordinandoꝝ. Richardus

QUia quidã ⁊ infra. Epis nre iurisdictioni discretus q̃ sciẽt clericũ vl̃ parochianũ alterius epi ordinauerit sine ipsi⁹ epi licẽtia speciali/ ab ipsius collatiõe ad quã talẽ susceperit vl̃ ordinauerit/ vsq; ad cõdignã satisfactionem se nouerit esse suspensum. Walterus.

QUam quanta ⁊ infra. Ꝓhibemus ne q̃s abbas vel ꝓior monachus vl̃ canonic⁹ suos ab alio epo q̃ loci diocesano faciat ordiari/ nisi cũ litteris dimissoriis ipius

epi: vel in eius absentia vicarii sui generalis.

¶ De scrutinio in ordine faciendo. ¶ Idem.

QVm quanta ⁊ infra. Nullus ad ordines accedat vel admittat̃: nisi canonice fuerit examinat⁹. Minores clerici ad iferiores gradus non admittantur: nisi idoneos habeãt pr̃sentatores/ ⁊ p testimoniũ eorũ admittantur. Nullus etiam symoniacus/ homicida/ excõicatus/ vsurarius/ sacrilegus/ incendiarius/ vel falsarius/ vel alius habens canonicũ impedimentũ ad quoscũq; ordines pr̃sumat accedere/ vel ad eosdẽ pr̃sentetur: aut quomodolibz admittatur. ¶ De sacra vnctione. Edmund⁹.

PAnni chrismales nõnisi in vsum ornamentor̃ eccl'ie conuertantur. Similiter alia ornamenta ecclesie ñ põtificalem accipiunt benedictionẽ nullo modo in ꝓphanos vsus deputẽtur. Et archidiaconus in sua visitatione an hoc seruetur diligenter inquirat. ¶ Walterus.

SAcerdos ⁊ infra. Adultus confirmandus per sacerdotem loci vt pr̃ius confiteatur admonendus est/ et sic postea confirmetur: et ad confirmationem veniat ieiun⁹ ob reuerentiam sacramenti. Frequenter etiam moneantur parentes per sacerdotes vt paruulos baptisatos ad cõfirmationẽ ducãt: nec diu expectent aduentũ epi. Sed pr̃o cõfirmatione pueros ad eum ducant/ vbi eum pr̃ope adesse audierint post baptismum q̃citius poterunt secũq; fascias siue ligaturas deferãt cõpetentes. Paruuli quoq; confirmati tertia die post cõfirmationẽ deportent̃ ad ecclesiam ⁊ frontes eorũ p manus sacerdotũ in baptisterio ꝓpter reuerẽtiã chrismatis abluantur: ⁊ ibidem ligature eor̃ tũc insimul cõcrement̃. Itẽ ad cõfirmationẽ nullus puer teneat̃ a pr̃e vitrico/ vel matre nouerca. Et volum⁹ q̃ hec ꝓhibitio sepe per sacerdotes in ecclesiis publicetur vt sciant parentes ac alii qui pueros tenent ad confirmãdum q̃ spirituale vinculum in hoc sacramento ita contrahitur vt in baptismo. ¶ Idem.

De sacra vnctione.

Cum magna reuerentia deferat oleū infirmoꝝ ad infirmos/ eosq; ipos inungant sacerdotes cum magna deuotione ⁊ oratiōū celebritate que ad hoc sunt ordinate. Moneāt populū sepe sacerdotes cū magna deuotione eos saltē q̄ sunt etatis. xiiii. annorum et supra. ad extreme vnctionis sacramentū recipiendū. Et q̄ post sacramentū susceptum licite possit reuerti ad opus cōiugale. Effectus enī istius sacramenti patet ex verbis apostoli Jacobi dicētis. Si infirmat̄ q̄s ex vobis iducat presbyteros ecclie vt orent sup illū/ vngētes eū oleo stō in noie dñi. Et oratio fidei saluabit infirmū/ et alleuiabit eū dominus. Et si in peccatis sit dimittentur ei.

Decham.

Cum sacri crismatis cōfectio de anno in annum per locoꝝ ep̄os sit agēda iuxta sacroꝝ canonū sanctiones/ ⁊ ipsū chrisma per eosdē cōfectū annuatim fidelibus sit tradendū/ et vet⁹ seu qđ supererit de veteri chrismate sit in sacris ecclesiis cōcremandū. Presbyteri quoq; q̄ presunt ecclesiis aut per se aut p̄ diaconos aut subdiaconos a locoꝝ ep̄is: annis singulis ad̄ pasche solēnitatē/ vl' ꝯcitius fieri poterit sacrū chrisma a singulis ecclesiis petere teneāt adeo/ vt si q̄s de alio chrismate ꝯ de isto nouo qđ ppria ep̄i largitiōe seu ꝯcessione accepit baptisare vel baptisatū in vertice vngere (nisi p̄occupāte morte) tentauerit ipse in se dānationis manifestā protulisse sniam. Qui dā tñ ignorantia crassa ducti q̄ dolo ꝺr esse vicina vel spū ⁊tumaci sacris in hac pte canonibus reluctantes qđ a crimine idolatrie seu pcō ariolādi nō multū oberrat/ vetus chrisma alicubi p biēniū/ alicubi p triēniū et eo amplius reseruātes eodē in baptismate et aliis sacrificiis dānabiliter abutunt/ nouū ab ep̄is locoꝝ de anno in annū nec ꝯtentes. Qđ ne fiat de cet̄o districte p̄cipimus sub pena suspensionis ferimus in contumaces contrariū facientes Quod idipsum de sacro cathecuminoꝝ oleo sane accipiē dum credimus intellectu.

Idem.

Confirmationis ꝛ infra. Contra negligentes confirmationis suscipere sacramentū statuimus: ꝙ nullus ad sacramētū corporis ꝛ sanguinis dñi admittatur extra articulū mortis nisi fuerit cōfirmatus vel nisi a receptione cōfirmationis rationabiliter fuerit impeditus.

¶ De sacramentis iterandis vel non. walterus

Sacerdotes ꝛ infra. Caueant diligenter parentes ne paruulos suos perferant iterato confirmandus: cuꝫ et ipsi paruuli ꝙ ipm sacramētū iteratū efficiantur irregulares: si masculi fuerint. Et ipsi parentes ex tali negligentia graui scdm canones subiaceāt vltioni. ¶ Idem.

Sacramentū extreme vnctionis āno elapso pōt licite iterari: vt videlꝫ quolꝫ āno semel ꝓferat i graui infirmitate de q̄ metus mortis imminet egroto. ¶ Pechā.

Quod in cōstructione ꝛ infra. Si forte cōtingat pueros propter mortis periculū a laicis baptisari: caueant sacerdotes ne baptismum legitime factum audeāt iterare. ¶ Idem.

Ignorātia sacerdoti et infra. Septē sūt gre sacramēta quorū dispensatores: sūt ecclesie prelati. Quorū quinq; ab hoibus debent recipi xpianis: vtpote baptism⁹ confirmatio/penitentia/ eucharistia / suo tpe et extrema vnctio. que tantum illis dari debet/ qui grauis infirmitatis iudiciis vident mortis appropinquare periculo quibus si fieri potest detur: cum sunt compotes mentis et rationis. Et si cōtingat eos freneti vel alia quacūq; alienatione mentis laborare. Si ante alienatinē erant de salute sua solliciti. Cōsulim⁹ nihilominus hoc sacramētū eis fiducialiter ministrari. Credimus enim et experimentis didicimus q̄tumcunq; frenetico (si tamen predestinationis sit filius) ipsius susceptionē vel ad habendū dilucidū interuallū vti saltē ad spūale ꝛmodū: vtpote vt augmentū gre proficiat. Sunt et alia duo sacramenta scꝫ ordo et matrimoniū. Quorū primus prefectus continet. scdm

vero noui testamēti tpe solis cōuenit imperfectis: ꝛ tñ ipm ex vi sacramenti credimus largiri gr̄am si sincero animo contrahatur. ¶ De filiis ꝓsbyterorū. Idem.

QUm a iure sit inhibitū ne absq; dispēsatione ap'lica ꝓficiank filii rectorū aut ꝓsbytero ꝙ in ecclesiis quibus patres eorū immediate seu ꝓximo ministrarūt: et constet ipsa beneficia vacare. Si cōtrariū de facto fuerit attemptatū/ꝓcipimus vt ꝓlati de ecclesiis sic vacantibus diligenter inquirant: et iuxta iuris exigentiam de eis non differant ordinare. Cautius ꝓcauentes de cetero ne tales ad hmōi bñficia vllo titulo admittāt nec contra iustitiā hereditati crucifixi per surreptionē locus successioni pateat.

¶ De clericis peregrinis. Walterus.

QUm quanta et infra. Ordinati in Hybernia/ wallia seu scotia/sine literis ordinariorū suorū commendatitiis/vl' admissoriis nō admittank a quocūq; infra ꝙincia nostrā ad ordinis sic susceptī executionem: nisi magna necessitas inducat: et tunc qđ cū eis auctoritate sufficienti fuerit dispēsatum sup executione ordinis mēorati/ vel alias a suis ordinariis ordo sic susceptꝰ ratificet. Ꝓuiso nihilominus ꝙ nullo modo admittank: nisi ꝓius cōstiterit de eorū legitima ordinatione/vite mundicia / parit et lr̄atura. Itē ꝓcipimꝰ ne sacerdotes ignoti (de quorū ordinatione nō cōstat) ad diuinorū celebrationē deseruiē do ecclesiis admittank: nisi de licentia ep̄i diocesani: cū ꝓr literas testimoniales/vel testimoniū bonoꝝ eis de eoꝝ vere cōstiterit ordinatione: ꝛ sufficienter fuerit facta fides.

¶ Thomas arundell in ꝙsilio Oxonien.

REuerendissime synodo ꝛ infra. Nullus capellanus admittat ad celebrandū in aliqua diocesi nr̄e. Cantuarien. ꝓuincie: in q̄ oriūdus siue ordinariꝰ nō fuerit deferat secum lr̄as ordinū suorū atq; lr̄as ꝙmendatitias diocesani sui. Et nihilominꝰ aliorū epoꝝ siue in quoꝝ dio

cesibus interi p magnū tps cōuersatus ē. In qb⁹ exp̄sse ca
ueri volum⁹ ꝛ mādamus de moꝛibus ꝛ ꝙuersatiōe eiusdē/
ꝛ an sit diffamatus de ꝛ sup aliq̄bus nouis opinionibus in
fide catholica/aut bonis moꝛib⁹ male sapiētib⁹ / vel sit de
eisdē oīno imunis. alinq̄n tā ipe celebꝛās q̄ ipꝛ sit celebꝛa
re pmittēs acriꝰ puniat. ¶ De offō archidiaconi. Stepha.
¶ archidiaconi sēdꝛ apostolā. Nō q̄ sua sūt querāt
sed que iesu xp̄i in sua visitatione puideāt q̄ canon
mule emendet/et q̄ sacerdotes rite nouerint verba cano=
nis pꝛoferre ꝛ baptismatis/ ꝛ q̄ in hac parte sanū habeāt
intellectū. Doceāt eni laicos in qua forma baptisare de=
beant in casu necessitatis / vt saltē hoc sciāt facere in aliq̄
idiomate. Pꝛouideant quoq̄ diligenter archidiaconi q̄
iuxta formam gñal' cōsilii eucharistie chrisma ꝛ oleū sctm.
Saluo sub clauibus fideli custodie recōdātur deputata.
Habeāt etiā archidiaconi in scriptis redacta oia oꝛnamē=
ta et vtensilia ecclesiarū. Vestes quoq̄ et libꝛos singulis
annis suo faciant conspectui pꝛesentari / vt videant que
fuerūt adiecta per diligentiā p̄sonarū/ vel q̄ tpe interme=
dio p ipsarū maliciā vel imperitiā deperierūt. Itē pꝛoui
deant de possessionibus/ vt ita singulis annis pꝛoficiant
ne ecclesia suo iure defraudet. ¶ Pecham.
¶ Isdē etiā tpibus ꝛ infra de publicatione articulorū
fienda/quibus sententia excoicationis incurritur
ipso facto archidiaconi diligēter inq̄rant. et quotiēs pꝛesbi
teros inuenerit instructionē moꝛtalē: videlicet. xiiii. arti=
culoꝝ fidei/decē mandatoꝝ decalogi/ duoꝝ p̄ceptoꝝ euā=
gelii/ septē operꝝ mie/ et septē pctōꝝ criminaliū cū sua p=
genie/ septē virtutū p̄ncipaliū/ ac septē sacramentoꝝ gr̄e
seu excoicationū sinias statutis tpib⁹ populo minime pꝛe=
dicasse seu publicasse: totiēs eos arguāt/ et pena canoni=
ca castigando suppleꝛe ꝙpellant/ quod temere admiserūt.
¶ Sint ecclesiaꝝ rectoꝛes ꝛ infra. Pꝛo= ¶ Walterus.
uideant archidiaconi vt linthiamina ꝛ alia oꝛnamē=

ta altaris sicut decet sint honesta. Et libros habeat ecclia idoneos ad psallendū pariter ⁊ legendum: ⁊ ad minus duplicia sacerdotalia vestimēta: ⁊ vt honor debitus diuinis officiis in omnibus impēdatur. Pzecipim⁹ etiā vt qui altari ministrat suppellicio induatur. ¶ Idem.

ARchidiaconi ⁊ infra. Iniungimus archidiaconis et eorum officialibus vt in visitationibus ecclesiarum faciendis: diligentem adhibeant considerationē ad fabzicam ecclesie/ ⁊ maxime cancelli si forte indigeant reparatione: ⁊ si quos inuenerint defectus huiusmodi/ certū sub pena pzefigāt terminū infra quē emendētur vel suppleātur/ per se ⁊ suos inquirant: in parochia in qua officium visitationis impendūt in rebus vt̄ psonis aliquid fuerit corrigendum et excessus si quos ibidem inuenerint vel tunc vel in pzoximo capitulo corrigantur.

¶ De officio archipzesbyteri. Pecham

IGnozātia sacerdotū ⁊ infra. Pzicipim⁹ vt quilibet sacerdos plebi pzelidens: quater in anno/ hoc est semel in qualibet quarta anni/ de vna solēni vt̄ pluribus/ p se vel per aliū exponat ppulo vulgariter absq; cuiuslibet subtilitatis textura fantastica .xiiii. fidei articulos/ decē mādata decalogi/ duo pzecepta euangelii scz gemine charitatis/ septē opera mīe/ septē pcā̄ mozralia sua cū pzogenie/ septem virtutes pzincipales/ ac septē gē sacramēta. Et ne quis a pzedictis per ignozātiā se excuset/ expositis xiiii. fidei articulis sub titulo cōgruēti. cetera sub quadā vt sequitur perstringimus/ summaria bzeuitate. Decem enim mandatozū pzecepta veteris testamēti/ tria ozdinātur ad deū/ q̄ dicūtur mādata pzime tabule/ septem vero ad p̄ximū q̄ dicūtur mandata secunde tabule. In pzimis pbibet ois idolatria/ cū dz. Nō habeas dios alienos cozā me/ in quo implicite pzohibēt oia sortilegia ⁊ oēs incantationes cum superstitionibus caracterū et huiusmodi figmentozū. In secundo mandato cum dz. Non assumes nomen

dei tui in vanū/pzohibetur pzincipaliter heresis vniuer-
sa:et secundarie omnis blasphemia et irreuerens dei no-
minatio/et pzecipue in periurio. In tertio mandato cum
dicitur. Memento vt sabbatū sanctifices/ pzecipitur cul-
tus religionis chzistiane/ad quē indifferenē clerici ⁊ laici
obligantur. Vbi sciendū est q obligatio ad feriādū in sab
bato legali secundū fozmā veteris testamenti expirauit
omnino cum ceteris in lege ceremoniis : ⁊ sufficit in nouo
testamento modus vacandi diuino cultui diebus dñicis ⁊
ceteris diebus solēnibus/ ad hoc auctozitate ecclesie de-
putatis: quibus diebus modus vacandi non est sumēd⁹
a superstitione iudaica:sed a canonicis institutus. Pzimum
secunde tabule mandatum est/ patrem ⁊ matrem expli-
te tpaliter ⁊ spūaliter honozare / implicite autē ⁊ sedario
ois homo p merito sui gradus ex eodē mandato intelligi
tur honozandus. In hoc mandato aūt intelligit non solū
pater ⁊ mater carnaliter/ verūetiā spūaliter: vt pater sit
pzelatus ecclesie mediat⁹ vel imediat⁹/ mater aūt eccl'ia
cuius sunt filii catholici vniuersi. Sedm est / non occides
in q implicite inhibetur illicita plona alicui⁹ iterēptio cō-
sensu/ verbo/ope/vl' fauoze. Implicite vero ois iiusta ali
cuius plone lesio inhibet. Spūaliter vero occidūt qui nō
reficiūt indigentes. Similiter occidūt qui detrahūt vl' q
innocentes oppzimunt ⁊ cōfundūt. Tertiū mandatū est/
nō mechaberis:in quo explicite inhibet adulteriū: implici
te vero foznicatio q explicite pzohibet i Deut. xiii. vbi dz.
Non erit meretrix de filiab⁹ israel / nec scoztator de filiis
israel. Inhibet etiā i eodē mādato ois ymixtio viri ⁊ mu-
lieris:quā bona matrimonii nō erubescant. Dis etiā nō vo-
lūtaria pollutio quocūq modo studiose vel volūtaria p-
curata. Quartū mādatū est Nō furtū facies. In quo ex-
plicite pzhibet clādestina cōtractio rei aliene inuito dño
Implicite vero ois iniuriosa/seu p fraudē/ seu p vsurā/
seu p violentiā/seu p metū rei vsurpatio aliene. Quintū

mādatū est. Nō loquer cōtra fratrē tuū/siue primū/falsum testimoniū. In quo explicite phibet falsa testificatio ad nocendū. Implicite aūt falsa testificatio ad īdignū cōtra merita promouenda. In hoc etiā mandato oē mēdacium: sed pernicios̄um pcipue cōdēnatur. Sextū mādatū est. Nō cōcupisces domū proximi tui: supple cū eius iniuria. In quo mādato implicite phibet cupiditas possessionis immobilis catholici precipue cuiuscūq. Septimū mādatū est. Non desiderabis uxorē proximi tui/neq seruū/neq ancillā/nō bouē / nō asinū/nec oīa q illius sunt/ in quibus oīs cupiditas possessionis aliene/ in qtū ad res mobiles cōdēnat. His aūt decē mādatis superaddit euāgeliū duo videlicet dilectionē dei ⁊ primi. Deū diligit qui pdicta mādata ex amore nō ex timore bñ custodit. Proximū aūt debet quilibet diligere sicut seipsū: vbi hec particula sicut nō dicit equalitatē: sed cōformitatem: vt videlz Diligas proximū tuū ad qđ teipz: hoc est ad bonū ⁊ nō ad malum / ⁊ quō teipm/hoc est spūalit ⁊ nō carnaliter sēm q carnaliter dicit vicio. Itē qtū teipm: hoc est in prospe-ritate ⁊ aduersitate/ sanitate ⁊ infirmitate. Item qtum teipm respectu tpaliū p tanto et plus diligas oēm hoiem et singulos: q oēm affluentiā tpalē. Itē sicut teipsū: pro tāto ⁊ plus diligas primi tui aiam siue aie salutē eternā: q propriam tuā vitā tpalē/sicut etiā aie tue vitā: debes preponere vite carnis tue. Item qualiter teipsū: vt videlicet oi homini in necessitate subuenias: sicut tibi velles in necessitate ⁊similiter subueniri. Hec ē oia itelligūt cū dicitur. Diliges primū tuū. ⁊c. ¶ Sex aūt mie sunt opera q ex euāgelio Mathei patefiunt: q sūt. Pascere famelicū. Potare sitiētē. Hospitio recipe peregrinū. Uestire nudū Uisitare infirmū. Cōsolari carceri mancipatū. Septimū ex Tobia colligit: qđ est sepelire corpa mortuor. Septē vō pcta capitalia sunt: superbia/inuidia/ ira/odiū/ accidia/ auaritia/gula/luxuria. Et est superbia amor excellētie pro

prie de q̃ oriunt iactantia/ostentatio / ypocrisis/scismata ⁊ similia. Inuidia vero est odiū felicitatis alicne / de qua oriūtur detractio/murmuratio/dissēsio/peruersa iudicia ⁊ similia. Ira est appetitus vindicte et nocumēti alienq̃ cū preuerat i corde fit odiū/de q̃ oriūtur pcutiōnes verboy/⁊ factoy plage/homicidia/⁊ similia. Accidia est tediū boni spūalis ex quo homo nec in deo nec in diuinis laudibus delectat. Ex qua sequit ignauia/pusillanimitas / desperatio/et similia. Auaritia est immoderatus amor mobilis ⁊ imobilis affluētie:vel illicite acq̃rendo / vl illicite detinendo. Ex qua oriūt fraus/furta sacrilegiū/symonia et oē turpe lucrū. Gula ē imoderatus amor delectationis circa gustū i cibo ⁊ potu. In qua ¶ntuplicit peccat. videlicet in tpe q̃ comedit nimis mane vel nimis tarde / aut nimis assuete: Itē in qualitate q̃ querunt cibaria nimis delicata. Itē in q̃titate / q̃ nimis comedit aut bibit/qđ est vilissimū gen° gule/et est nimiū in cibo ⁊ potu q̃ corp° aggrauat vel q̃ impedit sensū interiorē aut exteriorē seu q̃ ledit corporis sanitatē. Itē in auiditate ⁊ voracitate et vltimo in curiosa alimētoy pparatione pro gule delicijs excitādis. Que quinq̃ cōtinētur i hoc versu. Ocyus propere laute nimis ardēter studiose. Luxuriā non oportet notificare/cuius infamia aerem inficit vniuersū. Septē virtutes principales sunt. Fides spes charitas/ que ordinantur ad deū/et ideo theologice appellantur. Prudētia temperantia/iusticia/et fortitudo / per quas ad seipsū et proximū homo ordinatur. Et est actus prudētie bonū eligere. Actus iusticie recte facere. Actus autē tēperātie non impedire delicijs. Actus fortitudinis non dimittere bonū agendū pro angustijs et molestijs quibuscūq̃. Et dicunt he quattuor virtutes cardinales:hoc est principales/q̃ in istis quattuor plures alie sunt subiecte de quibus/q̃ pro simplicibus laboram°/ ad pñs āplius nō tractam° de. vii. gr̃e sacramētis supradictū est in loco suo. ¶ Edmundus,

De officio vicarii. De officio iudicis ordinarii.

Ite cõmoneãt sacerdotes mulieres pregnantes de parochia. vt cũ ipa part⁹ instare intellexerint sibi p=uideant q aquã proptam ⁊ paratam habeant pro partu/ si immineat necessitas baptisando / et propter imminens periculũ cõfiteantur sacerdoti/ ne subito prorcupate nõ possint cũ voluerint copiã habere sacerdotis.

¶ Stephanus in consilio Oronien'.

Presbyteroꝝ et infra. Presentis consilii diffinitione districte duximus iniungendũ. vt rectores ⁊ vicarii plebes sibi commissas pabulo verbi dei/ secundum quod fuerit eis inspiratum/ informare procurent/ ne canes mu ti merito iudicẽtur/ cum latratu salubri/ a caulis dominici=cis lupoꝝ spiritualiũ morsus non expellũt. Istud etiã euangelii memoriter retinentes q in nouissimo examine visitatores ifirmoꝝ premio remunerabũt eterno quo tiẽs fuerit expertiti/ celeriter accedãt ⁊ hilarit ad egrotos.

¶ De officio vicarii. Idem

Quam hostis ⁊ infra. Statuim⁹ vt nullus epoꝝ pmuni=cie nẽe quẽq ad vicariã admittat/ nisi velit in eccle sia in qua ei vicaria credit psonaliter ministrare. Ac ta=lis existat q infra breue tempus valeat in presbyteꝝ ordi nari. Quod si admissus fuerit aliqs et noluerit in presby=terũ ordinari vicarii beneficio spolietur. ¶ Idem.

Quoniam et infra Statuimus vt vicario perpetuo ad minus redditus q̃nq marchan assignet/ q̃ scz p q̃nq marchis solet dari ad firmã/ nisi forte in illis parti=bus wallie sit/ in q̃bus propter tenuitatẽ ecclesiarũ mino ri stipendio vicarii sint contenti. Prouideat quoq dioce sanus episcopus pensata ecclesie facultate/ vtrum vicari⁹ onera ecclesiastica subire debeat aut persona/ ad ea simul debeat cõferre vtriq. Prouiso th q archidiaconus loci si ue ab illis aut altero coꝝ debent procurari: vna tantum prouocatione sit contentus.

¶ De officio iudicis ordinarii. Idem

De ōlīō in ōr. De maio. ⁊ obe: De treu. ⁊ pa. De trāſac.

STatuim⁹ auctoritate p̄ñtis cōſilii vt p̄lati ſinguli elemoſynarios honeſtos habeāt. Et vt ip̄i p̄lati iuxta capitulum ſint hoſpitales: ⁊ vt hoꝛis cōpetētib⁹ ⁊ pauperes audiēdos: ⁊ iuſtitiā exhibēdo ſuā i publico exhiberi p̄ſentiā ꝓcurēt: ⁊ in p̄ſonis ꝓp̄ꝛiis cōfeſſionibus audiēdis interdū int̄ſint ⁊ penitētiis iūgēdis. ¶ Bonifacii.

ITem ſtatuim⁹ q̄ ep̄i in ſynodis ⁊ aliis conuocatio=nib⁹/ ⁊ ſinguli archidiaconi in ſuis capitulis: ⁊ capellani eccleſiaꝝ parochialiū in ſuis eccleſiis ter in āno denūciēt oībus q̄ clericali p̄ꝛiuilegio gaudere voluerint: q̄ habitū clericalē necnō coꝛā tonſurā patenter in locis debitis deferāt cōpetentē: ⁊ maxime coꝛam ſuis oꝛdinariis in eccleſiis: ⁊ cōgregationibus clericoꝛū.

¶ De maioꝛitate ⁊ obedientia. Robertus.

PReſbyteri ⁊ infra. Capellanis ad celebꝛandū in qua cūq̄ eccleſia noſtre p̄uincie receptis: debet iniūgi in virtute obedientie: vt ſint p̄ñtes in dieb⁹ dñicis ⁊ feſtiuis ac aliis q̄n et vbi matutine miſſe/ ⁊ alie hoꝛe cū nota dicūtur/ canentes/ legētes/ ⁊ p̄ſalmodiſantes: ſuꝑ quibus ab eis in eoꝛū receptiōe iuramentū recipi volumus ⁊ p̄ſtari. Item p̄reſbyteros hm̄ōi iuramento volumus aſtringi: q̄ rectoꝛib⁹ ⁊ vicariis ⁊ p̄ſidentibus eccleſiarū ſeu capellarū in q̄bus celebꝛauerint non detrahant: ſed q̄ eis ſimiliter parebunt ⁊ debitā reuerentiā faciant ⁊ impendāt.

¶ De treuga et pace. Edmundus.

MAgna nobis ⁊ infra. Diſtrictiōe p̄ecip̄imus: quatinus rectoꝛes ⁊ vicarii: ac alii eccleſiarū curati pacē (in quantū in eis eſt) cū oñib⁹ habētes parochianos ſuos moneāt vt in vnitate fidei ⁊ pacis vinculo vnū coꝛp⁹ ſint in x̄po. Inimicitias ſi eoꝛte fuerint in parochiis diligenter ſedātes/ amicitias copulantes/ diſcoꝛdantes ad cōcoꝛdiā reuocantes/ et q̄tū in eis eſt nō permittentes q̄ ſolo=cidat ſuper iracundiam parochianoꝛū ſuoꝛū.

¶ De tranſactionibus. Stephanus:

CEtex districtius duximus ihibēdū: ne archidiaconi vl' eoꝛū officiales aut alii iudices ꝑ bono pacis si qñ discoꝛdātes se sibi inuicē volunt concoꝛdare aliquid exigant: sed licentia petita liceat partibus a lite per compositionē discedere quādocūq; voluerit si tamen lis compositionē admittat: nec ꝓpter hoc penā aliquā eis infligant nisi eis de iustitia actoꝛis vel rei constiterit.

¶ De postulando. Idem.

QUoniā per aduocatos multociēs matrimonia turbantur. Statuimus vt sentētia lata ꝓ matrimonio aduocatus qui cōtra illā steterit hoc ipso ꝑ annū aduocatione ꝓximatus existat: nisi iudex cum in ipsa sententia ꝓpter iustū erroꝛē vel ꝓbabilē ignoꝛantiā expꝛesse habeat excusatū. ¶ Joannes pechā.

UEloces ad audiendū et infra. Nullus de cetero ꝑmittatur aduocatiōis officiū publice exercere nisi ꝓius ad minus per triennium audiuerit ius canonicū et ciuile cum debita diligentia. Huius aūt rei fidē et vbi nec de condigno apparet testimonio: nec per facti euidētiā ꝓꝓio faciat iuramēto. ¶ De ꝓcuratoꝛibus. Idem.

CEhoꝛrenda ꝛ infra: Statuimus vt nullus decanus seu archidiaconus vel eius officialis epi sigillum alicui ꝓcuratoꝛio apponat: nisi hoc ab eo ꝑtatur publice i iudicio vel extra iudiciū: vbi is qui ꝓcuratoꝛē constituit: ꝛ quē constat esse vex dñm ꝓs personaliter hoc requirat: vt fraus queliber excludat. Quicūq; vero decanus archidiaconus: vel eius officialis epi ex certa malicia contra eiū fuerit ꝑ triennīū ipso facto ab officio ꝛ beneficio sit suspēsus. Quicūq; etiā aduocat⁹ fatū vl' falsū ꝓcuratoꝛiū fieri ꝓcurauerit: suspēsus sit ꝓ triēniū ab officio aduocandi/ꝛ inhabilis sit ad beneficiū ecclesiasticum obtinendum Mō si sit vꝛoꝛat⁹ aut bigamus: excōicationi cubiaceat ipso facto. Et id qō per talē fictū vel falsū ꝓcuratoꝛē actū fuerit vel ꝓcuratū: modis omnibus ꝓ infecto reputetur

Procuratoꝛ aũt ipse totiꝰ falsitatis intẽtatoꝛ: ab oĩ actu legittimo perpetuo repellatur. Et hi oẽs nihilominꝰ si super hoc conuinci valeant parti ad interesse ꝛ restituenda damna omnia teneantur. Amen in nomine dñi.

¶ Explicit apparatus primi libꝛi.

¶ Incipit secundus. ¶ De iudiciis.

¶ Stephanus archiepꝰ in consilio Dronien.

INcaulis ꝛ infra. Statuimus vt decani rurales nullã cãm matrimonialem de cetero audire presumãt: sed earũ examinatio nõ nisi discretis viris cõmittat. quibꝰ assistẽtibus si cõmode fieri poterit postmodũ pronũcietur sententia. ¶ Joannes pecham

QUoddã ruraliũ ꝛ infra. Statumꝰ vt nulli tradat certificatoꝛiũ vel alias cõcedat sub sigillo alicuius decani ruralis cõsignatum: nisi prius in aliquo die solemni: intra missarum solemnia in ecclesia: vbi citatus fouet larem vel amplius cõuersatur: publice reticetur. Hoc adiũcto moderamine: vt citatus sufficiẽtes habeat inducias vt die ꝛ loco sibi prefixis competenter valeat comparere. Quod si aliquo casu th̃ tps arcet. q dilationi locus nõ pateat citatione facta publice coꝛã testibus detur certificatorium in ecclesia vel in vno loco publico coꝛam testibꝰ fide dignis: ita q dies citationis ꝛ locus in ipso certificatorio expꝛimant. Et sic nullo modo certificatoꝛiũ ante citationẽ factã. Et hoc iurẽt decani rurales fideliter se facturos in epali synodo omni anno. ¶ Symon mepham.

ITem oẽs illi ꝛ infra. Ut immunitas ecclĩastice violatoꝛes: qui videlicet de domibus/maneriis/grãgiis aut aliis locis ad archiepiscopos/ episcopos/ vel alias personas ecclesiasticas seu ad ipas ecclesias pertinẽtibus ãcẽ q̃ preter voluntatẽ aut permissionẽ dñoꝛ vel coꝛ q̃ sunt hmõi reꝛ custodes deputati: abstrahere/ consumere/ contractare ve presumpserint abstrahi cõsumi/ vel contractari fecerint seu hmõi abstractionẽ consumptionẽ vl̃ cõtra-

ctionē sub noīe: vel a familiaribus suis factam. ratum habuerint occasione difficultatis citationis eorundē nō euitent sicut pluries fieri consueuit ne contra eos ea occasione procedi valeat/ vt deberet de fratrū nostrorū ⁊ totius consilii consensu ⁊ assensu. decernimus quēcūq; violatorē hmōi si personaliter inueniri et tute adiri valeat psonaliter forę vocandū. Si vero nō iueniri vl̄ nō tute adiri valeat tūc in domicilio si quod habeat citari tute quo possit Si vero in domicilio qō habet citari tute nequeat: tunc in ecclesia parochiali ipsius domicilii: vel si nullū habeat vel non constet eū habere domicilīū: tūc in ecclesia cathedrali loci quo immunitas ecclesie ōr esse lesa: ⁊ nihilominus in eccl'ia parochiali eiusdē loci: si tute fieri possit: citationē decernim⁹ forę faciendā: huiusmodiq; citatiōnē in domicilio vl̄ in ecclesia publice vt premittitur factam. Volumus non solum in casibus suprādictis: sed etiā in omnibus casibus constitutionis dñi Octoboni quōdam apostolice sedis legati in Anglia: que incipit. Ad tutelam sic artari citatum/ acsi esset per citationē personaliter apprehēsus: eiusdēq; citationis virtutē ⁊tra eum posse procedi ad oēm effectum ad quem posset si citatus personaliter extitisset. Prefatos etiā ⁊ quoscūq; alios ecclesiastice libertat seu immunitatis violatores decernim⁹ in loco delicti: etiā si ibidem non inueniantur: tam ex officio iudicis q̄ ad partis instantiam posse conueniri. Utrum autem huiusmodi violatores ecclesiastice libertatis seu immunitatis inueniri seu tute adiri valeant domicilium ve habeant vel non volumus in dubio stari certificatorio illius cui mandatur citatio facienda. Et vt in premissis casibus et aliis iniuriam passi iustitiā debitā facilius assequātur districte hoc est approbante consilio ghali precipimus: vt oēs iudices ordinarii nr̄i cantuarien̄ prouincie se inuicem sine aliqua difficultate iuuent in citationibus ⁊ executionibus faciēdis ac q̄buscūq; mādat̄ licit̄ exequendis. ¶ Stratforth.

Excussis ꝛ infra. Mꝛ epi et archidiaconi ꝛ eoꝝ officiales ꝛ alii ordinarii eoꝝq; cõmissarii citationes primarias p correctionibus delinquẽtium fieri per rectores vicarios seu parochiales sacerdotes demãdãt ipis frequẽter imponi: q; super his quibus fit citatio confessiones citatorũ occultas in foro anime eis factas pruerse reuelant Quapropter in ipos scadalisantur turpiter: et illis extũc parochiani pcã renuũt confiteri. Statuimus q; hmõi citationes primarie dictorũ ordinariorũ fiende auctoritate per rectores aut alios predictos de cetero nõ mandẽtur ꝛ fiant per officiales apparitores decanos aut illios ministros eorũdẽ. Si vero hmõi citationes primarie rectoribꝰ vicariis aut presbyteris demãdent: ipi sup his parere minime teneant: sed citationes ipe primarie facte per eos ac exinde subsecute censura vel processus sint ipo iure irriti ꝛ inanes. ¶ De foro cõpetenti. Bonifacius archiepꝰ

Contingit aliq̃ q; clerici sine delectu personarũ q̃q̃ in fctõ nõ fuerint deprehensi nec aliqui tanq̃ facino rosi vel suspecti de crimine seu delicto vel iniuria psonali capiũtur p ptẽtiã laicalẽ ꝛ in carcere detrudũt: nec reddunt ordinariis eos reqrẽtibus scdm canones libere iudicãdi. Et si clerici q̃bus crimina imponunt corã iudicibꝰ secularibꝰ vocati nõ ꝓparuerint foris bãniunt a regno. Mꝛ vero in hoc libertas ecclesiastica ꝓfundit cũ clericus a laico iudicat. Statuimꝰ q; si clerici sit capti noti fuerit: ꝛ honesti capiẽtes ipos ꝛ etiã detinẽtes: ꝛ ꝓtra requisitionẽ ordinariorꝝ reddere recusantes p locorꝝ ordiarios publice excõicati nũcient. Loca etiã in q̃bus detenti fuerint: ꝛ terre capientiũ ꝛ detinentiũ supponantur ecclesiastico interdicto: donec ordinariis eorꝝ reddãtur: ꝛ sup hmõi excessu satisfecerint ꝓpetẽter. Illi aũt qui eis taliter falsa crimia impsuerint: seu maliciose ꝓfinxerint ꝓmenta: vel fraudes ꝓpter quas capti fuerit ꝛ iuste detẽti: excõicati similit nũcient Cũ sint excõicati auctoritate ꝓsilii Oroñ. ipo facto Cleri-

ci vero vagi ⁊ ignoti capti ex causis aliquibus ⁊ detēti si in possessiōe clericatus inuēti fuerint p̄ locoꝝ ordinarios req̄rant a dño rege/vl̄ ab eo q̄ hꝫ ptātē reddēdi eosdē vt ipsos restituat p̄ eccl̄iā liberalē iudicādos. Et si denegē tur p̄edar ⁊tra resistentes: ⁊ detētores p̄ penas superius recitatas. Dō si clerici ecclesie redditi p̄ trāsgressione alī qua p̄sonali amerciati fuerint a iudice seculari p̄lati ad hmōi amerciamenta eroluenda p̄dictos clericos nō ⁊pel lāt cū a nō suis iudicibus fuerint ⁊dēnati. Et si ꝓpter hoc p̄lato distringi aut attachiari ⁊tigat: se defendant ⁊tra hmōi attachiationes vel districtiōes p̄ remedia antedicta. Itē fiat quotienscūq̄ fuerint amerciati viri eccl̄iastici p̄ iudicē secularē p̄ his q̄ ad forū eccl̄iasticum mere pertinere noscunt. ¶ Excerpta ex rōnionibus regis.

QIrcunspecte agatis et infra. De negocio tangente Noꝛ winceſi: epm̄ et eius cleꝛū non puniendo eos si placitum tenuerit de his que sunt mere spūalia: videlicet de coꝛrectionibus quas p̄lati faciunt p̄ moꝛtali pctō vt puta p̄ foꝛnicatione/adulterio ⁊ hmōi: p̄o q̄bus aliq̄s in fligitur pena coꝛporalis: aliq̄s pecuniaria maxime si cōuictus fuerit de hmōi liber homo. Itē si p̄latus puniat p̄ ecclesia non facta cymiterio non clauso: eccl̄ia discoperta vel non decenter oꝛnata. In q̄bus casibus nō pōt ifligi p̄ na alia q̄ pecunia. Itē si rectoꝛ petat a parochianis suis oblationes vel decimas debitas vel cōsuetas/vel si rectoꝛ cōtra aliū rectoꝛē agat de decimis maioꝛibus vel minoꝛi bus dūmodo nō petatur quarta bonoꝛū alicuius ecclesie Itē si rectoꝛ petat moꝛtuariū in partibus vbi moꝛtuariū dari cōsueuit. Itē si p̄latus alicuius eccl̄ie / vel aduoca tus petat a rectoꝛe pensionē sibi debitā: nā oēs pensiones hmōi p̄tē de sunt in foꝛo ecclesiastico. De violēta etiā ma nuū iniectione in clericū: ⁊ in causa diffamationis placitū tenebit in curia xp̄ianitatis: dūmodo ad coꝛrectionē p̄tī agat: ⁊ petatur pecunia. ¶ Joannes stratfoꝛth.

Dex inualescens malicia ⁊ infra. Cũ nre prouincie nonnulli aliis malignari conantes breuia regia de compoto seu trangressione: vel alia ꝯtra illos quibus nocere deliberãt: ad extraneos comitatus in ꝗbus nũq̃ fuerũt aduersarii nec ꝯtraxerunt vel deliquerũt ibidẽ bona vel administrarũt inibi cuiuscũq̃ fraudulenter ⁊ malicioſe impetrare presumunt ⁊ adeo cõtra eos ignorãtes clam plequunt in illis ꝙ relegant vel foris bãniunt de regno. Vnde cũ processus et snia ꝯtra ignorãtes ⁊ taliter indebẽ los habiti a iure merito reprobentur: ne sit malicijs hoim indulgendũ. statuimus vt quicũq̃ clerici vel laici in nra prouincia talia surreptice fraudulenter vel malicioſe de cetero vt premittit impetrantes et plequentes facientes et procurantes seu ad ea impendentes sciẽter consiliũ auxiliũ vel fauorẽ: aut ea rata habentes suo noie facta maioris excõicatiõis snia incurrunt ipso facto. ¶ Idem.

Excussis ⁊ infra. Considerantes ex eo ꝙ quidam epõrum archidiaconorũ et aliorũ ordinariorũ officiales sua consistoria sessiones ⁊ capitula de tribus in tres vel de quattuor in quattuor septimanas ãnis singulis celebrantes per varia loca suarũ iurisdictionũ ⁊ decanatuum nre prouincie illuc frequẽter quo victualia venalia cum difficultate obtinere valeant declinantes rectores ⁊ vicarios ecclesiarum in locis quibus huiusmodi sua celebrãt consistoria: sessiones seu capitula vel vicinis similibus sumptib⁹ onerant excessiue. ac scandali calumnie materiã suscitant grauius. Quod si per rectores ⁊ vicarios ecclesiarũ huiusmodi diebus illis splendide non procurẽtur ad votũ ipos laboribus verantes: questitis coloribus ⁊ caulis confictis infestant grauiter et molestant. Propter que et alias iniustas causas: presentis statuimus deliberacione consilij ꝙ huiusmodi consistoria singula sessiones et apitula a in locis iurisdictionũ ⁊ decanatuũ predictorum magis insignibus vel saltem in quibus victualia ꝛmuniter valeant inue-

niri venalia de cetero celebrẽtur. Nõq; officiales ꝛ ceteri ordinariorũ ministri suoꝝ sumptibus dominorũ tã in huiusmodi celebratione consistoriorũ sessionũ et capitulorũ ꝙ in aliis actibus: quos pro suis exercent dominis faciant q̃ incumbũt. Citationes autẽ ꝛ consistoria sessiones ꝛ capitula huiusmodi in aliis locis ꝙ exprẽssis superius celebrãda ꝛ processus quos in eos contigerit imposterũ fieri ipso iure decernimus fore nullos: ac officiales predictos ꝙ suorum dominorum expediendis negotiis sumptus a dictis subditis exigẽtes seu ipos occasione nõ prestationis sumptuum huiusmodi infestãtes eoipso ab officio et ingressu ecclesie suspensos volumus remanere.

¶ De feriis. Symon mepham.

Animarũ saluti prospicere cupiẽtes initiũ ordimur de fontibus saluatoris. Statuimus itaq; et ordinamus: vt dies illa sctã parasceues qua saluator noster dñs iesus xp̃s pro salute hoim pretiosam aiam suam post multa flagella posuit in cruce. Scõm ritũ eccl'ie in lectione cũ silentio: in oratione cum ieiunio/in compunctione cum lachrymis festiue celebretur. Auctoritate etiã presentis cõsilii districti⁹ inhibemus ne de cetero quispiã seruilib⁹ ipsa die intendat operibus vel queuis alia exerceat que pietatis cultu fuerit aliena: per hoc tamen legem pauperibus non imponimus: nec diuitibus prohibemus. quin ad agri culturã pauperũ promouendã. suffragia consueta charitatis intuitu subministrent. ¶ Idem.

Adhec. Qz inẽ oẽs sctos memoria beatissime v̄ginis marie matris dñi eo frequẽtius agiẽ atq; festiuius quo maiorẽ gr̃am apud deũ q̃ eius cõceptionẽ predestinatam ad vnigeniti sui tpalem originẽ et oim salutẽ veraciter ordinauit credit inuenisse vt ꝙ hoc salutis nr̃e: ꝙuis remota primordia i q̃bus deuotis occurrit mẽtibus spũalium materia gaudiorum deuotionem: oibus augeant ꝛ salutẽ Venerabilis anselmi predecessoris nr̃i: q̃ post alia quedã

ipsius antiquioꝛa solemnia cõceptiõis solemne supadde=
re dignũ duxit vestigiis inherentes. Statuimus ⁊ firmis
pꝛecipiendo mãdamus: quatinus festũ conceptionis pꝛe=
dicte in cũctis ecclesiis nr̃e cantuarien̄.pꝛouincie festiue ⁊
solemniter de cetero celebꝛetur. ¶ Symon islepe.

Ex scripturis et infra. De fratrũ nr̃oꝛum cõsilio dies
festos pr̃tibus inserere duxim⁹ quib⁹ ab vniuersis
seruiẽtibus operibus etiã rei publice vtilib⁹ pꝛ nr̃am cã=
tuarien̄.puinciã fuerit regulariter abstinẽdũ. In pꝛimis
sacrũ diẽ dn̄icũ ab hoꝛa diei sabbati vespertina inchoãdũ
nõ an̄ hoꝛã ipam pꝛeueniẽdo: ne iudaice pfessionis parti=
cipes videamur. Qd̃ etiã in festis q̃ suas vigilias hñt ob=
seruek. Itẽ festũ natiuitatis dn̄i.sctõꝛũ stephani. Joan=
nis euangeliste. Innocẽtium. Thome martyꝛis. Circum=
cisionis domini. Epyphanie dn̄i. Purificationis btẽ Ma=
rie virginis. sci mathei apli. Annũciationis beate Marie
v̄ginis. Pasche cũ tribus dieb⁹ sequentib⁹. sci marci euã=
geliste. Philippi ⁊ Jacobi apl̃oꝛ. Inuentionis sc̃e crucis
Ascensionis dn̄i. Pẽthecostes cũ tribus diebus sequẽtib⁹.
Coꝛpoꝛis xp̃i. Natiuitas beati Joannis baptiste. Petri
⁊ Pauli apl̃oꝛ. Trãslatiõis sci thome martyꝛis. Sancte
Marie magdalene. Jacobi apli. Laurẽtii martyꝛis. assũ=
ptionis btẽ marie. Sci bartholomei. Natiuitas sc̃e ma=
rie. Exaltationis sc̃e crucis. Sci mathei apli et euangeli
ste. sci Michaelis. sci luce euangeliste. Symonis et Ju=
de apl̃oꝛ. Oim sctõꝛ. sci Andꝛee apli. sci nicholai. Con=
ceptionis btẽ marie. sci Thome apli. Solẽnitas dedica=
tionũ eccl̃iarũ parochialiũ ⁊ sctõꝛ in quoꝛ honoꝛe eccle=
sie parochiales ꝺ̃dicãt. Alia festa q̃ in singulis dioc̃esibus
dicte pꝛicie p̃ locoꝛũ oꝛdinarios ex certa sc̃ia peculialiter
inducũtur ⁊ infra. Reliqs enī sctõꝛ festiuitatibus impune
pꝛterũt opa fieri consueta. ¶ Henricus Chichele.

Ineffabilis et infra. Nos qui dei laudẽ in sctis suis
i quib⁹ gl̃iosus exiſtit in nr̃a pꝛouincia cupimus am

pliari regis ⁊ regni icolaꝝ ad hoc hortãtibus excitati. cõfratrũq; nostroꝝ ⁊ cleri ꝓuicie nře ducti zelis quimimo ⁊ nãi ꝓuincialis zelii roboze ac decreto suffulti ãtiquoꝝ patrũ piũ erga sctõs dei deuotiõis affectũ prosequẽtes. festũ beati Geozgii martyzis sub officio duplici ⁊ ad modũ maiozis duplici festis tã per clericũ q̃ ꝑ populũ dicte prouincie per vniuersas ecclesias eiusdẽ de expzesso cõsensu nrorũ fratrũ cleri antedicti. Volumus/statuimus/⁊ precipimus annis singulis perpetuis futuris tpibus solẽniter celebzari: ⁊ in ipso festo ab omni seruili opa per oẽs ciuitates ⁊ loca ipsius ꝓuincie:sicut ⁊ ꝓout in festo natalis dñi precipimus feriari quo magis in ipo festo plebs fidelis ad ecclesias conueniant: deũ laudẽt: ⁊ ipsius et omniũ btoꝝ patrocinia deuotius iplozẽt et pro rege ⁊ regni salute instent frequentius ⁊ exozẽt. Ad hec dicti prouincialis zelii auctozitate discernimus ⁊ etiã statuimus per presentes q̃ festa sctoꝝ Dauid ⁊ Cedde epoꝝ ⁊ wenefrede vginis de cetero ꝑ totã ꝓuinciã nrãm antedictam suis tpib⁹ videlicet scti Dauid primo:scti Cedde scdo mensis Martii diebus/wenefrede aũt tertio die Nouembzis cum regimine chozi ⁊ nouem lectionibus perpetuis futuris tpibus etiã celebzentur. ¶ Idem.

Anglicane ecclesie ⁊ infra. De fratrũ nostroꝝ ⁊ clerici in pñti consilio pñtiũ voluntatibus ⁊ assensu et nihilominus ad xpianissimi pzincipis ⁊ regis nostri instãtiã specialẽ sctissimi cõfessozis et põtificis Joannes de beuerlaco memoziã vbiq; ꝑ nrãm pzouinciam votiuis ⁊ deuotis affectibus durimus ad exaltandã. Statuimus igitur ⁊ de predictoꝝ fratrum nroꝝ cõsilio et assensu ꝑ petuis futuris tempozibus ozdinamus q̃ festũ depositionis dicti scti:qđ septimo die Maii: videlicet i crastino sancti Joãnis aũ pztã latinã dignoscit cõtingere ad modũ festi vnius cõfessozis ⁊ põtificis paschalis tpis cũ regimie chozi scdm vsum saꝝ ecclie ꝑ pzouinciam nrãm anteidctam

futuris cuiꝰ ppetuo celebret. Cetez qz in festo trāslatio
nis eiusdē: qđ. xxv. die mensis Octobris/etiā ānuatī cōtin
git de sctis Crispino et Crispiano scđm vsum say ecclesie
predicte z lucuit: quasi p oēs eccl'ias puincie predicte cele=
brari: et seruitiū fieri ab antiquo. Ne vnius festi introduc=
tio diminutio alteriꝰ existat: sed magis sub vna celebrita
tis letitia. dicti martyres vna cū pēato confessore almifico
pariter honorent. De fratrū nostroꝝ et cleri predictoꝝ cō
sensu vnanimi: statuimus decernimus et ordinamus q de
cetero singulis ānis dictꝰ dies. xxv. Octobris vbiqz p pzo=
uiciā predictam cū. ix. lec. celebris habeatur. Quarū tres
prime erūt de ppzietate sctoꝝ Crispini et Crispiniani tres
medie de translatione sancti Joannis predicti/et tres vl=
time de expositione euāgelii plurimoꝝ martyꝝ cum seruí
tio scđm vsum Say in talibus fieri consueto.

¶ De sequestratione possessionis et fructuū. stratfozth

HReqūes puersozū et infra. Pēntis statuimꝰ delibera
tiōe cōsilii q in puincia nr̄a violatozes sequestroꝝ
per epos aut vicarios suos gñales ipoꝝ ve officiales prin
cipales ex causis iustis et veris i bonis ecclesiasticis aut ali
is in casibus iure pmissis interpositozū: post et ztra publi=
cationē debite factā in locis quibꝰ bona sic sequestra cōsi=
stūt maiozis excōicationis sniam ipso facto incurrant. Si
tñ a sequestro fuerit appellatū: et appellatio legitime p=
secuta ea pendente possessozes bonozū sequestratozum et
alii libere et impune vtantur eisdem.

¶ De psumptionibus. Stephanus in zcilio Oroñ.

QEpza et infra. Inhibemus ne quis eccl'ie sue renū
:ias a sibi substituto recipiat vicariā eiusdem cū ve
hementur possit pesumi q talia fiāt per illicitā pactionē
quod si secus ab aliquo pesumptum fuerit: ille vicaria et
aliis personatu pziuentur. ¶ De iureiurando. Idē.

QRelenti statuto diffinimus vt eps ab eo q pētatꝰ si=
bi fuerit recipiat iuramentum q propter pētationē

tiam nec ꝓmiserit nec dederit aliqd pñtati: nec aliquã ꝓpter hoc interit pactionẽ: maxime si pñtatus ipe semp hoc suspectus foze verisimilit videat. ¶ Bonifaci⁹ archidia.

¶ Venit ⁊ infra. statuimus ꝙ laici vbi de subditozum peccatis ⁊ excessibus cozrigendis per ꝓlatos ⁊ iudices ecclesiasticos inquiritur ad ꝓstandũ de veritate dicenda iuramentum per excõicationis sententias: sin opus fuerit cõpellantur. Impedientes vero ne huiusmodi iuramentum ꝓstet: per interdicti: ⁊ excõmunicatiõis sententiam arceantur. ¶ Robertus wynchelee.

¶ Presbyteri stipendiarii et infra. Presbyteri ꝓdicti die dñica vel festiua post admissionẽ suã iurabũt coram rectozibus vicariis vel eozũ vices gerẽtibus itra missaꝝ solemnia alioquin cozã locozũ ozdinariis apertis corã ipis sacrosctis ⁊ inspectis ꝙ ecclesiis vl capella parochialib⁹ in quibus diuina celebzent: earũq; rectozibus vel vicariis ac ipoz loca tenentib⁹: vel eis quoz interest: nullũ oino inferẽt damnũ seu ꝓiudiciũ: circa oblationes/pozciones/obuentiões/denarios perquisitos tricẽnaria: seu iura quecũq;: quocũq; noie censeant / immo q̃tenus in eis est eosdẽ seruabũt indẽnes in ꝑmissis ⁊ singulis ꝑmissozũ Jurẽt etiã specialiter dicti sacerdotes: ꝙ odia/ scãdala/rixas/⁊ ꝙtentiões inter rectozẽ et parochianos nullo modo suscitabũt/sustinebũt/aut aliquo modo fouebũt: sed quatenus in eis est cõcozdiã nutriẽt ⁊ seruabũt inter eosdem Volumus insup ac firmiter iniũgẽdo mandam⁹ quaten⁹ ꝓsbyteri supzadicti diuina nõ ꝓsumãt in ecclesiis seu capellis hmõi celebzare pziusq; ꝓstiterint sub fozma ꝓdicta iuramentũ. si tñ rectozes vel vicarii aut ceteri supza dicti voluerint ⁊ potuerint sic iurati decernẽtes ꝙ si quis ꝓsbyteri hmõi ꝙtra ꝓhibitionẽ hanc in loco sic eis interdicto celebzare ꝓsumpserint: eoipso irregularitatem incurrant ꝓter alias penas quas canones sacrarũ cõstitutionũ violatozes ozdinant infligendas. Dõ si ꝓdicti

capellani sic vt premittitur iurati coꝝ iudice ꝙpetēti sup violatiōe iuramenti hmōi p ꝓbationes legittimas fuerint ꝙuicti/aut sup hoc diffamati se purgare nequerint oīno amoueant: ⁊ tanꝯ piuris interdicat eis diuinoꝝ celebꝛacio in ꝓuincia nāa donec cū eis sup hoc canonice fuerit dispēsatū: ⁊ infra. Dicti ẽo rectoꝛes vel vicarii seu eoꝝ loci tenētes dēt benigne recipere iuramenta ꝓdicta: ⁊ de ꝓmissis ac aliis in hac parte statutis habebunt copiam conscriptā in ecclesiis suis.

¶ De appellationibus. ¶ Joannes stratfoꝛth. Frequens personarū et infra. Si ab interpositione sequestri fuerit appellatum/ ⁊ appellatio legittime ꝓsecutoꝛia pendente possessoꝛes bonoꝝ sequestratoꝝ ⁊ alii libere et impune vtant eisdē. ¶ Symon mephā. In cōsilio Oxoñ. quoddā dicitur emanasse statutū quo iter cetera ꝓhibet ꝙ a nullo grauamīe iudiciali ante diffinitiuā sententiā friuole appellet. Quodꝙ oēs aduocati ⁊ ꝓcuratoꝛes illius cōsiliatoꝝ ad obseruationem huiꝰ statuti astringi debeāt viculo iuramēti: ⁊ aliis in ipso statuto ꝙtentis (si ꝙtra illō venerint affugēdi) Nos hmōi statutū: qō sit color verboꝝ superficialiter palliet̄ur ad auferendū cū oppꝛessis: appellationis remediū extitit realiter introductū. Et ꝗquid ex eo vel ob id fuerit subsecutū penitus repꝛobamꝰ. Et oēs illos ꝙ ad hmōi obseruationē statuti ꝓstiterit iuramentū absoluimus ab eodē.

¶ Explicit liber secundus.

¶ Incipit liber tertius.

¶ De vita ⁊ honestate clericoꝝ. Stephanꝰ ī ꝙsilio. Oxo.

VT clericalis oꝛdinis honoꝛ debitus obseruetur: ꝓsentis consilii auctoꝛitate decernimus vt tam archidiaconi ꝙ decani et omnes alii in personatibus ⁊ dignitatibus constituti. Item omnes decani rurales et ꝓsbyteri decenter incedant in habitu clericali/ et cappis clausis vtantur

Idem quoꝝ obseruēt officiales ipoꝝ archidiaconoꝝ cū fuerit in ꝯsistorio. Et nec ipi nec alii clerici comā nutriāt sed honeste tonsi ⁊ coronati cōueniēter incedāt: nisi forte iusta cā timoris exegerit habitū transformari. Crapula quoq; ⁊ ebrietate ⁊ aliis que honestatē coꝝ deformāt oēs oino clerici abstineāt. Et vigilāter ad hec oia studiosi⁹ ob seruāda scōm formā generalis cōsilii a suis superioribus districtius cōpellātur. ¶ Joannes pecham.

QUamuis religionis ⁊ ifra. Statuto adherētes dñi Octoboni quōdam in anglia apostolice sedis legati Ordinamus et districte precipimus: vt quilibet clericꝰ cōstitutus in sacris ordinibus vestē exteriorē gerat dissimilē militari vel laicali: vtpote anterius ⁊ posterius nō byrratā/vel saltē ex forma sua militari vel laicali cōgrua honestate dissimilem. Et qui secꝰ facere presumpserit q̄ diu forme ꝯtrarie habitū tulerit ab ingressu ecclesie suspendatur. Et predictus legatus ꝯtra clericos portantes insulas ⁊ tenas coꝝā prelatꝰ aut coꝝā populo publice deferētes statuit. Vt si moniti minime se emendauerint ipo facto ab officio suspensionē incurrāt in qua si per tres menses pstiterint: extunc a beneficio sint suspensi: a qua suspensione absolui nequeāt nisi data sexta parte ecclesiasticoꝝ bonoꝝ suoꝝ per manus epoꝝ pauperibus erogāda. Nihilominꝰ penis aliis puniēdi ad arbitriū prelatoꝝ. Nos hmōi statutū aduertentes modice efficacie hactenus extitisse pro eo q̄ minores plati hmōi clericos mōstruosos monere nō audeant: propter quod in penas a dicto legato statuto videtur pusillanimitatis sue merito incidisse/⁊ raro clerici hmōi epoꝝ aspectibus se ꝓsentāt. Statuimus vt omni monitione cessante cū clericos iuris ignorātia non excuset et predicti clerici sue proteruie merito quotiēscūq; publice coꝝā populo vel prelatis hmōi insulas portauerint: nisi forsan in itinere penas omnes incidant supradictas. Mandamus insuper vt imposterum de talibus per decanatus

singulos fiat inquisitio specialis. Et cuiuscunq; sint gradus vel excellentie: contra ipsos in forma canonica procedatur. ¶ Ioannes stratforth.

Exterior habitus ⁊ infra. Hoc sacro approbante consilio statuimus ⁊ precipimus. q; quicunq; obtinẽtes beneficia eccl'iastica nr̃e p̃uincie in ordinibus sacris potissime constituti vestes et tõsurã clericales deferãt suo statui competentes. Si qui aũt clerici nostre p̃uincie publice incedentes in ea veste superiori breui aut stricta notabiliter aut cũ longis et latis excessiue manicis cubitus circunquaq; non tegentibus: sed pẽdulis: crinibus intonsis: barbis ve prolixis: aut ãnulis suis vtãtur digitis publice alii q; quibus ratione dignitatis et honoris hoc congruit seu in premissis: vel aliquibus premissoꝝ superius exprest si satis excesserint: nisi infra sex menses a tpe commissi excessus hmõi moniti se correxerit: ⁊ effectualit hmõi dimittãt excessus eccl'iastica habentes beneficia: post predictorum lapsum sex mensiũ: ipso facto ab officio suspensionem incurrant. In qua si per tres menses sequentes steterint a suis ertõe beneficiis nulla requisita monitione alia sint ipso iure suspẽti. Nec extunc per suos dioceſanos (quibus eorum absolutionẽ p̃sentis auctoritate cõsilii reseruamus) prius ab huiusmodi sententiis absoluantur q; quintam partem prouentuũ vnius anni suoꝝ beneficiorum ecclesiasticoꝝ persoluant: per dioceſanos eps in quorum dioceſibus huiusmodi beneficia obtinent pauperibus in locis beneficioꝝ suoꝝ degentibus infra tres mẽses post modũ fideliter erogãdam. Et suspensionibus huiusmodi durantibus. diuinis seu administrationibus dictoꝝ beneficiorum se ingesserint vel miscuerint sicut prius extunc dictis beneficiis eo ipo priuati. Non beneficiati vero clerici publice ⁊ cõmuniter pro clericis se gerentes si in predictis excesserint vel eoꝝ aliquibus nisi moniti infra sex mẽsium spaçium se correxerint cum effectu: eo ipso sint in-

habiles per quattuoꝛ mẽſes ad beneficiū eccleſiaſticū obtinendū. Et pꝛeter hec in vniuerſitatibus dicte pꝛouincie ſtudio litterarū vacantes et pꝛo clericis ſe gerentes: ſi ſe a pꝛemiſſis effectualiter nō abſtineant ad quoſcūq; gradus eccleſiaſticos ⁊ honoꝛes in ipſis vniuerſitatibus ipo facto reddantur inhabiles: donec ſuis moꝛibus atq; geſtu maturitatē exhibeant honeſtis ſcolaribus competentem ſaluis pꝛenis aliis editis cōtra hmōi delinquentes. Pꝛeſenti tū cōſtitutione noluimus pꝛohibere quin clerici apertis ⁊ patētibus ſup tunicis vel aliis menſalibus nupciatis cuꝫ manicis cōpetētibus locis ⁊ tēpoꝛibus opoꝛtunis ac etiaꝫ itinerantes ꝓ eo dūtaxat tpe (quo per patriā iter faciūt) bꝛeues et ſtrictas veſtes ſibi aſſumere: et illis vti valeant pꝛout eis videbitur expedire. Verum cū fronte libera certos redarguere nequeāt epi: ſi ſeipſos ⁊ domeſticos pꝛopꝛios non coꝛrigant in parte. Statuimus q epi nre pꝛouincie venuſtatē in tōſuris veſtibus ⁊ ceteris ſupꝛadictis obſeruent ⁊ a ſuis clericis commenſalibus faciant obſeruari.

¶ De cohabitatiōe clericoꝝ ⁊ mulieꝝ. ſteph. i ꝛſilio Oxo.

Ut clericalis oꝛdinis ⁊ infra. Clerici bñficiati aut in ſacris oꝛdinibus cōſtituti in hoſpiciis ſuis publice tenere concubinas non audeant/nec etiam alibi cum ſcandalo acceſſum publicū habeant ad eas. Et ſi foꝛte coꝛum concubine monitione publice pꝛemiſſa ab eis non receſſerint ab eccleſia dei (quam ſic infamare pꝛeſumunt) expellantur/nec admittantur ad eccleſiaſtica ſacramēta. Et ſi nec ſic duxerint abſtinendum excōicationis mucrone percellantur. Et tunc demum contra eos inuocetur bꝛachiū ſeculare. Ipſos autem clericos per ſubtractionem officii et beneficii canonica monitione pꝛemiſſa volumus exerceri

¶ De clericis coniugatis. ¶ Richardus.

Si qui clerici ⁊ infra ſubdiaconatum cōſtituti matrimoniū ꝛtraxerint ab vxoꝛibus ſuis (niſi de communi

consensu ad religionẽ transire voluerint: ꝛ ibi in dei seruicio permanere/ nullaten⁹ separenꝫ. sed cũ vxoribus viuẽtes ecclesiastica beneficia nullo modo percipiãt. Qui aũt in subdiaconatu vel supra ad mãimoniũ ꝙuolauerint: mulieres remittẽtes ꝛ iuitas relinquãt. ¶ Hẽricus chichele.

QUam ex eo ꝙ clerici coniugati bigami necnon laici iurisdictionẽ ecclesiasticã exercere: ac de crimibus ꝛ excessibus ad foꝛum: ꝛ cohercionẽ ecclesie ptinẽtibus interdum suo/ interdũ sub alieni noĩs vmbra seu velamine inuestigare ꝛ inquirere eaꝙ punire et coꝛrigere: ac excõicationũ lẽas ꝛ suspensionũ decernere pꝛesumuntur: ac negotioꝛũ coꝛrectionũ hmõi scribere et registrari: ac registroꝙ eoꝛũdẽ custodes existũt non modicũ patiaꝫ eccl'ia scandalum: ac ecclesiastica vilescat auctoꝛitas pariter ꝛ censura. Nos igiꝫ hmõi scandalis occurrere volẽtes: ꝛ eccl'ie honestati decoꝛiꝙ puidere cupiẽtes: sacroꝙ imitando vestigia canonũ. Ꝑfatis auctoꝛitate cõsilii oꝛdinamus et statuim⁹ ꝙ nullus clericus coniugatus/ bigamus/ siue laicus quouis exẽplito coloꝛe sub suo vel alieno noĩe: infra nr̃am cantuarien. pꝛouinciã de cetero iurisdictionẽ spũalẽ exerceat qualemcũꝙ. Nec in causis coꝛrectionũ scz cũ ad coꝛrectionẽ anime: vel vbi ex officio iudicis pꝛocedit scriba/ aut registrius aut registri coꝛrectionem huiusmodi custos quomodolibet existat. Nõꝙ quicũꝙ oꝛdinarius eꝑo inferioꝛ seu iurisdictionẽ obtinẽs ecclesiasticã clericũ ꝙiugatũ laicum vel bigamũ ad pꝛemissa vel eoꝙ aliqd assumere vel recipere: vel post duoꝛũ mensiũ spaciũ: a tpe publicatiõis hmõi ꝙstitutiõis in officio iurisdictiõis hmõi tolerare scienter seu retinere pꝛesũpserit: vel admissum vel imposterũ admittẽdũ realiter nõ admonuerit penã suspensionis ab exercitio iurisdictiõis hmõi: necnon ab ingressu eccl'ie incurrat ipso facto. Citationes insup ꝓcessus sentẽtie actaꝙ et gesta quecũꝙ per eos dẽ clericos ꝙiugatos laicos siue bigamos habita siue facta in pꝛemissis/ vel aliquo pꝛemissoꝙ

ꝙ modū luperi⁹ expressum: sint nulla cassa irrita et inania ipo iure. Idēq; clerici cōiugati bigami siue laici p̄missi. vel eoꝝ aliqui cōtra p̄fatis ꝓhibitionē ꝙlibet se ingerentes sniaꝝ maioꝝis excōicationis incurrant ipso facto.

¶ De clericis nō residētib⁹. stephan⁹ in cōsilio Oronien.

STatuimus ꝛ infra. Epi in ecclesiis suis cathedꝝalibus residere p̄ocurēt in aliquibus maioꝝibus festis ꝛ saltē in aliqua parte quadꝝagesime. p̄out anime sue saluti viderint expedire. ¶ Idem.

QUam hostis antiquus ꝛ infra. Soleꝛter cauendū est ne talibus cura gregis dñici ꝙmittat aut ꝙ negligūt aut ignoꝝāt custodie sibi cōmisse (vt decet) intēdere vigilāter. Statuim⁹ itaq; vt nullus epoꝝū ad vicariā quēq; admittat nisi velit i ecclesia (in q̄ erit vicaria ꝙcedit) persona liter ministrare ac talis existat qui infra bꝛeue tp̄s valeat in p̄sbyteꝝu oꝝdinari. Quod si admissus fuerit aliquis et noluerit i p̄sbyterū oꝝdinari vicarie bñficio spoliet. Et quia inhonestū est vt ecclesie p̄opter minoꝝes redditus pastoꝝibus maneāt desolate. Ꝑsenti de certo statuimus: vt ecclesie que in redditibus vltra quinq; marchas nō habent: non nisi talib⁹ plonis ꝙferant: que resideāt in eisdē: ꝛ in ꝑꝑia plona ministrēt. Quod si forte tales admissi fuerit q̄ residere noluerit aut etiā ecclie ministrare (cū nō nisi laboꝝātibus panis dñicus sit largiēd) ecclesiis ipis p̄missa admonitione debita per diocesanum episcopum spolietur. ¶ Joannes pechā.

PRꝛeterea ꝛ infra. statuimus vt rectoꝝes qui in ecclesiis non faciūt residentiā coꝝpoꝝalem: nec habent vicarios per iconomos suos hospitalitatis gēam exhibeant iurta quod sufficiunt ecclesie facultates adeo vt saltē parochianoꝝū paꝑum necessitati subueniat extreme. et vt qui ibidem veniunt transeuntesq; p̄dicant verbum dei necessaria recipiant coꝝpoꝝis alimenta: ne ecclesie ipsoꝝū inopie violentia a p̄dicantibus merito deseꝛantur. Di-

gnus enim est operarius cibo suo nec quisq; teneat propriis stipendiis militare. ¶ Joannes stratforth

IN decimis ⁊ infra. Huius approbatione cōsilii statuimus q religiosi in nostra prouincia beneficia ecclesiastica obtinētes scōm bñficiorū hmōi facultates annis singulis pauperibus parochianis bñficiorū eorūdē certā eleemosyne q̄titatem ordinariorū ipsorū locorū moderandā arbitrio p ipos epos distribuere compellantur p penā sequestrationis ⁊ subtractiōis fructuū ⁊ prouentuū bñficior hmōi: donec in premissis paruerint competenter.

¶ De prebendis. stephanus in cōsilio Oronien.

QUia iuxta sanctiones canonicas ⁊ infra. statuimus ⁊ sacro approbante cōsilio districtius inhibemus ne deinceps ecclesia aliqua pluribus rectoribus (quor vterq; sit persona) cōmittat regenda. In ecclesia aūt vbi plures persone existūt statuimus: vt singulis decedentibus accrescat viuētibus portio decedentis donec ad plures ad vnū solum istius ecclesie plonatus deuenerit. Nec de cetero plures vicarii i eadē ecclia cōstituāt illis ecclesiis ab hoc statuto exceptis: que ab antiquo diuise fuerunt. ¶ Pecham.

AUdistis ⁊ infra. Decernimus iuxta formam gñalis cōsilii: oia beneficia curā aiarū habentia: que de facto obtinent hi qui dispensationē apl'icam sup pluralitate bñficiorū hmōi nō habēt per beneficii receptionē qō vltima receperūt ipso iure vacare. Et licet iuxta rigorē constitutionis dñi Octoboni: sic q recipiens plura bñficia vltimo ipso iure sit priuatus: cū scōm eandē decernatur institutio irrita ipo iure. Precauere tñ volentes ne rigorē videamur coarctare rigori mentēq; cōstitutionū: tam cōsilii generalis q̄ etiam dñi Octoboni clarius aduertentes quatenus in preobtētis: et vltimo simul priuat cū cōsilium generale solū auferat pobtēta. vltimū tñ reseruat. Cōstitutio vero Octoboni institutionē in vltimo beneficio decernat irritā ipo iure preobtēto tñ ipo iure non priuat. Nos

niam cũ eigoze miscentes: permittimus vt his qui plura beneficia curam aiaꝝ habẽtia absq; dispensatione apostolica fuerit assecutus: vltimo beneficio sic obtento: iuxta generalis cõsilii tenoze cõ sit ꝛtentus: nisi forte ex temeritate cõtenderit etiã pzeobtentu improbe retinere. In quo casu ipsũ nec pzimo nec vltimo dignũ: immo nec medio nec aliquo iudicamus. Sed potius ea ipo iure vacare ꝯb⁹ omnibus quatenus de facto eadẽ detinet occupata. Censem⁹ perpetuo spoliandũ et infra. Decernimus etiam et perpetua stabilitate firmamus vt quicũq; imposterũ plura beneficia curã aiaꝝ habẽtia: seu alias incõpatibilia absq; sedis apostolice dispensatione receperit vt assecut⁹ fuerit p modũ istitutionis vel ꝛmende seu custodie. Vel vnũ titulo institutionis/aliud titulo cõmende seu custodie: pzeter modũ illũ quẽ cõstitutio gregoziana edita in ꝛsilio lugdunensi permittit. Eo ipso sit pziuatus oĩbus sic obtẽtis beneficiis ipo facto snĩa excõicationis permaneat innodat⁹ a qua non nisi per nos aut successoꝛes nostros vel sedem apostolicam absolutionis gratiam valeat pzomereri.

¶ De institutionibis ꝛ cõmẽdis. stephanus archiepꝰ.

Quia iuxta ꝛ infra. statuimus ne pzelatus aliquis ecclesiam aliquã cõtulerit vel pzebendam fructus eiusdem ecclesie vel pzebende nondum collectos sibi ꝑsumat aliquatenus vsurpare: vel ꝑ institutione vel missiõem ĩ possessione: vel carta super hoc facienda aliquid audeat extoꝛquere/vel ab officialibus suis vel archidiaconis suis aliquid sustineat extoꝛqueri. ¶ Idem in eadem.

Quam sc̃dm apostolum et infra. statuimus vt quis ad ecclesiam aliquã nullo cõtradicentes pzesentetur canonice. Epꝰ pzesentatũ ipsum (dũ tñ idoneus sit) nequaq; admittere diꝛerat vltra duos menses. Alioquin quicq̃d ex eadem ecclesia post factã pzesentationẽ fuerit forte pceptũ illi cũ instituꝛus fuerit restituat: quatenus fructus illi ad epm̃ puenerũt. Idem ab archidiacono obseruet si

per eū steterit quo minus canonice ꝓsentatus infra ꝓe dictū tempus fuerit admissus Nisi causam rationabilē co ram suo superiore dixerit assignandā: cū sup hoc fuerit re quisitus ab eo. Quare videlicet eū nō admiserit infra tps in hoc consilio diffinitū. ¶ Cōstitutio Joannis pecham. Ex solito casu causarum ꝛ infra. statuimus vt vnus quisq; eps clerico quem ad ecclesiā admittit litteras patentes super sua admissione cōcedat inter alia cōtinentes in quo consistat ordine etiam quo titulo ad huiusmodi beneficiū admittatur. ¶ Joannes stratforth. Item qz archidiaconi ꝛ infra. sacro approbante con silio statuim⁹: vt hi qui admissos beneficia ecclesiastica ad mandatum superioris tenētur inducere: ꝓ inductione hmōi faciēda: sumptibus contententur moderatis. Videlicet si archidiaconus inducat. xl. denariis: si suus of ficialis duor solidor ꝓceptione ꝓ singulis suis ꝛ suorum expēsis ꝓ dicta penitus sit cōtentus. Ipsius th̄ inducti vt ꝓmittit opiniōe seruata an in hmōi q̄titate pecunie siue in aliis necessariis ipsum inductorē ꝛ suos voluerit procu rare. Si quid vero vltra hoc ab inductoribus occasione p̄ missor recipiat vel recipiant quicq̄ amplius ꝓpter indu ctionē faciendā ꝓ ipas vl̄ inductionū certificatorias lr̄as facere et inductis tradere exquisitis ve coloribus differre illos contingat debite culpabiles in hac parte suspensionē ab officio ꝛ ingressu ecclesie tam diu incurrere volumus ipo facto: donec hec cōtra recepta soluentibus restituātur et leso sua culpa satisfaciant in ꝓmissis.

¶ De cōcessione p̄bende. Stephanus in sinilio. Pro Ne lepra et infra. Illud absurdum reputamus omni no vt aliquo existēte persona vnius ecclesie/alii de assensu illius persone aliquid conferatur in eadem eccl'ia in noie personatus: nisi persona prior ecclesiā totam pri⁹ simpliciter duxerit resignandum. Item statuimus ꝙ non liceat alicui aliquid in ecclesia assignare cuiq̄ nomine be-

neficii: quasi hoc liceat obtinere cum alio beneficio cui cura annexa fuerit animarū. ¶ Bonifacius.

A Nostris maioribꝰ et infra. statuimus ꝙ clericis pauperibus atque benedicte beneficia ꝓferant. Et qꝛ inter rectores et vicarios ecclesiarū ⁊ suos parochianos sup collatione hmōi beneficiorū lites nūnūꝯ audiuimus suscitari quos sicut cordi nobis est amputare debemus decernēdo statuimus vt eidē rectores ⁊ vicarii: quoꝝ magis est scire ꝙ ad huiusmodi bñficia existūt idonei: tales clericos i predictis bñficiis prefficere studeāt: ꝙ iuxta corda eorum sciant ⁊ valeant in diuinis officiis sibi cōgrue deseruire ⁊ suis velint obtemperare mandatis. Quibus si parochiani malicioſe subtrahere velint elemosynas cōsuetas ad ipas largiendas sibi sollicite moneantur. Et si opus fuerit per quas cūqꝯ censuras ecclesiasticas districtius cōpellātur. ¶ Joannes stratforth.

E Surientes auaricia ⁊ infra. Ꝓhibeis ꝙsili prouisione statuimus vt quicūqꝯ clerici ad dignitat̄ ꝑsonatus officia vel ꝓbendas: aut alia bñficia ecclesiastica quecunqꝯ plena: ⁊ occupata de facto se pñtari: seu ea sibi conferri ꝑ quemcunqꝯ de cetero ꝓcurātes si directe vel indirecte virtute bꝛeuiū: quare non admisit vel quare impedit. ⁊c. Aut similiū tacitū in dictis bꝛeuibꝰ de bñficioꝝ possessoꝛibus ac eis vocatis rite non amotis cōtra ēpos seu alios in seculari curia ꝓsequant: nisi de causis vocationū ꝓtensarū ad oꝛdinariorū mandata inquiri ⁊ possessoꝛes ꝙ iudices ecclesiasticos competētes canonice ꝓmittus amoueri faciant maioꝛis excōicationis sniam incurrant ipso facto: et tanꝯ sit excōicati ad beneficia talia nullatenus admittant: sed inhabilis ad ea perpetuo censeantur. Si vero contra hec quispiā ⁊ occupato beneficio instituatur vel admittatur de facto institutio seu admissio hmōi omi iuris effectu careat. Et quicūqꝯ sic instituens vel admittēs iure ꝓpꝛio vel delegato taliter ꝓsentatum vel collaturum in obē

ko per alīū beneficio ipsius possessoze sufficienti auctozita te in fozo ecclesie sententialiter pzimitus nō amoto ab of ficio ꝛ beneficio tam diu nouerit se suspensum donec dcī ciū possessozi resarciat: vt conuenit oīe damnū. Et institut° taliter vel admissus si se in occupato per alīū bīficio contra hoc patiat induci censeat intrusus: et penas intru sionis in cōstitutione Octoboni que incipit amozis ꝓpzii contentas: nec non alias a canonibus et sanctis patribus inflictas ipso facto incurrat. Per pzemissa tñ non intendi mus ozdinariozꝝ potestati quin beneficia ad eozꝝ collatio nem spectantia quoutsmodo de facto occupata non de iu re cōferre poterūt derogare: nec eozum collationes bene ficiozum admittentes: constitutione huiusmodi coartari

¶ De rebus ecclesie non alienandis. Stephanus.

Ecclesiaꝝ indēnitatibus ꝙsulere cupiētes pīntis con silii auctozitate duximus statuendū: vt null° abbas vel pzioz: nullus oino archidiaconus vel decanus nec alii habentes personatum seu dignitatem. Sed nec clericus inferioz possessiōes vel redditus dignitatis vel ecclesie si bi commisse consanguineis vel amicis suis vel quibuscūqꝫ aliis vendere impignozare infeudare de nouo vel quoli bet modo alienare pzesumat: nisi fozma canonis obserua ta. Si ꝯs aūt ꝛtra hoc venire pzesumpserit et quod in hac parte pzesumptum fuerit viribus careat: ꝛ pzesumptoz di gnitate vel personatu vel ecclesia (quam sic lesit) per suū superiozē spoliet. Nisi qd alienauerit infra tps a suo supe rioze pzefixū sine damno ecclie suis sumptibus duxerit re uocandum. Is quoqꝫ ꝙ ecclīastica bona receperit de cete ro ꝛ cōmonitus ea pzesumpserit detinere excoicatiōis sen tentia percellat: donec restituerit ea nullatenus absoluen dus. Idem etiā ꝛ pzelati maiozis obseruent. ¶ Idem.

Ut sīm canonicas sanctiones ꝛ infra. Volumus vt pzelati domozum religiosazū eozodia vel stipendia clericis, vel laicis non vendant nec gratis concedāt imper

petuum vel ad tempus: nisi vꝛgens necessitas expoſcat/ ⁊ dioceſani accedat aſſenſus.

¶ De locato ⁊ cõducto. Stephanus in ꝙſilio Oꝛonien ⁊ vere videamus ⁊ infra. Statuim⁹ vt eccleſie certis perſonis deputate: nulli dẽtur ad firmã niſi iuſta cauſa ſubfuerit: ⁊ a ſuo epo appꝛobata: vt cũ de eius cõſenſu alicui perſone oꝛdinate dentur ad firmã de qua vniuerſaliter pſumi debeat: ꝙ fructus eccl'iarũ in bonos vſus conuertat. ¶ Joannes pecham apud lambeth. Vendentes ⁊ infra. Eccleſie ad firmã nullis dentur niſi pꝛſonis eccleſiaſticis ſanctis ⁊ honeſtis quas locoꝛ epi libere valeant coercere. Pꝛouiſo etiam vt paupeꝛibus parochianis de firmis huiuſmodi pinguis poꝛtio iuꝛi ꝙlona (ſcõꝫ arbitriũ epi) aſſignet ſub teſtimonio quatuoꝛ fide dignoꝛ parochianoꝛ eiſdẽ fideliter erogãda. et vt ab huiuſmodi firmis cõtractus imaginarius ſubducatur: quo in perſonis clericoꝛ fallo ſuppoſitis/ vel ſub noie baiulatus eccleſie ad firmã laicis cõcedũtur ſacro appꝛobante cõſilio oꝛdinamus: vt ſi quis clericus in tali verſutia repertus fuerit: puniatur ſecundum ſtatutũ ſancte memoꝛie domini Octoboni: et grauius ſi pꝛelati viderint expedire. ¶ Joannes ſtratfoꝛth Licet bone memoꝛie et infra. Hoc pꝛouinciali cõſilio appꝛobante ꝙſtitutionibus pꝛius editis adiiciendo ſtatuim⁹ ꝙ quotiẽſcũq; eccleſiaſticum beneficium noſtre pꝛouincie clerico et laico ad firmam ex nunc dimiſſum fuerit vel inſtrumẽtis ſup huiuſmodi firmarũ dimiſſione cõfectũ nomẽ laici nõ clerici noie a modo ſiꝛet vꝛ clericũ fingatur foꝛe firmariũ cũ nõ ſit. Seu ſi laici fructus reddit⁹ ⁊ pꝛouentus dimiſſoꝛũ beneficioꝛũ ad firmam ſuo nomine colligant et eos directe in ſuos vſus conuertant. hmõi cõtractus non teneãtur nec ex eis aliquis obligetur alteri Sed ſi ex nũc huiuſmodi beneficia tradentes ⁊ recipientes ad firmam partis tertie pꝛouentuũ bñficii ſic dimiſſi

vl' estimationis ipsi⁹ si ambo sint soluendo cõiter aut tradẽ te tñ si soluẽdo recipiẽs nõ existat fabrice ecclie cathedralis loci soluẽda pena plecti volum⁹ oppositione nois cleri ci non obstante. Et q̃ religiosi et alii beneficia ecclesiastica nẽe puincie in ꝓprios vsus tenẽtes: se predictis cõstitucionibus asserũt nõ ligari. ꝑ̃tis approbatione cõsilii statuim⁹: q̃ si ipi bñficia hmõi vel suas quas ꝛ̃tute approꝑiationis in eis decimarũ: aut ꝓuentuum ꝓcipiũt porciões: ad firmã tradiderit clericis nõ obtẽta diocesani licẽtia vl' laico quouismodo: seu alias qualitercunq̃ cõtra pñtem aut aliaq̃ constitucionũ tenorẽ exercuerit pena predicta de cetero percellantur. ¶ De pignoribus. Edmundus.

Ꝓhibemus ne pignus retinere quispiam contendat postq̃ de fructibus sortem perceperit deductis expẽsis quoniam vsura est.

¶ De donationibus. Joannes stratforth.

Quidis dolore cõcutimur ⁊ infra. ꝓcelentis deliberatione cõsilii omnes ⁊ singulos in nra puincia qui morris vicine coniecturã verisimilem obtinẽtes: ex malicia siue fraude vniuersa bona seu quantitatem eorum tã notabilẽ etiã inter viuos donare seu aliter alienare presumpserit: sic q̃ ecclesia rex siue alii creditores: quibus sic donantes siue alienãtes efficaciter tenebant suis iuribus Uxores ve seu liberi eorũdẽ suis portionibus de cõsuetudine vel de iure ipsis debitis irrecuperabiliter defraudãtur. Assistẽtes insup languẽtib⁹ in extremis et aliis hmõi donationes seu alienationes fieri cõsulẽtes ⁊ temere ꝓcurãtes ipsosq̃ lãguẽtes ⁊ alios ꝑsilijs aut suasionibus puersis a voluntate testãdi neq̃ter auertẽtes: ex quibus liberã testamẽti factionẽ impediri ecclesias et alios supradictos suo iure non ãbigitur maliciose priuari. Dicteq̃ fraudis siue malicie conscios ac si donata siue alienata recipiẽtes ⁊ ad hoc cõsilium dantes auxilium vel fauorem: maioris excõicationis sñiam incurrere volumus ipso facto: donã-

res inlup bona sua hmõi in ipa pticia aut ea taliter alienantes sui grauitatem excessus/ nõ obstãte quacunq; absolutione impẽsa a predicta sententia ecclesiastica careãt sepultura. Ceterum ne probationis fraudis et malicie in pte difficultas hãc promissionẽ reddat inutilẽ / statuimus q; quotiẽscunq; aliqui dicte prouincie sua bona omia sic vt pfert donauerit:aut alias quouis titulo alienauerint:seu in q̃titate tam notabili quod appareat de residuo ecclesiis et creditoribus aliis de suis debitis/ vxoribus et liberis de suis portionibus supradictis non posse satisfieri sicut decet: donatio seu alienatio huiusmodi per malicia͂ siue fraudem eoipso fieri censeatur/ malicie siue fraudis probatione vlteriori minime requisita.

¶ De peculio clericorũ. Stephanus.

QUia pericl̃ z infra.salubri prouisione decernimus ne clerici beneficiati fructꝰ ecclĩasticos in laico feudo reponant domos vt aut possessiones laicas ad opꝰ cõcubinarum vel filioꝝ emere presumant. Nec ad opus eorum domos cõstruãt in feudo laicali. Nec etiã pecuniam subministrent:ad huiusmodi emendas ad opꝰ eoꝝ vt sic illis subtrahatur occasio malignãdi. Si quis aũt super hoc habeatur iusta ratione suspectus: nisi ad arbitriũ superioris se purgauerit.ipsius superioris arbitrio puniatur.

¶ De testamentis. Idem.

UT clericalis z infra. Licet legitima testamẽta clericorũ beneficiatorũ decedentium velimus obseruari:nolumus tamen q; concubinis suis aliquid in testamento suo relinquãt: q; si de cetero factum fuerit totum illud arbitrio episcopi conuertatur in vsum ecclesie quam rexit defunctus. Idem.

QUam viris religiosis non liceat possidere proprium q; se et sua pariter in ipo religionis ingressu dño dedicauerunt presentialiter diffinimus:vt nulla psona in regulari ordine ꝓstituta concedere testamentum presumat

cum nihil suum temporale habeat: quod transferri valeat in domū alienum. ¶ Joannes pecham.

REligiosa sinceritas et infra. Statuto de Lambeth. quos est prouisum salubriter ne alicq religiosi cuiuscunqz pfessiōis existāt sint executores testamētorū nisi de licētie ordinariorū et voluntate. Adiiciendo duximus statuēdū q nullo religiōis pmittat executor existere alicuius testamēti nisi superior suus caueat p suo religioso hmōi q sufficienter exequatur et fideliter reddat et integre rationem de residuo siue que fuerint de damnis si quid p ipsum amiserint loci ordinario absqz difficultate qualibet rñdebit. Et nōnulli religiōis habitū deferentes licet non sint executores tamē distributores efficiunt bonorū defūcti temeritate propria: vel imprudētia aliena: ex quo magnam puenire vidimus bonoz hmōi lesionē. Idem circa hmōi distributionē precipimus obseruari quod circa prouisionē executionē superiō z puisū ne aliter executiōi vel distributioni hmōi se immisceant sub pena anathematis inhibētes. Ñ qui sufficienter cauere nequeūt: sciāt se tā ab executione q a distributiōe bonoz hmōi pñtis diffinitione cōsilii ppetuo elongatas. ¶ Symon mepham.

ITem qz locoz ordinarii circa insinuationē testamē torum: et commissionem administrationi bonorum per cautelas exquisitas cōtra huiusmodi executores testamētorū: vt ab eis citius pecuniam extorqueāt: se vt ōz hactenus reddiderunt onerosos. Statuimus q pro insinuatione testamenti pauperibus cuius inuentariū bonorum centum solidos sterlingorum non excesserit: nihil penitus exigatur. ¶ Joannes stratforth.

STatutum bone memorie. Bonifacii quondam Cātuarien. archiepi predecessoris nri circa bona intestatoz z ascripticioz aliorū q seruilis conditionis hoim vltimas voluntates quod incipit. Ceterū qtingit interdū. rc. a multis in dubiū reuocatum nouiter recēcentes quibus-

dam ad id additis et aliis ab eo subtractis sub verbis infra scriptis. Decernimus sic impsterꝝ firmiter obseruādū ceterꝝ ꝙtingit interdū ꝙ laicis ꝛ clericis diuino iudicio decedētibus intestatis dñi feudorū nō permittūt debita defunctorū solui de bonis mobilibus eorundem: nec in vsus vxorꝝ suarꝝ liberorū vel parentum: vel aliter per dispositionē ordinariorū bona predicta p ea portatione q̄ scōm ꝙsuetudinē patrie dēfūctos ꝙtingit: pmittūt distribui p eisdem. Alii siquidē adscripticiorꝝ ꝛ aliorū seruilis cōditionis hoim necnō solitarꝝ et cōiugatarꝝ mulierꝝ ꝛ suarꝝ propriarū vxorꝝ vel etiā aliorum impediunt vel impediri ꝓcurāt factionē libꝛā testamenti ꝛ ipsius executionē et dictorum testantiū voluntatē vltimā tam contra iura q̄ cōsuetudines ecclesie hactenus approbatas in diuine maiestatis offē sam ꝛ lesionem iuris ecclesiastice euidēter. Vnde nos presentis auctoritate cōsilii oēs et singulos in his vel in eorū aliquo de cetero relinquētes maioris excoicatiōis sīnia forte decernimus innodatos. Testamētis insuper coram ordinariis locorꝝ ad quos pertinet ꝓbatis ꝛ approbatis hmōi testamētorꝝ probatio ꝛ approbatio: nisi ratione laicalis feudi id in testamento aliquo legari contingat nullatenus a laicis requirantur. Nec impediant clerici vel laici cuiuscuis cōditionis hoies seu impedire procurēt quominus testamēta ꝛ voluntates vltime defunctorꝝ procedāt ꝛ consequanter effectū in his q̄ legari possunt de cōsuetudine vel de iure. Si vero sint qui cōtra hec venire presumpserint in futurū sciant se pēnis auctoritate cōsilii maioris excōicationis sententia esse inuolutos. Ac contra eos et alios i premissis nequiter excedentes: tanq̄ ꝙtra violatores ꝛ ꝙturbatores ecclīasticarꝝ libertatū gladiū spūalē decernimus exercendum. Inhibemus etiam ne cuiq̄ executori testamēti cuiuscūq; administrare permittat de bonis alicuius testatoris: nisi prius fiat inuētariū fidele de dictis bonis sumptibus funerariis: et circa confectionē inuentarii

huiusmodi apponendis dūtaxat exceptis. Inuentariū vero hmōi locoꝝ ordinariis tradi volumus: ita tñ eoꝝ arbitrario moderādū. Et postꝙ coꝝā ordinariis iuxta morē p̄obatū fuerit testamēt̄ū nō ꝓmitatur aliquib⁹ in bonis hmōi executio seu administratio: nisi talibus qui debitam administrationis sue possint & si opoꝛteat sufficienter caueāt ac fideliter ꝓmittāt reddere rationē: cū sup hoc per locoꝝ ordinarios ꝛgrue fuerint req̄siti. Itē statuimus p̄senti auctoꝛitate q̄tenus ne alicꝙ religiosi cuiuscūq; p̄ofessionis existāt: sint executoꝛes testamentoꝝ: nisi hoc de ordinarioꝝ uolūtate & licētia ꝛcedatur: & ꝙ de poꝛtione ꝛtingēte defunctū etiā parochialis eccl'ia ius percipiat consuetū. Statuimus p̄terea ꝙ nullus executoꝛ aliq̄d sibi applicet vel appꝛopꝛiet de bonis defuncti. cuⁱ⁹ testamēt̄ū exequitur titulo emptionis vel aliter: nisi qđ fuerit sibi a testatore donatū inter viuos: vel in suo testamento: siue in vltima volūtate relictū: aut qđ p̄ ipsius executoꝛis laboꝛe ordinarii arbitrio fuerit ordinatū: vel si quid fuerit sibi debitū a defūcto aut p̄o moderatis expensis sue administratiōis sub pena suspensionis ab ingressu eccl'ie: quā cōtra facientes incurrere volumus ipo facto: cuⁱ⁹ absolutionē nō obtineāt donec applicata vel appꝛobata sibi sic indebite restituerint: & ecclesie cathꝛedalis fabꝛice cuius defūctus erat subditus duplū sic appꝛobatoꝝū vel applicatoꝝ sibiip̄is soluerint de p̄opꝛiis suis bonis. Dia vero & singula supꝛadicta mādamus per ecclesias singulas nostre cantuarien̄. puincie bina vice annuatim solemniter publicari. ¶ Idem.

ITa quoꝝūdam et infra. statuimus ꝙ epi & alii inferioꝛes ecclesiastici iudices nr̄e cātuarien̄. puincie de bonis clericoꝝ beneficiatoꝝ quos testari posse ꝛstat de cōsuetudine regni anglie seu alioꝝū testantiū quoꝝūcūq; p̄terꝙ in casibus expꝛesse ꝓmissis quouis quesito coloꝛe nullatenus se intromittāt: sed executoꝛes testamentoꝝū ipoꝝum libere permittāt disponere de eisdem. Necnon ab in-

testato decedẽtiũ solutis debitis eorundẽ bona q̃ superũt in pias causas et personis decedẽtiũ cõsanguineis seruitoribus et ꝑpinquis:seu aliis ꝓ defunctorũ aiaꝝ salute distribuãt ꝛ conuertant:nihil inde sibi retento. Nisi forsan aliqd rationabile ꝓ ipoꝝ ordinarioꝝ labore fuerit retinẽdum:sub pena sulpẽsionis ab ingressu ecclie quã ecclesiasticos iudices in cõtrariũ faciẽtes incurrere volumꝰ ipso facto:donec de premissis satisfecerint cõpetenter. ¶ Idẽ.

ADeo quorũdã ꝛ infra. statuimus vt ꝓbatione aꝑprobatione seu insinuatiõe testamẽtoꝝ quorũcũq; nihil ꝑ eꝑos seu alios ordinarios capiatur oino ꝑ clericos tñ scribentes insinuationes hmõi ser denarios dũtaxat recipi ꝓmittimus ꝓ labore.qõ si aliqõ inuentariũ bonorũ cuiuscũq; defuncti ꝙpoto triginta solidoꝝ summã reperiatur excedere:qõ tñ ad centũ solidos minime extendantur ꝓ ꝙpoto et agendis oibus circa ipsum acquietantiarũq; litteꝝ seu aliis quibuscũq; eꝑi aut ordinariis seu deputati ab eis:ꝛ audiẽtes ꝙpotũ vl̃ ministri alii ꝙpotis huiusmodi intendẽtes vltra duodecim denarios non recipere ꝓsumant. Si vero centum solidorũ summã aut vltra:minꝰ tñ viginti libris dicta contineant inuentaria compotis intendentes ꝛ alii predicti ꝓ ipsorũ laborũ ac acquietantiarum litteris ꝛ aliis supꝛascriptis trium solidorum perceptione penitus sint contenti. Sed si viginti libras aut vltra:minus tñ sexaginta librarũ summam habeant vltra quinq; solidos ꝓ labore litteris ꝛ scripturis aliis nõ admittãt. Si vero quadꝛaginta librarũ aut amplius:minus tñ centum librarũ sumenam attingat huiusmodi inuentaria decem solidos ꝓ ꝓmissis recipiant ꝛ non vltra. Si vero summam centum librarũ vel amplius dicta contineant inuẽtaria:minus tamen centum quinquaginta libris summam contineant vltra viginti solidos ꝓ predictis recipere non ꝓsumant. Sicq; ad vlteriora attendendo siue ꝓcedẽdo ꝓ singulis quinquaginta libris excrescẽ

tibus ꝓteter ⁊ vltra dictos viginti solidos: alios decem solidos recipiant ⁊ nō amplius. Clericus tñ ꝓ singulis acquietantiarū literis quas scribunt in hac parte vltra ꝓmissos sex denarios accipere permittimus ꝓ laboꝛe. Si vero quenq̄ in aliquo casuum ꝓdictoꝛū vltra summam ꝓtaxatam quauis cautela in pecunia numerata seu rebus aliis contingat recipere: duplum eius quod receperit vltra fabꝛice cathedꝛalis ecclesie loci infra mēsem reddere teneatur. Alioquin epi extūc duplum ipsum vltra ꝓdictum tempus restituere differentes: sciant ingressum ecclesie eis esse interdictum. Inferioꝛes vero ab officio ⁊ beneficio nouerint se suspēsos: quousq̄ de duplo huiusmodi dictis cathꝛedalib⁹ ecclesiis plenariam satisfactionem impendant. In ipsa vero ꝓbatione appꝛobatiōe vel insinuatiōe testamentoꝝ quoꝛūcūq̄ vel postea aīa administrationis cōpotoꝝ redditiones fideliter factas acquietantiarū littere testamentoꝛū executoꝛibus nullaten⁹ cōcedantur sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie per sex menses quam contra facientes incurrere volumus ipso facto.

¶ De sepulturis. Joannes stratfoꝛth.

Quia sepe ⁊ infra .statuim⁹ in nr̄a ꝓuincia q̄ peractis a viris ecclesiasticis moꝛtuoꝛū memoꝛiis nulli in ꝓuatis domibus in q̄bus moꝛtuoꝝ coꝛpoꝛa vsq̄ ad sepulturam frequenter requiescant de cetero receptent ad consuetas nocturnas vigilias peragendas: defūctoꝛū amicis et ꝓpinquis ⁊ his que psalteria foꝛsan ꝓ defunctis dicere voluerint duntaxat exceptis: sub pena maioꝛis excommunicationis: quam contra ꝓmissas vigilias faciētes huiusmodi ⁊ receptoꝛes taliter vigilantiū non immerito poterunt foꝛmidare. ¶ Robertus wynchelse.

Quin inter rectoꝛes ecclesiarum ⁊ parochianos suos lites cupimus extinguere que frequenter oꝛiuntur Statuimus q̄ si decedens tria ad minus vel plura cuiuscunq̄ generis in bonis animalia habuerit optima (cui de

iure fuerit debitū reseruato eccl'ie sue a qua receperit sacra menta dum viueret melius post optimū reseruetur.

¶ De parochiis ⁊ alienis parochianis. Stephanus langtō AD instar patrisfamilias euangelici plures operari= os in vineā suā mittentis. Ut quod vnus non valet explere saltem sollicitudo perficeret plurimor. Senten= tialiter diffinimus vt in singulis parochialibus ecclesiis quarum est parochia diffusa: duo sint vel tres pbyteri: pēlata pariter magnitudine parochie et ecclesie facultate ne forte (quod absit) egrotāte vno pbytero vel debili= tato: parochianis infirmitatibus; ac diuinis officiis volē= tibus interesse officia diuina subtrahantur vel negentur sacramenta ecclesiastica. ¶ Joannes pechā ALtissimus de terra ⁊ infra. Nullus cōmunionē pre beat diocesano alterius sacerdotis: sine ipsius licen tia manifesta. Quam ordinationē nō intendimus ad pe= regrinantes extendere: nec necessitas casui derogare.

¶ De decimis ⁊ oblationibus. Symon mepham. QUia quidā maledictionis filii in nubētiū solemnis purificationibus mulier: mortuor exequiis: ⁊ aliis in quibus ipe dns in ministrorū suorū psonis solebat ob lationū libamine populariter honorari: ad vnius denarii vel alterius modice quantitatis oblationē populi deuo= tionem restringere sunt moliti: residuū oblationis fidēliū suis p libito vel alienis vsibus multocies applicātes. Alii vero nō attēdentes qđ dns oipotēs cuius est terra ⁊ pleni= tudo eius: ⁊ vniuersi qui habitāt in eo. Decimas in signū vniuersalis dñi sibi reddi preceperit ⁊ p suo cultu ealdē clericis assignauit. Aliqñ maliciose impediūt impedire ve faciūt vel procurant viros ecclesiasticos: ad quos spectat perceptio decimarū: eorum et seruitores: quo minus libe= rū ingressum ⁊ egressum in pdia ⁊ a pdiis de quibus hmōi decime proueniunt habere possint pro ipis decimis colli gendis / custodiendis vel etiā quo voluerint abducedis

Alie etiã nisi prius cyrotecke vel calige seu ḧcp̃ aliud eis detur seu promittatur decimas huiusmodi asportant et consumunt asportari ve faciunt et consumi: seu aliquod damnum inferunt/inferri ve faciunt in eisdem. Nos igitur peruersorum damnabilibus cõsiliis salubre remediũ imponere cupientes: nihil nouũ statuẽtes: sed antiquorũ canonũ statuta in mediũ deducentes: vniuersos ꝛ singulos hmõi instigatores impeditores et alios supradictos p quorum nephandas machinationes ecclesiis: vel earũ rectoribus vicariis aut ministris quicp̃ damni infertur aut subtrahitur honoris: aut commodi consueti. Presentis declaratione cõsilii declaramus et pronunciamus omnes et singulos in premissis vel eorũ aliquo in posterũ delinquẽtes vinculo maioris excommunicationis inuolui/ reseruata loci diocesano eorũ absolutione: preterq̃ in mortis articulo: quousq̃ ipor ministerio in contrariũ laborantium ecclesiis fuerit popularis deuotio efficaciter restituta ac viris ecclesiasticis si lesis de huiusmodi excessibus plenarie fuerit satisfactũ. ¶ Joannes stratforth.

Erroris damnabilis deuio execrati suarũ animarum excidia non deuitant: dum frugum suarum decimã garbam soluẽtes pro labore metentibus ea minime computata nõ absq̃ errore calculi pro decima vndecimã soluunt garbã ꝓtendentes se mercennariis de frugibus non decimas posse pro autumnali labore potissime ante decimationẽ soluere mercedẽ noui testamenti ꝛ veteris imperium ꝓtẽnentes. Quorundã etiã laicorũ superstitiosa malitia nouiter adinuenit: qõ cũ garbas aliquas decimales non tamen signatas pro decimis in suis terris dimittunt inseruienter virorũ ecclesiasticor̃ garbas aut alias res de decimis sic dimissis noie decime abducentes ꝛ asportantes sceleratos exclamant: eosq̃ arrestari seu attachiari faciunt sicut fures: ac ipos et iplorũ dños propter asportationem ꝛ abductionem decimar̃ hmõi infestãt ꝛ multipli-

eiter inquietāt. Iplozū etiā aliqui ꝓ eo qđ garbaꝝ ⁊ feni seu rerū aliarū decime ꝓ solum eozū dicunt viros ecclīastī cos ⁊ eozū ministros in foro seculari implicāt ⁊ grauibus fatigant labozibus ⁊ expensis. Alii pzeterea vias ⁊ itinera in pzedia et a pzediis per que decimas opoztet seu ipi cōsueuerūt abduci difficilia et ꝓ longas circuitus exhibēt ⁊ per ea tm̄ decimas ducentes sinunt transire:seu duci vehicula difficulter cōtra ecclesiasticā libertatem. Quidam insuper garbas expositas ⁊ assignatas pzo decima:nō permittūt suis terris abduci ꝙ diu in illis quicꝙ de bladis remanet eozūdem. Sed ipsos scienter tolerant a suis ⁊ aliorum animalibus conteri et consumi/ ac circa decimarum pzestationē collectionē et abductionē earū impedimenta multa inferunt ⁊ inferri faciunt ac pzocurant in libertatum ac iurium ecclesiasticozū violationē ⁊ pzeiudiciū manifestum suarumqꝫ periculum animarum. Nos igitur peruersozum huiusmodi conatibus ⁊ ausibus damnabilibus salutari remedio cupientes occurrere oīes et singulos ex nunc in pzemissis vel aliquibus eozū in nostra ꝓuincia excedentes ⁊ illicita supzadicta vel eozū aliquod fieri mādantes seu etiam pzocurātes:noie ve suo facta:rata habētes ⁊ accepta quozū nephandis machinationibꝰ. Iuri seu ꝓsuetudini appzobate ac libertati ecclīastice quicꝙ subtrahitur ⁊ aliquid iniurie damni vel molestie infertur cōtra ecclesiasticā libertatē:pzesentis declaratione consilii pzonūciamus vincula maiozis excōicationis incurrisse. Eozūqꝫ absolutionem diocesanozum locozū:pzeterꝙ in moztis articulo specialiter reseruamus. ¶ Idem.

QUanꝙ ex soluētibus bñdicimꝰ deus frugum omniū abundantiā ⁊ possessionū pzoiniserit vbertatem:tñ dolentes referimus ꝙ nonnulli nostre ꝓuincie ẋtra testamenti veteris atqꝫ noui doctrinam de siluis suis ceduis ⁊ lignis arbozū ceduarū excisis:circa que minus ꝙ circa fructus agrozum labozis impendunt decimas deo ⁊ ecclesiis

quibus debẽtur notozie: pzopter hoc ꝙ in pzeteritũ ipsas nõ dederunt soluere ⁊ tradicunt: qõ estimãt idcirco licere ꝙ legẽ moꝛis de lõga inualuisse ꝙsuetudine arbitrantur in dubiũ etiã reuocãtes ꝗd silua cedus sit censenda. Nos igit̃ aduertẽtes ꝙ si sua poꝛtiõe eccl̃ia sit defraudata diutine crimẽ ꝓpterea nõ minuit ꝫ auget. Ac fames ⁊ penuria omniũq; reꝝ egestas/oppꝛimũt bene decimas nõ soluẽtes. Huiusmodi declaramus ꝓuisione cõsilii siluã ceduam illã foꝛe q̃ cuiuscũq; ghie arboꝝ exñs in hoc habet vt ceda tur: et que etiã succesa rursus ex stipitibus ⁊ radicibus renascitur. Ac ex ea decimã vtpote realem et ꝓdialem parochialibus ⁊ matricibus ecclesiis ꝙsoluendã: nec siluarũ possessoꝛes hmõi ad pzestationẽ decimaꝝ lignoꝝ ipoꝝ excisoꝝ in eis: sicut feni ⁊ bladoꝛũ oñi censura ecclesiastica foꝛe canonice compellendos. ¶ Idem.

Immoderate temeritatis ⁊ lra. Pzesentis deliberatiõe cõsilii quoscũq; laicos oblatiões in ecclesiis vel capellis aut cuiusuis eaꝝ poꝛticu vl̃ cymiteriis seu quocũq; loco diuino intuitu: in nostra factas seu faciendas ꝓuicia: occupantes/auferentes/seu disponẽtes: quouismodo de ipsis pzetextu etiã cuiusuis opis consuetudinis aliove coloꝛe: nisi de consensu ecclesiasticaꝝ personarum ad quas oblationũ huiusmodi perceptio pertinet: et ex causa sufficiẽti ⁊ legittima per ep̃m loci pzimitus appꝛobãda: ipso facto maioꝛis excõicationis sententie decernimus subiacere

¶ Robertus wynchelse

Quoniã ꝓpter diuersas consuetudines in petẽdo decimas pẽr diuersas ecclesias iter rectoꝛes eccl̃iaꝝ ⁊ parochianos suas rixe et contentiones scandala et odia maxima multociẽs oꝛiũtur. Volumus et statuimus ꝙ in cũctis ecclesiis p cantuarien̄ ꝓuinciã constitutis vniforꝛmis sit petitio decimarũ ⁊ ꝓuentuũ ecclesiarũ. In pzimis volumus ꝙ decime de frugibus nõ deductis expẽsis integre ⁊ sine alĩq; diminutiõe soluãt: ⁊ de fructib⁹ arboꝝ ⁊ de

seminibus oĩbus ⁊ de herbis hortoꝝ nisi parochiani cõpetenter fecerint redemptionẽ ꝑ talibus decimis. Volumus ⁊ statuimus etiã q decime de fenis vbicũq; crescãt siue in magnis siue in paruis ꝓatis:siue in chiminis exigant:⁊ ꝑ ut expedit ecclie persoluantur. De nutrimentis aũt animalium scz de agnis statuim⁹ q ꝑ lex agnis ⁊ ĩfra:lex obli dẽtur ꝓo decima. Si septẽ sint agni in numero septim⁹ agnus detur ꝓo decima rectori. Ita tamẽ q rector ecclie qui septimũ agnum recipit tres obolos in recõpniatione nẽ soluat parochiano a q decimã illã recepit. Qui octauũ recipit det denariũ. Qui vero nonũ:det obolũ parochiano vel expecter rector vsq; ad aliũ annũ donec plenarie decimũ agnum possit recipere si maluerit. Et qui ita expectat: semper exigat scõm agnũ meliorẽ vel tertiũ ad minus de agni secũdi anni:⁊ hoc ꝑ expectatione ꝓimi anni. Et ita intelligẽdũ est de decima lane. Sed si oues alibi in hyeme et alibi in estate nutriantur. diuidẽda est decima. Similiter si quis in medio tpe emerit vel vendiderit oues:et certũ sit a qua parochia ille oues venerint:earũdem diuidẽda est decima:sicut de re q̃ sequitur domicilia. Si aũt incertũ fuerit:habeat illa ecclia totã decimã ĩfra cuius limites tempore tõsionis inueniũtur. De lacte vero volumus qõ decima soluatur dum durat. Videlicet de caseo tpe suo. Et de lacte in autumno et hyeme:nisi parochiani velit ꝓo talibus facere ꝓpetẽtẽ redemptionẽ:et hoc ad valorẽ decime ⁊ ꝓmodũ ecclesie. De ꝓuentibus aũt molẽdinorũ:volumus q decime integre soluãtur ⁊ fideliter. De pasturis autẽ ⁊ pascuis tã cõmunibus q̃ nõ cõmunibus:statuim⁹ q decime fideliter persoluãtur:et hoc per numer⁹ aialium ⁊ dier⁹ vt expedit ecclie. De pistationibus et apibus:sicut de omnib⁹ aliis bonis iuste acquisitis:que renouãtur per annum:statuimus q decime soluãtur et exigãtur debito modo. Statuimus etiam q decime personales soluantur nec non debito modo exigant de artificibus ⁊ mercatorib⁹. ſ. de

lucro negotiatiõis. Similiter de carpentariis/fabris/ cementariis / tertoribus pandoxatricibus/⁊ oibus aliis stipendiariis ⁊ operariis vt videlicet dẽt decimas de stipendiis suis. Nisi stipẽdarii aliqd certũ velint dare ad opus vl̃ ad lumẽ ecclie: si rectori iplius ecclesie placuerit: In petitione aũt pncipalis legati volumus q̃ cõsuetudo pouincie cũ possessione ecclesie obseruẽt ita q̃ rector ecclie si fuerit vel vicarius in petitione sua: vel capellanus annu deũ in petitione illa habeat p̃ oculis. Sed qñ inueniũtur multi decimas spõte dare nolentes: statuim⁹ q̃ parochiani moneant pmo secdo ⁊ tertio: vt decimas deo ⁊ ecclesie fideliter soluant. Qd̃ si se nõ emẽdauerint p̃mo ab ingressu ecclie suspẽdant: ⁊ sic demũ absolutionẽ decimarũ per censurã ecclesiasticã si necesse fuerit cõpellant. Si autem dicte suspẽsionis relaxationẽ vl̃ absolutionẽ petierint ad ordinariũ loci mittant absoluendi ⁊ debito modo puniendi. Rectores aũt ecclia⁹ seu vicarii aut capellani annui q̃ predictas decimas predicto modo propter formidinẽ hominum seu fauorẽ timore dei postposito (vt predictũ est) cum effectu non petierint: pena suspensionis innodentur donec dimidiam marcam argenti pro sua obedientia archidiacono loci persoluant. Idem.

Quoniam vt audiuimus super decimis et nutrimentis aialiũ inter ecclia⁹ rectores propter amotiones pecor̃ ad diuersa⁹ parochia⁹ pasturas diuersis anni tẽporibus ꝓtentiones multimode oriũtur. Nos viam pacis preparare volentes statuendo diffinimus et diffiniendo statuimus q̃ ad ecclesias in quarũ parochiis oues a tempore tonsionis vsq̃ ad festum sancti martini in hieme continue pascũtur ⁊ cubent. Decima lane/ lactis ⁊ casei eiusdẽ tẽporis: licet postea amote fuerint ab illa parochia ⁊ alibi tõdantur integre persoluatur. Et ne fraus fiat in casu premisso precipimus q̃ antեq̃ oues amoueantur a pasturis vel etiam detrahantur ecclesiarũ rectoribus sufficiẽter de

soluēda decima caueat. Quod infra predictū tempus ad diuersas parochias pasturā trāsferent quelibet ecclesia p rata tēporis portione decimā percipiet earūdē: minori triginta dies spacio in rata tpis minime computando. Si vero per totū tps predictū cubant in vna parochia et pascantur continue in alia:inter ipsas eccl'ias decima diuidatur. Quod si post festū scti martini ducantur ad pascua aliena & vsq; ad tps tonsionis in vna vel in diuersis parochiis siue in propriis pasturis dñor suor siue alterius cuiuscunq; pascātur:habita ratione ad numer ouiū pascua estimētur:& scdm estimationē pascuor:ab eor dñis exigātur decime. Decima vero lactis et casei de vaccis & capris proueniens:vbi cibant & pascuntur:ibi soluatur. Alioquin si cibant in vna parochia et pascuntur in alia parochia:decima inter rectores diuidatur omnino. Agni vero / vituli/ pulli equini:et alii fetus decimales habita ratione ad loca diuersa vbi gignūtur/ orīūtur et nutriūtur: & ad moram quam traxerint in eisdem particulariter decimētur. Quid vero pro decima debeatur vbi lac propter paucitatem vaccar vel ouiū ad caseum faciendum non sufficit & quid pro agnis / vitulis/ equis/ velleribus/ ochis:aut aliis huiusmodi de quibus propter eorum modicitatem decima certa dari non potest:cōsuetudini locorū duximus relinquendū. Item precipimus q; si post festū sancti martini oues occiderit: vel si oues quouis casu fortuito morianť decimā legittimā parochiali eccl'ie soluere non postponāt. Et si oues extranee ī alicui⁹ parochia tondeantur decima ibidē tradet rectori eccl'ie:nisi sufficienter doceri posset q; decima alibi satisfactū: vt solutionē ibidē faciendā modo legittimo valeat impedire. ¶ Idem.

Sancta ecclesia & infra. Cum sacro eloquio iubente de oibus que nouant per annū nullo tpe excuso decime sint cum omni integritate & absq; diminutione? soluēde. Licet q; vnicuiq; capellano parochiali rectori / siue vicario

parochianos suos per censuram ecclesiasticā ad solutionem decimarū cōpellere. Omnibus et singulis rectoribus vicariis et capellanis parochialibus: ⁊ ecclīarū parochialiū curatis per nr̄am p̄uinciā ⁊stitutis virtute obedientie mādamus firmiter iniūgentes: quatenus diligenter moneāt et efficaciter inducāt: ⁊ quilibet ipsorū in parochia sua moneat ⁊ inducat q̄ p̄dicti parochiani oēs ⁊ singuli integre et sine diminutione decimas inferi° annotatas ecclesiis suis ꝑsoluāt scz decimā lactis a p̄ximo tp̄e sue nouatiōis tā mēse Augusti q̄ in aliis mēsibus. De p̄cūtib° etiā boscorū pānagiis siluarū: et ceterarū arborū si vendantur/ viuariorū piscariorū fluminū/stagnorū/arborū/pecorū/columbarū/ seminū/fructuū/⁊ bestiarū warēnarū aucupitii/ortorū curtilagiorū/lane/lini/ vini/ ⁊ grani/turuorū i locis quibus fabricant̄ ⁊ fodiūt̄/cignorū/ caponū/ochar̄/et anatū/ ouorū thenecii/agrorū apū mellis et cere p̄uentuū/molendinorū venationū/artificiorū/negociationū/ necnō agnorū/vitulorū pullorūq̄/equorū scōm eorū valorē/⁊ oim p̄uentuū rer̄ aliar̄ de cetero satisfaciāt ꝑpetēter ecclesiis q̄bus de iure tenēt̄ nullis exp̄ssis ratiōe p̄stationis decimarū deductis seu retētis: nisi tm̄ de p̄statiōe decimarū/artificiorū ⁊ negociationū. Qđ si monitionibus suis parere ꝑtempserint: q̄ sulpēsionis excōicationis ⁊ interdicti sententias eos ad p̄stationē p̄dictar̄ decimarū hmōi cōpellant.

¶ De rectoribus et trāseūtibus ad religionē. Stephanus. Quia vero nōnūq̄ ⁊ infra. Monachi infra. xviii. annū nō recipiant̄: nisi vrgēs vl' euidēs necessitas vl' vtilitas aliud inducat. ¶ Joannes pecham. Sancti moniales plurime ⁊ infra. Moniales quedam in tantū decipiūtur: vt cū fuerit etatis legittime ⁊ doli capaces: postq̄ vltra annū inter moniales monastice vixerit: putāt se nō esse p̄fessas ac sibi licere redire ad seculum p̄ro eo qđ benedictionē epi'copalē cū solēnitate voti emissi minime recepēt/ nos hmōi errorē excludētes p̄e-

sētis auctoritate xpi declaramus eas ipo facto pfessas existere reputādas: postꝫ vltra annum vitā spōte in collegio duxerint regularē adeo: vt ad seculum redire nullatenus pmittant: nihilominus ab epīs cū solēnitate debita cō secrādas suo tpe vel velandas. Idem etiam quantum ad pfessionis vinculum censemus de monachis et religiosis aliis quibuscunqꝫ quibus nihil obsistit canonicū et eos si vltra annum religionis habitū in monasterio sponte detulerit: et ipso reiecto ad seculum redierint: esse sicut apostatas ab ecclesiasticis beneficiis repellēdos / et ad repetēda sua monasteria secūdum iuris exigentiā compellendos De quibus fiat diligens inquisitio per archidiaconos qm̄ multos huiusmodi sub ouino vellere: lupinū animum nouimus palliare.

¶ De voto et voti redēptione. Stephanus.

Quia iuxta scripture testimoniū vota nīa tenemur deo salubriter reddere que voluemus. Determinimus annectendum: vt epi formā pfessionis in sua consecratione platam bis in anno coram se legi faciant diligenter: vt tāto melius sponsionis ppzie recordent: quanto sepius fuerit coꝝ auribus inculcata. ¶ Edmundus.

Precipimus vt sacerdotes sepe moneāt populū: et maxime mulieres: vt ne faciant vota sua nisi cum deliberatione / et de cōcensu viroꝝ suoꝝ et cōsilio sacerdotū.

¶ De statu regulariū. Stephanus.

Ut recti⁹ gerāt oia si exterioꝝ administratio claustraliū respōderit vite quieti. Statuimus vt tā ordinariales rerū monasterii qꝫ pzelati maioꝝes quater vel bis ad minus in anno coram fratribus a cōuentu ad hoc deputatis / vel coram superioꝝibus iuxta monasterii cōsuetudinem reddant de receptis et expensis omnibus rationē. Ad hoc aūt illos platos ex ista consuetudine nolumus obligari: qui possessiones habent a monachis vel canonicis regularibus separatas. ¶ Idem.

QUia nonnūq; serpens antiquus qui iugiter sedet in sidiis satis viris: ꝙtomagis eos inuenit solitarios ⁊ ablq; ꝓsolatiõe mutua cõuersantes: tanto facili⁹ eos interdum suis insultibus obꝛuit ⁊ cõfundit. Ꝓuida deliberatione statuimus: vt tam monachi ꝙ canonici regulares et moniales in vno dꝛmitoꝛio pariter dꝛmiãt et quiescãt singulis personis singulis lectis assignatis. In vno etiam refectoꝛio simul edant: neq; ꝑ se cuilibet: sed cõiũctim oib⁹ victualia pꝛeparẽtur: nec singulis eoꝝ ꝑ vestibus denarii tribuãtur: sed talia per certas personas ad hoc deputatas puta camerarios suos ⁊ camerarias suas diligenter expediãtur: qui vel que: sicut bona facultates domus sustinuerint: indumẽta ministrẽt. Et cum noua tradũt vetera ab eis recipiant indumẽta: que in vsus pauperũ vel alias necessitates de cõsilio abbatis vel abbatisse cõuertantur. Camerario aũt vel camerarie non liceat alicui monacho vel canonico vel moniali dare denarios vel aliquid aliud pꝛo vestimẽtis. Sꝛ nec monacho nec canonico vel moniali liceat aliquid recipere: ⁊ si fecerint ⁊ camerarius ab officio deponatur et monachus vel canonicus vl' monialis anno illis nouis careat indumentis.

¶ Idem.

ADhec qm̃ serũ muliebꝛẽ ꝓtra verlutãm antiqui hostis minus foꝛtẽ multiplice remedio necesse est efficaciter cõmuniri. Decernimus vt moniales ⁊ cetere mulieres diuino cultui dedicate: velum vel peplũ sericũ non habeant/nec in velo acus argenteas vel aureas audeant depoꝛtare. Nec ipe nec monachi nec canonici regulares habeant ꝛonas sericas: vel auri vel argenti oꝛnatum habentes/nec burneto vel alio panno irregulari de cetero vtantur. Metiant etiã iuxta dimẽsionẽ coꝛpoꝝ vestes suas ita ꝙ longitudinẽ coꝛpoꝛũ non excedãt: sed pede sicut decet supertecto sufficeant eis: cum Joseph veste indui talari et sola monialis consecrata deferat annulum: ⁊ vno solo sit contenta. Si quis aũtẽ cõtra hanc pꝛohibitionem ve-

nire pꝛelumpserint ⁊ commoniti se non coꝛrexerint regulari iubiaceant discipline. ¶ Idem.

ET scꝺm canonicas sanctiones: abbatibus et quibus minoꝛes viuẽdi noꝛmã habent assumere super honesta conuersatione testium copiositas suffragetur: decernimus vt epi capellanos suos vel aliquem illoꝛũ singulis mutẽt annis. Qui autem habent vnũ tantum: illum mutet similiter: nisi necessaria causa subfuerit: quatenus si de vita eoꝛum (quod absit) scandalum oꝛiatur: tanto plures innocentie sue habeant testes: quanto eoꝛũ vita pluribus innotescit. ¶ Idem.

INhibemus ne moniales infra septa domoꝝ suarum pꝛeter necessarias seruiẽtes ad cohabitandum mulieres seculares recipiant: nisi epi diocesani accedat assensus. Item tam a monachis ꝙ a canonicis regularibus monialibus silentiũ pꝛecipimus obseruari in locis ⁊ tẽpoꝛibꝰ cõstitutis: nec viris aut mulieribus absq; licentia superioris egredi liceat septa domus nec sine certa causa et honesta egrediendi eis licẽtia ꝛcedat. Ita ꝙ nulli claustraliũ cã recreationis aut visitãdi parentes pateat aditus exeꝛdi: nisi talis foꝛte fuerit de quo nihil siniſtrũ possit aut debeat suspicari. Qui etiã semp collegã secũ habeat. Et quotiens alicui exeundi licentia concedit certus dies eidẽ in quo redire debeat pꝛefigat. Hoc quoq; volumus obseruari: ⁊ vbicũq; ꝓpter excessum alicuiꝰ: si viderit eps vel abbas vl pꝛioꝛ ꝙuentualis nõ hꝭ abbatẽ: expedire vt quis ad tps alibi moꝛet ad domũ aliã religiõis eiusdem in eodẽ epatu trãsferat / vel si necesse fuerit ad aliũ etiã epatũ dirigat: ⁊ per diocesanũ ꝙpellatur admitti: qui ibi in omnibus subiaceat regulari discipline. Ita vt si ex moꝛe ipius ecclesia fuerit grauata ĩ qua moꝛat: vice versa mittat aliquẽ de suis collegis: q̃ interim moꝛã faciat in monasterio delinquẽtis. Nec pꝛius rediens ille qui deliquit in domo sua recipiat: ꝙ si plene de cõmisso pꝛenituerit: ⁊ tñc per sub-

superiorē reuocet. Si aūt monasteriū in quo morat̄ deliquēs neminē versa vice mittere voluerit ad monasteriū deliquēti monasteriū a q̄ venit ei vestes ministret. ¶ Idē

OMnē autē singularitatē interdicimus in refectorio et cibus aliter vni ꝙ alteri pparet: sed q̄ presit p̄deat: vt sibi interdū talia ꝓparētur: de quibus aliorū debilitas vel infirmitas prout viderit expedire valeat releuari. Dia aūt victualia religiosis apponenda sine subtractione aliq̄ eis apponant tā in quantu ꝙ alibi vbi reficiuntur. Et de oib⁹ appositi totū residuū sine diminutiōe aliq̄ cedat elemosynā p elemosynariū egētibus simul erogādā. Ita q̄ nec abbas nec prior nec elemosynari⁹ possit extra hoc dispēsare. Et quicūq̄ statutū istud vel aliud de indumēti ad mittere vel obseruare noluerit: si sacerdos fuerit a celebratione diuinor̄: si minoris ordinis vel monialis: a cōicatione corporis xp̄i vsq̄ ad plenā satisfactionē firmiter suspēdatur. Itē phibemus ne aliq̄ moniales singulariter in refectoriis comedāt carnes in q̄bus nō solēt cōiter carnes comedere. Adhec p nullā societatē vl̄ q̄sideratione admittat monach⁹ i alteri⁹ monasterio ad morā faciēdā: nisi cū lr̄is epi sui: vl̄ abbatis: vel prioris q̄tualis nō hñtis abbatē Idē inter canonicos regulares ⁊ moniales volumus obseruari. Prouideāt etiā epi q̄ moniales i oibus suis necessariis subuētari possint de bonis monasterii. Nec sustineāt vltra numerū illū aliquam admitti. Nec etiā recipiatur aliqua postq̄ redacte fuerint ad numerum illū. Et hoc firmiter statuimus auctoritate pñtis q̄silii. Si aūt de cetero cōtra hanc formā aliquā cōtingat admitti: tam abbatissa ꝙ prioriſſa deponat. Idē de magistris ⁊ prioribus moniales custodientibus si cōtra hanc formā moniales admiserint duximus statuendū. Confiteantur etiā moniales sacerdotibus sibi ab episcopis deputatis. Clerici autem vel laici frequentē nō habeant accessum ad claustrū monialiū sine rationabili causa. ¶ Idem.

De statu regulariū.

QUoniā iter alia vitia impetus gule solet nō mediocriter viros p̄cipue religiosos infestare decernim⁹ vt nec monachi nec canonici regl'ares: nisi hor̄is statutis potatiōi aut comessationi vacare p̄sumāt. Si vero sitierint impetrata licētia regl'ariter refector̄ium introeāt et sic necessitati subueniant nō vt cōsulāt voluptati. Ab hac aūt generalitate infirmos excipimus: et eos q̄ cūt in obsequiis p̄latorum. Ad hec statuimus: vt cū p̄o debilitate vel alia iusta de causa monachi seor̄sum i mia q̄mor̄ātur: semper habeāt secū duos ad minus seniores: qui aliorū leuitates debita correctiōe compescāt: et q̄ postmodum in capl'o testificētur qualiter milericorditer fuerint q̄uersati. Idem inter canonicos regulares et moniales volumus obseruari. ¶ Joannes pecham.

SAncti moniales plurime in vagatiōis vitio delectantes/digne vagantis exēplo: in q̄similis corruptionis scādalū immo lōge perniciosius assidue p̄labūtur. Cui periculo q̄uidētes: magis optantes earū saluti consulere q̄ vanis earūdē deliderijs complacere: sub p̄na excōicationis inhibem⁹ ne qua illar̄ etiā cum socia nedum sola apō parētes vel affines q̄tumcunq̄ p̄opinquos: nedum apō extraneos quantūcunq̄ fame: vel eminentie: vel religionis existāt: vltra tres dies natulares cā recreationis perē dnare seu p quacunq̄ necessitate vel occasione: vltra sex dies cessante infirmitate commor̄ari p̄sumāt: nisi locor̄ epis aliquoties ex causa necessaria videatur de quor̄um consnia in tremendo iudicio oneramns. Hanc autem or̄dinationē ad illas nō extēdimus: q̄ exterius cogūtur mendicare sibi necessaria dum mendicant.

¶ De religiosis domibus. ¶ Joannes pecham

PLures inuenim⁹ religiosas domos or̄dis sancti Augustini: que p̄o eo olim quibusdam matricibus ecclesiis vltra marinis adherer̄ant quibus modo immo iam etiā cum diuturno tempor̄e separate noscuntur occasione

quarūdā cerimoniarū:a dictis matricibus domibus recep-
ptarū p quas discrepāt a ceteris eiusdē ordinis domib⁹ i
cantuarien̄ puincia ꝙstitutis nō cōueniūt cū ceteris in ca-
pitulo generali singulis trienniis:iuxta consiliū generale
celebrādo.Et qz turpis est pars que nō conuenit suo toto
statuimus vt de cetero omnis hmōi domus salua cerimo-
niaꝝ suaꝝ obseruantia specialiter moneant p locoꝝ epos
vt cōueniāt cum aliis canonicis in capitulo generali de re-
gimine et reformatione ordinis cōiter tractaturi.Vel in-
ter eos quantum ad substantialia religiōis sue sit notabi-
lis diuersitas:sibiipis separatim cōstituant capitulum ge
nerale. Alioquin hoc facere per censuram ecclesiasticā cō-
pellant. ¶Edmundus.

QUoniā religionū iminēs diuersitas graue in eccl'ia
dei cōfusionē inducit.Precipimus q̄ volūt domū
hospitalē seu ꝛenodochiū fūdare de nouo regulā ꝛ institu
tionē a loci ordinario accipiant:scōm quam viuant regu-
lariter ꝛ religiose.Ad hoc districtius inhibemus ne inclu-
si vel inclusē constituantur alicubi sine licentia loci dioce
sani speciali pensatis locis moribus ꝛ personarū qualita-
te:et vnde debeant sustentari. In domibus etiam eoꝝ
personē seculares nullatenus hospitentur sine causa ho-
nesta ꝛ manifesta.

¶De iure patronatus. Stephanus.

QUin scōm ap'm ꝛ infra. Hoc merito duximus adiū-
gendū:vt si duo ad vnā et eandem ecc'liam fuerint
p̄sentati:neutri eoꝝ pendēte lite custodia ꝛmittat.Sed ad
epz ius cōferendi talem ecc'liam auctoritate cōsilii deuol-
uatur:cū ꝛtentio sit inter duos patronos: quoꝝ vterq̄ cle
ricum suum p̄sentat: cū ex epi collatione nulli patrono-
rum qui postea euicerit ius patronatus p̄iudiciū debe-
at generari. Statuimus vt eps neutri illoꝝ q̄ p̄senta
ti fuerint ecc'liam illam conferat illa vice: nisi de vtriusq̄
patroni cōsensu:ne saltem aliquale p̄iudicium alteri pa

tronor videatur generari: si forte postmodum ius euicerit patronatus. ¶ Bonifacius.

Si aliquo euincente ius patronatus ptra aliū in foro regio scribat rex epo vel alteri ad quē institutio pertinet: p̄ p̄sentatū ab illo qui euicit admittat: si beneficiū vacauerit ne patrono fiat iniuria: ⁊ aliud nihil obstitat canonicū admittatur libere p̄sentatus. Si vero non vacat huiusmodi b̄ficiū a dño regi vel iusticiariis habet nūciare p̄latus excusando se: q̄ tale beneficium non vacat non potest mādatū regium adimplere. Liceat tñ patrono iterum si voluerit p̄sentare possidentē: vt sic ius euincētis patroni imposterū declarat. Joannes petham.

Per nra⁊ p̄uincia⁊ infra. Statuimus ⁊ perpetuo ordinamus: vt nullus decanus seu quiuis p̄latus alius exceptis p̄sonis epor quor hac ordinatione auctoritas nō artat: inquisitionē faciat de p̄sentationis alicuius ad b̄ficiū ecclesiasticū negocio: nisi in pleno loci capitulo: eo cui possessio eccl'ie incumbit vacatio legitimo sub tanti tē poris spacio quo possit sibi p̄udētiū virorū consilio p̄spicere ⁊ defensioni status sui de sufficienti remedio p̄uidere Quicquid aūt de cetero cōtra hāc nr̄am ordinationē fuerit attemptatū: decernimus penitus nō tenere ad satisfaciendū nihilominus de damno omnimodo qđ idē p̄sessor perpessus fuerit: per decanum vel p̄latū aliū taliter clā destine inquirentē p̄ntis sanctione consilii cōdemnamus ābicioſum ipsum ab ipso officio sic nequiter ambito excludentes perpetuo: nihilominus eundem ab omni obtento alterius beneficii ecclesiastici per triēniū suspendentes.

¶ De censibus ⁊ procurationibus Stephanus.

Ut singula ecclesiastica officia in eccl̄ia dei rite p̄cedant. Statuimus ne archidiaconi nimium graues ecclesiis sibi subiectis exigant districtius inhibētes ne staturum in consilio generali eucctionis numerum excedant sed visitationis nomine debitam sibi recipiūt procuratio

dem. Nec ad eā procurationē venientes extraneos: vt ser⁹ veniant inuitare presumāt. Si tñ p honore archidiaconi ecclesiarū rectores velint alios inuitare: hoc nullatenus prohibem⁹. Sed ipsi archidiaconi nullū inuitēt: ne forte qui per suū aduētū ecclias nō grauarent: tñ grauēt p iuitatos. Unde vt eis subtrahatur necessitas inuitandi phibemus ne archidiaconi die visitationis spe apud eccl'iam quā visitāt capitulū celebrēt: nisi forte i burgo vel ciuitate eccl'ia sit cōstituta. Adhec archidiaconis districtius inhibem⁹ ne aliq̄ mō procurationē recipiāt sine cā rationabili: nisi illo die q̄ personaliter visitāt eccl'iam procurātē/nec redē ptionē pro visitatione extorqueri presumāt. ¶ Idē

UT archidiaconi ⁊ infra. Archidiaconis/decanis et offi cialibus eorū districtius inhibem⁹: ne in subditos su os exactiones vel tallias per se vel per alios exercere vel extorquere presumant. ¶ Bonifacius.

ITē contra grauamina ⁊ excessus q̄ per apparitores archidiaconor⁹ ⁊ decanor⁹ subditis inferri didicim⁹ remediū adhibere volentes. Statuim⁹ vt cū pro faciēdis executionibus aut aliis necessitatibus ad hospitia rector⁹ vicariorū seu capellanor⁹ vl' alior⁹ presbyteror⁹ seu clericor⁹ vl' religiosor⁹ eos declinare ꝯtigerit: nihil omnino ratione procuratiōis vl' alterius seruitii exigāt ab eisdē. Sed cū grāt⁹ actione recipientes ea que eis ab hospitibus apponēt illis cōtēti existāt. Nec⁹ per nūcios et subbedellos: sed p seipsos executiones faciant preceptor⁹. Bedelli vero q̄ cōtra hoc fecerint ⁊ onerosi subditis dñor⁹ suor⁹: seu iniurioli inuēti fuerint: grauiter puniantur: ⁊ grauatis duplū restituere teneantur. ¶ Joannes stratforth.

SEua ⁊ miserabilis cupiditas adiuenit: vt p litteris istitutionū clericorū ad beneficia ecclesiastica admissor⁹/⁊ lītis ordinū p scripturar⁹ labore ac sigillis: fiāt multotiēs exactiōes immense id reprobāte canone dicente q̄ sicut nō decet eḡm manus impositionē vendere: ita nec qui

nistrū calamū venūdare archidiaconoꝝ quoq; et suoꝝ officialiū necnō ⁊ aliorū clerici certificatorias lras inquisitionū sup beneficiis vacātibus factas tradere renuāt presentatis: nisi prius excessiuā nimis summam pecunie habeant ꝑ scriptura. Nos igitur hunc abusum abolere volētes ptis deliberatione ꝓsiliū duxim⁹ ordinandū: q ꝑ scriptura lraꝝ inq̄sitionū institutionū vel collationū ⁊ cōmissionū ad inducendum: vel certificatoriis ipaꝝ in bficiis vltra duodeci denarios: ꝑ lris vero cuiuslibet sacri ordis vltra sex denarios dicti clerici ꝑ se vel per alios nō recipiāt quouis mod o. In ceteris vero ordinarii: suis teneātur ministris stipēdia cōstituere quibus debeant merito contētari Pro sigillatiōe vero lraꝝ huiusmodi cut marescalis ꝑ introitu seu ianitoribus hostiariis vel barbitōsoribus eoꝝ a clericis minoribus vel maioribus ordinibus deportatis nihil omno exigi volumus vel persolui: nec cuiusuis specie velaminis solutio ꝑ sigillis litterarū vel introitu supradictis in questum damnabilem cōuertant. Et ne temeritas ꝓuisa remedia violās pretereat impunita: si ꝗtra premissa quicq̄ recipiat ab aliquo: duplū sic recepti reddi precipimus infra mensem. Alioquin clerici beneficiati recepto rum per ipsos inique duplum restituere differentes ab officio ⁊ bficio nouerint se sulpensos. Clerici vero nō beneficiati: ⁊ laici ingressum ecclesie sibi nouerint interdictum quousq; de duplo satisfactionem impenderint soluentib⁹ competentem. ¶ Idem.

Quāuis lex nature ⁊ ifra. Presentis auctoritate cōsilii inhibemus: ne quis procuratiōē ratione visitationis soluendam ab aliqua presumat recipere ecclesia: nisi visitationis officium eidem diligenter impenderit: secretatis personaliter ⁊ inspectis ꝑ ipsum cum effectu q̄d fuerit indagāda. Si quis vo plures visitare voluerit ecclesias vno die procuratione vnica in victualibus vel pecunia ad quam oches etiā et singulas sic die vnico visitatas

ꝓpoꝛtionabiliter faciat cõtribuere: ꝓout tradũt canones sit ꝛtentus. Et si nocte ꝓcedente visitationẽ in qua uis ecclesia faciẽdã: ad sumptus rectoꝛes seu vicarii visitandi: seu de visitationis in ꝓãdio steterit: cũ eisdẽ verã estimationẽ sumptuum huiusmodi in ꝓcuratione: si eã in pecunie visitans licite dixerit exigendam computare seu allocare vel ꝓ ea in toto studeat compensare ita ꝙ nec vltra sumpt⁹ hmõi solidã ꝓcurationẽ in pecunia nec amplius deductis eisde sumptibus de ꝓcuratione i pecunia exoluẽda superit: ꝓsumat eripere vel exigere quouismodo. Si quis autẽ taliter fererit donec indebite recepta restituerit: ab ingressu ecclesie nouerit se suspensum Verum quia plures archidiaconi et alii oꝛdinarii honoris ꝓrogatiua vel nobilitate generis decoꝛati: in suis visitationibus incedentes familiarium et vectuarium statutum in canonibus numerum excedunt. sic ꝙ ꝓcurantes eisdẽ in victualibus excessiue et indebite onerãtur vltra estimationẽ ꝓcuratiõis que in pecunia solet solui. Nos huiusmodi visitatis an in pecunia quantitatis solite vel in victualibus visitãtes eisdẽ voluerint ꝓcurare optionẽ reseruamus. Et cũ visitata insup ecclesia capellas habuerit dependentes ab ea. Statuimus ꝙ ꝓ ecclesie suaꝛũq; capellarũ hmõi visitatione/ ꝓcuratione que ꝓ: vna ecclesia dari solet: in dioceſi cuius est ecclesia: visitantes archidiaconi et alii oꝛdinarii sint contenti de pena suspensionis ab officio ⁊ beneficio: quam ipso facto incurrãt: donec duplum illius quod vltra ꝓcurationẽ huiusmodi vnicam receperint sue ecclesie soluerint cathedꝛali. Item quia visitantes archidiaconi ⁊ alii oꝛdinarii: tam in ecclesiis ꝙ in oꝛnamẽtis eoꝛũ ⁊ cymiterioꝛ clausuris mansoꝛ dominibus reperiẽtes defectus ipsos sub pecuniariis penis ꝛcipiũt reparari: ⁊ a nõ parẽtibus censuris extoꝛquẽt ꝓnas hmõi q̃bus dicti defectus debite poterunt emẽdari: inde suas burſas cum iactura paupeꝛ his dieb⁹ oppꝛesso

rum insolite nequiter impugnãtes. Igitur ne propter tales exactiones penales aduersus archidiaconos ꝛ alios ordinarios ꝛ eoꝝ ministros detur occasio malignãdi: nec ecclesiasticos viros deceat questibus inhonestis et penalib⁹ adhiberi vel ditari. Statuim⁹ q̃ pene huiusmodi quotiẽs exacte fuerint in reparationẽ q̃uertantur hmõi defectuũ repertoꝝ sub pena suspensionis ab officio quã cõtra premissis sibiipis penas hmõi applicãtes donec sic percepta ad reparationẽ dictoꝝũ defectuũ cum effectu assignẽt incurrere decernimus ipo facto. ¶ Idem.

Item licet quis purgari ꝛ infra. Illum archidiaconoꝝ ꝛ suoꝝ officialiũ alioꝝũq; ordinarioꝝ testantes abusum a quo sacerdotib⁹ in suis iurisdictiõibus celebraturis diuina priusq̃ id faciãt certã et excessiuam quantitatem pecunie exigunt libertatẽ: qua sacerdotes huiusmodi clericos sua nomina inserẽtes in matriculis de vno denario solebant recipere in exactionẽ censualẽ. vi. denarios vel circiter illicite cõuertentes. Statuimus q̃ de cetero a dictis sacerdotibus vltra denarium vnicum pro quo ipsorum nomina registrentur in primis admissionibus eoꝝũ ad celebrandũ diuina: dicti archidiaconi ꝛ ceteri ordinarii aut quiuis eoꝝũ ministri recipere non audeant: quouis modo: sub pena suspẽsionis a celebratione diuinoꝝũ ꝛ ingressu ecclesie: quam cõtra facientes incurrũt quouisq; duplum receptoꝝũ huiusmodi fabrice ecclesie cathedralium locoꝝ persoluant. ¶ Idem.

Quam apparitoꝝ ꝛ infra. Presentis approbatiõe concilii statuimus q̃ singuli nostri suffraganei vnũ apparitorem equitem habeãt: duntaxat pro diocesibus eorundem locoꝝ vero archidiaconi nr̃e prouincie p̃ suoꝝ archidiaconatuũ singulis decanatib⁹ vnũ apparitorẽ non equitẽ sz̃ pedite habeãt tñmodo incedentẽ. Qui cũ rectoribus aut ecclĩaꝝ vicariis vltra noctem ꝛ diem vnicam singulis quarteriis in anno ipsoꝝ sumptibus nõ morent nisi p-

eosdem iuitati fuerint ad morandū specialiter. Nec in capitulis generalibus collectas in pecunia seu alias de lanis agnis vel aliis rebus faciant aliquales: gratis ēt eis data cū grāy actiōe recipere valeant. Qđ si plures ꝯtra hoc fecerit deputati vel eoꝝ alicꝫ ꝑmissa reperti fuerint: temere violare deputantes eosdem tam diu ipo facto ab officio et bñficio sint suspēsi donec hmōi amouerit deputatos quos etiā ab apparitoꝝ officio ꝑpetuo suspendimus ipso facto

¶ De celebratione missarū. Stephanus.

AD excitādos affectus laborantium in vinea dñi sabaoth. Ut vere retributiōis valeant denariū recipere post laborem discernimus ne opus dei fiat aliquibus negligenter. Pzesertim cū in generali consilio sit statutū et pzeceptum: et diuinū officium nocturnū pariter et diurnū scōm qđ deus dederit studiose celebretur ⁊ deuote. Vniuersa quoꝫ sacramenta ecclesiastica ⁊ pzecipue baptismatis ⁊ altaris deuotissime (pzout deus inspirauerit) celebrē tur ⁊ ministrentur. Verba quoꝫ canonis pzesertim in cōsecratione corpis ⁊ sanguinis xp̄i plane ⁊ integre pzoferātur. Pzesbyter aūt postꝙ dñicū corpus et sanguinē sumpserit i altari: si in eodē die missarū solēnia ip̄m celebrare oꝫteat: iterato vinū calici infusū vl' digitis supfusum sumere nō pzesumat. Ad hoc duximus statuendū districtius inhibētes: ne sacerdos quispiā missarū solēnia celebret bis in die: extra diē natalis dñi/⁊ resurrectionis dñice/ vel exequiis moꝝtuoꝝ: videlicet cū corpus alicuius eodē die fuerit tumulandū: ⁊ tunc pzima missa de die posterioꝫ vero ꝑ defuncto celebretur.

¶ Joannes peckam

SAcerdotes caueāt vniuersi ne missarū peculiariū seu familiariū se celebratione obligent quo minꝰ valeāt canonico officio ꝯmissam sibi officiare ecclīam vt tenētur Nec pzesumant alicꝫ annualia celebranda suscipere: nisi ꝑ ip̄m ꝯfessū celebrēt quotidie vel ꝓcurēt specialiter celebrari. Nullus insuper plura recipiat annualia celebranda ꝙ

habet socios sacerdotes: illo casu excepto quo petrans suf fragia fieri pro defuncto sentit expresse memoriā defūcti in missa alii vel aliis copulari. Nec credat sacerdos celebrās se dicendo missam vnā posse satisfacere p duobus p quor vtroq; specialiter insolidū promiserit celebrare. Licet canon dicat q nihil minus accipiat cū missa p defunctis vna dicit: q pro vno quolibet ipor diceret. Loquit enī de his missis que animato corde dicunt. Absit ne a quocūq; catholico credat tm intensiue pficere missam vnā deuote celebratā: mille hoibus p quib⁹ forsan dr: qtum p eis mille deuotione simili arcerent. Licet enī ipm sacrificiū/qđ est xps infinite sit virtutis. Nō tm in sacramēto vel sacrificio seu immēsitate summā plenitudinē operat. Alioqn p vno mortuo nūq opoteret missam dicere nisi vnā. Operat enī in hmōi mysteriis distributiōe certa sue plenitudinis quā ipe eisdē lege ineffabili allegauit. Illos aūt q pro annualibus t anniuersariis celebrādis stipēdia recepert nec ex certa malicia vel accidia satisfaciūt vt tenent: monemus vt omissa suppleāt t ad plenū satisfaciāt in futurū Et qficunq; id nō fecerint: fructus taliter receptos p aiabus illor qui eis talia tulerūt erogēt pauperibus. Aut si vtrūq; istorū spōte neglexerint sicut fraudatores fideliū ab ordinariis suis aspicere corrigant. ¶ Idem Sanctū t salubre t infra. Statuimus vt pro singulis epis cantuarien̄ puincie decedentibus residui fratres superstites solenne faciant officiū defunctorū nō solum in capellis suis singulis: sed etiā cū pōt decessū: alicui⁹ vel aliquor epor hmōi recēter in cōsilio vel alias p vtilitate eccl'ie pariter gregāt. Precipiētes insup: t in virtute obedientie firmiter iniungentes: vt singuli sacerdotes tā seculares q religiosi dicant missas singulas cum de diocesani obitus eis fuerit veritas intimata p ipsius aia a pn̄ maculis expiāda. Rogamus insup sacerdotes exēptos religiosos: t si q sint etiā scl'ares vt ordinationē istā salutis i

aliis exēptionis siue ꝓuilegiis gratis suscipiāt vel eā saltē auctoritate ꝓpria sibi ꝙstituāt obseruādā. Sciturī q̄ grati erim⁹ gē: ꝛ dolebimus si ꝗs iuenirem⁹ de igrati. ¶ Idē Altissimus ꝛ infra. In eleuatione corpis xpi: ab vna parte ad minus cāpane pulsentur vt ꝓpulares qui celebratione missarum nō valent quotidie interesse vbicunq; fuerint: siue in agris/siue in domibus flectāt genua indulgentias concessas a pluribus ep̄is habituri. Statuimus insuper vt quilibet sacerd̄os quē canonica necessitas non excusat cōficiat omni ebdomada saltem semel. Parochiales insuper sacerdotes caueāt diligēter ne alicui dē corpus dñi: nisi prius cōstet eis ipsum cōfessum fuisse testimonio vel iudicio fide digno. Et hmōi certificationis on⁹ ipsius susceptoris imponimus sacramento qui habet ea q̄ saluti sue sūt necessaria procurare. Nullus etiam sacram communionē prebeat parochiano alterius sacerdotis sine licentia manifesta. Quam ordinationem non intendimus ad peregrinātes extendere vel periclitantes/ nec necessitatis casui derogare. ¶ Joannes stratforth.

Quā sit ihonestū ꝛ infra. De fratrū nr̄or̄ ꝛ totiꝰ consilii assensu decernim⁹ quemcūq; in oratoriis capellis aut domibus nō ꝙsecratis seu in loco minime dedicato seu delibato missar̄ solēnia diocesani nō obtēta licētia cō tra canonū ꝓhibitionē & cetero celebrātē: suspēsionē a diuinor̄ celebratiōe p mēsem incurrere ipso ꝟō. Licētiā aūt ab ep̄is nr̄e ꝓuincie missas in locis hmōi nō cōsecratis cōcessam celebrandi: ꝛ imposterū cōcedendam ꝑsonis aliis q̄ magnatibus seu nobilibus morā faciētibus i locis ab ecclesiis parochialibus notabiliter distantibus aut notorie debilib⁹ vl̄ infirmis irritā decernimus ꝛ inanē. Per hoc tñ ꝓlatis: ꝛ rectoribus ꝛ canonicis ecclesiar̄ cathedralium/vel religiosis nō intendimus derogare: quo minus ipsi i oratoriis suis ab antiquo ꝙstructis missam possint licite celebrare seu facere celebrari sicut fieri cōsueuit. Et

cerdotes insup qs i oratoriis seu capellis regū aut regine eū anglie liberorū de suor erectis vel erigēdis missas celebrare ptigerit pena pdicta nolumus coartari. Richard⁹

¶Recipimus ne cōsecretur eucharistia nisi in calice de auro vel argēto/ & ne stagneū calicē alīqs eps amodo venedicat interdicimus. Edmundus.

IN celebratione misse pacē daturus sacerdos hostiā saceā ori suo nō apponat: qz añ pceptiōez ipaz ori suo tangere nō debet. Si vero de patena sicut pdā faciūt eam sumat/ post celebrationē misse tam patenā q calicē faciat aqua perfundi/ vel solū calicē si eā nō sumat de patena. Habeat quoqz sacerdos iuxta altare pānū mūdissimū alio panno circūdatū vndiqz & honeste ac decenter coopertum in quo post susceptionē sacramenti salutaris digitos cum labiis ablutos emundet. ¶walterus.

IN theamina corporalia palle & alia indumēta altaris integra sint & mundissima: et sepe abluantur per personas ad hoc in canone deputatas ob reuerētiā & presentiā saluatoris nostri & totius celestis curie: q sacramēta altaris pticiendo & cōfecto nō dubiū interesse. Verba canonis in his pcipue que ad fidē sacramentū pertinent plene integre & cū summa animi deuotiōe pferāt. Nō tñ sit ita morosus sacerdos in p̄missis: q fastidiū ingerat audi toribus & officiū suū priuet deuotionis pinguedine: qz mu sce morientes pdūt suauitatē vnguenti: id est pinguedinē deuotionis. Nullus insup sacerdos parochialis presumat missam celebrare antep matutinas exsoluerit officiū & pri mam & tertiā de die. Itē nullus clericus p̄mittat ministrare i officio altaris: nisi indut⁹ sit superpellicio & tpe quo missaz solemnis pagitur: accēdant due candele vl ad min⁹ vna. Prohibem⁹ quoqz ne vllus sacerdos lapsus in peccatū mortale ad altare psumat accedere celebraturus ant⁹ confiteat. Nec pudet vt quidā errātes credunt q mortalia deleant p confessionē ghalē. ¶Robertus wynchelse.

Presbyteri stipendiarii necnon alii sacerdotes ppriis sumptibus vel per alios sustētari diuina celebrantes in puincia nra non recipiāt oblationes porciones obuentiones denarios pro requestis trigintalia vel aliquā certā quotā presertim oblationes pro corporib⁹ mortuor⁹ phītibus nō obtēta licentia a rectoribus vel vicariis ecclesiar⁹ in quibus celebrauerint. Nec ea vllo modo alpoztent in preiudiciū rectorū vel vicariorū ecclesiar⁹ predictarū vel eor⁹ vicē gerētiū:ne sniam maioris excōicatiōis i hac parte latā incurrāt. Decernimus etiā vt presbyteri hmōi infra nostrā puinciā celebrātes intersint in sacello/in matutinis/in vesperis:et aliis diuinis officiis: debitis horis induti superlicliis que sibi propris expensis ement et non in naui ecclesie cymiteriis vel campis. Et si super his ad presidentes correcti fuerint:non se reddēt elatos nec erigant ceruices cōtra eos:nec ꝓpter hoc excitent aliquos qui eos foueant et protegant et ad interessendum predictis hoꝛ debet eis iniūgi in virtute obediētie q̄ sint phītes legētes canentes ⁊ psalmodisantes. Dicti vero presbyteri diebꝰ dnicis ⁊ festiuis:vel si corpus alicuius defūcti affuerit missas suas post lectū euangelium maioris misse incipiant et cōpleāt:sed nō prius:nisi de licētia rectoris vicarii vel presidentis petita ⁊ obtenta.

¶ Symonis Mepe.

Effrenata et ira. De fratrū nr̄or⁹ cōsilio et assensu statuimus ⁊ ordinamus q̄ capellani quicunq; non vūficiati presertim idonei curis aiar⁹ ecclesie seu capellis parochialibus moderatis sibi ꝓstitutis salariis ꝓstpositis priuatis seu peculiaribus obsequiis quorūcunq; ante oia officiare ⁊ intendere teneant cū loci diocesanū seu ordinarium iudicem in hac parte competentem fuerint requisiti Sub pena suspensionis ab officio:quam si sic requisiti vt premittit infra viginti dier⁹ spaciū cessante legitimo impedimēto nō p̄.ruerint cum effectu eoipso se nouerint incursuros.

Symonis sudburi.

Effrenata ⁊ infra. Quāꝯ bone memorie dñs Symō Islepe dudū cantuarien. archiepꝰ ꝓdecessor noster dum in humanis agebat de fratꝝ suoꝝ ꝯsilio ⁊ assensu statuerit ⁊ ordinauerit ꝙ capellani annualia celebrantes/ et ceteri aiaꝝ cure nō intēdētes quinq; marcaꝝ: ecclīas vero seu capellas parochiales et curas eisdem imminentem officiātes sex marcaꝝ sūma ꝑ suis stipēdiis annuis deberēt cōtentari: In sacerdotes nō parentes statuto hmōi pnam suspensionis ab officio ipso facto imponendo. Nos tm tpm qualitate attenta: de fratrū et suffraganoꝝ nostroꝝ cōsilio ⁊ assensu statuimus: vt quicūq; in nra ciuitate diocesi seu ꝓuincia cātuarien. pro aiabus defunctoꝝ annualia celebraturi septem marcis: aut cibariis et tribus marcis/ alii aūt qui cure aiaꝝ deseruient octo marcis aut cibariis ⁊ quattuor marcis sint annuati ꝯtenti. Nullatenus ultra id recepturi: nisi aliter loci diocesanus cū his q̄ cure aiaꝝ deseruiēt: ꝓuimitus decreuerit faciendū. Si qs aūt clericꝰ contra hanc nostrā ꝯstitutionē dād seu recipiendo venire ꝓsumpserit: excōicatiōis sniam incurrat ipso facto: a qua nisi per diocesanū loci in quo deliquerit non poterit absolui. Sententiis vero ⁊ in ꝓsenti statuto nostro contentis post publicattonē eiusdem: iuxta canonū exigentiā contra facientes eisdem litigari volumus ⁊ inuolui.

¶ De baptismo et eius effectu. Edmundus

Baptisteriū habeat in qualibet ecclesia baptismali/ lapideum vel aliud competens qō decēter cooperiat ⁊ reuerenter obseruetur: et in alios vsus non cōuertatur Aqua vero in qua baptisat' fuerit puer: vltra septē dies in baptisterio non seruetur. Si vero puer a laico domi ꝓpter necessitatē fuerit baptisatus. Aqua illa ꝓpter reuerentiam baptismi vel fundatur in ignem vel ad ecclesiam in baptisterium fundenda deferatur: ⁊ vas illud conburatur: vel ad vsus ecclesie deputetur. Et sciendum ꝙ interroget sacerdos laicū diligenter: cū in necessitate bapti-

sauerit puerū quid dixerit:etiā quid fecerit. Et si diligen ti p̄cedēti inquisitioni facta sibi fide plena inuenerit laicū distincte ⁊ in forma ecclesie baptisasse: siue in latino / siue i gallico / siue in anglico approbet factum:sinautem bapti ser puerum:prout secundum formam ecclesie fuerit faciē dum. Ad leuādum vero puerum de fonte:tres ad plus re cipiātur:videlicet in baptismo maris duo mares ⁊ vna fe mina. In baptismo femine due femine et vnus masculꝰ Quod enim amplius est a malo est. De baptismate etiā ⁊ penitentia p̄cipimus ꝙ diaconi penitentias dare vl̄ bapti sare non p̄sumant:nisi in his casibus cū sacerdos nō p̄t vel absens est/ vl̄ stulte vel indiscrete nō vult:⁊ mors imminet puero vel egroto. Si vero baptisatus fuerit puer a laico:p̄cedentia et subsequētia mersionē impleant vl̄ suppleantur a sacerdote. ¶ Joannes pecham.

QIrca sacramētū baptismi quoldā ꝓperimꝰ dēliquisse Cū em̄ periclitātibus paruulis in necessitatibus ine uitabili articulo quibuscunq; laicis vel mulieribus sit cō cessū in casibus hmōi periclitātes taliter baptisare:⁊ hmōi baptismū ꝙtet ad salutē sufficere si forma debita teneat: nec debere talit baptisatos itez baptisari. Quidā th̄ stolidi sacerdotes sic baptisatos paruulos nō sine sacramēti iniuria rebaptisāt:qō ne de cetero fiat firmit inhibem. Sed sup sic baptisatos dicant exorcismi ⁊ cathecismi ꝓpter re uerentiā eccl'ie taliter statuentis. Forma aūt sacramenti in vulgari lingua ꝙsistit:nō solū in signis:verūetiā i ordi ne corrūdē verboꝝ quibus ipm est diuinitus sacramentū in stitutū:quo xp̄s dns illis verbis ⁊ taliter ordinatꝰ vt sūt in lingua latina regeneratiuū ꝙtulit potestatē. Dicatur ergo sic a baptizantibus. Johan I crysten the in the na me of the fader ⁊ of the sone ⁊ of the holy goost. Vel alias in materna scōm ꝙsuetudinē patrie. Vel in gallico sic. Je te baptyse au nom du pere ⁊ du filz ⁊ du sait esprite. ꝙ si sacerdos rationabiliter dubitet an paruul' i forma debita

baptisatus sit:tenens modū decretalis cū exorcismis ⁊ ca thecismo dicat. Si baptisat⁹ es ego non rebaptiso te. Si nōdū baptisatus es ego baptiso te In noie patris ⁊ filii ⁊ spūssancti. Attendāt etiā sacerdotes ne lasciuia noia que sez mox prolata sonant in lasciuiā imponi permittāt paruulis nō baptisatis:sexus precipue feminini:⁊ si contrariū fiat:per confirmantes eos corrigatur. ¶ Idem.

QUod in statutiōe Octoboni cauet de pueris baptisandis vsqz gnale baptisma pasche ⁊ pēthecostes videlicet reseruandis pro ipius statuti reuerentia qō hactenus videtur esse neglectū:sic duximus declarandū vt pueri p octo dies ante pascha ⁊ dies totidē ante penthecosten nati de maternis vteris: si absqz periculo seruari valeant vsqz ad tempora illa reseruentur baptisandi: ita th de medio tpe iter natiuitatē puerorū hmōi ⁊ perfectum baptismū recipiant cathecismū solaqz diebus baptismi supersit immersio faciēda. Alii aūt q alijs anni tpibus nati extiterint:tū ppter mortis periculū qō sepe pueris iminet ipso uisū:tū ppter simplicitatem parētū q circa formā baptismi sūt de facili erraturi absqz vlla offensionis nota iuxta vetustā consuetudinē vl'inconsuetinēti cū nati fuerit vel postea prout placuerit ipsis parētibus baptisentur.

¶ De custodia eucharistie crismatis ⁊ olei sti. Edmūdus

HOntes baptismales sub sera clausi teneantur propter sorttilegia. Chrisma similiter ⁊ oleū sacrū sub claue custodiantur: si vero is ad quē spectat' custodia incaute ea reliquerit:tribus mensibus ab officio suspendat Et si per eius incuriam aliquod nepharium tigerit grauiori subiaceat vltioni. ¶ Joannes pecham.

OIgnissimum eucharistie sacramentum. Precipim⁹ de cetero taliter custodiri: vt in qualibet ecclesia parochiali fiat tabernaculum cum clausura decens et honestum secundum cure magnitudinem ⁊ ecclesie facultates in quo ipsum dominicū corpus/nō in burſa vel loculo pro

pter ꝛminutionis periculū nullatenus collocetur. Sed in pixide pulcherrima lino candidiſſimo adoꝛnata interius. Ita ꝙ ſine omni diminutionis periculo facile poſſit extra hi ⁊ imponi: qō quidē venerabile ſacramentum oīi die dominica⁹ pꝛecipimus innouari. Sacerdotes autem in cuſtodia euchariſtie negligentes puniri pꝛecipimus ſecundum regulam conſilii generalis: et grauius ſi in negligentiam perſeuerent.

¶ De reliquiis ⁊ veneratione ſanctoꝝ. Stephanus.

AD exemplum ſalomonis qui oia vaſa domus dñi ex auro puriſſimo fabꝛicata: diuino cultui mancipauit Statuimus vt quelibet eccleſia calicem habeat argenteū cum vaſis aliis decedentibus: ſyndonem mundam et candidā ⁊ amplitudinis congruentis. Uetera quoꝙ coꝛpoꝛalia que fuerint non idonea in altaribus quando conſecrā⁹ tur: loco reliquiarum reponātur vel i pꝛeſentia archidiaconi comburantur. ¶ Joannes pecham.

DIgniſſimū et infra. Statuimus vt ſacramētum euchariſtie circūferatur cū debita reuerentia ad egrotos: ſacerdote ſaltem induto ſuperlicio gerente oꝛarium cum lumine pꝛeuio in lucerna: campana vt populus ad reuerentiam debitam excitet: qui ad pꝛoſternendum ſe vel odoꝛādum ſaltem humiliter infoꝛmetur: ſacerdotali pꝛudentia vbicūꝙ regem gloꝛie ſub panis latibulo euenerit depoꝛtari: et de hoc archidiaconi in ſuoꝝ remiſſionem pꝛecaminū ſint ſoliciti. Et quos circa hoc negligentes inuenerint: diſciplina rigida caſtigent.

¶ De eccleſiis edificandis. ¶ Edmundus.

SIrectoꝝ alicui⁹ eccl'ie dꝛedēt dmos eccl'ie reliquerit dirutas vel ruinoſas de bonis ei⁹ eccleſiaſticis tā ta poꝛtio dedicatus: ꝙ ſufficiat ad reparandū hec et alios defectus eccleſie ſupplendos. Idem ſtatuimus circa illos vicarios q̄ ſoluendo modicā penſionē oīs eccl'ie habēt pꝛouentus. Nā cum ad pꝛemiſſa tenꝛantur: talis poꝛtio dꝛedu

cā satis poterit ꝛ debet inter debita ꝓputari. Semper tñ rationabilis ꝓsideratio sit habēda ad facultates ecclesie cū hec portio sit deducenda. ¶ Robertus wynchelse.

¶ Quincie sint de cetero certiores de defectibus ipsos cōtingentibus:ne inter rectores ꝛ ipsos ambiguitas generetur tribus successiuis. Volumus de cetero et ꝓcipimus ꝙ teneant inuenire oia inferius annotata:videlicet legēdam/antiphonariū/graduale/psalteriū/troperiū/ordinale/missale/manuale/calicē/vestimentū principale cum casula/dalmatica / tunica/ꝛ cū cappa in choro:cū oibus suis appēditiis/krōtale ad magnū altare cū tribꝰ tuellis / tria superlicia/vnū rochetū/crucē ꝓcessionalē/crucē pro mortuis:turibulū/lucernā/ tintinabulū ad deferēdū corā corpore xpi in visitatiōe infirmoꝝ / pixidē ꝙ corpore xpi honestā/velum quadragesimale/ vexilla ꝙ rogatiōibus/cāpanas cū cordis/feretrū ꝙ defūctis/vas pro aqua bñdicta osculatoriū/cādelabꝝ ꝙ cereo paschali/ fontē cū seruſa/ imagines in eccl'ia/imaginē principalē in cancello/clausu rā cymiterii/reparationē nauis ecclesie/ interius et exterius tā in imaginibus ꝙ in fenestris vitreis/ reparationē libroꝝ ꝛ vestimētoꝝ/qñcūq; ꝓtigerit eadē reparationibꝰ indigere. Cetera tā in reparatiōe cācelli ꝙ in aliis hic nō exꝓssis scōm diuersas cōsuetudines approbatas a locorū rectoribus et vicariis seu ad quos ptinēt hmōi in oibus reparari sumptibus eorundem. Hymon mepham.

¶ Statuim⁹ ꝙ nulla inquisitio sup defectibus domorū aut aliorꝝ ad bñficiū eccl'iasticū spectantiū de cetero facienda valeat in alterius ꝓiudiciū/nisi fiat per viros fide dignos in forma iuris iuratis ipo ad hoc cuiꝰ interest ꝓmittus euocatio integram verā estimationē defectuū in domibus aut aliis ad beneficia ecclesiastica spectantibꝰ repertorum:siue per inquisitionem/ vel viam compositionis facta extiterit loci diocesanus in reparationē ipsorū

defectuum cõuerti faciat infra terminũ competentẽ ipli⁹ us arbitrio moderandum. ¶ Joannes Stratforth.

LIcet parochiani ꝛ infra. Pzelentis appzobatiõe cõ ilii duximus statuendũ q̃ tã religioli q̃ alii quicũq; possessiones aut pzedia seu redditus que de gleba reficiẽ darũ ecclesiarũ seu dote nõ existũt in quibuscũ parochiis ñre pzouincie obtinentes seu imposterũ habituri in ipsis degentes vel alibi ad queuis onera parochianos ipos ipo rum ecclesiam ac oznamenta eiusdem cõcernẽtia: et eis in his de iure vel ꝯsuetudine incũbentia consideratis pos sessionũ et redditũ hmõi q̃titatibus cum ceteris paro= chianis ecclesiaꝝ p̃dictaꝝ quotiẽs opus fuerit cõtribuere teneant. Ad quod cũ necesse fuerit censuris ecclesiasticis ꝛ aliis iuris remediis p̃ locoꝝ ozdinarios cõpellantur.

¶ De immunitate ecclesiaꝝ. Bonifacius.

POzro ꝛ infra. Statuimus vt q̃ ad immunitatẽ ecclesie fugiẽtibus alimẽta impedierit ministrari sẽm ar= bitriũ ozdinariozũ p̃ cẽsurã ecclesiasticã arceãtur. Confu giẽtesq; hmõi ab ecclia vl̃ cymiterio vl̃ post abiuratiõnẽ terre a via publica extrahẽtes vel extractos occidẽtes cũ sub eccliastica ꝓtectiõe cõstitũt oibus penis sacrilegii per= cellantur: vna reliquã minime ꝙmente. In ecclesia aũt vel cymiterio nõ fiat custodia cõfugentiũ ad eandẽ quod si secus plũptũ fuerit: nã custodes q̃ eos applurẽt in foꝛ ma iuris p excõicationis sñiam arceant. Illos ãq; tñmõ tueat eccl'ia quos canones ꝓcipiũt esse tuendos. ¶ Idem

QUiadẽtib⁹ bona ecclia/ ꝛ ecclesiasticas liber= tates infringentibus ꝛ ꝓturbantibus obuietur pzo uide duximus statuendũ: q̃ huiusmodi malefactozes sacri legi ꝛ excõicati per locoꝝ ozdinarios nuncientur. Et si in sua ꝓtinacia p vnũ mensem ꝓseuerauerint: tunc terre siue ꝛ loca in q̃bus ꝙmorant supponant ecclesiastico interdicto: ꝛ neutra relaxet sñia donec de damnis ꝛ iniuriis satisfece= rit cõpetẽter. Et si q̃ diuino non deferẽtes honoꝛi ecclesiaꝝ

possessionibus aut libertatibus spoliauerint ꝓuis subiaceant supradictis: et in ipos vsq; ad plenã restitutionẽ et satisfactionẽ ꝯdignã in forma iuris/excõicationis snia solẽnit ꝓferat. Et si idẽ sacrilegi faciãt iudices aut ꝑlatos ꝓpter hoc attachiari ꝛ distrigi cã ipsi ꝙ distringentes penis in attachiatores ꝛ districtores editis ferianꝫ. ¶ Idẽ.

QOntigit aliqñ ꝙ dño rege ecclesiaꝝ cathedraliñ vel cõuẽtualiñ custodiam obtinẽte: cũ scõm certam libertatem ab eodẽ dño rege ꝛ suis ꝓdecessoribus eccl'ie concessarũ tanthidem rationabiles exitus capere debeat ac rationabilia seruitia ꝛ hoc sine districtione hoim ꝛ vastatione rex. Balliui thi ei⁹ ꝑ tallias imoderatas et bona renentium vacantis eccl'ie auferũt violenter parcos nemora et viuaria destruũt domos ꝛ ꝓsumere festinãt et dissipant bona. Pauꝑres male tractãt: ꝛ nõ solũ ad ea ꝙ rõne custodie obtinere cõsueuerãt manꝰ extẽdũt: sed etiã ad bona superstitũ vt blada: ꝛ instaura ꝛ alia quibus capitula ꝛ cõuentus sustentari deberẽt: ꝛ alia ꝙ ratione baronie ad ipsũ spectare nõ possũt: videlicet decimas ꝛ oblationes ad ecclesias epatibus seu monasteriis appꝛopꝛiatas spectãtes ꝛ ptinẽtes: et alia similia occupare ꝓsumũt. Vt igitur huic morbo occurratur ordinamus ꝙ statim cum estatores et balliui regis hmõi custodes ingressi fuerit ꝑlati ꝙ iurisdictiõi ꝓselint publice: ꝛ solẽniter interdicãt sub pena excõicationis dictis balliuis oĩbus in gñe ne talia attemptare ꝓsumant. Qõ si cõtra fecerint denuncient eos in snĩam excõicationis latam in violatores ꝛ ꝑturbatores ecclesiastice libertatis incidisse: donec de dãnis et iniuriis satisfecerit cõpetenter. Quã snĩam post denũciationẽ hmõi si cõtẽpserint ꝓtra eos ꝓcedatur ꝙ interdicta ꝛ alias penas cõtra iniuriãtes hmõi ordinatas. Et nisi dñs rex sup hoc monitus competẽter restituerit seu restitui fecerit sic ablata ꝛ dãna resarcierit vel resarcire fecerit per suos illata ꝓcedas cõtra eũ sicut in aliis casibus regẽ tangentibus est statu-

cū. Et eadē que de rege ꝛ eius ministris ſuperius ordinā in aliis dñis inferioribꝰ ꝛ eoꝝ ministris: ſi forſā ad eos cuſtodia hmōi ptineat volumꝰ obſeruari. Joānes ſtratforth

Accidit nouitate peruerſa q cū eccl'iaꝝ plati de morū disciplina peccatis ꝛ exceſſibus ſubditoꝝ nituntꝫ īquirere magnates et alii poteſtates ſeculares officia impedire moliētes choꝝ inhibēt laicis ipſorū tenentibꝰ: aut natiuis ne ad ordinarioꝝ citationes p ſuoꝝ criminū vel exceſſuum correctionibus canonice ſubeundis: quorū coꝛctio ꝛ punitio ad ipſos ordinarios noſcitꝫ pertinere de iure vel cōſuetudine: aut pro teſtamētoꝝ inſinuationibꝰ p bationibus aut calculis de bonis defunctoꝝ adminiſtrat p eos ſeu ꝓpotis ꝛ aliis teſtamētariis iuribꝰ extra locū ſui domiciliī veniant vel cōpareant coꝛā eis: ꝛ ne in locis ſui dñi p prelatos exerceantꝫ p̄miſſa impediunt ꝛ impedire procurant nequiter libiqꝫ ſup his iuriſdictionē vſurpāt. Alii ꝓterea viros eccleſiaſticos iuriſdictionē eccl'iaſticā exercētes ꝛ ſuis ſubditis pro eorū culpis et exceſſibus penitentias coꝛporales ſeu pecuniarias imponētes: ac ipſos facere cogentes ealdē ſicut ordinariis ipſis licet aut p penitētiis coꝛporalibus iuxta modum exceſſuū ſuoꝝ impoſitis redemptiones pecuniarias: prout iuſte poterūt admittētes de ꝛ ſup extoꝛſionibus exceſſiuis indictāt: ſicqꝫ indictatos attachiant ꝛ incarcerāt: ac ſup his in foro ſeculari eos ſibi rēdere cōpellūt: quibus multas pecuniarias ea occaſione in dicto foro ſeculari imponi procurant et faciunt indebite pro libito voluntatis. Frequēter etiā multi cū turmis et ſtrepitu ad iudicia ꝗcurrūt eccl'iaſtica: ac iudices litigātesqꝫ ſeu habētes ibidē alia expedire grauiter ſic exterrēt q eccleſiaſtica ꝗfunditur iuriſdictio: ꝛ oppꝛobꝛioſe officiū platoꝝ ſuſpendit ꝛ nequiter impedit: ac in culpa facile homines coꝛruētes: dū pena nō repꝛimit tranſgreſſoꝛes impunitatē ſibi penalē nutriūt: ac antiqui hoſtis inſidiis leuem aditū pꝛeparāt ꝛ frequētē. Alii ſiquidē multos p ꝛo

ꝙ causas ⁊ negocia in foro ecclesiastico de iure vel consuetudine ꝓtractanda ibidē contra aduersarios suos mouēt necnō aduocatos ꝓstulantes ꝙ eis: ⁊ ꝓcuratores aliosq; ministros ecclīasticos iudices cognoscētes sup his indictari attachiari carcerariq; mancipari ⁊ alios in foro seculari multipliciter fatigari faciunt ⁊ ꝓcurant suisq; tenentibus et aliis ad fori ecclesiasticū ꝙ causis negociis in ipso de consuetudine vel iure tractandis: recurrentibus si non desistant ⁊ in foro seculari sup his litigant imponūt sepissime graues multas ipsosq; affligūt ⁊ vexant iniuste multimodis laboribus et expensis. Alii vero eos iurisdictionem suam in ciuitatibus seu locis aliis eis subditis debite exercere volētes in ⁊ sup his que spectāt notorie ad eos dē: seu ꝓ exercitio iurisdictiōis ecclīastice mandata sua licita ⁊ canonica destinantes executionesq; eor ꝙ debite faciendas impediunt vel impedire ꝓcurant iniuste sic nūcios mandata hmōi deferentes ⁊ facere debite iustas executiones volentes capere verberare ⁊ male tractare iniuriose ꝓsumūt. Quidā etiā dñi tpales ⁊ cor ꝙ balliui bona decedentiū in detestato in suis districtibus ab ipsos dños ꝓtedentes fore quāuis erronee deuoluta ne ꝓ ordinarios bona hmōi ꝙ debitor ꝙ solutione sic decedētiū: ac i alios pios vsus ꝙ ipsor ꝙ aīar ꝙ salute ꝙuertant vtiliter ꝓout cō sensu regio ⁊ magnatū regni anglie tanq; ꝙ iure ecclīastica q; libertate ab olim extitit ordinatum impediūt in derogationē ecclīastice libertatis iurisq; ⁊ iurisdictionis ecclesiasticor ꝙ impedimentū ⁊ lesionē inormē. Nos igit ꝓsentis deliberatione consilio omnes et singulos in ꝓmissis vel eorū aliq̄bus delinquētes: seu p̄missa vel aliorū aliqui facientes ꝓcessū ad ea dātes cōsiliū auxiliū vel fauorē: aut ea vel eor ꝙ aliqua in suis factis negociis noibus eor ꝙ rata vel accepta habentes hoc sacro appꝛobante cōsilio ꝓnūciamus maioris excōicatiōis sententia innodari: quorum absolutionem diocesanis locorum specialiter reseruamus

⁊ delinquentes huiusmodi quater annis singulis in cunctis ecclesiis parochialibus nře cantuarien̄. quincie excōicatos in genere precipimus publice nunciari. ¶ Idem.

SEculi principes potestatē recipientes a deo q̄ ecclesie sacerdotes superboꝝ seruicibus ipponere nequeūt solēt ab ips terroze discipline siue potestatis gladio extoꝛ queri. Unde veneranda tradit antiquitas: q̄ si excōicati humilitatis gr̄az ⁊ recōciliatiōis affectū animo obdurato arroganter abiiciant. Inuocata regia potestas in auxiliū tenetur ex debito rigoze seueritat̄ rebelles hmōi ꝓpellere custodia carcerali. Sed ꝓtingit interdū q̄ excōicatis etiā pro manifestis offensis ad significationē prelatoꝝ ꝓout cōsuetudo regni anglie obtinet: captis ⁊ carceri mancipatis per breue regiū demandat̄ epis: q̄ si sic capti de stādo māndat̄ eccl'ie ⁊ parēdo iuri cautionē exhibeāt ipsos a q̄bus detinēt̄ carceribus faciant liberari. Alioqui si epi hoc non fecerint sicut āte debitā satisfactionē: nec possunt nec de iure tenētur vice comitibus aliud breue dirigat̄ q̄ cautiōe hmōi ab incarceratis accepta eos liberent indilate. Suggesto insup regie curie licet minus veraciter pro tali excōicato incarcerato: q̄ ipe paratus est mandatis eccl'ie obedire. Mandatur vice comitib⁹ vt icarceratū hmōi excōicatū partiū ad quaꝝ instantiā excōicat̄ non habita mētiōe a carcere liberent ac dimittāt. Ac q̄q̄ vt prius suggesto q̄ excōicati incarcerati ꝓ tali cā que ad foꝛū ecclesiasticū nō ꝓtinet excōicatione notant̄. Dat̄ vice comitibus i preceptis q̄ si ꝓ cā hmōi ⁊ nō alia excōicati ⁊ incarcerati fuerint eos curēt celeriter liberare nec ꝓcessibus iudicū ecclesiasticoꝝ sup cā excōicatiōis huiusmodi fides aliq̄ adhibet. Sed sic excōicati i supradictis casibus ad mandata ⁊ precepta hmōi indebite liberantur: ꝓpter que ecclesiasticoꝝ iudicū ꝓfundit̄ offic̄ dū laici claue ptātis ⁊ scie tie penit⁹ destituti quos sic tenet obsequēdi necessitas: q̄ de his que ad iurisdictionē eccl'iasticā pertinēt ipsis cogno-

scendi vel imperandi phibeꝯ auctoritas: calcꝯ in messē ni
tūtur mittere alienā: excōicatorūq; sic liberatorū indebite
cōione nephanda tā vicecomites ꝛ ballini liberātes eosdē
ꝫ ceteri populares variiq; fideles cōicātes hmōi pestile=
re masculātur: ꝛ aiaꝝ inde grauia pericula tumulantꝯ. Cō
tra q̄ pꝛouidere zelātes: statuimꝰ ꝙ excōicati capti in nra
ꝓuincia sic exeūtes a carcere ꝗtra libertates ꝛ cōsuetudi=
nes eccl'ie anglicane ad iporꝝ maiorē cōfusionē et ruborē
solēniter in locis insignibꝰ: pulsatis cāpanis: cādelis accē=
sis: excōicati publice denūcientꝯ: ac iporꝝ cōmerciū ad eorꝝ
cōmodū ꝛ fideliū cōio inhibeaꝯ oino. Cōicātesq; cū eisdē il
licite cēsura eccl'iastica sine dēletu acritꝯ puniāꝯ. ¶ Idem.

QUia diuinis ꝛ seculi legibus pꝛohibeꝯ: ne de rebus
eccl'iasticis dispnēdi laicis sit facultas: vsurpatio=
nis illius cōtumelia longeuus noscitur depellēda: qua qui
dem nostre pꝛouincie eccl'iaꝝ parochiani sue ptātis igno=
rantes terminos limitatos: seu arrogāter potius non ser=
uantes: arboꝛes ac herbas in eccl'iaꝝ ac capellaꝝ nr̄e pꝛo
uincie cymiteriis crescētes sue voluntatis arbitrio ꝓster=
nentes ac etiā euellentes seu metentes pꝛeter ꝛ cōtra vo=
lūtatē rectoꝝ aut vicarioꝝ eccl'iaꝝ aut capellaꝝ hmōi seu
custodū deputatoꝝ per ipsos: eas suis aut eccl'iaꝝ vl' alio
rum vsibus ausu sacrilego applicare noscuntꝯ: vñ et anima
rū pericula ꝗtentiones et scandala grauia inter eccl'iaꝝ ꝓ
latos ꝛ parochianos eoꝝ quali quotidie suscitantꝯ. Ꝓ̄ntis
auctoꝛitate cōsiliꝰ declaramus: temerarios hmōi cōtēpto=
res maioꝛis excōicatiōis sententiis laicis tā in cōstitutiōe
Otoboni quondam apostolice sedis legati in anglia: que
incipit ad tutelā ꝓmulgata ꝙ in cōsilio Oxoñ. cōtra viola
toꝛes eccl'iastice libertatis existere inuolutos. Quos ꝓt vsur
patiōnē in his de cetero factā illicite excōicatos foꝛe pꝛeci=
pimus rite ꝛ canonice publice nūciari ꝓ rectoꝛes aut vica
rios qui ecclesias suas offensas senserint ex pꝛemissis: ac
vsurpatoꝛes pꝛedictos in eoꝝ confusionem ꝛ ruboꝛem

a communione fidelium decernimus repellendos: donec pro premissis effectualem emendam offerant & fecerint cō petenter. ¶ Ex responsionibus regis.

SCiatis q cū dudū & infra. Placet dño regi ne districtiones de cetero fiant in feudo ecclesie/nec in via regia nec in fūdis ꝯbus olim ecclie sūt dotate. in possessionibus tñ a personis ecclīasticis perquisitis possunt fieri districtiões predicte. Itē clericus p felonia fugiens ad ecclesiam pro immunitate habenda: asserens se esse clericū nō cōpellīt regnū adiurare: sed legi regni se reddens gaudebit ecclīastica libertate iurta laudabilē ꝙsuetudinē regni hactenus vsitatā. Item appellatori in forma debita tanq̄ clerico per ordinarium petito libertatis ecclesiastice beneficiū non negatur. ¶ Stephanus.

QUm viris religiosis & infra. Decernimus vt nec monachus nec canonicus regularis ecclesiam manerii predium vel quodlibz aliud ecclesie sue audeat ad firmā retinere. Districtius etiam inhibemus ne alicui monacho vel canonico regulari qui non sit alias obediētalis custodia manerii cōmittatur: ita q er ipius longa mora vel cōuersatione scandalum oriatur: q si cōtra presumptū fuerit: per superiorē emēdetur. Item viri religiosi nō capiāt ecclīam ad firmā: in qua sibi aliquid iuris vendicant saltem post mortem pīsone: q si fecerint superiorīs arbitrio puniātur. ¶ Idem.

PResenti de cetero statuim⁹: ne clerici beneficiati aut in sacris ordinib⁹ constituti villarum procuratores admittantur: videlicet vt sint senescalli aut balliui taliū administrationū: occasione quarū laicis in reddendis rationibus obligentur: nec iurisdictiones exerceant seculares presertim illas quibus iudicium sanguinis est anexū His quoq̄ duximus adiūgēdū: ne scilicet iudicium sanguinis in locis sacris tractetur in ecclesia videlicet in cymiterio. Auctoritate quoq̄ consilio districtius inhibemus ne

quis clericus beneficiatus vel in sacris ordinibus constitutus litteras pro pena sanguinis infligenda scribere vl dictare presumat: vel vbi iudiciū sanguinis tractatur vel exercē interfit. Nouerit eñ huiusmodi se ecclīastica protectione indignos: cū per eos ecclesia dei per talia presumpta scandalum generetur.

¶ Explicit liber tertius. Sequitur quartus.

¶ De sponsalibus et matrimonio. walterus.

MAtrimonium sicut alia sacramenta cum honore et reuerentia de die et in facie ecclīe: non cū risu et ioco et contemptu celebretur. In matrimonio quoq; contrahendo semper tribus diebus dominicis vel festiuis a se distantibus quasi tribus edictis pquirant sacerdotes a populo de immunitate sponsi et sponse. Si quis autem sacerdos huiusmodi edicta nō seruauerit penam nuper in consilio super hoc statutam non euadat. Prohibeant etiam presbyteri frequenter matrimonium contrahere volentibus: sub pena excommunicationis nec dent sibi fidem mutuo de matrimonio cōtrahendo: nisi in loco celebri coram publicis ꝫ pluribus personis ad hoc cō uocatis.

¶ De sponsatione impubeꝝ. Edmundus

VBi non est consensus vtriusq; non est cōiugiū. Igitur qui pueris dāt puellas in cunabulis nihil faciūt nisi vterq; puerorꝝ postꝙ venerit ad tempus discretionis consentiat. Huius ergo decreti auctoritate inhibemus ne de cetero aliqui quoꝝ vterq; vel alter ad etatem legibus constitutam et canonibus determinatam non peruenerit coniugantur: nisi vrgente necessitate pro bono pacis talis coniunctio toleretur.

¶ De clandestina desponsatione. Symon mephā.

QVia ex contractibus matrimonialibus ablq; bānorum editiōe prehabita initis nonnulla pericula fuerunt. et manifestū est indies prouenire. Qīb⁹ ꝫ singulis

suffraganeis nris precipimus statuendo q decretalem cū inhibitio qua prohibet ne ad matrimoniū contrahant bānis non premissis in singulis ecclesiis parochialibus siue diocesis pluribus diebus solemnibus cū maior populi affuerit multitudo exponi faciant in vulgari: et eā firmiter obseruari ābusuis sacerdotibus etiā nō parochialibus ad contrahendum matrimonialibus aū solemnē editionē bannorū initis presūpserit interesse: pena suspēsionis ab officio per triennū infligēdo: et hmōi cōtrahētes etiā si nullū subsit impedimentū pena debita pcellēdo. Quiuis etiā sacerdos siue secularis siue regularis extiterit ad solemnisationē mrimonii extra eccl'iam parochialē absq epi diocesani speciali licētia celebrare presūpserit aut eidē interesse per annū integrū ab officio sit suspensus. ¶ Joannes stratforth

HUmana concupiscētia et infra. Quibus auctoritate cōsilii statuimus q extunc matrimonia cōtrahentes: et ea inter se solēnisare facientes: quicūq impedimēta canonica in ea parte scientes aut presumptionem verisimilem eorūdē habētes. Sacerdotes quoq qui solēnisatiōes matrimoniorū phibitorū hmōi seu etiā licitorū iter alios quā suos parochianos in posterū scienter fecerint: diocesanorū vel curatorū ipor cōtrahentiū sup hoc licētia nō obtenta. Clandestina etiā matrimonia ecclesiis oratoriis vel capellis solēnisare vi vel metu imposterū facientes: ac matrimoniorū predictorū hmōi solēnisationi assistentes consilii premissorū maioris excōicationis sniam incurrat ipso facto. Et q quater annis singulis i gra excōicati publice nūcientur: prinisq aliis extra celebrātes matrimonia bannis non editis vel alias clādestine statutis a iure nihilominus arceātur. Sane q cōstitutio bone memorie Symonis meepham quōdā cantuarien. archiepi pdecessoris nri primi incipit. Item q ex tractib⁹ iuxta verborū suorū coarctice opinione multor in sui fine videt dubia seu obscura ipsā cōstitutionē reddere p futuro cupientes indubiā eā sic intel

ligam fore hoc approbāte cōcilio declaramus: q̄ quiuis sacerdos secularis vel regularis qui solēnisatiōi matrimonii extra parochialem ecclīam vel capellam habentē iura parochialia sibi ꝓpetētia ab antiquo interesse ꝓsumpserit: penam in ea latam subeat ipso facto.

¶ Et hec de quarto libro. Sequitur quintus

¶ De accusatiōib⁹ inq̄sitionib⁹ denūciatiōibus. Edmūd⁹.

SInt in quolibet decanatu duo vl̄ tres viri deum habentes ꝓ oculis: qui excessus publicos ꝓlatorum ⁊ aliorū clericoꝝ ad mandatum archiepi vl̄ eius officialis ipsis denuncient.

¶ De symonia. Stephanus in concilio Oronien.

HEremiter inhibem⁹ ne cuiq̄ ꝓ aliqua pecunia denegetur sepultura: vl̄ baptismus: vel aliquod ecclēiasticum sacramentum vel etiam matrimonium contrahendum impediatur. Nisi ꝗd pia deuotione fideliū consuetum fuerit erogari super hoc postmodum volumus per ordinarium loci ecclesiis iustitiam fieri: si cum in generali cōcilio expressum est statutum. Absonum etiam iudicamus q̄ de cetero ꝓ chrismate ⁊ oleo aliquid exigatur vel eroget: cum toties hoc prohibitum reperiatur. Si quis vero contra hoc facere ꝓsumpserit anathemate sit innodatus. ¶ Idem.

PRoterea statuimus concilio presenti approbante: vt nullus de cetero ꝓ receptione alicuius in religionis domū pecuniā vel aliud quicq̄ ab eo extorquere ꝑsumat adeo vt si ꝓ paupertate domus ingrediens debeat vestire seipsū ꝓtextu vestrū nihil vltra iustum ꝓcium ab eo penitus recipiatur. ¶ Edmundus.

PRoterea venalitatē missarū districte inhibentes ꝓcipimus ne ꝓ ānualibus vel triēnalibus missarum faciendis laici vel alii quicq̄ dare: vel legare ꝓsumant in testamēto. Et ne sup hoc aliqua pactio vera vel sub aliqua specie palliata a sacerdotib⁹ vl̄ aliis meditatorib⁹ fiat

Ne plati vices suas ab anuo cessu p̄cedāt p̄hibem⁹. Et ne superflua multitudine talium ānaliū q̄nq; se onerent sacerdotes: ad q̄ explenda honeste sufficere nō possunt: et ꝓpter q̄ opꝫ ipsos sub certo p̄tio cōductitios habere sacerdotes vt ea vēdere aliis facienda vt se exonerēt. Id de cetero fieri pena suspensionis inhibemus. Idē

Nulli liceat ecclīam noīe dotalitatis ad aliquē transferre vel ꝑ p̄sentatione alicuius persone pecuniā vel aliquod aliud emolumentū pacto interueniente recipere. Nō si quis fecerit: et in iure conuictus fuerit vel confessus: ipsum tā regia q̄ nostra freti auctoritate patronatu eiusdem ecclie imperpetuum priuari statuimus.

¶ Ne plati vices suas ab ānuo cēssu p̄cedāt. Stephanus.

Vt omnis cupiditas et auaritie cultus expellatur ab ecclesie dei ministris. Statuimus vt archidiacona⁹ vl̄ decanat⁹ vel aliquod officium quod in spiritualibus mere consistit nulli detur ad firmam. Si vero reditus huic officio sit annexus. ille de superioꝛis licētia dare possit ad firmam sicut de aliis beneficiis est statutum. Si quis autem contra p̄sens statutum nostrum venire p̄sumpserit archidiaconus vel decanus hmōi ve officiū habens et super hoc canonice fuerit conuictus per ep̄m suum a tali officio suspendatur per annum: et alius interim constituatur qui discrete gerat vices illius.

¶ De magistris et potestate docendi. Thomas arondel.

Querēdissime synodo et infra. Similiter id quod capit noua testa inueterata sapit. Statuim⁹ et ordinamus q̄ magistri siue quicūq; docentes in artib⁹ aut grammatica pueros seu alios quoscunq; in p̄imitiuis scientiis instruentes de fide catholica/sacramēto altaris / seu aliis sacramentis ecclie/aut materia aliqua theologica contra determinata q̄ ecclīam se nullatenus intromittāt instruē do eosdē: nec de expositione sacre scripture nisi i exponēdo certū put antiq̄tus fieri cōsueuit. Nec permittāt scolares eos siue discipulos de fide catholica seu sacramētis ecclie

publice disputare etiã vl' occulte: ꝙrariũ aũt facies vt fau
tor erroꝝ et scismatũ p loci ordinariũ grauit puniat. Idẽ

QVia insuper noua via frequẽtr seducit ꝯ antiqua
volumꝰ ꝛ ordinamus ꝙ nullus libellus siue tracta-
tus per Johannẽ wyclyf aut aliũ quemcũq; tpe suo vel
citra nouiter cõpositus siue imposterꝝ componendus am-
modo legatur in scholis/aulis/hospitiis/siue aliis locis ꝯ
buscũq; infra nẽam pꝛouinciã antedictã: siue scõm ipm do
ceatur. Nisi per vniuersitatẽ Oxonien. aut Cantabꝛigie
seu saltem per .xii. personas ex eisdẽ quas eadem vniuer-
sitates aut ipaꝝ altera sub nostra successoꝝ ve nostroꝝm
discretione laudabili duxerint eligendas pꝛimitus exa-
minetur/et examinatus vnanimiter per easdem. Deinde
per nos seu successoꝛes nostros exꝑesse appꝛoptur. ꝛ vni
uersitatis nomine et auctoꝛitate stationariis tradatur vt
copietur: ꝛ facta collatione fideli petẽtibus vẽdatur iusto
ꝑcio dẽ oꝛiginali in cista aliqua vniuersitatis extũc perꝑ
tuo remanente. Quod si quis libellũ aut tractatum huius
modi in scolis aut alibi: vt supꝛa legerit: siue secundum
ipsum docuerit cõtra foꝛmam supꝛadictam: vt seminatoꝛ
scismatis atq; fautoꝝ hereseos: pꝛout delicti qualitas flagi-
tabit puniatur.

¶ Idem

PEriculosa res est testante btõ Hieronymo textum fa
cre scripture de vno in aliud ydioma trãsferre: eo ꝙ
in ipis tranlationibus nõ de facili idẽ sensus in oĩbus re
tinetur: put idẽ btũs Hieronymus: nisi inspiratus fuisset
se in hoc sepius fatet errasse. Statuimus igit ꝛ ordinam⁹
vt nemo deinceps textũ aliquẽ sacre scripture auctoꝛitate
sua in linguam anglicanã vel aliã trãsferat ꝙ viã libꝛi vel
libelli aut tractat⁹. Nec legat alicꝭ hmõi liber libell⁹ aut
tractatus iam nouiter tpe dicti Joãnis wyclyf circa com-
positus aut imposterꝝ ꝓponẽdus in parte vl' in toto publi
ce vel occulte sub pena maioꝛis excõmunicatiõis: quousq;
per loci dioceſanũ seu si res exegerit ꝙ ꝛsiliũ puticiale. ipa

eranslatio fuerit appzobata. Qui vero xtra hoc fecerit ve
fautoz heresis vel erroris sit puniatur. ¶ Idē in eodē.
Reterea cum terminis philosophicis aut aliis huma
nitus adinuentis cōcludi nō poterit oim tetminoz
beatus Augustinus veras cōclusiones que religiosarum
auriū fuerant sepi⁹ reuocauit. Statuimus ⁊ sub obtesta-
tione diuini iudicii inhibemus specialissime ne quis vel q
cuiuscunqz gradus status aut cōditionis extat cōclusiōes
aut pzopositiones de fide catholica aut bonis moziby ad-
uerse sonantes: pzeter necessariam doctrinam facultatis
sue in scolis aut extra disputando aut cōicando ptestatio
ne pzemissa vel nō pzemissa asserat vel ꝓponat etiā si quas
dā verboz aut terminoz curiositate defendi possint. Nā
teste btō Hugone de sacramentis sepius qō bene dicit nō
bñ intelligit. Si qs aūt post publicationē pzesentiū hmōi
zclusiones aut ꝓpositiones quictus fuerit sciēter ꝓposuit
se seu asseruisse: nisi monit⁹ se cozrexerit infra mēsem au-
toritate pñtis cōstitutionis maioris excōicationis sniam
incurrat ipso facto: ⁊ p excōicato publice nūciet: donec i lo-
co vbi sic pzoposuit aut asseruit publice suū delictū fatea
tur: ⁊ verū catholicū intellectū eiusdē zclusionis seu ꝓpsi
tionis ad arbitriū ozdinarii publice pzedicauerit in vna
ecclia aut diuersis: pzout ipsi ozdinario videbit expedire

De hereticis ⁊ scismaticis. Thomas arōdell i zlilio oro.
Reuerendissime synodo ⁊ infra. Statuimus decerni
mus et ozdinam⁹: q nullus secularis aut regularis
ad pzedicandū verbum dei a iure scripto minime aucto-
risatus pziuilegio ve speciali munitus officiū siue exerci-
tium pzedicationis eiusdē verbi dei in se assumat ꝓpulo
ve aut clero quouismodo pzedicet in latino sermone siue
vulgari in ecclia aut extra nisi pzimo diocesano illius loci
in quo pzedicare sic nitit se pñtet ⁊ examinationē subeat.
Sicqz deinde tam moziby q scientia repertus idoneus
p ipsū diocesanū ad pzedicādū mittat ad aliquā certā pa-

rochiã vl' ad plures put eidẽ ordinario scõm qualitatẽ p
sone videat expediẽs. Nec etiã aliqs premissoꝝ pdicare p
sumat: nisi de missiõe aut auctorizatiõe sua primo fiat fides
in forma cõpetenti: ita videlz vt ille q̃ de iure scripto au-
ctorizatus est veniat in forma limitata in eo: ꝙ qui de priui
legio speciali venire se asserunt: ipꝝ priuilegiũ rectori aut
vicario loci vbi predicãt realiter exhibeãt: q̃ vero p locoꝝ
diocesanos se missos forze pretendũt ipsius diocesani lite-
ras sub sigillo suo magno ad hoc sibi ꝯfectas similiter ostẽ
dant. Curatũ vero ppetuũ missum intelligimus a iure ad
locũ et populũ cure sue. Si tñ premissoꝝ quisq̃ ppter er
rores aut hereses quos ante predicasse asseruisse aut do-
cuisse pretẽdit p loci diocesanũ aliũ ve superiorẽ a pdica-
tione hmõi suspẽsus fuerit siue phibit⁹ extũc de predicare
vo alicubi in nãa puincia antedicta nullaten⁹ se intromit-
tat donec ad ipsi⁹ suspẽdẽtis siue phibẽtis iustũ arbitriũ de-
fectũ suũ purgauerit: ꝙ ad predicãdũ legitime fuerit restit-
tutus: sup quo ikas testimoniales ipsi⁹ restituẽtis ad locũ
quemcũq̃ in quo postea predicabit secũ deferre et modo
supradicto realiter exhibere teneat. Sacerdotes vero pa
rochiales seu vicarii tpales ꝙ non perpetui in forma supra
dicta non missi in ecclesiis illis in quibus hmõi officia ge-
rũt: illa sola simpliciter predicẽt vna cum precibus cõsue-
tis q̃ in ꝯstitutione puinciali a bone memorie Joãne pre-
decessore nro bene ꝙ sctẽ suppletionẽ ignorantie sacerdotũ
edita que incipit. Ignorãtia sacerdotũ ꝛc. Cõtinẽt expresse
se quã in singulis nãe cãtuarien. prouincie ecclesiis intra
tres menses publicationẽ psentiũ haberi volum⁹. ꝛc. prout
ipaz postulat annis singulis tpib⁹ per ipsos sacerdotes ef
fectualiter declarari. Et ne hoc salubre statutũ rõne exa-
ctionis pecunie difficultatis ve alterius tendere videat
ad norã. Volum⁹ ꝙ ordinamus q̃ examinatio plonarũ de
qua superius fit mentio: ac ikẽ diocesani faciẽde eisdẽ sine
aliquali exactione pecunie q̃ ipos quoꝝ interest: ꝙ ad quos

ſpectare ⁊ ptinere dinoſcit celeriter expediantur ⁊ gratis difficultate quacūq; ſemota. Si qs aūt hoc executiuū noſtrū iuris antiqui ſtatutū poſt publicationē eiuſdē ſciēter violare preſumpſerit; ⁊tra formā i eodē deſcriptā ſua temeritate ꝓpria ꝑdicādo: ſniam maioris excōicationis incurrat ipo facto: cuius abſolutionē nobis et ſucceſſoribus noſtris tenore pñtiū ſpecialiter reſeruamus: ꝙ ſi predicator hmōi hoc ſalubri ſtatuto ⁊tēpto: ipāmq; maioris excōicationis ſniam minimi ponderis ſe ſcīdo ingeſſerit predicādo/dicēdo/aſſerēdo ptinacit ve ẏbo aut fctō innuēdo nō poſſe ꝙ eccl'iam in plonis prelatoꝝ eiuſdē ſic ſtatui ſnia excōicatiōis predicta ꝙ ſuperiores locoꝝ aggraueť ⁊tra eos debite ⁊ ihibeť eiſdē ois ꝙmunio xp̄ifideliū ac ſup hoc legitime ꝙuicti; niſi reſipiſcant et abiurauerit in forma eccl'ie ꝙſueta per loci ordinariū ꝓ hereticis declarentur: ⁊ extūc ꝓ hereticis et ſciſmaticis ab oibus reputentur ad oēm iuris effectū: hereſiſq; et ſciſmatis penas in iure exp̄ſſas incurrāt ipo facto: et p̄ſertim vt bona eorundē ipo iure cēſeanť ⁊fiſcata ⁊ ab illis quoꝝ inteſt occupēť. Ipoꝝq; fautores/receptores/defenſores: ſi per ſuperiores ſuos in hac parte legitime moniti non deſtiterint: infra menſem ſup hoc conuicti: ſimili pena in oibus p̄rcellantur. Decernens nullius cler' aut populus cuiuſcūq; parochie aut loci nēcātuarieſ ꝓuincie aliquē in eccleſiis cymiteriis aut aliis locis quibuſcūq; ad ꝑdicandū admittat: niſi prius auctoritate ꝓuilegio aut miſſione eiuſdē: iuxta formā predictam facta fuerit fides. Alioqui eccleſia cymiteriū aut locus quicūq; in quo ſic predicatū fuerit ipo facto: ſubiaceat eccl'iaſtico interdicto. Sicq; maneat interdictus quouſq; ipſi ſic admittētes ſeu predicare ꝓmittētes ſe ⁊grue emendauerit: ⁊ p̄ diocelanū ſeu aliū ſuperiorē ipm interdictum obtineāt i debita forma iuris relaxari. Inſuper ſicut bonus paterfamilias triticū diſpleriť in terrā ad hoc diſpoſitā vt fructū plus afferat. Volum⁹ et mandamus vt ꝑdi-

tatoꝝ verbi dei veniens iuxta formã superius annotatã̃ predicẽt clero seu populo sc̃dm materiã subiectã honeste se habeat: spargendo semẽ sc̃dm quenientiã subiecti auditoriis clero pcipue predicans de viciis pullulãtibus inter eos: ꝛ laicis de pctis inter eos cõiter vigentibus: ꝛ nõ ecõtra. Alioquin sic predicans sc̃dm qualitatẽ delicti p loci ordinariũ canonice et acriter puniatur. ¶ Idem.

ITem qz turpis est pars que nõ cõuenit suo toti. Decernimus ꝛ ordinamus vt nullus predicatoꝝ verbi dei aut alia quevis persona de sacramento altaris matrimonio pctoꝝ confessio alio ve quocunqz sacramento eccl'ie seu fidei articulo aliud doceat predicet aut obseruet q̃ qđ per sanctam mrem eccl'iam reperitur discussum. Aet vertat in dubiũ qđ p eccl'iaz determinatũ fuerit aut decisũ. Aet verba scãdalosa circa cadẽ proferat scienter publice vl' occulte: neqz sectã aut speciẽ heresis quãcunqz predicet doceat vel obseruet ꝛtra sanã doctrinã eccl'ie. Qui aũt cõtrarium post publicationem pñtiũ scienter ꝛ ptinaciter attẽtare p sumpserit: excõicatiõis sniam incurrat ipo facto a qua excepto mortis articulo minime absoluat̃: nisi abiuratiõe pmissa de heresi gñaliter vel simpliciter in forma ecclesie consueta ad arbitriũ ordinarii in cuius territorio quincid̃ deliquisse se coꝛrexerit: ꝛ de hac p cõmissis penitentiã receperit salutarẽ q̃ si sc̃dõ se ingesserit sicqz recidauerit vel relapsus fuerit quictus legittime p heretico ꝛ relapso lentẽ tialiter declarẽt̃: et ipius bona p cõfiscatis habeant̃: ꝛ ab illis quoꝝ interest occupẽtur. Penitẽtiã vo de qua fit mẽtio supius volumus esse talẽ q̃ si ds cõtrariũ determinat̃ p eccl'iam videlicet in decretis decretalibus seu cõstitutionibus nr̃is puincialibus siue quãcunqz heresis speciẽ siue sectã publice vel occulte docuerit predicauerit seu asseruerit in eccl'ia parochiali ipi⁹ loci in quo sic predicauerit docuerit seu asseruerit: vno die dñico vel alio solẽni plurib⁹ ve ad ipius ordinarii loci arbitriũ put magis aut minus

conuincit deliquisse. Iplaq; predicata docta siue assertā reuocabit expresse infra missaꝝ solēnia: cū maioꝛ affuerit populi multitudo: et ipa determinata per ecclīam predicabit docebit ⁊ recitabit effectualiter sine fraude: vlteriꝰ usq; puniet iuxta sui demeriti qualitatē: quatenus discretioni ordinarii videbitur expedire. ¶ Idem.

Quillus quoq; de articulis determinatis p ecclīam aut in decretis decretalibus ⁊ constitutionibus nostris prouincialibꝰ siue lecoꝛū synodalibus continetur: nisi ad habendum verum intellectum eoꝛundem publice aut occulte disputare presumat: aut auctoꝛitatem eoꝛundem decretoꝛū decretaliū et constitutionum prouincialium protestatē ve condentis eadem in dubium reuocet: siue cōtra determinationē eoꝝ doceat: ⁊ presertim circa adoꝛationē crucis gloꝛiose: imaginum sanctoꝛum: veneratione seu peregrinationes ad loca aut reliquias eoꝛūdem: aut contra iuramenta in vtroq; foꝛo ecclīastico videlicet: et temporali in talibus cōsuetis ⁊ moꝛe solito prestanda: sed ab omnibus deinceps doceatur communiter atq; predicetur crucem ⁊ imaginem crucifixi ceteraſq; imagines sanctoꝛū in ipsoꝝ memoꝛiam et honoꝛem quos figurant: ac ipsoꝛū loca ⁊ reliquias/ pꝛocessionibus/ genū flexionibus/ inclinationibus/ thurificationibus/ deosculationibus/ oblationibus luminariū accensionibus/ ⁊ peregrinationibus: necnō aliis quibuscūq; modis ⁊ foꝛmis: quibꝰ nostris ⁊ predecessoꝛum nostroꝝ tempoꝛibus fieri consueuit venerari debere: ac iuramenta tactis sacrosanctis dei euangeliis ⁊ superpositis ab omnibus quoꝛum interest legitime foꝛo prestanda. Contrarium autem asserens / docens / predicans aut pertinaciter innuēs: nisi resipiscat sub modo ⁊ foꝛma alias per nos statutis/ ⁊ abiuret vt ibi cauetur penas hereticis ⁊ relapsis in euentum incurrat et pro tali ad omnem iuris effectum sententialiter declaretur. ¶ Idem.

Hmaliter ꝺa ꝙ de nouo ⁊ insolite emergunt nouo et maturo indigent auxilio. Et vbi maius periculum est:ibi cautius est pꝛouidēdū et foꝛtius resistendum. Nec iniuste minus nobile discrete abscinditur:vt quod nobilio et perfectius nutriatur. Considerantes igitur ⁊ dolenter referentes quomodo alma vniuersitas Oxonie:que sicut vitis abundās suos palmites fructuosos ad honoꝛem dꝛi multiplicetq; pꝛofectum:et pꝛotectionē ecclesie sue diffundere consueuit. Jam partim versas in labꝛuscas vuas acerbas gignit:quibus dudum indiscrete comessis a pluribus in lege:videlicet dei reputantibus se peritos dētes obstupescunt filioꝝ nostraq; pꝛouincia variis ⁊ infructuosis doctrinis inficitur:ac nouo damnabili lollardie nomine maculatur:in ipsius vniuersitatis scandalum non modicum ad partes exteras ⁊ remotas existentium ⁊ ꝓficientium in eadem per maximū tediū: necnō ecclie anglicane ꝙ per virtuosam doctrinā eiusdē tanq; muro inexpugnabili defendi solebat. iam scissis et diuisis lapidibus nisi celerius occurratur: secundum verisimile damnum irrecuperabile. Ad supplicationē igitur pꝛocuratoꝝ totius cleri nostre cantuariensis pꝛouincie de ꝛgensu ⁊ assensu omnium confratrū et suffraganeoꝝ nostroꝝ et aliοꝝ pꝛelatoꝝ in hac cleri cōuocatione pꝛesentiū ⁊ pꝛocuratoꝝ absentium:ne purgato riuulo meneat fōs infectus et aquam ab eo currentem non sinat esse clarem. Volentes honoꝛi ⁊ vtilitati sancte matris ecclie:⁊ vniuersitatis pꝛedicte salubꝛiter pꝛouidere. Statuimus ⁊ oꝛdinamus ꝙ quilibet gardianus ⁊ pꝛepositus seu custos collegii aut pꝛincipalis aule vel introitus cuiuscunq; vniuersitatis pꝛefate semel singulis mēsibus ad minus inquirat diligēter in collegio aula vel introitu cui pꝛeest: an aliquis scolaris siue inhabitās in collegio aula siue intritu hmōi aliquam conclusionem siue pꝛopositionem aut opinionem in fide catholica: aut bonis moꝛibus male sonantem con-

cta determinationem ecclesie pꝛeter necessariam doctrinā seu facultatis asseruerit/ tenuerit/ defensauerit: seu aliquo modo pꝛoposuerit. Et si super hoc aliquem suspectū aut diffamatum reperiat: ipsum moneat effectualiter vt desistat: et si postea contra admonitionem huiusmodi iterato eadem: vel consimilia reassumat: pꝛeter penas alias per nos statutas: maiꝛis excommunicationis sententiā incurrat ipso facto. Et nihilominus si scolaris fuerit qui sic reassumpserit quicquid extunc in eadem vniuersitate fecerit non stet sibi pꝛo fꝛma. Et si doctoꝛ/magister/ aut bacalarius fuerit eoipso ab omni actu scolastico sit suspensus: et in vtroq; casu ius quod habet in collegio/aula/vel introitu amittat ipso facto: et per ipsos gardianos custodes pꝛepositos pꝛincipales siue alios ad quos hoc spectat realiter expellatur: et statim via legitima substituatur catholicus loco suo. Et si ipsi gardiani ꝑpositi siue custodes collegiꝛum aut pꝛincipales aularum siue introituum in quibus degunt hmõi pꝛsone suspecte/detecte aut diffamate negligentes fuerint circa inquisitiones et executiones pꝛedictoꝛum ꝑ decem dies continuos a noticie tempoꝛe vere vel pꝛesumpte publicationis pꝛesentiam eoipso sententiam maiꝛis excommunicationis incurrāt. Et nihilominus omni iure quod in ipsis collegiis siue aulis siue introitibus se habere ꝓtendūt ipo facto sint ꝓuati: ꝛ ipsa collegia aule vel introitus effectualiter vacent. Et facta sup hoc legitima declaratione per ipsos quoꝛū interest noui substituātur gardiani/custodes pꝛepositi seu pꝛincipales pꝛout secūdum antiquum moꝛem vniuersitatis pꝛedicte vacantibus collegiis/aulis/siue introitib⁹ fieri consueuit Quod si ipsi custodes pꝛepositi siue gardiani vl' pꝛincipales pꝛedicti de et super huiusmodi conclusionibus aut pꝛopositionibus diffamati suspecti ve fuerint aut detecti: seu defensoꝛes pꝛotectoꝛes aut fautoꝛes eoꝛundem si ꝑ nos vel auctoꝛitate nostra vel ꝑ loci oꝛdinarium auctoꝛita-

te sua moniti non desistant: extunc eis priuilegio scolastico vniuersitatis predicte & iure quod sibi competebat in huiusmodi collegio aula siue introitu preter alias penas de quibus superadictū est ipso iure priuentur. Et sententiam insuper maioris excommunicationis incurrant. Quod si quis in aliquo casu presentis constitutionis vltime: alio ve quocunq; superius expressato statuta nostra hmōi in aliqua sui parte: etiam si pena alia ibidem expresse limitetur temere & pertinaciter violare presumpserit: eo ipso ad quodcunq; beneficiū ecclesiasticum nostra cantuariēsi. prouincia obtinendum per triennium extunc absq; spe venie reddatur inhabilis: et indignus omnino: et nihilominus iuxta sua demerita & qualitatem excessus scōm sui superioris discretionē canonice puniatur. ¶ Ad hec ne in modo procedēdi circa premissa vagare videamur sub incerto aduertētes. q licet inter crimen heresis et lese maiestatis in legibus diuersis quedā paritas reputetur. Est tamen dissimilis culpa: penaq; exigit grauiorem diuinā q humanam offendere maiestatē. Cum ergo rerum lese maiestatis propter pericula que ex dilatione poterunt imminere sufficit conuincere per iudicia: procediq; poterit cōtra eū sum: marie de plano accitatione premissa per nuncium/per literas: siue per edictū: et lite nō cōtestata ad receptionem testiū et diffinitiuam sententiam volumus ordinamus et declaramus ob faciliorem punitionem delinquentiū in p̄missis et reformationē scissure ecclie hoc lese: q diffamati detecti siue denunciati/siue vehementer suspecti in aliquo casuum predictorū: siue alio articulo quocūq; in fide catholica aut bonis moribus male sonante auctoritate loci ordinarii alterius ve superiori citētur personaliter si apprehendi poterūt p lras siue p nūciū suratū. Et inantē p edictū ad locū habitatiōis ipius deliquētis vbi morari cōsuerit: i ecclia sua parochiali si certū habuerit domiciliū publice propositum. Alioquin in ecclesia cathedrali loci

dziginis fue: ⁊ in ecclesia parochiali illius loci in quo sic p̄dicauerunt et docuerunt: ac recepto certificatozio legitimo de citatione hmōi executa cōtra sic citatum etiam absentem ⁊ cōparere negligentem: in pena contumacie siue hmōi summarie ⁊ de plano absq; strepitu et figura iudicii ac lite nō contestata ad testium receptionē et alias pzobationes canonicas pzocedatur. Habitaq; infozmatione legittima idem ozdinarius omni dilatione semota: sententiet ⁊ declaret puniatq; secundum qualitatem delicti modo et fozma superius expzessis: vlteriusq; faciat quod est iustum: ipsius contumacis absentia non obstante.

¶ De apostatis. ¶ Joannes pecham.

Reterea sunt nonnulli: quos apparet per facti euidē tiam seculum intendere perpetuo relinquere. Et pz cetera iudicia in claustri excubiis velle toto suo tempoze militare. Qui th̄ pzeualente in eis carnali desiderio redeunt ad vomitū seculum repetentes inter sidera errantia compulandi. Quamuis igitur iura manifeste diffiniant eos non posse religionē omnino deserere quin saltē in religione aliqua perpetuo maneant laxiozi. Quidam tamē cum attrite frontis audacia apostatie infamiam nō verētes postp̄ absolute se velle seculum relinquere ostenderit relicta hierosolima redeūt in egyptū: quocirca statuimus ozdinarios locozum tales cū omni diligentia inuestigent ⁊ per subtractionem tam officii q̄ beneficii ecclesiastici: si quod habeāt ad statū pzistinū reuocent: vel ad laxiorem cogant regulam pztransire. Quod si sint laici hutusmodi apostate vt ipsi ad salutis sue studia redeant per censuram ecclesiasticam compellātur: hanc autem ozdinationē ad illos non extendimus cum quibus sedes apostolica aliter ozdinauit.

¶ De his qui filios occiderunt. Edmūdus

Hemine commoneātur vt pueros caute alāt: ⁊ iuxta se in nocte non collocent teneros: ne oppzimantur

Solos in domibus vbi ignis fuerit. vel solos iuxta aquã sine custode nõ relinquant: ꝛ hoc omni die dominico eis dicatur. ¶ De homicidio. Idem.

SI mulier moꝛtua fuerit in partu: ꝛ hoc bene constiterit scindatur: si infans viuere credat: pꝛocurato tamen ꝙ os mulieris apertum teneatur.

SAcri pꝛouisione cõsilii statutũ est ꝙ si patroni aduocati aut feudatarii seu vice dñi: rectoꝛẽ eccl'ie vicariũ vl' clericũ ipius eccl'ie: ꝙ se vel ꝙ alios occidere vel mutilare aulu nephario pꝛelumpserint patroni patronatũ / aduocati aduocatiam / feudarii feudum / vice dñi vice dominatum: pꝛoꝛsus admittant: ꝛ posteritas talium in collegiũ clericoꝝ vsq; ad quartam generationẽ nullatenꝰ assumatur / nec in regularibus domibus alicuius pꝛelati assequatur honoꝛem: et hoc volumus sepius in ecclesiis denunciari. ¶ De furtis. Stephanus.

PRohibemus sub iterminatione anathematis ne ꝯs latrones ad latrociniũ faciendũ in seruitio suo retineat: nec eos scienter in terris suis habitare permittat.

¶ De clerico venatoꝛe. Bonifacius.

STatuimus vt si quis clericus de transgressione soꝛte aut parci alicuius diffamatus fuerit ꝛ convictus legitime coꝛam oꝛdinario suo vel cõfessus eidem ꝙ suum diocesanum: si bona habeat pꝛo qualitate transgressionis grauiter redimatur. Et illi cui damnum vel iniuria est illata vel noxã / hmõi redemptio assignatur. Si autẽ nõ habeat bona suus ep̃s ip̃z pꝛout culpa poposcerit grauiẽ puniat in persona: ne pꝛopter impunitatis fiduciam pateat pꝛesumptoꝛibus licentia delinquendi.

¶ De eo q̃ furtiue oꝛdines recepit. Johãnes pechã.

QUm scoꝛ doctoꝛes theologos militia clericalis septẽ muniatur oꝛdinibus singuloꝝ caracteribus i anima cõsignatis per singulos etiam accipiens augmentũ gratie: nisi oꝛdinati fiat oꝛdinẽ recipiant seu crimine irretiti

expedit plurimum ipsos ordines minime recipere iculcatos. qm̃ inculcatio reuerẽtiã minuit ꝛ gratiã: per ꝙsequẽs que per irreuerentiam repercutitur ab ingratis. Contra dignitatẽ igitur tam reuerendissimi sacramenti fore dinoscitur: quinq; simul quattuor scz ordines non sacros cũ vno sacro alicui vni hoi exhibere. Unde in nõnullis prouinciis alicui quattuor minores ordines nõ faciliter simul conferuntur: vt ascendentes clerici ad xpi ministeria quasi canticum graduum cõcinentes cũ probati extiterint in minoribus officiis gradatim demũ proficiant ad maiora. Ordinẽ igit̃ ex singulis ecclesiis que pia ꝺ religiosa quecq; honestiora sunt tenemur eligere: ꝛ ea tanq̃ fasciculũ in angelorum mẽtibus colligare precipimus: vt epi in his sequãtur canonicas sanctiões: minores etiam ordines: qm̃ id potest fieri bono modo ꝓ sacramẽti reuerentia dentur saltẽ aliquoties combinati. Et recipientes eos seu simul seu sigillatim in vulgari lingua publice instruãtur de distinctione ordinũ officiorꝝ ꝛ caractꝝ ac de proiectu gr̃e q̃ in singulis ordinibus cõtinetur/et digne accedentibus augmentatur. ¶ De excessibus prelatorꝝ. Edmundus.

Monemus rectores eccl̃iarꝝ ne capellanos ãnuos sine causa rationabili studeãt amouere maxie si honeste fuerint conuersationis ꝛ laudabile de sua conuersatione habeãt testimoniũ. Sed si de incontinẽtia parochialis sacerdotis scandalum ortum fuerit: cũ circa hoc vigilans debet esse rector ecclesie: et si per famam vel inquisitionem episcopo de hoc prius cõstiterit q̃ per rectores denunciationẽ: tunc rector tanq̃ conscius puniatur arbitrio superioris. Et similiter de vicariis est censendum et tam rectores ꝛ vicarios q̃ annuos sacerdotes grauiter puniẽdos esse decernimus: nisi super denunciatione excessuum et precipue incontinẽtie in quibus notabiles clerici inuẽti fuerint in suis parochiis fuerint vigilantes.

¶ De priuilegiis. ¶ Iohannes pecham.

Sacramentū pnie ꝛ infra. Sunt pzeterea nonnulli q̄ pzetextu quozūdam pziuilegioꝝ generaliū a sede aplica obtētoꝝ ꝓtra intentionē aplicam:scz dantis pziuilegiū ſpzeta auctozitate pōtificali ipoꝝ pōtificū irrequisito bñplacito ꝛ assensu ingerunt se subditoꝝ eozūdem confessionibus audiendis. Quoꝝ pzesumptiones volētes repzimere vt tenemur. Pzohibemus sub pena excōicatiōis ne quis de cetero absq̄ eōi licētia expzessa vel pzobabiliter pzesumpta: confessiones audiat subditoꝝ suoꝝ: nisi in audiendis cōfessionibus a iurisdictione ozdinaria ꝛ diocesano ꝛ metropolitica expzesso tenoze sui pziuilegii sit exemptus. Et qui cōtrariū facere pzesumpserint: pzocedatur contra eos sicut cōtra pziuilegiozū temerarios abusores. ¶ De purgatione canonica. Stephanus.

Cetēꝝ ꝛ infra. Districtius duximus inhibendū: ne archidiaconi vel eoꝝ officiales aut iudices aliquē ad suggestionē pzeconū suoꝝ ad purgationē compellant: nisi apud bonos ꝛ graues fuerit infamatus nec in sua causa pzesumant esse iudices ꝛ auctozes: videlicet cum in dubiū venerit vtrū qō ab eis exigitur debeat. Bonifacius:

Statuimus ꝛ infra. Ad hec si clerici se canonice purgauerint super sibi impositis ꝛ obiectis: ꝛ laica ꝓtestas nihilominus bona occupet vel occupata detineat: eozūdē occupātes ꝛ detinētes bona huiusmodi: ad restituendū ea per censuram ecclīasticā compellantur.

¶ Joannes pecham.

Clerici pzo suis crimibus detēti a publica ptāte ꝛ tādem pzo quictis eccl'ie restituti nō faciliter liberent nec ꝓfunctozie p eis purgatio admittat: sed cū omni iuris solēnitate ꝛ tā ꝓuida maturitate oculos merito offendere non debeat regie maiestatis seu quozūlibet alioꝝ quos exagitat studium equitatis. ¶ Johannes stratfozth.

Item licet ꝛ infra. Statuimus q̄ de cetero diffamati de criminib⁹ seu excessib⁹: ꝛ de eis se purgare vol

tes de vno decanatu in alium: seu ad loca ruralia vbi non inueniuntur victualia venalia ⁊ vite necessaria nullaten⁹ pertrahantur. In indicenda vero purgatione diffamatis huiusmodi episcopi archidiaconi ⁊ ceteri ordinarii aut eo⁊ ꝝ officiales vltra. xxte manus pro fornicatione seu simili crimie. Pro grauiori siquidē vt p adulterio vl' maiori vl tra. xii. manus cōpurgatoꝝ numeꝝ nō imponāt: sub pena suspēsionis ab officio quam contra facientes incurrere volumus ipo facto. ¶ De penis. Bonifacius.

ETerne sanctio voluntatis ⁊ infra. Cū sepe contingat archiepiscopos episcopos et alios prelatos inferiores per lras dñi regis ad seculare iudiciū euocari: vt ibi rñdeant sup his que mere ad ipsoꝝ officia ⁊ foꝝ eccliasticū pti nere noscunt: vt si forte clericos ad eccias ⁊ capellas vacā tes seu non vacantes admiserint vel nō admiserint: recto res instituerint vel nō instituerint in eisdē subditos excōi cauerint/excōicatos denūciauerint: interdixerint/eccl'ias dedicauerint: ordines celebrauerint/ de caulis mere spūa libus cognouerint: vt puta de decimis ⁊ oblatiōibus: limi tibus parochiaꝝ ⁊ similibus q̄ nō p̄t ad seculare foꝝ ali q̄ten⁹ ptinere: siue etiā cognouerit de pctis subditoꝝ ⁊ eoꝝ excessibus: sicut de periurio/fidei transgressione / sacrilegio violatiōe: aut perturbatiōe eccl'iastice libertatis. p̄sertim cū ipius violatores necnō libertatū perturbatores p cartas dñi regis anglice eccl'ie cōcessas in sniam excōicatiōis incidāt ipo facto. Et si inter clericos suos agnoscāt vel inter laicos cōquerentes ⁊ clericos defendentes in personalib⁹ actionibus super cōtractibus vel quasi delictis: vel quasi etiā si psonas eccl'iasticas ad mandatū dñi regis in foro seculari amerciatos non compleuerint ad amerciamenta hmōi soluēda seu ipa nō soluerint p eisdē si iurisdictionē suam in ecclesiis vel capellis episcopatib⁹ seu monasteriis annexis per mortē prelatoꝝ: aut cessionē vacantibus exercuerit canonicam ⁊ cōsuetam. Si qua hmōi fecerint vl

non fecerint pertinentia ad officiū eozundē. Statuimus auctozitate pñtis consilii q archiepi et ceteri pzelati non veniant p hmōi spūalibus euocati. Cum iudicandi xp̄os dñi nulla sit laicis attributa ptestas apō quos necessitas manet obsequēdi. Ait th honozi regio deferatur: maiozes pzelati dñm regem adeant vel sibi scribant q hmōi mādatis regiis parere: nō pñt: absq; piculo sui ozdinis. Et si forte dñs rex ī suis attachiationibus pzohibitionibus monitionibus nō de decimis: sed de iure patronatus: nō de fidē mentita seu periurio: sed de catallis: nō de sacrilegio vel p turbatiōe ecclīastice libertatis: sed de trāsgressione subditozū suoq; et balliuozū quoq; cozrectiones ad se asserit pti nere fecerit mētionē: tunc intimēt ei pzelati pzedicti q nō de patronatu catallis seu aliis ad coz ipius ptinentibus cognoscunt vel cognoscere itendūt: sed de decimis pctis ⁊ aliis mere spūalibus ad officiū ⁊ iurisdictionē eoq; ptinentibus ⁊ ad aiaq; salutē monendo ⁊ rogando q p ipos non impediat in pzemissis. Et nihilominus eps dñm regē adeat: et iterato moneat vt sue aie saluti pzsulat: ⁊ hmōi mādatis omnino desistat: et si non destiterit: tunc ad denūciationem epi archieps quocatis duobus epis vel trib⁹ vel pluribus quos duxerit euocādos si in pzouincia extiterit: alioquin Londoniē. eps tāq; epoq; decanus duobus epis vl' pluribus sibi adiūctis dñm regem adeant: ⁊ ipm moneant diligentius requirētes q mandatis supsedeat supzadictis Et si dñs rex spzetis hmōi exhoztationibus ⁊ monitionib⁹ et attachiationes hmōi vel districtiones per se vel p alios pcesserint: tunc vicecomites ⁊ alii quicūq; balliui epos attachiantes ⁊ distringētes p locoq; dioceſanos in foꝛma iuris per excōicationes ⁊ suspēsionis sniās arceātur. Idem fiet si vicecomites aut balliui ad attachiatiōes ⁊ districtiones pzocesserint pendentibus supzadictis monitionibus dño regi taliter faciēdis. Et si vicecomites vel balliui in sua duricia perseuerauerint: loca in quibus commoꝛantē

et terre eoꝝ quas habēt in ꝓuincia cantuarien. per locoꝝ diocesanos ad denūciationē diocesani in cui⁹ epatu tales fiunt districtiones: interdicto ecclīastico pñtis auctoritate consilii supponantur. Et si taliter attachiantes clerici fuerint ⁊ beneficiati ab officio suspendātur. Et si in eoꝝ malicia ꝑseuerauerint ad desistendū ⁊ satisfaciēdū per subtractionē ꝓuentuum beneficiorꝝ suoꝝ arceantur. Non beneficiati vero per quinquennīū si ad beneficiū ecclīastīcū in ꝓuincia cantuarien. ꝓsentati extiterint minime admittant. Clerici vero q̄ hꝫeuia hmōi attachiationū seu districtionū dictauerint scripserint signauerint consilium aut auxiliū dederint seu adhibuerint canonice puniant: nec aliqui ꝓmissoꝝ certa ratione suspecti ad aliquod beneficiū ecclesiasticū obtinendū: donec super his canonice se purgauerint admittant. Et si dñs rex cōpetenter monitus/ vel alia secularis potestas hmōi attachiationes nō reuocauerit: eps q̄ districtus fuerit/ terras/ vicos/ villas et castra: que dñs rex vel alia secularis potestas in suo epatu obtinet ecclīastico interdicto supponat. Et si rex vel alia secularis potestas in sua duritia ꝑseueret: ceteri coepi districtionē hmōi quasi cōem in oim ⁊ etiā cōem iniuriam ecclesie reputantes: ciuitates terras dñicas/ burgos/ castra ⁊ villas ipius regis vel alterius potestatis in suis epatib⁹ existentes pñtis auctoritate cōsilii ecclesiastico supponant interdicto. Et si nec sic infra. xx. dies' pximodū attachiatiōes et districtiones hmōi rex reuocauerit aut ob hoc manum ꝓtra ecclīaz aggrauauerit archieps ⁊ epi suas dioceses ecclesiastico supponāt interdicto. Idē fiat de terris/ castris burgis/ regalia habentibus in ꝓuincia memorata. Et si aliquis eporꝝ in hac parte inuentus fuerit negligens/ aut remissus per suum metropolitanum grauiter arguatur ⁊ si perseuerauerit in sua negligentia canonice puniatur per eundem. Et nihilominus sua diocesis oim ꝓlatoꝝ ex suis auctoritate et consensu in ꝓsenti consilio adhibit

ecclesiastico subiaceat interdicto. Et si forte ab aliquo epō vel iudice ecclesiastico vel inferiori prelato compulso per districtiones vel spontanee comparente coram dño rege vel iusticiariis suis vt allegat priuilegiū fori: nisi in casu a iure permisso vt eos moneat vt a predictis desistant iniuriis: exigātur acta processus sui: vt per ea appareat vtrū contra prohibitionē regiam in aliquo predictorū casuum vel consimiliū processerit vel petantur super his iuramēta excusationes vel purgatiōes nullo modo exhibeat acta vl' iuret cū instrumēta hmōi possint a partibus vl' aliqua partiū si necesse fuerit exhiberi. Et si clericus fuerit q̄ propter hoc fuerit arrestatus: diocesan' talit arrestati vl' ipsiti clerici: vl' archiepūs aut eps london. tāq̄ eporū decan' cū aliq̄bus epīs sibi associatis sicut si fuerit eps arrestat' req̄rat eū & puniat detētores. Et si necesse fuerit: in hoc casu procedat ad penas superius annotatas. Idem.

AD hec & infra. Qz frequēter accidit q̄ nōnulli clerici p laicā pātē eccl'ias occupāt parochiales vel prebēdales etiam curā alar̄ habentes: & i eisdem absq̄ auctoritate eccl'iastica itrudunt. Statuimus q̄ cleric' sic per se vel per laicam pātē intrusus in eccl'ia vel prebenda seruata iuris forma excōicet: & excōicatus p loci diocesanū denūciet: & illo beneficio ippetuū careat ipso fact̄o. Et si post latā sniam in se intrusione hmōi alo ptinaci per duos menses p̄stiterit: p locor̄ diocesanos vbi hz alia bñficia eccl'iastica ad denūciationē illi' epi in cuius diocesi se intrusit seu procurauit se intrudi: cuiusq̄ monitionē & excōicatiōem p dictū tps ptēpserit q̄uent' illor̄ bñficior̄ quoulq̄ congrue satisfecerit ei subtrahant omnino. Et si p annū idez intrusus i hmōi excōicationis snia p̄seuerauerit: extūc ad aliq̄ bñficiū eccl'iasticū i q̄uincia cātuarien. minime admittatur. Si vero p procurationē cleric' fuerit intrusus cōtra eūdē procuratorē mō simil' procedatur: et penis subiacerat supradictis. Si vero talis procurator laicus fuerit

forma iuris excõicetur: ⁊ excõicatus publice nũcietur/dñs aũt ablens citetur: q̃ si ꝑparens ratificauerit factũ cuiuscũq; ꝓcuratoris sui: hac parte penis subiaceat ꝓlibata. Si vero per cõtumaciã se ablentet per spacium trium mensium expectatus si sit in regno: maioris excõicationis sñia innodetur: ⁊ penas nihilomin⁹ ꝓtaratas incurrat maxime cum sacrilegio inobedientiã adiecerit et ꝛtemptũ. Si vero fuerit extra regnum ꝛtra ip̃m vocatum post dilationes transmarinas modo simili ꝓcedatur. Et ecclia seu ꝓbenda in qua facta fuerit talis intrusio supponatur eccl'iastico iterdicto. Fautores aũt ⁊ cooperatores hmõi intrusiones: si clerici fuerint ꝓfatas penas ꝛtra clericos editas incurrant. Et si laici fuerint penis plectant contra laicos alias annotatis. Loca vero ⁊ terre hmõi intrudentiũ si infra vnum mensem nõ satisfecerint supponantur eccl'iastico iterdicto. Si vero hmõi itrusiones facte fuerint ex regia potestate q̃ loci diocesanum moneat dñs rex q̃ eas faciat infra tempus competẽs reuocari: alioquin terre et loca que dñs rex habet in illa dioceli in qua facta fuerit intrusio eccl'iastico supponantur iterdicto: scõm formam superius annotatam. Si vero per aliũ magnatẽ seu potestatem fiat talis intrusio: per interdicti ⁊ excõicationis sñias vt supius arceat. Et si per duos menses sustinuerit hmõi sñias ꝓpter hoc in se latas: extunc terre ⁊ loca que obtinet in alia dioceli per loci diocesanũ eccl'iastico interdicto supponãtur: nec relaxentur sñie ꝓfate donec de iniuria in obedientia ac cõtemptu satisfecerint ꝛpetẽter. ¶ Idẽ.

Si aliqui clerici per laicalem potestatem capti fuerit tonsurã et clericatũ habentes: si tempore medio abrasi maliciose fuerit ⁊ suspensi aut alio modo puniti abrasi dẽtes vel suspẽdentes aut alio modo punientes eosdem: ⁊ ad consiliũ aut auxiliũ impendentes: penis subiaceant supradictis. Foris veto bãnientes hmõi clericos: similib⁹ penis percellantur. Idem.

Venit ꝛ infra. Statuim⁹ ꝙ laici ad exsoluendū qual libet penas tā corporales ꝙ pecuniarias canonicas per ꝓlatos suos eis inflictas ꝓcise per excōicatiōis sniaꝫ compellantur. Impediētes vero ne pene hmōi exsoluant per interdicti et excōicationis snias arceātur. Et si ꝓpter hoc ad districtiones ꝓlatorum ꝓcessum extiterit contra distringentes per penas in ea parte dictatas ꝓcedatur. ¶ Idem.

Item statuimus ꝙ quilibet epūs habeat in suo epatu vnū vel duos carceres ad clericos flagitiosos deprehēsos i crimine vel conuictos iuxta censuram canonicam detinendos. Et si clericus aliquis adeo malitiosus ꝛ incorrigibilis fuerit ꝛ consuetus ad flagitia committenda: pro quibus etiam si laicus esset scōm leges seculi vltimum deberet pati supplicīū/ talis clericus perpetuo carceri adiudicetur. In illis aūt qui non ex voluntate vel ꝓposito/ sed casu fortuito vel iracundia: aut forte insania commiserit antiqua iura decernimus obseruari. ¶ Johēs pechā.

Tantum inualuit detestande lubricitatis enormitas vt quidā nec legibus/ nec canonibus ad castitatem sanctimonialium excitandam editis deferentes. Cum eis sacrilegium ꝛ incestū commitere non formidant: cui horrendo flagitio remediū apponere cupientes: omnes tam clericos ꝙ laicos hmōi turpitudinis ꝓpetratores: maioris excommunicationis sententia innodamus. Solus epōrū hmōi personis absolutionē sententie reseruātes: excepto mortis articulo in quo sic absolui valeāt a quolibet sacerdote: sic vt si cōualuerint peccatum suum hmōi teneātur sub pena anathematis infra spatium trium mensium ꝓximorum epis cōfiteri: aut sede episcopali vacante custodi spiritualitatis aut decano ecclesie cathedrali.

¶ Joannes Stratforth.

Quoniam reus ꝛ infra. Statuimus ꝓ delicto notorio i recidiuo continuato diutius scōs vices nō reci

plat̃ pecunia vllo modo sub pena duplicis pecunie restituc̃ois ⁊tra hoc recepte infra mensez post receptionē eiusdē fabrice cathedralis ecclesie applicande: ac suspēsionis ab officio q̄ taliter recipiētes pniaz: nisi eius duplū infra mensem restituerint incurrere volumus ipo facto. In cōmutationibus etiā pniarum corporaliū pro pecunia quas absq; magna ⁊ vrgēte causa fieri prohibemus locoꝝ ordinarii taliter mōderētur q̄ delinquētibus penitentias corporales graues ⁊ publicas non imponant adeo excessiuas vt causative ⁊ p obliquū cogant redimere suas pnias pecuniaria graui summa. Sed cōmutationes hmōi cū faciēde imposterꝝ videantur sic fiant modeste q̄ rapax nō iudicetur accipiens ⁊ dans ipe nimium nō grauetur sub penis predictis superius annotatis.

¶ De penitentiis et remissionibus. Stephanus.

QVoniā nōnūq̄ ob defectū cōfessoꝝ: ⁊ q; decani rurales: ⁊ persone erubescūt forte cōfiteri suo prelato imminet periculū aiaꝝ volentes huic morbo mederi statuimus vt certi cōfessores prudentes ⁊ discreti per singulos archidiaconatus ab epo loci statuantur: qui cōfessiōes audiant decanorū ruralium personarum et presbyterorum. In cathedralibus autē ecclesiis vbi sunt seculares canonici: confiteantur ipsi canonici epo vel decano vel ceteris personis ad hoc per episcopum vel decanum et capitulū constitutis. Bonifacius.

QVni sacramentum cōfessionis ⁊ pnie scda post naufragium tabula: vltimus humane nauigationis portꝰ ac finale refugiū sit vnicuiq; pcōri pernecessariū ad salutem: sub pena excōicat: ois districte precipimus ne aliqs plumat impedire: qn huiusmodi sacramētū pnie vnicuiq; pnitēti libere impēdat: ⁊ spaciū liberū cōfitēdi qđ potissime pter incarceratos suadet q̄bꝰ hmōi sacramētū sepius inhumaniter ne dicamꝰ infideliter denegat. Et si interdū cōfitēdi eis spaciū datur: hoc eis ita breue ⁊ impertune cōce

dicitur ꝙ cedit potiꝰ miseris in desolatiõis at desperationis periculũ ꝙ cõsolationis gaudiũ spiritualis. ¶ Edmũdus

In confessione audienda habeat sacerdos vultũ humilem ⁊ oculos ad terrã demissos: nec faciem respiciat confitentis: ⁊ maxie mulieris: ⁊ patẽter audiat q̃cq̃d dixerit ⁊ in spũ lenitatis supportet eã: ⁊ ei ꝓ posse suadeat: ⁊ pluribus modis ꝙ integre cõfiteat: aliter vero nõ est cõfessio. Peccata inquirat visitata: iusitata aũt nõ: nisi a lõge: ⁊ pcircũstãtias. Et expti dec modis q̃itẽdi: ⁊ inexptis non detur occasio delinquendi. Personaꝝ noĩa cũ q̃bus peccauit q̃itẽs nõ ingrat sacerdos: sed post confessionẽ ꝓtest inquirere vtrum fuerit clericus vel laicus/monachus vl̃ sacerdos vel diaconus existat: ⁊ semp maiora crimina et pcipue notoria maioribus reseruent. Sũt aũt ista maiora homicidia/sacrilegia/pcã q̃tra naturã/incestus stupra virginũ ⁊ monialiũ: iniectiones manuũ in parentes: necnon ⁊ in clericos: vota fracta et hmõi. Sunt aũt casus in quibus nullus nisi solus papa hz ptãtem absoluẽdi vel eius legatus. Absolutio tñ taliũ in mortis articulo nulli est neganda. Sed saltẽ erit cõditionalis: videlicet si q̃ualescãt apostolico conspectui se ꝓsentent. Nihilominus tñ taliũ remittendi sunt ad epm vel eius pniarium. Semp aũt d̃ mittẽtur deferant secũ lras cõtinentes genus pcti: ⁊ circunstantias sufficientes: vel ipse sacerdos veniat personaliter cũ eis. Alioquin non recipiantur. ¶ Edmundꝰ.

In penitentia pcipimus ꝙ diaconi pnitẽtias dare non pesumant: nisi his casibus cum sacerdos nõ potest vel absens est: vel stulte vel indiscrete nõ vult: ⁊ mors imminet egroto. ¶ Richardus.

Quam aia longe pciosiorsit corpore sub interminatione anathematis ꝓhibemus ne q̃s medicoꝝ pro salute corporali aliquid suadeat egroto qđ in periculum aie cõuertat. Nec cũ ipz ad egrũ vocari q̃tigerit: egrũ ante omnia moneat efficaciter ⁊ iducat vt medicos inuocet aiarũ

Ut postꝫ fuerit ifirmo de spirituali prouisum medicanti ne ad corporalis medicine remedium salubrius procedatur. Transgressores autem hmõi constitutionis pœnam in cõsilio statutã nõ euadãt. ¶Robertus wynchelsee.

PResbyteri stipendiarii ⁊ infra. Statuimus vt presbyteri predicti nõ audiãt cõfessiones parochianorũ vel capellanorũ in ecclesiis in quib⁹ diuina ministrauerit nisi in casibus a iure permissis. Qõd si cõtrariũ fecerit crimen sacrilegii incurrant: nisi de licentia prelidẽtis hoc fecerint petita ⁊ obtenta. ¶walterus.

SAcerdos in penitentia iniungenda diligẽter attẽdat circunstantias criminis/qualitatẽ persone: et genus delicti: et tempus ⁊ locũ/cãm ⁊ morã in pctõ fctãm/ deuotionẽ animi penitẽtis. Et hꝫ cõsideratis ⁊ diligẽter pẽsatis ac discrete maiorẽ vel minorẽ penitẽti iniũgat penitẽtiã Item sacerdos ad audiẽdũ cfessiones: cõem sibi locũ eligat: vt cõiter ab oibus videri poterit in ecclia. Et in locis absconditis non recipiat sacerdos alicuius: ⁊ maxime mulieris cõfessionẽ: nisi pro magna necessitate aut infirmitate penitentis. Itẽ nullus sacerdos alterius parochianũ admittat ad pniaz: nisi de licẽtia sui presbyteri vl' epi. Itẽ sacerdos talẽ pniaz iniungat vxori vt viro suo nõ reddat suspecta de aliquo crimine occulto et enormi. Itẽ de marito est obseruãdũ. Itẽ de furto/rapina/vsura/symonia ⁊ fraude/⁊ marie de decimarꝫ detetiõe seu subtractiõe alicuiꝰ iuris eccliastici diligẽter sibi caueãt sacerdotes ne aliquibus iniungãt penitẽtiã: nisi cũ restitutione ⁊ satisfactione faciẽda iiuriã vl' dãnum passis: cũ nõ dimittatur pctm nisi restituatur ablatũ. Itẽ in maioribus criminibus et atrocioribus dubiis sacerdos cfulat epm vl' aliũ q̃ vices eiꝰ gerit aut ꝓuidos ⁊ discretos quorꝫ cfilio certificatꝰ sciat qs ⁊ qualiter legare possit ⁊ absoluere. Et ne (qõd absit) penitẽs in desperationẽ cadat: moneat ipm diligẽter interi vt quicqd boni facere: possit faciat: vt deꝰ cor suũ illustret ad

pniam. Et hoc idē faciat de eo qui ptās cōfitet:⁊ tñ ab eo monit⁹ non vult abstinere:quo casu munus absolutionis eidē nō poterit impendi cū venia nō legat ,cōtessa:nisi se cozrigēti. Itē caueāt sacerdotes ne ptās penitētib⁹ iḡrāt aut noia psonaz cū q̄bus peccauerūt:sed circūstātias tm ⁊ qualitatē pcti:cū scriptū sit de⁹ vitā meā annūciauit sibi ⁊ nō alteri⁹.Et ppzia dz esse cōfessio ⁊ nō aliena. ¶ Idē.

PRohibemus q̄ nullus sacerdos lapsus i mozrtale ptm ad altare pzesumat accedere celebzaturus anteq̄ cū fiteat. Nec putet vt quidā errāt credentes q̄ mozrtalia dē lentur per cōfessionē ḡhalē. Itē nullus sacerdos ira/odio metu etiā mozrtis audeat detegere quouisuodo alicui⁹ cō= fessionem signo/ metu/vel verbo ḡhaliter vel specialiter Et si sup hoc cōuictus fuerit sine spe reconsiliationis non immerito debet degradari. ¶ Item.

QUam sepe zrigat q̄ rectozes eccl'iaz ac etiā nonnulli sacerdotes ⁊ i sacris ozdinibus exñtes/eo q̄ nullis vt eis videt quoad foz penitētiale sunt subiecti:vl' omnino nō zfitent:vel ad quoldā accedūt q̄ nullā hñt in ipos ptās tem ligādi vel absoluēdi. Statuimus vt p singulos archi diaconatus vnus vl' duo pzesbyteri ydonei pzeficiant sin gulis decanatib⁹ zpetētis lkature ⁊ ꝓbate opinionis ad cō fessiones taliū audiēdas:⁊ pnias eisdē iniungendas : qui b⁹ p loci diocesanū vl' vicē eius gerentē auctozitate volu m⁹ imptiri ꝓhibētes firmiter ne religiosi monachi vel ca nonici:anachozite/heremite/ vel subditū alicui⁹ audeant ad pniam admittere. ¶ Johannes pecham.

QUam salubziter sit statutū:vt pzelati indulgentiis fe rēdis.xl.diez numez nō excedāt:ne claues eccl'ie cō temnantur:quib⁹ cū thesaurus misticus zmittit dispēsan dus. Caueāt alii quicūq̄ ne per multiplicatas indulgenti as pzelatoz sibi ꝓquisitas vdeci⁹ faciāt pzelati eccl'ie su= pza ipsos i suis ꝑdicatiōibus indulgentias infūdendo ne qui clauib⁹ hñt subiici eas faciāt vilipēdi. ¶ Idem.

Sacramentū pnie naufragantū remediū singulare ⁊ quozūdā insipientiā sacerdotū debito fructu caret. Et illi qui credunt a fluctibus emergere pniciosius in dā nationis pelagus demergunt: dū de facto absoluunt plurimos: quos de iure absoluere nequeūt viuificantes: vt ait ꝓpheta ꝓpter pugillū ozdei ⁊ fragmen panis aīas que nō viuūt vtpote absoluentes de facto excōicatos a iure: ⁊ pcipue ab oroñ. ꝙlilio ꝓpter lesionē aut pturbationē eccl'ie stice libertatis: vl' ꝓpter ꝙlil'ia scelera in eodē ꝙlilio ꝙlili pena damnata seu absoluētes de facto excōicatos decimas vel alia iura eccl'iastica detinētes: ꝗbus obsistētes vt seductozibus aīaꝝ ⁊ puluillos ꝙluētibus sub cubitis repzobozꝝ Oibus cātuarieñ puincie confessozibus sub nobis ⁊ nr̄is coep̄is cōstitutis districtius ihibemus ne de cetero manus audeāt extēdere ad absoluēdos hmōi p absolutiōis signaculū qū nouimus sine debita satisfactione ⁊ speciali ꝙmissione archiep̄i vel ep̄i nō temere dū sint in suis sceleribus ptinaces existimātes nihilominus hmōi nō tā ꝙfessozes ꝙ foueaꝝ diaboli cōfessozes peccare etiā grauissime cū ꝙscantur saltem tacite eisdē sceleribus cōsentire et scelerosos i sua pfidia cōfoztare. Uñ caueāt ip̄i ne in eodē cuz talibus excōicatiōis laqueo inuoluant. Cū insup nos dudū pluralitatē bñficiozꝝ sacrilege vsurpatā cohibere volētes inhibuerimus sub pena excōicatiōis ne ꝗs de facto ad tales in suis curtis ⁊ sacrilegiis ꝙtumaces manus extēderet absoluēdos. Quidā sacerdotes baal potiꝰ ꝙ dñi salutozis ꝙtrariū facere pꝛesumpserūt occidētes aīas xp̄i sanguine redemptas ⁊ euertētes ecclesticā disciplinā. Istos igitur quasi vulpes demolientes vineam dñi veraciter reputantes sub pꝛistina districtiōe pꝛecipimus iterato quatinus a talibus absoluendis de cetero abstineāt ⁊ eos ad renunciandum veneficiis obtentis illicite vel retentis solicite inducāt. Alioquin sciant se certissimꝫ diuine maledictionis fulgure ferriendos.

Idem.

Ceterꝛa cū iuxta sacros canones pcā grauiozꝛa vt i cestus ⁊ similia que quasi vulgatissimo suo scandalo totā ꝛmouent ciuitatē sint solēni pnia castigāda. Quozū dam tñ negligentia agente hmōi pēia videtur qua in obli uionē tradita ⁊ creuisse: p cōsequēs audacia hmōi facino ra hozrenda et flagitia perpetrandi. Quocirca pcipi mꝰ vt hmōi pēia solēnis de cetero imponat scōm canoni ces sanctiones absolutionē etiā ab homicidio voluntario tā publico q̄ occulto solis epis reseruamꝰ extra necessitat articulum: p qđ minozū intendimus refrenare audaciā et nō maiozū reuerentie in aliquo derogare. Idem.

Licet a sanctis patribus iāpꝛidē fuerit ozdinatū: vt i quolibet decanatu sit vnus rectoꝛ vel vicarius ydone re sufficientis instructus ⁊ illustratus gīa fozmeq̄ laudā bilis assignatus ad cōfessiones rectoꝝ vicarioꝝ aut alioꝝ sacerdotum ac ministroꝝ eccl'ie audiēdas iniungendasq̄ pnias vt sic mare fusule in templi introitu iuxta templiti pici sacramēta. Hec tñ nō fuit hactenus cleri mozibus vsi tatū nō sine multis de iuriis ⁊ sacramentoꝝ ministratio nibus ⁊ missaꝝ celebꝛationibus q̄ exercrationes potius di cerent. Ozdinationē ergo pdictā a dissuetudine renouan tes pcipimꝰ vt ipa mutolabilit de cetꝛo obseruet. Et hoc tñ minime ibideꝛi itēdimꝰ ān possit pbati si voluerit ad alios cōes pniarios dū tñ id ꝗrat p sacto pnie ꝗolari (ludburi

Confessiones mulieꝝ extra velum tēpli audiāt et in pꝛopatulo q̄tum ad vsum: nō q̄tum ad auditū. Mo neantur etiā laici statim in p̄cipio quadꝛagesime cōfite ei: ⁊ sp cito post lapsum: ne pāñ suo ponderē ad aliō trahat Itē nullus sacerdos noie pnie totalis p partiales missas pꝛesumat iniungere: ꝗmo tñ potest. Idem.

In cōfessionibus ⁊ pꝛedicationibus sepius laicis incul cetur ⁊ pꝛecipue i maiozibus solemnitatibus: qū ois cōmixtio maris ⁊ femine: nisi p matrimoniū excusetur est mꝛtale pāñ. Et si in denūciatione huius salubꝛis doctꝛi

ne sacerdos inuentus fuerit negligẽs tanq̃ fozmicatoz vl̃ consentiens fozmicatiõibus canonice puniatur. Idẽ.

Confessiones ter in ãno audiãt: ter i ãno cõicari moneant: videlicet in pascha: in penthecoste: ⁊ in natali dñi. Pzius tñ pzeparent se per aliquã abstinẽtiã de consilio sacerdotis faciendã. Quicũq; vero semel in ãno ad minus ppzio pzesbr nõ fuerit sacerdoti: ⁊ ad min⁹ ad pascha sacramentũ eucharistie non perceperint: nisi de cõsilio sacerdotis duxerit abstinendũ: ⁊ viuẽs ab ingressu ecc̃lie arceat ⁊ mozt⁹ xpiana careat sepultura. Et hoc frequenter i ecc̃lis publicet. ¶ De sñia excõicatiõis. Stephanus

Auctozitate dei patris omnipotẽtis ⁊ beate marie virginis ⁊ oĩm sctõz ⁊ pzesentis consilii excõicam⁹ oẽs illos qui ecc̃las suo iure maliciose pzinare pzesumũt: aut per malitiam libertates eozundẽ infringere vel pturbare tendunt. Itẽ oẽs illos excõicatiõis innodamus sñia qui pacẽ ⁊ tranquillitatẽ dñi regis ⁊ regni iniuriose pturbare pzesumunt: et qui iura dñi regis intuste detinent cõtendunt. Adicimus oẽs etiã illos simili sñia innodatos q̃ sciẽter falsum testimoniũ phibẽt ⁊ phibere pcurãt vl̃ etiã qui tales testes sciẽter pducũt vel suboznãt in cã matrimoniali vbi sez agit cõtra mr̃imoniũ vel vbi agit ad alicuius exheredationem. Item excõicamus oẽs illos qui gr̃a lucri odii vel fauoz⁹ vel alia quacũq; de cã alicui maliciose crimẽ imponũt: vñ infamatus sit apd̃ bonos ⁊ graues vt sit saltẽ ei purgatio indicat vl̃ alio mõ graueť. Aduocatos quoq; excõicamus oẽs q̃ in causis mr̃imonialibus malitiõe exceptiões oponũt vl̃ opponere pcurãt: ne mr̃imonia vera debitũ soztiant effectũ: vel vt contra iusticiã pzocessus cause diuti⁹ sulpendat. Pzeterea oẽs illos sñia excõicationis innodam⁹ qui vacãte ecc̃lia maliciose oppũnãt vel opponi pcurãt patronatus questionẽ: vt vez patronũ illius ecc̃lie collatione saltem illa vice defraudent. Excõicamus etiã oẽs illos qui gr̃a lucri odii vel fauoz⁹

aut aliter ꝙtenũt exequi mãdatũ dñi regis ꝙtra excõicatos editũ claues eccl'ie cõtemnentes. Stephanus.

VT archidiaconi ⁊ ifra. Ad'hec eccl'iastici ordinis vtilitate pensata pariter ⁊ honore decernimus ne archidiaconi vel officiales eor̃ sn̄ias excõicatiõis sulpẽsionis v̄l interdicti in aliquẽ audeãt ꝓmulgare: vbi excessus nõ est manifestus: nisi monitiõe canonica ꝓcedẽte. Si q̃s aũt ꝙtra ꝓmissa sn̄iam excõicatiõis tulerit in quemcũq̃ pene subiaceat q lateranẽse cõsiliũ in tales ꝓmulgate. Ꝓ sulpẽsione vero v̄l interdicto superiorꝭ arbitrio puniat: qõ etiam ꝓlati superiores obseruent. Bonifacius.

PRetera ꝙtigit interdũ q excõicati de mandato ꝓlatoꝝ scõm regni cõsuetudinẽ capti ⁊ carceri mancipati aliq̃ q regẽ aliq̃ q vicecomitẽ alioſq̃ balliuos sine cõsensu ꝓlatoꝝ ad q̃ꝝ mandatũ sic captoꝝ debet liberatio fieri: nulla satisfactiõe ꝓstita liberant. Et plerũq̃ hmõi excõicati nõ capiuntur: neq̃ de ipis capiẽdis lr̃e regie ꝙre dunt. Nõnũq̃ etiã dicti rex vicecomites ⁊ balliui cũ ipsis excõicatis ⁊ publice denũciatis cõicant claues eccl'ie contemnẽtes in submersionẽ ecclesiastice libertatis et suarũ periculũ aiarum. Huic ergo morbo cõgruã volentes adhibere medelam. Statuim⁹ quod excõicati sic capti: ac taliter exeũtes de carcere ad maiorẽ detestationẽ liberatoꝝ ⁊ liberantiũ publice: ⁊ solemniter pulsatis campanis et cãdelis accensis excõicentur et denunciẽtur excõicati in locis in q̃b⁹ ordinariis eoꝝ videbit expedire. Vicecomites autẽ ⁊ alii balliui q̃ eos liberauerint nõ ꝓstita satisfactione ecclesie v̄l emenda excõitent: seruato iuris ordine ⁊ excõicati solẽniter nunciẽt. si tñ cũ mãdato regio ad hoc ꝓcesserint mitius cũ eis arbitrio ordinarioꝝ agat. si aũt cõtingat q lr̃a cõsueta de excõicato capiendo deneget: cũ ipaz requiri cõtigat. In quo casu dare debet scõm regni consuetudinẽ approbatam. moneat idẽ dñs rex per ꝓlatum ꝓsentem ꝙpiendũ: q̃ sup hoc scribit vt eã concedat

ꝙ faciat pertransire. Qđ si nõ fecerit: ciuitates/castra/burgi ꝛ ville quas ī dioceli eius qui sic scribit obtinet ꝙ episcopũ ipm scribentẽ supponat ecclesiastico iterdicto: donec negate littere tales concedantur: et executionem legitimam soꝛtiantur. Cõtra cõicantes vero cũ excõicatis ꝓcedatur secundum censuras ecclesiastice disciline. ¶ Idem
Item contra grauamina ꝛ infra. Statuimus vt apparitoꝛes seu vdelli archidiaconoꝝ vel decanoꝛum sñias excõicatiõis suspensionis interdicti per se nõ ferant neq; per alios latas denuncient sine specialibus litteꝛ dominoꝝ suoꝝ. Et si secus ꝓsumptũ fuerit sñie sic late ipo iure nõ teneãt nec seruent cũ in veritate nõ ligant. Et vdelli qui cõtra hoc fecerint statutũ: ꝛ oneroси seu iniuriosi subditis dñoꝝ suoꝝ inuenti fuerint grauiter puniant: et grauatis duplum restituere teneantur. ¶ Idem.
Quam sepius dño regi ꝛ iusticiariis eiꝰ falso suggerat ꝙ ꝓlati ꝛ iudices eccl̃iastici de iure patronatus castris et aliis ad coꝛũ regiũ spectantibus cognoscunt ī dñi regis ꝓiudiciũ cũ eidẽ ꝓlati ꝛ iudices sup decimis pecoꝛis ꝛ excessibus suoꝝũ subditoꝝ sue iurisdictiõis officiũ qđ ad eos pertinet exerceãt. Moneant hmõi delatoꝛes ꝛ suggestoꝛes iniqui vt a tali suggestione ꝛ delatiõe desistãt Quod si ꝓlatos ꝛ iudices ecclesiasticos sic delatos dãnificari seu vexari ꝓpter hoc per secularẽ ptãtem ꝙtigerit hmõi suggestoꝛes ꝛ delatoꝛes excõicati publice nuncient tanq̃ impugnatoꝛes ecclesiastice libertatis: donec de expẽsis dãnis ꝛ iniuriis tã iudicibus q̃ partib⁹ ratione hmõi suggestionis illatis satisfecerint ꝙpetẽter. ¶ Johẽs pecham.
Quam malum ꝛ infra. Ꝓcipimus quincie sacerdotibus vniuersis vt in oi dñica sequẽti imediate ꝑsti celebꝛationẽ ruralis capituli exponãt aperte populo sibi cõmisso excõicationis sñias que sequũt. Ꝓmo quidẽ excõicatur auctoꝛitate oꝝũ. cõsilii a sancte memoꝛie stephano archiepiscoꝛo cantuar ien̄. celebꝛatiões q̃ maliciose eccl̃ias

suo iure ꝓtiuare ꝓsumũt aut ꝙ malicia aut cõtra iusticiã libertates eaꝝ infringere aut ꝙturbare ꝛtendũt. Ex quo intelligim⁹ excõicatiõis vinculo subiacere oẽs illos q̃ lr̃as ipetrãt a quacũq; curia laicali ad impediẽdũ ꝓcessuꝝ eccl'iasticoꝝ iudiciũ i causis que ꝙ sacros canones ad eoꝝ eccl'iasticũ ptinere noscunt. Itẽ scdo oẽs illi q̃ pacẽ ⁊ tranquillitatẽ dñi regis ⁊ regni iniuriose ꝙturbãt seu ꝙturbare ꝓsumũt. ⁊ q̃ iusta dñi regis iniuste detinere ꝛtendũt: ex q̃ intelligimus excõicatos: nõ solum guerrarũ suscitantes erroꝛẽ verũetiã latrones publicos oẽs pariter ⁊ pdones: ac quoscũq; regni iusticiã temere impugnantes. Itẽ tertio excõicãtur vniuersi q̃ sciẽter falsũ phibẽt testimoniũ vel phiberi ꝓcurãt: vl' q̃ tales testes sciẽter ꝓdurerint ad impediẽdũ iustũ mtimoniũ: vel ad heredationẽ alicuius hois ꝓcurãdam. Itẽ quarto excõicant oẽs aduocati q̃ maliciose per quascũq; exceptiões veꝝ mtimoniũ impediunt: ne effect⁹ debitũ soꝛtiat: vel quibuscũq; causis ⁊ ꝛtra iusticiã ꝓcess⁹ eccl'ie diutius suspẽdant. Itẽ quinto excõicant oẽs illi q̃ gratia lucri odii vel fauoꝛis maliciose alicui crimẽ imponũt: vnde infamatus sit apud bonos ⁊ graues: vt sic ei purgatio indicat vel alio modo graueꝝ. Item sexto excõicantur oẽs illi qui vacante eccl'ia maliciose opponunt vel opponi ꝓcurãt questionẽ de iure patronatus vt veꝝ patronũ a collatione illius ecclesie saltẽ impediãt illa vice. Itẽ septimo excõicantur oẽs illi qui maliciose contemnũt exequi mandatũ dñi regis de excõicatis capiendis vel q̃ eoꝝ impediũt captionẽ vel ꝓcurãt eoꝛũdẽ iniustã liberationẽ contra decretũ ecclesiastice discipline. Itẽ octauo excõicãtur in ꝛsilio bone memoꝛie octoboni oẽs illi q̃ ꝙ impẽdimẽto pacis seu ꝙ cõpositione litigãtiũ quicq̃ recipiũt donec tꝓm sit receptũ restituerit donatoꝛi. Item excõicantur per eundẽ qui de domibus maneriis vel grãgiis: aut locis archiepoꝝ aut aliaꝝ eccl'iasticaꝝ personaꝝ cõtra ipoꝛum voluntatem seu custodiã rerũ earundem aliquid auferũt

aut conſumunt aut iniurioſe tractãt qua ſnia ligãtur nec abſolui pñt donec de iniuria ſatisfecerint cõpetenter. Itẽ cõicant ab eode quicũq; abſtrahũt violenter reos ad eccleſiaz vel cimiteriũ aut claustrũ fugientes vl̃ q eis victũ neceſſariũ pzohibẽt exhiberi: q vel res alienas in locis eis dẽ depoſitas violenter aſpoztant vel aſpoztare faciũt vl̃ qui aſpoztationẽ talẽ factã noie ſuo: vel a familiaribus ſuis ratam habuerint: vel qui ad hãc publice vel occulte cõſiliũ pzebuerint vel zcenſum. Itẽ excõicati ſunt ab oibus archiepis epis anglie: omes illi qui veniũt aut faciunt cõtra magnã cartã dñi regis q ſnia p ſedẽ apoſtolicã pluries eſt confirmata et appzobota. ¶ Johẽs ſtratfozth

SUperno dei munere ifoztunatos illuſtris rex ãgloz Edwardus pacem eccl̃ie et regni cupiẽs firmiter obſeruari. Nos et ceteros coepos dicti regni olim litter̃ ſuis rogauit: vt zmunes malefactozes et pacis ſtẽ eccleſie atq; ſue perturbatozes z violatozes felones: necnõ felonũ manutentozes/conſpiratozes: falſos iuratozes in aſſiſis z iuratis cozam iuſticiariis dñi regis ſcienter deierantes: falſarum querulaz aſſumptozes: manutentozes: et fautozes earũ. Per quos perturbationem pacis et violationem libertatis ac iuris eccleſie atq; regni in ipſo regno non ambigitur pzocurari in ſingulis dioceſibus eccleſiaſtica compeſceretur cenſura ipos deſiderans pzo ſuis grauibus in his exceſſibus maiozis excommunicationis ſentẽtia inno dari: ſeu excommunicatos publice nũciari. Unde nos pie mẽtis dicti regis inuitatione laudabili excitati audaciam huiuſmodi perfidozum compeſcere cupiẽtes. Omnes malefactozes pzedictos taliter impñtez in nra cantuarien̄ pzouincia delinquentes ſcienter pzeſentis auctozitate conſilii maiozis excommunicationis ſententiam volumus et pzonunciamus incurrere ipo facto: quozum abſolutionem locozũ ozdinariis: ſeu ſedibus eccleſiarum cathedzalium vacãtibus his qui iuriſdictionem epiſcopalem exercebũt

ibidem pterꝫ in mozris articulo reseruamus:certū vt huiusmodi delinquentium facinora eo amplius euitētur quo ipsi delinquentes excōicati solēnius fuerint nunciati hoc prouinciali cōsilio approbante. Precipimus q̄ oēs ⁊ singuli malefactores predicti in singulis cathedralibus collegiatis:et parochialibus ecclesiis nostre cantuarien. prouincie antedicte:prima dominica quadragesime ac in festo corporis xpi:aliisq; duobus diebus festiuis ⁊ solemnibus annuatim excommunicati publice nūcientur in genere:cum intimatione reseruatiōis absolutionis predicte

¶ Johannes pecham.

Precipimus q̄ sententie maioris excōicationis promulgenter in ecclesiis quater in anno:videlicet die dnica prima post festum sancti Michaelis. Et die dominica in medio quadragesime. Et in festo sancte trinitatis. Et in die dnica proxima post festū sancti petri ad vincula candelis accēsis ⁊ pulsatis campanis cum cruce ⁊ aliis solemnitatibus prout decet.

¶ De verborum significatione. Joānes stratforth.

Quanꝫ ex soluentibus et infra. Huiusmodi declaramus prouisione consilii siluā ceduam illā fore: que cuiuiscūq; generis arborum existens i hoc habetur vt cedatur: et que etiam succisa rursus ex stipitibus aut radicib⁹ renascatur: ac ex ea decimam vtpote realem ⁊ predialem baptismatib⁹ seu matricibus ecclesiis persoluendā: necnō siluarum possessores huiusmodi ad prestationem decimarum ipsorum lignorum excisorum in eis sicut feni ⁊ bladorum olim censura ecclesiastica fore canonice cōpellendos.

¶ Explicit opus super constitutiones prouinciales. Laus deo.

Tabula.

Incipit tabula cõstitutionũ pꝛouincialium secundum ordinem libꝛoꝛum cum auctoꝛum nominibus

Liber pꝛimus.

¶ De summa trinitate et fide catholica.
Ignoꝛantia sacerdotum. Pecham. Altissimus. Idem.

De constitutionibus.

Oꝛ incontinentie. Pecham. Exteꝛioꝛ habit⁹. Stratfoꝛth
Huius autem consilii. Idem.

¶ De consuetudine.

Statutum ꝫ infra. Langham. Nullus rectoꝛ Edmundus

De tempoꝛibus oꝛdinandoꝝ.

Eos qui. Edmundus. In pꝛimis. Idem.
Quia quidam. Richardus. Cum quanta. walterus.

¶ De scrutinio in oꝛdine faciendo.

Cum quanta. Idem.

¶ De sacra vnctione.

Sanni crismales Edmundus. Sacerdotes. walterus.
Cum magna. Idem. Cum sancti crismatis. Pecham.
Confirmationis. Idem.

¶ De sacramentis iterandis.

Sacerdotes. walterus. Sacramentum extreme. Idem.
Nõ in ꝫstitutione. Pechã. Ignoꝛantia sacerdotũ. Idem.

¶ De kiliis pꝛesbyteroꝝ.

Cum a iure. Pecham.

¶ De clericis peregrinis.

Cum ꝯta. walterus. Reuerendissime synodo. Irondell.

¶ De officio archidiaconi.

Vt archidiaconi. Stephanus. Eildem etiam. Pecham.
Sint ecclesiarum walterus. Archidiaconus. Idem.

¶ De officio archipꝛesbyteri.

Ignoꝛantia sacerdotũ. Pechã. Itẽ ꝫmoneãt. Edmund⁹.
Pꝛesbyteroꝝ. Stephanus in consilio Oxo.

¶ De officio vicarii.

Cum hostis. Idem in eodem. Quoniam autem. Idem.

Tabula.

¶ De officio iudicis ordinarii.
Statuimus Ste. in ꝙlio Oxon. Itē statuim⁹. Bonifaci⁹

¶ De maiozitate et obedientia.
Pzesbyteri ꝛ infra. Robertus.

¶ De treuga ꝛ pace.
Magna nobis. Edmundus.

¶ De translationibus.
Ceterum districtius. Stephanus.

¶ De postulando.
Nisi p aduocatos. Ste. Ueloces ad audiendum. Pecham

¶ De pzocuratozibus.
Exhozrenda. Pecham.

¶ Liber secundus.

¶ De iudiciis.
In caulis ꝛ infra. Ste. i ꝙli. oxon. Quidā ruraliū. Pechā.
Item sñs illi. Mephā. Ercullis ꝛ infra. Stratfozth.

¶ De fozo competenti.
Contingit aliqđ. Bonifacius. Circūspecte agatis. Idem.
Dierum inualescens. stratfozth. Grcuffis ꝛ infra. Idem.

¶ De feriis.
Animarum saluti. Mepham. Ad hec. Idem.
Ex scripturis. Assepe. Ineffabilis ꝛ infra. Chicheley
Anglicane ecclesie. Idem.

¶ De sequestratione possessionis ꝛ fructuum.
Frequens peruersozum. Stephanus.

¶ De pzesumptionibus.
Ne lepza ꝛ infra. stephanus.

¶ De iureiurando.
Pzesenti statuto. stephanus. Euenit ꝛ infra. Bonifacius.
Pzesbyteri set stipendarii. wyncheisee.

¶ De appellationibus.
Frequēs puerso⁹. stratfozth. In cōsilio Oxon. Mephā.

¶ Liber tertius.

¶ De vita ꝛ honestate clericozum.

Ut clericalis ordinis. Stephanus. Quamuis religionis. Pecham. Exterior habitus Stratford.

¶ De cohabitatione clericorum & mulierum.

Ut clericalis ordinis. Stephanus.

¶ De cleris coniugatis.

Si qui clerici. Richardus. Cum ex eo. Chicheley.

¶ De clericis non residentibus.

Statuim⁹. Stephan⁹ in filio Oroñ. Cũ hostis. Idem in eodẽ. Preterea & infra. Pechã. In decimis. Stratford.

¶ De prebendis & dignitatibus.

Ne iuxta. Ste. in filio Oroñ. Audistis fratres. Pecham

¶ De institutionibus.

Ne iuxta Ste. Cũ scõm aplm. Idem in eodem. Ex solito cursu. Pecham. Item qz archidiaconus. Stratford.

¶ De concessione prebende.

Ne lepra & infra. Stephanus. A nostris Bonifacius. Elurientes auaritie. Stratford.

¶ De rebus ecclesie non alienandis.

Ecclesiarum. Stephanus. Ut secundũ. Idẽ in eodẽ.

¶ De locato & conducto.

Ut vere. Stephanus. Vendentes. Pecham. Licet bone memorie. Stratford.

¶ De pignoribus.

Inhibemus. Edmundus.

¶ De donationibus.

Lordis doloze Stratford.

¶ De peculio.

Quia plerigz. Stephanus.

De testamentis.

Ut clericalis & infra. Stephanus. Cũ viris. Idem in eodẽ. Religiosa sinceritas. Pecham. Item quia. Mephã. Statutum bone memorie. Stratford. Ita quorundam. Idem Ideo quorundam. Idem.

¶ De sepulturis.

Tabula.

Quia sepe. Stratfozth. Quia itez rectozes. wynchelsee.
¶ De parochiis ⁊ alienis parochianis.
Ad instar. Stephanus. Altissimus. Pecham.
¶ De decimis.
Quia quidã. Mephã. Errozis damnabilis. Stratfozth.
Quãq; ex soluẽtibus. Idem. Immoderate. Idem.
Qm̃ ppter diuersas wynchelsee. Qm̃ vt audiuim⁹. Idẽ.
Sancta ecclesia. Idem.
¶ De regularibus.
Quia vero: Stephanus. Sanctimoniales. Pecham.
¶ De voto ⁊ voti redemptione.
Qz iurta script. Stephanus. Pzecipimus. Edmundus.
¶ De statu regularium.
Ut rectius. Stephanus. Quia nonnunq;. Idem.
Ad hec qm̃. Idem. Ut scõm canonicas. Idem.
Inhibemus. Idem. Omnem aũt. Idem.
Qm̃ inter alia. Idem. Sanctimoniales. Pecham.
¶ De religiosis domibus.
Plures inuenimus. Pechã. Qm̃ regionũ. Edmundus.
¶ De iure patronatus.
Cum scõm apostolum. Stephanus. Si aliquo euincente.
Bonifacius. Per nostram. Pecham.
¶ De censibus ⁊ pzocurationibus.
Ut singula. Stephanus. Ut archidiaconi. Idem.
Item contra grauamina. Bonifacius. Heu a et miserabilis. Stratfozth. Quãuis lex nature. Idẽ. Item licet quis
Idem. Cum apparitozũ. Idem.
¶ De celebzatione missarũ.
Ad excitandos. Stehanus. Sacerdotes. Pecham.
Sanctum ⁊ salubze. Idem. Altissimus ⁊ infra. Idem.
Quã sit honestũ. Stratfozth. Pzecipimus. Richardus.
In celebzatiõe. Edmundus. Lintheamina. walterus.
Pzesbyteri stipendiarii. wynchelsee. Effrenatu et infra
Assepe. Effrenata ⁊ infra. Hudburi.

¶ De baptismo et eius effectu.
Baptiterium. Edmundus. Nō in constitutione. Idem.
Circa sacramentū. Pecham.
¶ De custodia eucharistie.
Fontes. Edmundus. Dignissimū. Pecham.
¶ De reliquiis et veneratione sanctorum.
Id exemplum. Stephanus. Dignissimū. Pecham.
¶ De ecclesiis edificandis.
Si rector ecclie. Edmundus. Ut parochiani. wynchelse
Statuimus. Wepham. Licet parochiani. Stratforth.
¶ De immunitate ecclesiarum.
Porro ⁊ infra. Bonifacius. Ut inuadentibus. Idem.
Contingit aliqñ. Idem. Accidit nouitate. Stratforth.
Seculi principes. Idem. Quia diuinis. Idem.
Sciatis q cum dudum. Idem.
¶ De clerici vel monachi.
Cum viris religiosis. stephanus in ꝯsilio Oxonien.
Presenti decreto. Idem.
¶ Desponsalibus.
Matronum. walterus.
¶ Desponsatione impuberum.
Ubi non est consensus. Edmundus.
¶ De clandestina desponsatione.
Quia ex cōtractibus. Wephā.
Humana concupiscentia. stratforth.

¶ Liber quintus.
¶ De accusationibus inq̃sitionibus ⁊ denūciationibus.
Sint in quolibet. Edmundus.
¶ De symonia.
Firmiter inhibemus. Ste. Preterea statuimus. Idem.
Preterea penalitatem. Edmundus. Nulli liceat. Idē.
¶ De prelati vices suas.
Ut omnis cupiditatis. Stephanus in co.silio Oxonien.

Tabula.

¶ De magistris.
Reuerendissime synodo. Irondell. Quia inspexi. Idem.
Periculosa res. Idem. Pzeterea cum. Idem.
¶ De hereticis.
Reuerendissime synodo. Irondel. Idem qz turpis. Idē.
Nullus quoqz. Idem. Pzeterea cum. Idem.
¶ De apostatis.
Pzetera sunt nonnulli. Pecham.
¶ De his qui filios occiderunt.
Femine commoneantur. Edmundus.
¶ De homicidio.
Si mulier mortua. Edmundus.
Sacri pzouisione. Idem.
¶ De furtis.
Pzohibemus. Stephanus.
¶ De clerico venatore.
Statuimus. Bonifacius.
¶ De eo qui furtiue ordines recepit.
Cum scōm. Pecham.
¶ De excessibus pzelatorum.
Monemus. Edmundus.
¶ De pziuilegiis.
Sacramentum penitentie. Pecham.
¶ De purgatione canonica.
Certum et infra. Stephanus.
Statuimus ꝛ infra. Bonifacius.
Clerici pzo suis criminibus. Pecham.
Item licet ꝛ infra. Stratforth.
¶ De penis.
Eterna sanctio. Bonifacius.
Ad hec ꝛ infra. Idem.
Si aliqui. Idem.
Euenit. Idem.
Item statuimus. Idem.

Tabula.

Tantum inualuit. Pecham.
Quoniam reus ꝛ infra. Stratforth.
¶ De penitentiis et remissionibus.
Quoniam nonunq̃. Stephanus.
Cum sacramentum. Bonifacius.
In confessione habeat. Edmundus.
De penitentia. Idem.
Cum anima. Richardus.
Presbyteri stipendiarii. wynchelsee.
Sacerdos. walterus.
Prohibemus. Idem.
Cum sepe. Idem.
Cum salubriter. Pecham.
Sacramentum penitentie. Idem.
Preterea. Idem.
Licet a sanctis. Idem.
Confessiones. Sudburii.
In confessionibus. Idem.
Confessiones ter. Idem.
¶ De sententia excōmunicacionis.
Auctoritate dei patris. Stephanus.
Ut archidiaconi. Idem.
Preterea contingit. Bonifacius.
Item contra grauamina. Idem.
Cum sepius. Idem.
Cum malum ꝛ infra. Pecham.
Superno dei munere. Stratforth.
Precipimus q. Pecham.
¶ De verborū significatione.
Quanq̃ ex soluentibus. Stratforth.

¶ Finis tabule.

Hic incipiunt constitutiones Othonis.

Prefatio.

QUoniã decet domum dñi sanctitudo: & ministris eius a domino dicitur. Sancti estote q̃ ego sanctus sum dominus deus vester. Satagit astutia humani generis inimici: vt sanctitatem et emendationem subtrahat vel destruat vtrobiq̃ / dum in plerisq̃ locis ne consecrẽtur ecclesie impedit vel retardat. Et ne suo digne ministri fungantur officio ministrorum mores et vitam multorum vitiat et condemnat. Sanctorum patrum regulis et statutis: et ghaliter oibus christiane religionis p̃fectibus se totis conatibus opponendo. Huic igitur est armata manu a cunctis populis fidelibus in fide fortiter resistendum: et ad eius molimina renouatis et nouis semper vtendo viribus eneruanda. Hic Ysaac puteos quos foderãt filii Abrahe: sed humo impleuerant palestini p̃stituit renouare demum alios fodere nouos. Deniq̃ nos Otho. miseratiõe diuina sci Nichalii in Carc. Tul. Diaconus Cardinalis apostolice sedis legatus: et ad partes Anglie legationis officio destinati a sede apostolica diuino suffulti auxilio. Et astantis q̃silii suffragio et consensu ad rob̃rãdũ & reformãdũ statũ ecclĩasticũ i partib' Anglicanis. saluis aliis canonicis institutis que cum reuerentia cupimus obseruari. Quedam ex cõmissi nobis officii potestate duximus statuenda: que p̃ certos articulos infra dirigi fecimus et distingui.

¶ Ut infra annũ oẽs eccl'ie dedicentur. Rubrica

BAsilicaꝝ dedicatio initiũ a veteri testamento dinoscitur habuisse: & in nouo est a sanctis patribus obseruata: in quo est eo dignius & studiosius facienda qua in illa tm̃ offerebantur hostie aialiũ mortuoꝝ. In isto vero celestis hostia viua & vera: xp̃s scilicet vnigenitus dei filius in altari offertur p̃ro nobis in manibus sacerdotis. Quare statuerunt: p̃uide sancti patres ne in aliis locis q̃ dño

dicatus:nisi necessitatis causa celebretur officiū tā sublime. Porro qz vidimus per nosipsos ꝛ a plerisqz audiuim⁹ tam salubre ministeriū contēni et negligi a nonnullis dū multas inuenimus ecclesias:ꝛ aliquas etiam cathedrales q̄ licet sint ab antiquo constructe:nondū tamē sunt sanctificationis oleo cōsecrate. Volentes huic tam periculose negligētie obuiare statuim⁹: ꝛ statuendo precipimus q̄ oēs cathedrales q̄tuales parochiales eccl'ie q̄ perfectis parietib⁹ sunt q̄structe:infra biennīū per diocesanos epos ad quos ptinet:vl'eoꝝ auctoritate p alios q̄secrent:sicqz infra simile tempus fiet de cetero in cōstruendis ecclesiis. Et ne tam salubre statutuz transeat in q̄temptū:si loca hmōi nō fuerint infra biennium a perfectionis tpe dedicata a missarū solēniis vsqz ad consecrationē manere statuimus interdicta:nisi aliqua rationabili causa excusent. Ad hec ne presumant abbates aut eccl'iaꝝ rectores antiquas ecclesias cōsecratas sub pretextu āpliozis vel pulchriozis fabrice faciendo diruere: absqz licētia diocesani epi ꝛ cōsensu plenti statuto districtius inhibemus. Diocesanus vero diligēter cōsideret:vtꝝ expediat dare licentiam vel negare. Et si dederit attendat ꝛ intendat: vt opus q̄ celerius poterit cōsumetur: quod extendi statuimus ꝛ nolum⁹ ad iam cepta. De capellis vero minoribus nil noui duximus statuendum. Consecrationes vero eaꝝ quando ꝛ qualiter fieri debeant diffinitionibus canonicis relinquentes.

¶ Ne p sacramentis ecclesie aliquid exigatur:ꝛ q̄ forma in confessione seruetur. Rubrica.

Sacramēta ecclesiastica in quibus tanq̄ in vasis celestibus salutis remedia q̄tinent:necnō oleū sanctificatum:et crisma a ministris eccl'ie pure ac deuote qualibet exclusa cupiditatis labe. Statuimus ꝛ statuendo precipim⁹ exhiberi:nulla difficultate in eis exhibēdis adhibenda pretextu consuetudinis alicuius: qua dicatur ad eis q̄ recipiūt aliq̄bus aliqua psoluenda. Sacramēta quoqz pzin

ripalia q̄ sunt ⁊ q̄t ꝓpter simpliciozes duximus exꝑimenda. Sunt enim baptisma/ cōfirmatio/penitentia / eucharistia/extrema vnctio/matrimonium/atq; ozdo:de quoz̄ quolibet in sacris canonibus diffusius est tractatū et plenius ozdinatū. Sed q̄z nō est leue canonū girare volumina ⁊ ignozare medicinale officium medico minus graue. statuim⁹ q; in susceptiōe cure aiaꝝ ⁊ ozdinis sacerdotii examinētur de his ꝑcipue ozdinandi. Archidiaconi quoq; in singulis decanatuum suoꝝ conuentibus sacerdotes maxime in his studeant erudire: docētes eos qualiter circa baptismum / eucharistiam / matrimonium/et penitentiam se habere debeant. ¶ De baptismo. Rubꝛica.

AD baptismum solenniter celebꝛandū duo tempoꝛa sabbatū sc̄z ante resurrectionē dñi:⁊ sabbatum: ante pentheroſten: sunt a sanctis canonibus ꝓpter mysteriū deputata.sed quidā in partibus istis vt audiuimus dyabolica fraude decepti periculum suspicantur si ꝑfatis diebus pueri baptisarētur: quod arbitrari vel quocunq; modo metuere sane fidei aduertatur penitus ⁊ manifeste conuincitur esse falsum. Cum summus pontifex personaliter illud mynisterium solemnizet:⁊ in dieb⁹ baptizet solenniter memoꝛatis : ⁊ in alijs mundi partibus seruet ecclesia hoc idem. Quare statuimus vt a tanto errore ꝑdicatione frequenti populus auertatur:⁊ ad solemnisandū baptismum ꝑfatis diebus/⁊ ad baptisandum puerꝛos suos studiosius inducantur. statuimus etiam insuper: vt parochiales ꝑsbyteri foꝛmam baptismi firmiter addiscentes: eam parochianis suis frequenter exponāt in vulgari in diebus dominicis: vt si articulus necessitatis emerget quo ipsos opoꝛteat aliquem seu aliquos baptizare: eam sciant ⁊ valeant obseruare. Que vtrum seruata fuerit inquiratur posmodum diligenter.

¶ Ne aliquid recipiatur vel exigatur ꝓ penitentijs iniungendis. Rubꝛica.

Auditu horribili audiuimus esse relatum: q̄ quidaꝫ miserabiles et miseri sacerdotes: dum horsan in bñficium vicarie vel ad firmam: seu quacunqꝫ alia questus causa prouētus ex altari: aut ex penitentia veniētes recipiūt/ nō aliter admittūt ad penitentiam confitentes nisi prius ab ipīs sinu auaritie sue quic̄q̄ reponatur: sicqꝫ faciūt de aliis sacramentis. Qm̄ igitur qui talia agunt ꝛ regno dei et beneficio ecclesiastico sunt indigni. Statuendo districtius precipimus vt inquisitione exactissima per epos de his facta/ quid tale qui cōmisisse repertus fuerit: et a beneficio quod obtinet amoueatur omnino: ꝛ ab officio quod perperam gessit perpetuo suspendatur.

¶ De confessionibus prelatorū. Rubrica.

Quod in quodam consilio inuenimus statutū approbātes statuimus: vt per quoslibet decanatus prudētes viri et fideles constituantur per episcopum confessores: quibus persone et minores clerici confiteri valeant: qui decanis cōfiteri erubescunt horsan ꝛ verētur. In ecclīis vero cathedralibus confessores institui: precipimus generales.

¶ Ne indigni promoueant. ꝛc̄. Rubrica

Sacer ordo est eo dignus conferend⁹: quo ab ordinato cetera sacramenta conferuntur. Quare cum periculosum sit nimis minus dignos ydiotas/ illegittimos: irregulares: illiteratos: et extraneos/ aut sine titulo certo ꝛ vero aliquos ordinari. statuimus vt ante collationē ordinū per episcopū de his omnibus indagatio diligens habeatur. Et ne reprobatis approbandi: et qui non fuerint approbādi approbatis clanculo asserere se valeāt reprobati in examinatione scribantur numerus et nomina probatorum: ꝛ qui fuerint postmodum in ordinationis limite perlecta scriptura discretione sollicita requirantur. Ipsaqꝫ scriptura apud epm̄ vel ecclīam conseruetur.

¶ Ne dentur dignitates ad firmam. Rubrica.

Ecclesias dari ad firmā vel generaliter cōstitui vicarios in eisdem nostra nequaq̄ volumus auctoritate fieri:si ꝓpter infirmitatē multitudinis que in causa est ne videamur laqueos potius immittere ꝙ inuenire remedia ꝓhibitionis edictum contra emittere formidamus Quibusdam tñ morbis ex eis prouenientibus ad nrāz de latis noticiā decurrere coartamur. Accidit em̄ plerumq̄ vt hi qui firmarii appellantur:lucrari plus apetūt ꝙ exsoluant/turpes exactiones faciūt que interdum incidunt in symoniacam prauitatem. Quare statuendo districtius inhibemus:ne dignitates vel officia:puta decanatus:archidiaconatus siue prouētus ex ecclīastice vel spiritualis iurisdictionis exercitio:seu exaltari penitentia vel altari aut aliis sacramentis quibuslibet venientes ad firmam de cetero nullatenus concedantur.

¶ Ne vltra quinquēniū eccl'ie dent ad firmā. Rubrica.

Cum laicis dare ad firmā eccl'ias sit penitus inhonestum/clericis quibuscūq̄ ad longum tempus ꝓpter continuationē tpis que afferre consueuit periculū ecclesiis possit esse damnosum:vtrūq̄ inhibētes districtius statuimus/vt nec laicis nūq̄ nec personis ecclesiasticis vltra quinquenniuz vlterius ad firmam ecclesie conferantur: nec finito quinquēnio renouent eisdē:nisi ꝓius ipas alit habuerint mediate. Et vt nunc oia sint in tuto statuimus vt ꝓsentibus episcopis vel archidiaconis firmarū fiat conuentio ex qua plures littere conscribantur:quaꝝ vna remaneat penes ipsos.

¶ De perpetuis firmis non concedendis. Rubrica

Alicubi audiuimus contigisse ꝙ vacante pingui ecclesia quam quidam optabat habere:nec tñ eā accipere audebat:vt persona ne in aliis ipo iuro beneficiis q̄ obtinet ꝓiuaretur:callide procurauit vt ecclesia illa sibi traderetur ad firmam perpetuo:ita ꝙ modicum quid solueret inde alii nomine personatus sibiq̄ totuz reliquum

retineret. Quod dante causam edicto statuimus: vt nulla ecclesia vel prebenda vel aliquis alius redditus ecclesiasticus in totum vl' partem ad firmam alicui sub colore quocunq; imperpetuum conferatur cassum z inane fore penitus decernentes si contra fuerit attemptatum.

¶ De vicariis et eorum ordinibus. Rubrica

AD vicariam statuimus nullu; de cetero fore admitt tendñ nisi iam presbiteru; vel saltē diaconū i primis quatuor temporibus ordinandum. Qui renūcians aliis bñficiis si qua habet: curā aiaz hñtia iuret residētiā ibi facere: ac etiam faciat continue corporalem. Alioquin institutionē ipius decreuimus esse nullam/z vicariam fore alii cōferendā Sic illudat illi dolo quo sepe assignato alicui noie personat⁹ aliquo modo simulate dabatur alicui eccl'ia sicto noie vicarie: qui timēs alia perdere beneficia metuebat eā recipere vt persona. De iam institutis vicariis qui nō sunt presbyteri cum vicarii teneantur i plonis propriis ecclesiis deseruire statuendo precipim⁹ vt infra annum ad minus se faciant in presbyteros ordinari Alioqui si per eos steterit quominus infra annu; vt diximus ordinentur eos extunc vicariis fore eisdem decreuimus tūc priuatos. Et de residentia circa eos statuimus/ quod de instituendis supra diximus statuendum.

¶ Non conferatur aliquod beneficium donec constiterit de timore vel de cessione possessoris. Rubrica.

AD elidendum fallacias iniquoz sagaci est studio laboradu; cuilibet iustitie amatori: ne si torpescat rectoz industria simplicitas a versutia supplantetur et succumbat veritas falsitati. ¶ Hane plurimorum relatione accepimus q̄ quidā i absentia beneficiū oculos iacentes nouos fingētes rumores asserunt se audisse mortuu; esse vel beneficium resignasse beneficii possessorem: sicut procurant illud beneficii quomodolibet se intrudi. Et si forte reuiuiscens qui mortuus fuerat ad suā ecclesia; reuer

catur:nescio te tñdetur eidem ꝛ claudit ianuã contra eũ
¶ Nõnulli etiã nimia cupiditate cecati:nõ solũ in absen
tium/sed etiã in pñtium beneficiũ clãculo irrũpere:uł vbi
cũq; possint: ipa inuadere non formidant: ꝛ cuz intus fue
rint/ nec prosunt sñie: nec aliquid quo mitti possint foras
quin armorum potẽtia se defendunt. ¶ In vtroq; ergo
articulo remedium quale possumus adhibẽtes statuim⁹
districtius prohibentes:ne prꝛetextu opinionis vel fame q̃
de morte vel cessione habeatur absentis eius beneficium
aliquatenus conferatur; sed expectet prꝛelatus donec ple=
nius de alterutro instruatur. Alioquin ad resarciendum
omne damnum ex hoc inflictum absenti cum decernimus
fore obligatum. Et eum qui se prꝛocurauit intrudi:prꝛeter
restitutionem damnorum officio ꝛ beneficio quidem su=
spensum prꝛotinus ipo facto. ¶ Quod ad illum extẽdi vo=
lumus.qui beneficium ecclesiasticum altero possidẽte au=
ctoritate prꝛopꝛia.vel temeritate potius vi/ vel clam occu=
pare prꝛesumunt:vel postꝫ declaratum fuerit ad alium p
tinere:armis se defendere nititur in eodem.
¶ Ne pluribus detur vna ecclesia prꝛetextu plurium pa=
tronorum.

Rubrica.

QUm ars artiuz teste beato Gregorio sit regimẽ ani=
marum nõ cessat antiquus sophista sue girare volu=
mina fraudis ꝛ in fallis suis positionib⁹ studere fallaciis
quo valeat concludere discipulis huius artis ꝛ eos exclu
dere a salute anime quos imꝛeritos inuenit aut incautos
Hoc est quod facti iussa dei trãsgredi. et sanctorum patrũ
regulis contraire: dũ nec sermo diuinus nec canonice san
ctiones a distorto itinere possũt reducere peccatorꝛes. Exi
git namq; ars nostra catholice: vt vnicus i vna ecclesia sit
magister/ prꝛefectus/ordine/habitu/vita/sciẽtia/et doctri=
na:ꝛ ꝙ pura sit ecclesie ordinatio atq; simplex. Sed obie=
ctio dyabolica multos facit in hoc dogmate deuiare. Duz
interduz eo suggerente non vni tantũ vna datur ecclesia

sed pluribꝰ pretextu pluriū patronoꝝ: vbi sint plura capi
ta i eodē corpore quasi monstrū. Et interdū cōsentit per-
sona quecūq; sit occasio: vt aliquid de ipsa ecclia cedatur
alii nōie personatus. Absq; magistro preterea ecclia sepe
manet desolata: dū nec ꝑsona i ea nec saltem perpetuis vi
cariis iuenit. Sed aliquis forte simplex sacerdos qui nec
ius habet nec etiā iuris imaginē i eadē. Et si mozam forſ-
san ꝑsona ibi trahat: nō est tm perfectus ozdine: qm̄ non sa
cerdos est: nec habitu/ qz visus ab aliquo non clericus: sed
miles potiꝰ putarek. De vita scientia ꝫ doctrina est ei heu
modica cura. Ozdinatio quoq; ecclie raro fit ex simplici
oculo vt deberet: nec em̄ ꝫmenta fraudis diabolice desūt
ei. Nā iterdū vt audiuimus alicui ꝫfertur ecclia hoc pa-
cto tacite vel expresse ꝙ aliquid sibi retineat restituens/
vel presentans vt aliquā alius ex ea recipiat portionē q̄
totū forsan erat habiturus: nisi impotentia vel metu pdē
di alia beneficia dimisisset. Cedit etiā ꝯs aliūde ꝑsonatui
vt ab instituto inibi recipiat postmodū vicariā ꝙ fieri nō
presumitur sine fraude. Has igitur dimissiones ꝫ particu
lares assignatiōes ꝫ imitationes: tanꝯ arti nēe cōtrarias
reprobātes ne de cetero fiāt penitus inhibemus firmiter
statuētes vt nūꝯ deinceps in plures ꝑsonatus vel vica-
rias vna ecclesia diuidatur: ꝫ q̄ diuise sūt hactenꝰ ꝯ citius
se facultas obtulerit integrentur. Nisi forsan sic institute
fuerint ab antiquo: vel est ꝙ loci ep̄m puidendū ꝙ tā red-
ditus ꝯ parochia ꝫgruis inter eos portionibus ꝫ regioni
bus diuidank. Prouideāt etiam diocesani ꝙ semꝑ apud
ecclīam resideat alicꝯ q̄ de aiaꝝ cura sit sollicitus: ac se in
celebratione diuinoꝝ ꝫ collatione sacramentoꝝ exerceat
vtiliter ꝫ honeste De residentia vero in ecclesiis a recto-
ribus facienda videtur nobis consulendum: facto potius
ꝯ statuto Extant enim consilia romanoꝝ pontificum lu-
ce clarius loquentia super eo: propter quod maiozum ex-
citur executio statutoꝝ ꝯ edicto sanctionum. Idez quoq;

per ola dicimus et sentimus de his qui plures dignitates personatus seu beneficia curam aiaꝝ habentia contra sta tutum consilii gñalis ablq; dispensatione sedis apostolice speciali psumunt in salutis sue dispendiū retinere.

¶ De statu monachoꝝ ⁊ habitu clericoꝝ. Rubrica

QUoniam de habitu clericoꝝ q̄ nō clericalis videtur sed potius militaris: graue scandalum laicis gñat Firmiter statuendo psecipimus: vt ad formam tam de ve stibus clericoꝝ q̄ etiā de ornamentis equoꝝ in gñali con= silio editā per subtractionē beneficioꝝ ab epo compellan tur: ita q̄ in mensura decenti vestes habeant et capis clau sis vtant in sacris ordinibus ꝯstituti/ maxime in eccl'ia et cora̅ psbatis suis: ⁊ in cōuentibus clericoꝝ: et vbiq; in pa= rochiis sāis: q̄ cū aiaꝝ curā regendas eccl'ias susceperunt Et vt possint epi alios melius ad honestatem vestium tō= surā et coronā decentes ⁊ equoꝝ ornamēta ydonea coarta re: prouideāt vt i suis clericis cōmensalibus hoc prius fa= ciant obseruari: habentes eos in vestibus calcaribus fre= nis ⁊ cellis clericalis gerentes habitū honestatis.

¶ De clandestinis matrimonii quorundā clericoꝝ et de clericis concubinariis. Rubrica.

INotuit nobis referētibus plurimis fide dignis q̄ multi propꝛie salutis immemores matrimoniis con tractis clandestine retinere cum vroꝛibus eccl'ias: et ec= clesiastica adipisci beneficia de nouo: ⁊ promoueri ad sa= cros ordines ꝛtra statuta sacroꝝ canonū non formidant. Deinde pcessu tpis cū ple susceptа ex tali copula expedire videt ipis viuētibus vl' defunctis p testes vel instrumēta pbare ꝛtracta fuisse mrimonia iter eos. Verū q; per cleri cos matrimonio seu ꝛtubernio intendentes pcurari aiaꝝ pditio: ⁊ negligi salus eaꝝ ⁊ eccl'iastica substātia diripi cō= sueuit. Vt aiaꝝ saluti ⁊ eccl'iaꝝ quomō ꝛsulatur huic mor bo qui multū inualuisse asserit sic durim⁹ occurrendū. Vt si repertū fuerit aliq̄s taliter ꝛtrasisse: ⁊ ab eccl'esiis ⁊ eccl'

siasticis bñficiis q̃bus tam eos q̃ quoslibet vrozatos foze decernimus ipso iure priuatos remoueant omnino. Et si qua bona post hmõi mrimoniũ qualitercũq; q̃sita fuerint per ipos seu p submissas psonas de bonis eoz ea nequaq̃ filiis vel vrozibus hmõi: sed ecclesiis quas tenuerũt: vel in quibus habuerũt bñficia pzotinus applicentur. Ipi quoq; filii ad ecclesias ꝛ ecclĩastica bñficia ꝛ ecclĩastricos ozdines velut irregulares nullatenus admittãtur: nisi cũ eis fuerit exigentibus meritis canonice dispensatur.

¶ De successiõe tollẽda in ecclĩasticis bñficiis. Rubzica.

Licet ad pzofugandum a laribus ecclie putridũ illõ turpitudinis libidinose contagiuz quo detoz ecclie grauiter maculatur: stu duerũt semp ecclesiarum rectozes ipsum cum tante impzobitatis existat: vt semper se ingerat impudẽter. Nolentes igitur tantam ecclĩastice dignitatis ignominiam cõniuentibus pzeterire oculis incozrectam statuta Romanoz pontificũ: ꝛ maxime decretalem Alexandzi pape sup hoc editã exequentes statuim⁹ et statuẽdo pzecipimus vt clerici ꝛ maxime in sacris ozdinib⁹ cõstituti q̃ in domibus suis publice detinẽt zcubinas: nisi eas a se remoueãt pzozsus ifra mensem ipsas vel alias de cetero nullate⁹ retẽturi: ab officio ꝛ bñficio sint suspensi Ita q̃ quousq; sup hoc satisfecerit de bñficiis ecclĩasticis se non intromittant. Alioquin iure ipo eos decernim⁹ fore pziuatos. ¶ Volumus quoq; ꝛ districte precipimus vt archiepi ꝛ epi diligentem sub hoc faciant p oẽs decanat⁹ inquisitionem fieri ꝛ quod statuimus obseruari.

¶ De successiõe tollenda in ecclĩasticis bñficiis. Rubzica

Licet adeo detestati fuerint sancti patres q̃ ecclesiastica benelicia iure possent hereditario possideri vt in eis etiã sit ecclesiastica interdicta successio sobolis benenate. Quidam tamen de nepharío coitu pcreati pede impudentie iuris ꝛ honestatis: etiam auctozitatem calcãtes in beneficia huiusmodi que patres eozuz nullo medio te

nuerũt irrumpere atq; ausu tenere temerario non formidãt. ¶ Hoc igitur nos qui ad releuandum honestatis ecclesiastice statutum ad partes istas venimus attendentes statuendo districtius prohibemus z prohibendo statuim⁹ vt ecclesiarum prelati aliquos tales in bñficiis huiusmodi que partes eoz quocũq; titulo tenuerũt in totũ vel in partem quocũq; colore vel fraude instituere vel vndecũq; admittere immediate de cetero non presumant. Illos vero qui iam illicite huiusmodi beneficia sunt adepti eos p̃senti statuto decernimus esse priuatos.

¶ De latronibus non defendendis. ꝛc. Rubrica.

COntra latronum flagitia quibus nimis abundat regio Anglicana: qõ nequaq̃ esset vt accepim⁹ nisi maiores eos defenderẽt vel tenerent: sic duximus statuendũ vt nemo eos protegat vel defendat seu teneat in domib⁹ suis vl̃ in villis quos sciuerit vel manifestum fuerit latrocinium exercere. Eos autẽ qui cõtra hoc fecerint si tertio moniti per ecclesiasticum iudicem ordinarium ipsos a se non abiecerint: excommunicationi ecclesiastice subiugamus. ¶ Monitionem autem volumus et statuimns sufficere generalem/etiam si fiat alicuius nomine nõ expresso dummodo ita publice et solenniter fiat q̃ ad eoz noticiã valeat peruenire.

¶ De esu carniũ quo ad monachos. Rubrica.

AUdiuim⁹ z letati sumus q̃ religiosi viri abbates ordinis sancti Benedicti per Angliã cõstituti z̃uenientes nuper in capitulo suo generali tanq̃ filii obedientie iuxta sermonem propheticum ad suos terminos reuertentes prouide statuerunt: vt de cetero scõm bti⁹ Benedicti regulã ab esu carnium debeãt abstinere: exceptis debilib⁹ et infirmis quibus dz scõm eiusdem regule cõtinentiã in infirmario prouideri: qõ vtiq; approbãtes statuim⁹ inuiolabiliter obseruari. ¶ Adiicim⁹ quoq; q̃ postq̃ nouicii anno probationis finito gestauerit habitũ monachalem ad

pfessionē faciendā iuxta decretalē felicis memorie. Ho nozi pape districtiōe canonica p abbatē primus cōpellant Nullus eñ qui pfessionē non fecerit in abbatē vel priorē aliquatenꝰ admittat. Hec aūt que ꝛ de pfessione finito p bationis tpe faciēda diximꝰ: ad canonicos regulares ꝛ mo niales diximꝰ progāda. Super aliis vero que ad correctionē aut reformationē tā eoꝝ q̄ aliaꝝ regularum noue rimus ptinere puidere intē dimus: ꝛ q̄ ecclesiis eoꝝ vtilia ipsisq; salubria fuerint concedente dño statuemus ꝛ statu ta mandabimus p eoꝝ capitula solēniter publicari.

¶ De pcuratiōibꝰ ꝛ visitatiōibꝰ archidiaconoꝝ. Rubri.

DE archidiaconis quoq; statuimus vt ecclesias vtili ter viriliter ꝛ fideliter visitent: de sacris vasis ꝛ ve stibus: ꝛ qualiter diurnis ꝛ nocturnis officiis eccl'ie seruia tur: ꝛ ḡaliter de tpalibus ꝛ spūalibus inquirēdo: ꝛ q̄ corrigenda inuenerint corrigāt diligēter. Ecclesias aūt sup fluis nō grauent expēsis: sed procurationes duntaxat exi gant dum visitant moderatas: nō secū extraneos: sed mo deste se habeant tam in familia q̄ in equis. Cum aūt visi tēt aut corrigant seu crimina puniant: aliquid ab aliquo recipere nō presumant: nec sentētiis aliquos inuoluant in iuste quoad eius pecuniam possint extorquere. Cum hec et talia sapiunt prauitatē decernimus. vt qui talia agere presumpserint sic extorta in duplū erogare in pios vsus arbitrio episcopi compellantur: alia nihilominus salua pe na canonica cōtra eos. Sint autem soliciti frequenter in tereſſe capitulis per singulos decanatus in quibus diligē ter instruant inter alia sacerdotes: et bene sciāt et sane in telligant verba canonis et baptismatis/ que scilicet sint de substantia sacramenti.

¶ De reformāda ꝛ pace sine impedimēto. Rubrica

ACtenꝰ districtius durimus inhibendum: ne eccl'iarꝝ prelati: ꝛ maxime archidiaconi decani vel officiales rorum: vel etiam quicunq; alii ad vniuersitatem cauſarū

ecclesiasticarum vel alia negocia ratione iurisdictionis ecclesiastice:vel officii spūalis ecclesie eozum contingentia delegati:quin de discoꝛdiis vel querelis fiat paꝛ:vel concoꝛdia inter partes aliquatenus impedire. Sed quandocumqꝫ partes voluerit a iudicio per compositionem recedant:dūmō sit tale negōciū super quo iure possit tranſigi vel componi nec exigatur pꝛopter hoc aliquid ab eisdem

¶ De officio archiepiscopoꝛum ꝫ episcopoꝛum.Rubꝛica.

QUid ad venerabiles patres archiepos ꝫ epos pertineat seu incumbat ex officio faciendu nomē dignitatis eoꝛum quod episcopus:id est super intendens expꝛimit euidēter. Intēdere quippe habent supꝛa gregem suum iuxta verbum euangelicum noctis vigilias custodite Cum igitur debeant esse foꝛma gregis ad quam se debēt subditi reforꝛmare ꝙ nequit fieri:nisi se omnibus exhibeāt in exemplar.Exhoꝛtamur eos in dño et monemus vt moram trahentes apud cathedꝛales ecclesias congruentem missas ibidem celebꝛent in pꝛecipuis saltem solemnitatibus et in diebus dominicis in quadꝛagesima et in aduentu. ¶ Circueant pꝛeterea dioceses suas tempoꝛibus opꝛtunis coꝛrigendo / reforꝛmando/ꝫ consecrando ecclesias/ ꝫ verbum vite in agro dominico seminantes. Ad que omnia melius exequenda pꝛofessionem quam in cōsecratione sua fecerint saltem bis in anno: in aduentu scilicet ꝫ in maioꝛi quadꝛagesima faciant sibi legi.

¶ Ne cause matrimoniales iudicibus imperitis committantur.ꝛc.

QUm non solum potestas:sed discretio ꝫ sciētia in diffiniēdis negotiis potissimum requirantur: solerter est ab oībus pꝛecauendum ne talis iudex vel cognitoꝛ deputetur per simplicitatem cuius iperitiā vꝛ rudicatē iutilis feratur sn̄ia vel iniuste absoluatur reus nocens:vel innocēs condemnetur.Pꝛeterea duximus statuendū.ꝙ matrimoniales cause que inter ceteras cum maturitate ma-

gna diligentia sunt tractande viris prouidis fide dignis habētibus iuris peritiā: vel saltem ꝓpetentes exercitiū cō mittatur. Si qui vero abbates archidiaconi vl̄ decani habent ex priuilegio vel consuetudine approbata: q̄ de matrimonialibus causis cognoscant: diligenter ipsas examinare procurent: ita q̄ tam ipsi q̄ delegati eor̄ ad diffinitiuam sententiam nō procedant: nisi habita prius deliberatione de causa maritis cum diocesano episcopo diligenti: ipsi usq̄ requisito consilio ⁊ obtento. Ad qđ tamen exemptos teneri volumus: vel speciali priuilegio communitos

¶ De iuramento calumnie. Rubrica

IUsiurandum calumnie in causis ecclesiasticis ⁊ ciuilibus / ⁊ de veritate dicenda in spiritualibus quo et veritas aperiatur facilius: ⁊ cause celerius terminentur. Statuimus prestari de cetero in regno Anglie secundum canonicas et legittimas sanctiones obtēta in contrarium consuetudine non obstante. ¶ Huic statuto similiter annectētes: vt iudiciales īducie iudicis dētur arbitrio iuxta legitimas et canonicas sanctiones.

¶ De officio procurator̄. Rubrica.

USum procurator̄ in obsequium iustitie ītroductū vt si quis cause sue non potest intendere per aliū in sua absentia releuetur: conuertit frequenter antiqui hostis inuidia in abusum. Ex consuetudine nam vt dicitur hic habetur: vt citatus ad diem certum procuratorem tātum ꝑstituat ad eundem absq̄ litteris vel per litteras sigillo autētice nō signatas vnde fit vt nō talis procurator vel probare mandatū vl̄ fidē litteris imponere nō potest per testes aut aliud impedimentū occurrit: nihil agitur illa die. Sed nec expirāte ꝓcuratoris officio in sequēti die licq̄ perit illa īstantia sine fructu. Huic igit̄ fallaci cautele clepum apponere cupiētes statuimus: vt de cetero ī causis ecclesiasticis regni Anglie ꝓcurator ꝑstituatur simpliciter: vel si constituatur ad diem: non ad vnum tantū: sed

ad plures si opus fuerit constitui volumus ⁊ intelligi constitutum. ¶ Mandatum etiam per scripturam probetur autenticam: nisi apud acta fuerit constitutus aut sigillum autenticum de facili nequeat constituens inuenire.

¶ De citationibus faciendis. Rubrica.

Quanto calliditatis studio prosequunt se alterutrum litigãtes vt in supplantatione alterius calcato iusticie cultu alter faciat quicquid possit. ¶ Deniq; a multis accepimus q; citatorias litteras imperãtes eas ad locum in quo morari dr qui citatur per tres delbinẽt garcones quas super altari loci eiusdem ecclesie: vel ibidem in loco alio duo ponunt: et tertius statim rapit. Ex quo fit q; duobus testificantibus postmodum q; illum citauerunt iuxta morẽ siue regionis consuetudinem excõicatur siue suspendit vt cõtumax: ꝙ cõtumacie prorsus vtpote citatiõis instrius expers erat. Hũc itaq; abusuz tã detestabilẽ ⁊ alios similes zelo iusticie prosequentes statuimus: vt per impetrantes vel eor nuncios in caulis ecclesiasticis regni anglie littere citatorie de cetero nõ mittãtur: sed iudex moderatis sumptibus impetrantis per suum fidelẽ nunciũ eas mittat: q; vocandũ diligenter pquirat: quẽ si reperire nõ poterit dicto dñico vel alio solẽni apud eccl'iam loci illius in quo degere ꝙueuit dũ missa cantat publice litteras legt faciat ⁊ exponi. Vel saltẽ ad decanũ in cuius decanatu morat qui vocãdus existit citatio dirigat: qui a iudice missus hoc fideliter prosequat per se vel per suos certos nũcios ⁊ fideles. Quodq; inde fecerit eidem referibere iudici non omittat ¶ Que littere falso dicãtur: et de pena eorum qui eis vti presumunt. Rubrica.

Quanto scripturarũ que sigillo autentico muniuntur est vsus magis necessarius in ptibus anglicanis vbi publici notarii non existunt: tanto diligentius est cauẽdum ne per aliquorum violentiam vel insolertiam possint ptrahi ad abusum. Conficiunt enim vt audiuimus lit

tere ac signantur: non tñ a minoribus clericis: verñ etiam a prelatis in quibus cauetur aliquem contraxisse et contractui vel negocio affuisse: vel exticisse aliquem ad iudicium euocatum: seu sibi literas citatorias presentatas: q̃ tamẽ nunq̃ presens fuerat vel inuẽtus: immo forsitan in alia prouincia vel dioceli tũc degebat. Ceterum cum scripture huiusmodi falsitatis vitium contineant: manifeste fieri talia de cetero inhibentes vel similia districtius pui da deliberatione sancimus: q̃ q̃ fuerint in his deliquisse cõuicti: ꝛ qui talibus litteris maxime in alterius preiudiciũ presumpserint ac perseueraueint vti scienter: pena falsitatis ꝛ instrumentis falsis vtentes debita puniantur.

¶ Quomodo prelati ꝛ alii officiales sigilla autentica debent habere.

Rubrica.

Quoniam tabellionũ vsus in regno Anglie nõ habetur propter qõ magis recurri ad sigilla autẽtica est necesse: vt eorum copia facilius habeatur. ¶ Statuimus vt sigilla habeant: non solum archiepi ꝛ epi sed etiam eorũ officiales. Item abbates ꝛ priores/decani / archidiaconi et eorũ officiales/decani etiam rurales: necnon ꝛ ecclesiarum cathedralium capitula et cetera queq̃ collegia et cõuentus simul cũ suis rectoribus aut diuisim iuxta eorũ cõsuetudinẽ vel statutũ. Pro varietate quorum predictorũ cuiuslibet: habeat vnusq̃sq̃ sigillũ et nomẽ puta dignitatis vel officii collegii ꝛ etiã illorũ ppriũ nomẽ q̃ dignitatis vl' officii ppetui gaudẽt honore insculptũ notis ꝛ caracteribꝰ manifestis: sicq̃ sigillũ autẽticũ habeatur. Denicq̃ illi qui tẽporale officiũ susceperũt. puta decani rurales et officiales sigillũ suũ qõ tñ nomẽ officii sui habeant insculptum. Finitoq̃ officio ei a quo habebant officiũ: continuo: ꝛ sine mora resignent. ¶ Sane de custodia sigillorũ curam haberi precipimus diligentem: vt nec vnusquisq̃ per se illud custodiat: vel vni soli de cuius fide confidat custodiendum committat: qui etiam iuret q̃ illud fideliter custodiet: ne

ad sigillandum aliquid alii cuiꝯ concedat: nec ille etiam aliquid inde sigillet ex quo possit alicui pꝛeiudiciū generari: nisi ꝙ dñs eius pꝛius viderit et legerit diligenter/ꝫ sic pꝛeceperit sigillari. In faciendo vero sigillo copia fidelis ꝫ pꝛouida sit cautela fidelis vt indigentibus de facili pꝛebeatur pꝛouida: vt falsis et fraudulentis penitus denegetur. In pꝛincipio quoq; vel fine cuiuslibet scripture autentice sufficientem datam statuimus inseri diei temporis atq; loci.

¶ De iuramẽto aduocatoꝝ: et de custodia actoꝝ originē: et de cautione pꝛestanda ab eo qui mittitur in possessionem. Rubꝛica.

¶ Lamorem iustitie audiuimus cõsequenter ꝙ eā nimis impediūt per cauillationes et verlutias aduocati necant eā plerūq; per ignorantiam iudicis imperiti et illudūt ei per contumaciam sepe partes. Nam contingit aliqñ ꝙ missus in possessionē tam rei seruande ipsam retinere contendit: licet aduersarius redeat infra annum et iuri ꝙ oia satisfacere sit paratus. Aliqñ vero qui in possessionem missus fuerit: nec infra annū nec post ꝯtumcīaq; verus constituatur possessoꝛ: valet illam possessionē ꝛesistēre cum armis aduersario adipisci. In adiutoꝛiū quoq; iusticie assurgentes huius sancti appꝛobatione constituti statuimus: vt qui aduocati officiū voluerint generaliter pꝛomori apud diocesanuꝫ: cuius oꝛigine vel domicilio iurisdictionis exiſtit pꝛebeat iuramentum: ꝙ i causis quarū patronus exiſtit patrocinium fidele pꝛestabit: non ad differendaꝫ vel auferendam alterius partis iusticiā: sed ad causam clienteli sui legibus differendo: ꝛ rationibus vtēdo intēdat. alia aūt nō admittatur. In causis quoq; matrimonialibus ꝛ ecclesiasticis: nisi iuramentum simile velit pꝛestare singulariter in eisdem. Sed nec i aliis causis coꝝam ecclesiastico iudice vltra tres terminos ablq; iuramento hmōi nullatenus admittatur: nisi ꝓ ecclesia sua vl

ō aut amico notorio seu paupere extraneo: vl' persona miserabili duxerit forlitan postulandum. Caueant autez omes aduocati: ne per se vel per alios testes suborneñt vl' partes instruant: falsum deponere vel supplicare veritatem. Qui vero contra fecerint: ab officio et beneficio ipso facto sint suspēsi: quousq; super hoc satisfecerint competēter. Et alias nihilominus si de hoc conuicti fuerint pena debita puniantur. Judices quoq; iuris ignari si dubiū aliquod emiserit ex quo poterit alterutri partiū graue prēiudiciū ḡhari: expensis vtriusq; partes alicui' ꝑsiliū aduocent sapientis . Statuimus etiam vt inquantum poterū ē ꝑstitutionē generalis cōsilii tā in ordinariis ꝙ i extraordinariis iudiciis obseruātes acta originalia ꝛ autētita diligēter ac fideliter penes se custodiant: vel per scriptores suos faciant custodiri: ꝛ partibus inde vt debuerint copiam faciāt: quibus omnia postꝙ scripta fuerint statuimus ꝛ statuendo precipimus publicari: vt si erratum fuerit in scribēdo corrigatur vt veritas possit de his que acta fuerint liquido apparere. Prouideāt preterea iudices vocū aliquem decreuerint fore in possessionem mittendum: ob contumaciam partis aduerse de restituenda possessione cum fructibus si quos inde pereceperint: deductis expēsis legitimis si aduersarius infra annum redierit ad mandatum ecclesie: ab eo etiam qui mittendus fuerit congruam recipiat cautionem . Illum quoq; qui possessionem retinere ꝓsumpserit violenter in quam ob eius contumaciaz alius missus fuerit: ꝛ post annum etiam verus possessor cōstituens iure si quod habuerit in eadez re ne decernimus fore priuatum.

¶ Sequitur tabula rubricarum.

Prohemium. Quoniam decet.
Ut infra annum omnes ecclesie dedicentur. Basilicaꝝ
Ne pro sacramentis ecclesie aliquid exigatur/ꝛ ꝙ forma
in confessione seruetur. Sacramenta ecclesiastica.
De baptismo. Ad baptismum.
Ne aliqd recipiat vel exigat p̄ p̄bris iniungēdis. Auditu
De confessionibus prelatoꝝ. Quod in quodam.
Ne indigni promoueant.ꝛc. Sacer ordo.
Ne dentur dignitates ad firmā Ecclesias dari.
Ne vltra q̄nquēniū eccl'ie dentur ad firmā. Cū laicis.
De ꝑpetuis firmis nō ꝛcedendis. Alicubi audiuimus
De vicariis et eorum ordinibus. Ad vicariam.
Non conferatur aliquod beneficium donec constiterit de
morte vel de cessione possessoris. Ad eligendum.
Ne pl'ib⁹ dek vna ecc'ia p̄textu pluriū p̄bonoꝝ. Cū ars.
De statu monachoꝝ ꝛ habitu clericoꝝ. Mm̄ de habitu.
De clandestinis matrimoniis quorūdam clericoꝝ: et de
clericis concubinariis. Innotuit.
De successione tollenda in ecclesiasticis beneficiis. Licet
ad prohibendum.ꝛ licet adeo
De latronibus non defendendis. Contra latronū
De esu carniū quo ad monachos. Audiuimus.
De ꝓcuratiōib⁹ ꝛ visitatiōib⁹ archidiaconoꝝ. De archi.
De ꝛcordia reformanda ꝛ pace sine impedimēto. Cetery.
De officio archiep̄oꝝ ꝛ ep̄oꝝ. Quid ad venerabiles.
Ne cause mr̄imoniales iudicib⁹ impitis ꝙmittāt. Cū nō.
De iuramento calumnie. Juliurandum.
De officio ꝓcuratorū. Usum procuratorū.
De citationibus faciendis. Tanto calliditatis
Que littere false dicātur:ꝛ de pena eoꝝ qui eis vt presu=
munt. Quanto scripturarum.
Quō plati et alii officiales sigilla autētica dēt hēre. Mm̄.
De iuramento aduocatorū.ꝛc. Clamorem iustitie.

Finis tabule.

Incipit constitutiõ dñi Octoboni legati in Anglia.

Prohemium.

Octoboni miseratione diuina sancti Adriani diaconus Cardinalis apostolice sedis legatus: ad ꝑpetuam rei memoriam. Mãdata dei ⁊ lex altissimi data sunt a diebus antiquis: vt creatura que fregerat iugum recedens a pace dei sui venturum pacificum regẽ reconciliatorem medium et instaurantem omnia pontificem manentem sub obseruantia legis et mandati: tanquã lucerne et lucis data spe: quasi vmbraculo in patrũ promissionibus expectaret. Hec autem est dignitas adoptiuorum sponse: ⁊ gloria filiorum sancte matris ecclesie: vt audiant ex ea mandata vite custodientes cor suum in illis in pacis pulchritudine pudicitie claritate ac regimie modestie appetitum noxium sub rationis iudicio subiugamus Ad cuius rei cõmodã executionem sanctor patrũ decreta per ora ipor diuinitus ꝓmulgata iusticie regulas ⁊ equitatis dogmata complectentia: quasi lata flumina ꝓdierũt ⁊ taz sominor pontificũ ꝙ ipius apostolice sedis legator aliorũq; prelator eccl'ie latẽ toto orbe diffuse ꝯstitutiões sacre: tanꝙ riuuli de fluminũ latitudine per diuersor tyz necessitatẽ sunt ꝓdite: vt nouis morbis fragilitate humana grauata noua remedia prouenirent. Sed effrenis illa cupiditas que in primis generis humani parẽtibus radices milit: ita virus suũ in posteros seminauit: ita per illicitos motus cetera discurrit: vt cõminuta virga virtutis ⁊ discretionis ad aliena irreuerẽti frõte ꝓsiliat: ⁊ quasi ebria se dimittit. Quo fit vt corrupte mẽtis auiditas nec abstinere a vetitis nouit: nec gaudere ꝓmissis: neq; ad bona cõsensum adhibeat pietatis. Hanc si antiqua ⁊ remota pestis huiusmodi exterminia dolẽda suscipim⁹ amarius flẽdo modernuz vulnus incumbens qõ non modo auribus sed etiã oculis ⁊ manibus se palam exhibet estimamus eo ꝙ tpis huius dies mali quãto a primis longeuitate discre-

dant tanto durioze ceruice in pzofundioza malo⁊ ꝛtẽpta dãnabilioꝛi descendãt: dũ iueis semita derelicta diuertit in obliquũ. Cedit potẽtie veritas: ⁊ iustitia fauo⁊ expellit et dũ oẽs q̃ sua sibi vident expoſcũt: q̃ xpi sũt: que aia⁊ saluti et pzofectibus consulunt: que eccl'ia⁊ dec⁹ exigũt nõ solum negligentie nebulis: sed etiã in despectis ⁊ ignoꝛãtie latebꝛis tenebꝛosis absondũt. Nos igitur ad regimẽ Anglie inclitum quod diebus pzoximis a glozie sue culmine in extinctionem vtriusq; potestatis exciderat. Necnon ad regimen Scotie/Hibernie et wallie partes: de gremio sancte matris ecclie commissio nobis in ipis plene legationis officio destinandi plantandi ⁊ euellendi atq; edificãdi sollicitudine de manu sanctissimi patris dñi Clementis ipius latẽ vniuersalis ecclie summi põtificis. Non ex affectu pzopzie voluntatis: sed pzo debite obediẽtie bono suscepto vt nostrum iuxta doctrinã apostoli ministerium impleamus Cũ sacꝛozũ canonum statuta quo⁊ imitationem pzincipũ quoq; secularium leges assumũt. Cõstitutiones quoq; bone memoꝛie Othonis Poꝛtuensis epi tũc sancti Michaelis in carcere. Tul. Dyaconi Cardinalis in regnis Anglie et Scotie apostolice sedis legati necnõ pzouincialium consiliozum pzouisiones mozes ⁊ actus fidelium subditarum salubꝛiter infozmantes. Ho⁊ quia aliqua siquidem a paucis: aliqua vero a nullis inuenerimus obseruari. Dignum duximus pzesenti sacro appzobante consilio/ ad omnem sanctã et deo placidam obseruationem certas constitutiones facere: atq; iam ꝓmulgatis certa quedam capitula: necnõ penas adiicere: que auctoze deo pzofectum valeant inducere salutarem.

¶ De baptismo. Rubꝛica.

Ingredientibus hoc mare magnum mundum videli cet naufragiis plenum. Pzima tabula nos ad poꝛtũ salutis adducens baptismus esse dinoscitur quem oim sacramento⁊ ianuã esse saluato⁊ noster instituit. Et cum se

quentiū sctōꝝ patrū testatur auctoritas. Cū igit circa ingressum ianue erroꝛ maxime periculosus existat. Predict⁹ legatus quosdam ab idolatria execrabili reuocans: q tpibus deputatis ad baptismum solenniter celebrādū. Sabbato.s.ante resurrectionē dñi ꝛ sabbato aīa pēthecosten suspicabat periculū si diebus hmōi pueri baptisentur. Statuit vt a tanto erroꝛe populus auerteretur predicatione frequēti. Et induceretur ad solēnisandū in prefatis diebus baptismum ad suos pueros baptisandos. Cum autez nemo prozsus debeat ab hmōi pceptione sacramenti dimitti potest a quocūqz necessitatis casu occurrente conferri ꝛ collatū in fozma ecclie ꝓficit ad salutē. Qz vero multozū simplicitas in baptismi collatione deficeret: cū necessitatis articulus immineret: nisi a ministris xp̄iane fidei docerētur a predicto legato inuenimus puide ꝓstitutū: vt parochiales presbyteri fozmā baptismi firmiter addiscētes eā parochianis suis frequēter exponāt diebus dñicis in vulgari: vt si articulus necessitatis emergat i quo opz p ipos aliquē baptisare: eā sciāt ꝛ valeant obseruare. Nos igit p in hmōi statuto de pb̄ris prochialib⁹ est expzessū ad ppetuos ecclīaꝝ vicarios extēdim⁹: ꝛ ab ipis p̄cipim⁹ obseruari Et qz p̄ter certū salutis piculū nō pōt hoc negligi vl̄ omitti adiiciendo statuim⁹ ꝛ in v̄tute sctē obediētie districte p̄cipim⁹: vt quilibet archidiaconus cōtra pb̄os ꝛ vicarios ipos inq̄sitionē faciat diligētē q̄s hoc salubze statutū inuenerit nos seruare ꝯuiter ꝑ put rei q̄litas exegerit puniēdo ¶ Ne pro sacramentis ecclesiasticis aliquid exigatur: ꝛ p fozma in confessione seruetur. Rubzica.

Quoniā ceca cupiditas ita ruit i pzeceps vt opū terrenarū questu minime cōtenta p sacris etiā ꝛ diuinis que estimationē nō capiunt p̄ciū ꝓphana venalitate suscipiat. Pzefatus legatus ꝓtra hoc statuit ꝛ pzecepit oleum sctificatū et crisma a ministris ecclīe pure ac deuote qualibet exclusa cupiditatis labe ꝓferri: nulla difficultate i eis

exhibēdis adhibita ꝓtextu alicuius ꝯsuetudis qua dicatur ab eis qui ea recipiūt aliqua quibuslibet persoluenda. Nos igit hmōi ꝯstitutiōi dicti legati adiiciēdo statuim⁹ vt sup his tā epi q̄ archidiaconi per loca sue iurisdictiōis ꝯtra ꝓcipientes inquisitionē faciant diligēte:et quos tales inuenerint:tanq̄ symoniacos puniant scōm canonicas sanctiones. Quod si hoc implere neglexerint: eps a pontificalibus archidiaconus ab officio quousq; rem emendauerit sint suspensi. Que oia circa illos q̄ anteq̄ ad penitentiam ꝯfitentes admittet: quicq̄ ab eis exigant vel extorquent. Et q̄ alia quelibet sacramēta interuentu pecunie cōferūt districte ꝓcipimus obseruari. Oēs aūt qui confessiones audiunt aliquor: a peccatis expresse cōfitētes absoluant verba subscripta specialiter exprimētes. Ego te a ptis et etiam auctoritate qua fungor absoluo. Et quoniā cōfitēs i ipso confessionis actu signa debet contritionis ⁊ humiliationis ostendere ꝓcipim⁹: vt oēs qui cōfessiones audiūt confitentes inducant: vt cū reuerentia ⁊ humilitate sacerdoti confiteāt ptā. Ad hec qz maior est cedes aie q̄ corporis: cū illa ppetua sit: hec aūt breuis angustatione tpis depereat: nemo remediū cōfessionis auferat postulanti. Qđ in custodibus carcerū aliqñ circa captiuos fieri miserabiliter: audiētes statuim⁹: vt si quis de cetero in hoc casu vel alio gratiam confessionis inhibuit carcerato vel alii in pnam immanis sceleris: cū ipe ad mortem puenerit/ nisi ad mandatū sui epi aut ꝓlati in vita satisfecerit careat ecclesiastica sepultura.

¶ De consecratione ecclesiarū. Rubrica.

Domus dei materiali subiecto non differens a ꝓfanis per misterium dedicationis inuisibile fit templū dñi ad expiationē delictor et diuinā miam implorandam vt in ea sit mēsa qua panis viuus qui de celo descendit p viuor et mortuor suffragiis manducatur. ¶ Ne igitur eam salubre misterium cōtēni vel negligi videret a dicto

legato inuenimus statutū. vt oēs cathedrales/vel conuē-
tuales/collegiales/ꝛ parochiales ecclie a tpe perfectionis
ipāz. infra biennīū p dyoceſanos ad quos ptinet: vel eoꝝ
auctoritate p alios munus ꝙſecratiōis accipiāt. Qđ ſi loca
hmōi a pfectionis tpe infra biēnii ſpaciū non fuerint dedi
cata: idē legatus eadē vſqꝫ ad ꝙſecrationē a miſſaꝝ ſolen-
niis manere ſtatuit interdicta: diſtricte inhibens ne abba-
tes aut eccl'iaꝝ rectores antiquas eccl'ias cōſecratas ſub
pretextu āpliozis ſeu pulchriozis fabrice faciē de diruere
preſumāt abſqꝫ dyoceſani epi licētia et cōſenſu: q̄ diligēter
cōſideret vtrum expediat dare licentiā hmōi aut negare.
¶ Nos igitur hmōi ſalubre ſtatutum negligi aut ꝙtēni a
plurimis cognoſcentes ſtatuimus adiiciētes: vt is q̄ eccl'ie
nondū cōſecrate rector aut gubernator exiſtat ſiue ipſius
vicarius: infra annū poſt ecclie cōſtructionem eam ſuū ſi
cōmode fieri poſſit ſup ipius ecclie ꝙſecratiōe req̄rat. Alio
quin archidiaconū ſuum vt p ipm infra tps p̄dictū ſup hoc
epi req̄rat. ¶ Qđ ſi rector aut gubernator hmōi ſiue vica
rius aut archidyaconus ab hmōi requiſitione: deſtiterint
ipos extūc donec ea fecerint ab officio decernimus mane-
re ſuſpēſos. Epus vero qui ab eis taliter requiſitꝰ eccl'iam
detractauerit ꝙſecrare p ſe vel p aliū: niſi conſecrandarum
eccl'iaꝝ in ſua dyoceſi multitudo tps in aliquibus differat
conſecrandi: aut aliud legittimū impedimentū excuſet/ex
tūc a dalmatice tunice et ſandaliū vſu donec eā duxerit cō
ſecrādā: nouerit ſe ſuſpēſū: q̄ in ipo actu ꝙſecrationis illico
reaſſumat. Gratis aūt et ſine oī penitus exactione: debita
ꝑcuratione excepta ſtudeat eps myſteriū ꝙſecrationis pre
bere: ne vltione diuina cū ſymone vel gyezy pertellatur

¶ De clericis arma portantibus cum furibus. Rubrica.

QUoniam in armis virtutū ꝙſiſtit ſecuritas innocē-
tie xp̄iane: docet apoſtolus: vt induamur armatura
dei: ꝛ gladio ſancti ſpūs accingamur: eo q̄ nō ſit nobis col-
luctatio aduerſus carnem et ſanguinem: ſed aduerſus pri

cipes tenebraꝝ qui non armis ferreis: sed orationibus et lachrymis ⁊ virtutū operibus expugnantur. Cū igitur clericis q̄ in p̄claraꝫ xp̄i hereditatē sunt assūpti vsus armorum diuini et humani iuris auctoritate sit omnino p̄hibitus ita etiā q̄ iustitia eis ad offēsionē seu vindictā nulla tenus sit p̄missus. Nos ecclīastici honoris zelo succensi eorum abhominamur enormes excessus: q̄ diuini nois ⁊ sue honestatis obliti arma deferre p̄sumunt: ⁊ se furibus ac p̄donibus at aliis malefactoribus sociātes: p̄das rapinas et furta p̄cipiāt: nō solum in p̄uatorū hoim bonis sed ecclīaꝝ et aliis quacūq̄ occasione repositis in eisdem: vel claustris et cymiteriis earūdē talia nepharia ꝑmittentes. In his ergo tam horrendis sceleribus clericos debacchantes pia salutis ꝓuisione ꝓsequimur statuentes: vt qui cūq̄ in clericali ordine ꝓstitutus arma detulerit vel alias deliquerit in p̄missis ipo facto vinculū excōicationis incurrat: ⁊ nisi postmodū monit⁹ infra certū terminū a p̄lato suo p̄fixēdū ad ip̄ius p̄lati arbitriū satisfecerit: extūc ipso facto omni eiusdē regni bñficio ecclesiastico sit p̄iuatus. Et nihilominus ordinis sui periculo se nouerit subiacere: qui forte beneficium ecclīasticum nullū p̄ius habrat ne sine pena tanti sceleris remaneat ꝑ quinquennium sit inhabilis ad bñficia q̄libet obtinēda. A p̄dicta vero sniaꝫ excōicatiōis a suo dyocesano nuliaten⁹ absoluat nisi p̄⁹ ad ip̄ius diocesani arbitriū satisfecerit in p̄missis.

¶ De habitu clericoꝝ. Rubrica.

QUm sancti euangelii veritas hominē nuptialem vestem non habentem iubeat foras mitti: q̄p̄ de virtutum ornatu illud dictum esse sacra expositio doceat: quia tamen per exteriorem habitum sepe interior designatur: oportet hunc exterius talem ostendere: vt ei qui intus debet esse verisimiliter coaptetur: ne ex habitu forte indecētiis qui gestat in seipso vilis appareat: aut corda videntium p̄o facilitate iudicii scādalisset. Prouide tam ab an-

tiquis ꝑ a modernis patrib⁹ tradita est moderatio:quam clerici q̄ iuxta noie interpretationē in loco dñi sūt vocati:in habitu exteriori sequantur/qui in se lumbos precingere ⁊ lucernas ardētes in manib⁹ gerere edocent. ¶ Ex hoc ꝛsideratione bone memorie prefatus legatus statuē do prerepit:vt ad formam tā de vestibus clericoꝝ:ꝙ etiā de ornamentis equoꝝ in generali cōsilio editā per subtra ctionē bñficioꝝ ab epis cōpellantur:ita q̄ in mensura decenti vestes habeant:⁊ capis clausis vtantur in sacris ordinibus ꝛstituti:maxime in ecclesiis ⁊ coram prelatis suis ⁊ cōuentibus clericoꝝ : ⁊ vbiq̄ in parochiis suis:q̄ cū aiaꝝ cura ecclesias regēdas susceperūt. Et vt melio⁹ possent epi alios ad honestatem vestiū ⁊ tonsuras ⁊ coronas decētes et equoꝝ ornamenta idonea coartare: prouidāt vt a suis clericis cōmensalibus hec prius faciant obseruari. Cō in vestibus talaribus frenis ⁊ scrillis clericalis gerant habitū honestatis. Nos aūt graue et peruersū nimis abusum cō tra premissa quasi ꝙhaliter diffusum i clericos hanc nre legationis partiū detestantes:in quo deus irrideri videt ob fuscat dec⁹ ecclesie / clericalis ordinis celsitudo deprimit xp̄s a suis militibus insignia deferētib⁹ aliena deseritur decus honestatis eccl'ie maculat: dū clericū a laico respici ens oculus nō discernit:sitq̄ oibus vere fidelibus in scan dalū vel despectū. Statuim⁹ et districte precipimus vt cle rici vniuersi vestes gerāt nō breuitate nimia ridiculosas vel notādas:sed saltem vltra tibiarū mediū attingentes. Aures quoq̄ patēties crinibus nō coopertas:⁊ coronas ha bēāt ꝓbanda latitudine ꝛdecētes:in quibus precipue terre noꝝ depositio et regularis sacerdotii designat:nec nisi in itinere cōstituti nūq̄ aut in ecclesiis vel coram ꝓlatis suis aut in cōspectu cōi hoim publico infulas quas vulgo coy phas vocant portare aliquatinus audeāt nec presumant. Qui aūt sunt in sacerdotio: q̄ etiā sunt decani aut archi diaconi:nemō oēs in dignitatibus curā aiaꝝ habentibus

cõstituti: capas clausas deferãt: nisi forte causa itineris vel alia iusta causa ꝛ honesta aliam vestem gerant. Si qui vero in sacerdotio vel in dignitatibus cõstituti: aut curã animarum habentes: seu eccl'iaꝝ cathedzaliũ canonici cõtra pzemissa in insulis cozona vel tonsura deliquerit: si moniti nõ emẽdauerit ipo facto: ab officio suspensionẽ incurrãt in qua si per tres menses perstiterint: extũc a bñficio sint suspẽsi/nec pzius per suos diocesanos ab hmõi sentẽtiis absoluantur: q̃ sextam redditꝫ suoꝝ ãnni illius partez persoluant per ipsos diocesanos fideliter pauperibus erogandam: saluis aliis pẽnis cõdignis quas pzelati subditis in his delinquẽtibus noluerint irrogare. De ipsis sacerdotib⁹ archidiaconis et decanis: et aliis i dignitatib⁹ zstitutis q̃ in vestiũ habitu cõtra pzemissa deliquerit: hec eadem statuim⁹ obseruari. Reliquos vero clericos in p̃missis delinquẽtes suoꝝ pzelatoꝝ arbitrio relinquimus puniendos. ¶ Pzecipimus autẽ in virtute sancte obediẽtie vniuersis archiepiscopis / episcopis / archidiaconis et ceteris pzelatis: vt in locis sue iurisdictioni subiectis supze pzemissis diligenter inquirant: ꝛ contra delinquentes statutum pzesens efficaciter obseruent et faciant obseruari. Qui si postq̃ eis per facti euidentiam vel alio iusto modo cõstiterit quenq̃ delinquere in pzemissis cozrigere scilicet ea que sũt statuta neglexerint. Archidiaconi quidem ꝛ epi a dalmatice tunice et sandaliũ vsu. Archidiaconi ꝛ alii inferioꝛes pzelati ipo facto ab ingressu ecclie donec circa cozrectionem ꝛ emendationẽ exerceant sui officii debitũ sint suspensi. Ad hec cũ episcopalis dignitas religionis affectũ augere debeat ꝛ cultum eius apertius demonstrare. Pzecipimus vniuersis episcopali pzeditis dignitate vt habitũ gerant dignitati et honoꝛi suo cõgruentẽ pzout canonica edocẽt instituta. Specialiter autem indicimus his qui de monasterio vl' aliis regularibus locis in episcopos assumpti sunt vel deceteto assumẽtur vt suum deferant habitꝫ

regularem ne religionem pcedentem dignitas excludere videatur: quē sibi debet vinculo iudiuidui federis adoptare. Quibus etiā districtius inhibemus ne vtantur pānis aut pellib⁹ aut aliis ornatibus ab ordine siue regula sua pciori discrepātibus in colore: sed in talibus statutuz generalis consilii satagant obseruare.

¶ Ne clerici iurisdictionē secularē exerceant. Rubrica

QAm honestatis ecclīastice speciali deus existat a carnalibus longe fieri actibus alienum: his secularibus negociis immiscerī man⁹ celestibus ministeriis deputatas graue ac sordidū reputam⁹: q clerici quidam terrena lucra z iurisdictiones tpales fidei feda petulantia et auida voracitate sectantes: iurisdictionem recipiūt a laicis secularem vt iusticiarii nuncupentur et ministri fiant iusticie quam nō possunt sine dispensationis et clericalis ordinis iniuria ministrare. Nos igitur horrendum hoc vitium extirpare volentes: vniuersis ecclesiarum rectoribus et personis vicariis: immo quibuscūq; in sacerdotio constitutis districtius inhibemus/ ne in iurisdictionē secularem a pso na seculari accipiant vel ipsam exercere presumant. Qui autem eam susceperūt ipsam infra duos menses omnino dimittant: eam de cetero nullatenus recepturi. Quia vō apud maliuolos animos inhibitio ista non valeret: nisi cō tra hos delinquētes penalis vltio subsequatur. Decerni m⁹ q quisquis qui contra predicta conuenire tentauerit ipso facto ab officio et beneficio sit suspensus. Ad que si temere sit se suspensus ingesserit/ vltionem canonicam non euadet. Huiusmodi vero vltio per dyocesanū eius qui cō tra ista fecerit/ donec emendauerit ipsius dyocesani arbitrio et iuramentū prestiterit q de cetero similia nō cōmittat nullaten⁹ relaxetur: saluis domini regis priuilegiis in hac parte:

¶ Nec clerici sint aduocati in causis secularibus: neq; iudices vel assessores in causis sanguinis. Rubrica.

IUxta sacroꝝ canonū censurā ꝑsti cōstitutiōe districtius inhibemus: ne q̄s in clericali militia cōstitutus aduocatiōis officiū in foro seculari ꝓ cā sanguinis vl̄ quas cūq; nisi in casib⁹ a iure permissis exercere ꝓsumat. Si quis aūt ꝛtra fecerit liquidē in cā sanguinis. si ꝓ auctoris parte certauerit: ipso facto ab officio sit suspēsus. In aliis vero ꝙ dyocesanos excessum hmōi cōpesci ꝓcipimus ⁊ puniri pene condigne/ qualitatē ipoꝝ arbitrio reseruantes. In eisdē quoq; causis sanguinis: i q̄bus mozt̄ aut mutilationis membroꝝ iudiciū agit̄. Sikiter inhibem⁹ ne q̄s in clero cōstitutus iudex aut assessor esse ꝓsumat. Quisq̄s vo ꝛtra fecerit: ꝓter suspēsionis ab officio penā quā ipo facto incurrat: alias iuxta sui superioris arbitrium puniat̄. A quibus suspensionū sententiis per suos dioc̄sanos nullatenus absoluatur/ nisi ꝓius satisfecerit competenter.

¶ De concubinariis. Rubrica.

QUā indecoꝝ sit ⁊ puritati xp̄iane ꝛtrariū pollut̄ labiis ⁊ manibus sacra ꝛtingere vl̄ laudē offerre mā dicie: aut seipm fedatum luxurie maculis i tēplo dñi ꝓtare. Nō solū diuine et canonice leges verūetiā secularium ꝓncipū monita sct̄ ꝙsideratiōis iudicio ꝓspexerūt: oib⁹ xp̄ifidelibus ⁊ eccl'ie sct̄ ministris pudicitiā. tā ſz cōsulte q̄ salubriter indicentes. Quos ꝓdictus legatus sequēs laudabili studio ꝓcepit ⁊ statuit: vt nisi clerici ⁊ maxime in sacris ozdinibus cōstituti qui in domibus suis vel alienis detinēt publice cōcubinas: nisi eas a se ꝓzsus amoueant infra mensem: ipsas vel alias de cetero nullatenus recepturi: ab officio ⁊ bñficio sint suspensi. Et vsq; quo sup hoc digne satisfaciāt de bñficiis eccl'iasticis se nullaten⁹ i tromittāt. Alioquin ipos decreuit eisdē beneficiis fore ipo iure ꝓziuatos. Nos autem pudicitiā velut gemmam virtutum optantes in clero fulgere: quibus non potest solum persuaderi: sed ex assumpte ꝓfessionis vinculo etiam imperari. Statutum dicti legati cōtra clericos qui publi-

ce detinent concubinas editum cura qua possumus prose quentes adiiciendo statuimus: vt archidiaconi locoꝝ qui post episcopos curā gerūt contra cubinarios hmōi annis singulis inquisitionē factāt diligentem: et contra eos pre dicti legati statutū exquisite faciant obseruari: et que inue nerint epīs nihilominus teneantur nunciare: vt ipsi super his pastoralis officii sui debitū exequantur: ꝙ si in exequē dis his que premissa sunt quisꝙ archidiaconus vel episco pus postꝙ sibi denunciatum fuerit ab archidiacono negli gēs fuerit. Archiepiscopus quidem ab ingressu ecclesie no uerit se iure suspensum quousqꝫ denunciauerit. Episcop⁹ vero a dalmatice tunice et sandalium vsu sit suspēsus do nec a se negligentiā executiens que statuta sunt durerit exequēda. ¶ Ad hec cum ad pecuniam accedat consensus et auxilium alterius vtrumqꝫ in peccato parificet: ꝫ pari pena cōdemnet. Statuimus vt hi qui clericos in domib⁹ suis ad peccandum recipiunt vel scienter peccare permit tunt: siue concubinis eoꝝ scienter domos iocant vel ac cōmodant: si clerici fuerint pena consimili. Si vo laici ad arbitrium episcopi puniantur. ¶ Predicte vero clericoꝝ concubine de quibus constiterit perfecti euidētiā vel alio iusto modo ab ingressu ecclesie dum celebrantur diuina pe nitus arceantur: nec eis paschali tpe tribuatur viaticum cum iudicium sibi manducent ꝫ bibant qui illud indigne assumunt. ¶ Ceterum quia plerumqꝫ euenire didicimus ꝙ conuictus super crimen adulterii aut alio peccato noto rio ad partes fugiat alienas vt et liberius perseueret in crimine. Statuimus vt si quis taliter de prouincia pro uinciam aliam nostre legatiōis aufugerit: episcopus in cu ius dioceli venerit: seu officialis eiusdem ad mandatum prelati in cuius dioceli vel iurisdictione fugiens ipse delic̄ eit: sententiam excommunicationis in ipsum latam effica citer exequatur: donec ad penitentiam redeat salutarem. ¶ De vicariorum residentia et institutione. Rubrica

Sacroꝝ ordinū dispensatio quasi clauis ad aperiendū varias portas salutis ⁊ gē spūalis hoibus est ꝓfessa quam habere necesse est: vt clausis aperiat ꝙ curā hꝫ aiaꝝ qui etiā clauē gestat extra mansionē vagari nō debet: sed vt patus sit in statione continua vocantib⁹: ⁊ nō vocātes suis exhortationibus ꝺ̄ñi pastor solicitus ad se trahat. Hec licet antiqua sctōꝝ patrum discernat auctoritas: qꝫ tñ ab his qui tpalem fructum plus diligunt ꝙ eternū/ inuenitur temere non seruatū. Predictus legatus circa vtraꝫ ꝓuidens statuit inter alia nullū ad vicariam de cetero admittendū nisi iam in pbyterū ordinatū: vel saltem dyaconū ꝓximis tpibus in pbyterū ordinandū: ꝙ renūciās aliis bñficiis si qua habeat curā aiaꝝ habētia iuret ibi residētiā facere corporalē. Alioquin institutionē hmōi ipi⁹ nullā fore decreuit: ⁊ vicariā fore alii conferendā. De his aūt ꝙ tūc iā fuerāt instituti nō tū in pbyteros ordinati statuit predictus legatus ⁊ p̄cepit vt extūc infra ānū ad minus se facerēt in pbyteros ordinari. Alioqn extūc ipos ꝓiuatos vicariis esse decreuit: quod de residentia circa instituendos preceptum erat statuens etiā circa ipsos. Nos aūt ꝗra hec agentiū ꝗscere malitiam: nēa quoꝫ ad hoc oportuna discretione volētes adiiciendo statuim⁹: vt si ꝗs decetero contra hoc statutū fecerit: alias vicariā detinuerit. fructus suos nō faciet: sꝫ sic ꝙceptos ipos restituere teneat: ⁊ ipoꝝ medietas ecclie cui⁹ vicaria est tradat i ipi⁹ vtilitacē modis oib⁹ ꝗuertenda: medietas vero alterius vna pars in paupes ipi⁹ pochie expendat. et altera soli archidiacono applicetur. Ipse vō archidiaconus supꝫ his singulis annis diligētē faciat inq̄sitionē: suaꝫ ope et solicitudine statutū hoc faciat firmiter obseruari. Que etiā si aliq̄ quē ꝗra premissa vicariā ꝗerit retinere: plato ad quē illius collatio vel istitutio ptinet vicariā ipam vacare sine mora denūciet: vt idē circa illō exequat qđ viderit sui officii interesse: ꝙ etiā nec taliter istituat: nec post factā sibi

denūciationē hmōi: vl' postꝫ puenerit ad ei⁹ noticiā istitutionē vacare differre pzesumat: q̄ si cōtra fecerit a collatione pñtatiōe ꝛ institutiōe bñficioꝝ quozūlibet q̄cūq̄s fuerit donec q̄ statuta sūt exequat nouerit se sulpēlū. Ad hec ve ois malitie conat⁹ diligēti repzimam⁹ industria statuim⁹ vt si q̄s ꝛtra pzemissa vicariā retinere ꝛtenderit p mensez vnā in sua rebellatione pliūtēs pzeter penas supzius ipsi tas aliis bñficiis si q̄ hz sit ipo facto ꝓuatus necnō etiā ad vicariā cui sic molesti⁹ icubuit ꝑpetuo ꝛ ad ceteza bñficia q̄bus vitioso ꝛ adulterino ꝛtagio se reddidit indignū p triennīū sit inhabilis obtinenda. Que oia nō solū ad futura ꝓzrigim⁹: verūetiā ad pzeterita referri volumus: ꝛ in eis efficaciter statuimus ꝛ pzecipim⁹ obseruari. Archydiacones vero si que sint superius intūcta neglexerit: pzeter indignationem dei omnipotentis quā incurrit ab ipa parte sibi applicanda pziuetur: ꝛ ab ingressu eccl'ie pñtis statuti auctozitate quousq̄ pzemissa fecerit sit suspensus.

¶ De intrusis. Rubzica.

AMozis ꝓpzii dānabilis et immoderata pzesumptio subuertēs i iudicio rationē dū sibi alienū temere cō cupiscit caritatē tradit exilio moztemq̄ affectat ꝓzimi sui quem nouerit possidere: quinetiā mozte vel immutatione aliena nihil agēte calliditas simulatio diuinam pzouocākes irā: impudenter insurgūt in eum qui viuit moztuū et qui adhuc possidet resignasse verbo vl' actu mēdaciter cōfingētes. Qz vero in ecclesiis pzecipue citra mare Anglicanū ꝛstitutis hic mozb⁹ mozt alis irrepsit pzefat⁹ legat⁹ cōtra hoc statuit: ne pzetextu opiniōis vel fame q̄ de mozte vel cessione habeat: absentis ei⁹ bñficiū aliq̄tenus ꝛferretur. Sed ꝓlatus donec pleni⁹ de veritate instruatur expectet. Alioquin ad relarciendū oēm damnū ex hoc inflictum absenti ipz obligatū. Illū vo q̄ se ꝓcurauit intrudi pzeter dānoꝝ restitutionē ab offō et bñficio ipo facto sulpēlū fozet decreuit: qđ etiā ad illū extendi voluit q̄ bñficiū ecclīasticū

altero possidente occupare vi vel clã auctoritate ppria vl̃ potius temeritate presumit: vel postꝙ declaratũ fuerit ad aliũ ptinere: armis se defendere nitit i eodẽ. Nos añt latius et plenius mederi ꝙ nr̃z ãtidotũ cupiẽtes adiiciẽdo statuimus ne ꝯs decetero patronus eccl'iastic⁹ vel secularis ad eccl'iam in qua ius obtinet patronatus quenꝙ audeat pñtare: nisi ꝓbabilem habeat de ipius eccl'ie vacatione noticiam: in quo casu lz pñtare possit: ne sibi ꝙ lapsũ tpis pñdiciũ gñetur: ꝑlat⁹ ad quẽ istitutio spectat nequaꝙ presumat pñtatũ admittere vl̃ instituere: nisi de morte rectoris vel alias de vacatione legitima prius cõstet. De his vero non aliter constare sufficiat ꝙ per ipius mortui prelati vl̃ resignantis / vel alias dimittentis pñtiã corporalẽ: aut si absens sit per epi sui dyocesani: in cuius ciuitate vel dyocesi mort⁹ fuisse: vel alias dimisisse dicek̃: aut saltẽ alterius plone autẽtice lr̃as sigillo autẽtico vno vel pluribus cõiũctis: vel per instrumẽtũ publicũ: vel per testes iuratos ydoneos in oĩ exceptiõe maiores: a quibus sup hoc non trñ de credulitate: lz etiã de scia scdz iuris exigẽtiã sufficiens et apertũ testimoniũ deponak̃: ꝙ si cõtra ea que dicta sunt quisꝙ in ecclesia de facto fuerit institutus: vel ꝙ verius est intrusus: institutio talis inualida ⁊ nullius penitus sit momẽti: nec per ipam cuiꝙ aliquod ius acquirak̃: etiã si postmodum forsan apperet ipam ecclesiam tpe institutionis hmõi vacauisse. Cũqz postmodũ de vita primi rectoris cõstiterit: eo ꝙ pr̃sonaliter veniens seipm ostẽdat: aut alias ꝙ autẽticas lr̃as vl̃ instrumẽtũ publicũ: vel testes ydoneos viuere comprobak̃: tam prelatus instituens ꝙ is qui taliter fuerit institutus ipi rectori ad restitutionẽ itegrã fructuũ dãnoꝝ ⁊ expensarum que ꝓpter hoc ipe rector incurrerit teneatur: alter alterius solutione minime liberato.

Et qz non sufficit pecuniaria pena vbi est spũale delictum prelatũ qui ꝛtra hoc istituerit nihilominus ab eo tpe quo dicta commiserit: a collatione institutione seu presentatio

ne:bñficiozū quozūlibet statuim⁹ manere suspēsum:donec illi rectozi reddat possessio ecclesie. Adiiciētes vt si postꝫ de ipius rectoꝝ vita supzascripto mō ꝓstiterit ecclia nō restituat eidē:intrusus si p tres mēses i tā pessima rebellionē ꝓstiterit ꝑter penas supzaīpositas ertūc oib⁹ bñficiis q̄ in eodē regno obtinet ipo facto ꝑpetuo sit pziuatus ⁊ ad illō qō tal'r detinuit:qñcūqꝫ vel q̄cūꝫ vacauerit ꝑpetuo sit inhabilis obtinēdū:ad qō cupiditatis et rapine vicio reddidit se idignū. Et siq̄dē fozte nullū bñficiū habeat: nō solū ad hoc qō sic ꝓsūpsit:sꝫ etiā ad qōlibꝫ aliud i illa dioceli quā sceleris sui peste turbauit ipo facto auctozitate hui⁹ statuti se inhabilem ꝑpetuo esse sciat ⁊ penitus nō capacem. Ceterū ad oēs qui ad pñtationē patroni vel aliis modis bñficia vel ecclesias sine canonica institutiōe ꝓlati ꝑ se aut ꝑ alios occupare ꝓsumpserint:q̄s adhuc grauiꝰ delinquere cōstat. Necnō ad eos q̄ añ hanc ꝓstitutionē occuparūt viventis bñficiū vel ecclesiā ⁊ adhuc detinēt occupatā. Ad eos quoqꝫ q̄ sine canonica institutione ꝓlati seipos itrudere pzesumpserūt:nisi infra tres menses a publicatiōe hui⁹ cōstitutiōis tā occupatozes q̄ itrulozes hmōi oino dimiserint qō taliter acceperūt:⁊ vt supza dictū est satisfecerit supzanoiatas penas ertēdi volum⁹ ⁊ mādamus. His q̄ ꝓtra tales i ꝓstitutiōibus ꝓdicti legati ⁊ puiciailū ꝓsiliozꝫ totiꝰ nre legatiōis statuta sūt i nullo penit⁹ diminutis Contra hos etiā deliquentes penas ex q̄ sufficere nō putam⁹ sanctius esse atqꝫ tollerabilius estimātes ecclesiā vel bñficiū diutius vacare ꝑ incognitā veritatē q̄ momēto quocunqꝫ adulterari apō violentū vel aliū nepharium possessozem.

¶ Adhec cū ad archiepm vel epm ad quē ecclesie vel bñficii collatio spectat vacationis noticia ꝓbabiliter aliis q̄ predictis modis fozte puenerit:si fozsan bñficiū ipꝫ vel ecclesiā ipam ꝓferat: timēs ne ꝑ laplū tpis ꝓiudiciū sibi fiet possessoz tñ ipius ecclesie vl' bñficii cozpalē pziusq̄ de vacatione supzascriptis modis ꝓstiterit: nō tradat vel tradi

faciat seu cõsentiat vel permittat: neq; is cui tollatio facta est possessionẽ ingredi ppria vel alterius cuiusq; auctoritate presumat: Qõ si archiepus vel eps ẽ tra fecerit predictis penis se nouerit subiacere. Ipse vero cui collatio est facta si cõtra premissa possessionem acceperit: ipsa ecclesia seu beneficio perpetuo nouerit se priuatũ. Et nihilominꝰ aliis penis subiaceat supradictis.

¶ Ne vna ecclesia diuidat in plures personatꝰ. Rubrica.

Unitatẽ in oĩbus. maxime vero in diuinis ⁊ spũalibꝰ officiis et ministeriis: its perfectio sequit vt diuisionem super oĩa detestet qui desolationẽ et ruinam inducit nec em̃ vllũ ipm materiale subiectũ stabit: nulla sacre rei designatio itellectũ animi ꝛfortmiter ad se trahit: cũ i illis vel in isto diuisio aget: diuersum faciens quod est vnum.

¶ Ex his catholice imitatis sanxit auctoritas: q i vna ecclesia vnꝰ sit rector: quasi vnius corpis vnũ caput. Ꝯz stupefacti ne zizanie seminator iterdũ p pluriũ in vna ecclesia pronor discordiã iter p pluriũ cupidor figmẽta: q de ipa ecclia nihil aliud q̃ cõmodũ tpale venãt: hãc pstiferã sectionẽ diuersis modis iducit: vt in plures vnica ecclesia diuidat: rei prauitatẽ q̃dã mutatiõe vocabulor seu noim occultãtes: e qõ detestabilius est in tẽ in q̃busdã platis ardor cupiditatis ⁊ auaritie exardescit: vt pñtatos ad ecclia stica bñficia nõ admittãt: nec aliter ea ꝛferãt: nisi circa prouẽtuũ et redditurũ bñficior ipsor portiõe retẽta quã suis vsibꝰ applicãt: vel aliis eã ad eps vt simplr ꝛferũt p sue libito voluntatis. Ꝯup his aũt legitime ꝛpescẽdis dictꝰ legatus diuisiones particulares assignatiões ⁊ pmutatiões penitus phibens statuit: vt nũq; in plures psonatus vel vicarias ecclesia diuidat: ⁊ q tũc aĩ diuise fuerãt integrarẽt q̃ cito facultas se offerret nisi aliqua ecclia sic fortet ab antiquo fortitan instituta: i qua p loci ep̃m puideri statuit q tam redditus q̃ parochia inter eos cõgruis portionibꝰ diuidat: ⁊ q semp apud ecclam resideat alĩqs q de aĩar cu-

ē sollicitus in celebrationē diuinoꝝ ⁊ collatione sacramentoꝝ se viriliter exercent et honeste. ¶ Nos igitur dicti legati sanctionem digna emulatione sequentes adiiciendo statuimus vt ois hmōi prorsus diuisio ante predicti constitutionē facta: nisi tanto eā precessit tpe vt merito possit antiquitatis iure censeri: que ne postmodū est secuta: nec nō cuiuslibet portionis ꝓuentuū ecclīasticoꝝ bñficioꝝ retētio et assignatio que fieri nō posse dinoscit ablqꝫ labe symoniace prauitatis p locoꝝ diocesanos penitus reuocent. Si qua vero de cetero fit diuisio: seu alicuius portionis retentio vel assignatio: hāc nullā ipo iure foꝛe decernim⁹. Et ne conferentis seu pñtātis: vel admittētis plures ad vnā ecclīam: exīs mali relinquat impunitas. Pūtans quidem vnus aut plures ius illa vice presentandē amittat ad superiorē proximū deuolnendū. Si vero prelatus sic ꝫtulerit: vel pñtatos admiserit: aut certā detinuerit vel alii assignauerit portionem simpliciter vl' ad tps/ nō solū eius institutio retentio vel assignatio iuribus careat: verūetiā ipse quouslqꝫ reuocauerit ipso facto collatione institutione seu pñtatione bñficioꝝ quoꝛūlibet sit suspensus.

¶ De abstrahētib⁹ ꝫfugiētes ad ecclīas vl' cymiteria seu res ibidē depositas: ⁊ de offerētib⁹ aliq̄d pter volūtatē dño rū ecclīasticoꝝ de bonis maneriis seu grangiis. Rubrica

AD tutelan ⁊ confugiū oppressoꝝ ita immunitatē ecclesiasticam cernimus cōstitutā: vt etiā reos sanguinis ab hoīm incursu defendat: ꝙtomagis insontes criminū confugientes ad ipsam ⁊ res nulli vitio subiacentes hostili timoꝛe infra ipsius ecclesie repsitas conuenit nō solum exinde non abstrahere vel rapere: sed etiam non tangere: ne vt in eis temeritas aliquid attemptetur: satis intelligit qui prudenter attendit. Preterea circa tuitionē tā psonaꝝ ad ecclesias vel cymiteria confugientiū ⁊ rerū que in ipsis proꝛ securitate fiducialiter reponuntur: ꝙ circa salutem hoīm pphanoꝝ qui dei timoꝛe contempto et eccle-

sic reuerentia prorsus abiecta: immo totius humanitatis et fame pudore depolito ad huius cōfugaꝝ abstractionē ⁊ reꝝ predictaꝝ rapinā de locis ipsis se ꝯferūt impudenter. Nos tanto promptius opꝛ intendere ꝯtō sceleris huius pfidia maius nosciꝫ piculū imporꝛtare. Nos igiꝫ hmōi iniq̄tates ⁊ scelera pfecto odio officii nr̄i debito psequētes statuim⁹ vt si q̄s aliquē ad eccl'iam vel cimiteriū vel claustrū ꝯfugientē inde abstraxerit violēter/vel ei victum necessariū phibuerit:i quo siꝫis est necāti: aut res alienas in locis sacris depositas violēter seu hostiliter aspoꝛtauerit seu aspoꝛtari fecerit:aut factā suo noie:vel a familiaribus suis abstractionē phibitionē vel aspoꝛtationē ratā habuerit:aut abstrahentib⁹ phibentib⁹ vel aspoꝛtantibus pꝛebuerit publice vel occulte auxiliū cōsiliū vel cōsensum ipso facto sit excōicationis vinculo inuolutus:a quo nullaten⁹ absoluaꝫ:nisi pꝛius eccl'ie cui tantā iniuriā intulit ⁊ dānū passo satisfecerit ꝯpetēter. Et quidē si excōicat⁹ hmōi monitus a suo diocesano infra pꝛefixū ab eo ꝑs nō satisfecerit:terra ipi⁹ subiiciaꝫ ecclesiastico interdicto q̄ aūt pꝛesti tam ab eo satisfactionē minime relaxeꝫ: q̄ si foꝛte terram nō habeat dñs terre i qua moꝛaꝫ si monit⁹ infra terminū sibi indultū ab hoc extra eā nō expulerit hmōi pestilētē:ex tūc terra ipius eccl'iastico supponaꝫ interdicto ꝯdiu ibidē ille manserit duraturo. Nempe si talis excōicatus cleric⁹ sit a pꝛelato monitus infra terminū quē ei duxerit ꝓfigendū minime satisfecerit:ex tūc oī bñficio eccl'iastico qđ in eo dē regno obtinet sit pꝛiuatus: si vero nullū obtinet ad qđ cūq̄ illi⁹ regni bñficiū eccl'iasticū p quīquēniū sit ihabilis obtinendū. Etenim ab ecclesiasticis bonis excludiꝫ q̄ caritatē et ecclesie dec⁹ i dei ꝛtemptū ⁊ pꝛimi dispēdiū tā nequiter violauit:q̄ aūt in pꝛemissis statuta sunt:eadē cōtra eccl'iarū incēdiarios ⁊ effractoꝛes volumus ⁊ pꝛecipimus obseruari. Ad hec si q̄s de domib⁹ maneriis grangiis vl' aliis hmōi locis: ad archiepos epos vl' alias ꝓlonas eccl'iasti-

cas vel ad ipsas eccl'ias ptinētib⁹ accedēs quicūp ꝓter voluntatē ꝓmissoꝝ dñoꝝ vel eoꝝ q̄ sunt hmōi reꝝ custodiis deputati ꝙsumere vel aufferre aut ꝙtractare ꝓsumpserit ipso facto sit excōicatione ligatus: a qua donec satisfecerit absolutionis gr̄am minime ꝙsequat. Et ne hoc salubre statutum ꝓtextu ignorantie negligat ip̄m vel intētionem ipsi⁹ per annū cōtinuū a tpe publicationis eiusdē in ecclesiis cathedralibus collegiatis et aliis p capellanos ꝛ rectores earum quibuslibet diebus dñicis astante parochianorum multitudine et fidelium ꝓcipimus publicari.

¶ Ne q̄s impediat matrimonia solēnisari in facie ecclesie

QOniugale fed⁹ ab ipo dño istitutū sicut ptāti hūane nō subiacet: ita nulli⁹ temerario ausu pere dz occurrui quo min⁹ in ꝙspectu hoiz solēnitatē accipiat p quā put expedit oi b⁹ innotescat. Quapropter districti⁹ inhibem⁹ ne q̄s mr̄imonia ꝙtracta legitime quo min⁹ in facie solēni sanc̄t eccl'ie impedire ꝓsumat. Ep̄i vero quoꝝ interest sacramēta tueri ꝙdigne punire studeāt hmōi ꝓsumptoꝝes

¶ De executione testamentoꝝ. Rubrica.

LIbertatē extremi iudicii sicut mr̄a fauoꝝ ꝓrogatiua munit legittime sanctiones: ita ipsius executionem cōuenit adiuuare: ne quid impedire valeat arbitriū testatoris. Propterea sup executione testamentoꝝ durimus statuendū: vt executoꝝ testamenti cuiuslibet ad executionē nullatenus admittat: neq̄ testamentū coꝝā ordinario scōm approbatā cōsuetudinē pfatū p ip̄m aliquaten⁹ approbet: nisi pri⁹ q̄ ad hūc actū sui fori ꝓiuilegio coꝝā eo expresse renūciet executor. Ꝓcipimus etiam statuendo q̄ hmōi testamentoꝝ executores priusq̄ administrationē bonoꝝ attingant inuentariū in ꝓsentia aliquoꝝ fidedignoꝝ qui verisimiliter bonoꝝ defuncti nouerūt quātitatē omnino cōficiant: et illud suo superiori ꝓlato ostēdant. Si quis aūt inuentario nō cōfecto administrare ꝓsumpserit ad arbitriū sui ep̄i puniatur. Sup approbatiōe

liquidē testamenti eius qui in diuersis dioc̃esibus bñficia dum viueret obtinebat:approbatione illius epi in cui⁹ dioc̃esi testator decessit fidē volumus adhiberi.

¶ Ne prelati ecclesiarum fructus vacantium percipiant vel suos faciant. Rubrica.

Ecclesiay dispēdia inuicte nobis sollicitudinis curas submouere volentes:ne duplici desolatione confracte nimium deprimak ab his maxime q̄ super intēdentes quotidianā instantiā subiectis debent ecclesiis rectoribus ppriis viduatis paterno cōsolari tenētur affectu statuim⁹ vt cū ecclesias vacare contigerit:prelati sub q̄bus cōsistūt fructus ꝛ prouentus q̄ p annū vel aliquāto tpe obueniunt nequaq̄ percipiāt earundē neq; suos faciant sic preceptos. Sed ipis fiat qđ in canonibus est statutū: nisi forte hi p̄lati ius hmōi ex speciali priuilegio vel legitima cōsuetudine ab antiquo sibi valeant vendicare. Qđ si contra fecerint donec totū restituerint ab officio sint suspensi. Sequestrationes etiā fructuū ꝛ puentuū bñficiorꝫ ecclīasticorꝫ prelatis fieri penit⁹ phibem⁹:q̄ et leges ꝛ canones interdicunt nisi casus speciales emergāt:in quib⁹ sequestratiōes terre consuetudines ꝛ iura pmittūt. Aliter aūt factas sequestrationes ꝛ latas occasione hmōi:excōicationū suspensionū ꝛ interdicti scias nullas esse decernimus ipo iure. Prelatus etiā q̄ hmōi sequestratiōes fecerit: quouscq; ipas reuocauerit ipo facto a dalmatice tunice ꝛ sandaliū vsu sit suspens⁹

¶ De oblatiōib⁹ capellay matrici ecc̃lie restituēdis. Ru.

Gratia q̄ gr̃edētis benignitate p̄cedit recipientē manifeste reddit ingratū si vertit in abusum:et suis nō p̄tenta finib⁹ extendit in alteri⁹ lesionē. Ecclesiastice q̄dē puidētie pietas dū alteri p altey nō vult iniquā cōditionē afferri:si q̄s priuata p̄sona capellā ppriā desiderat obtinere:idq; cā iusta mediante concesserit semp adiicere cōsueuit:vt id fiat sine iuris preiudicio alieni. Quod ꝛ nos salubri et opportuno remedio p̄sequentes statuimus et

districte ꝓcipim⁹ : vt capellani ministrātes i capellis hmōi q̄ saluo iure matricis ecc̄ie sūt ꝙcesse: oēs oblationes ⁊ cets re: q̄ etiā ipis non recipientibus ad matricē ecc̄iam ꝓueni re deberēt: ipi rectori sine difficultate restituāt: cū id tanq̄ alienū iuste neq̄āt detinere. Si q̄s aūt restituere ꝙtēpserit sulpēsiōis viculo quouisq̄ restituerit se nouerit innodatū

¶ De domibus ecclesiarū reficiendis. Rubrica.

Ipobā quozūdā suaritiā ꝓplequētes q̄ cū de suis ecclesiis ⁊ bñficiis ecc̄iasticis multa bona suscipiunt domos ipay ⁊ cetera edificia negligūt: ita q̄ itegra nō ꝙseruent ⁊ diruta nō restaurēt: ꝓpter qō ipay ecc̄iay statū de formitas occupat ⁊ multa incommoda subsequnt̄: statuimus atq̄ ꝓcipim⁹ vt vniuersi clerici suoy bñficiozū domos et cetera edificia ꝓut indiguerit reficere studeāt ꝙdcenter: ad qō per suos ep̄os vel archidiaconos sollicite moneantur. Si q̄s post ep̄i aut archidiaconi sui monitionē p duos menses id facere cessauerit: extūc ep̄s ip̄e ip̄i⁹ clerici sumptibus id fieri faciat diligēter de fructibus ip̄i⁹ ecc̄ie vel bñficii p̄fatis auctozitate statuti: tñ accipi faciēs q̄tū ad refectionē hui⁹ sufficiat pagēdā. Cācellos etiā ecc̄ie p eos q̄ ad hoc tenent̄ refici faciant ꝓut supius est exꝓssū Archiep̄os vero ep̄os et alios inferiozes p̄latos domos ac edificia sua sartatecta reficere ⁊ in statu suo conseruare ac tenere sub diuini iudicii obtestatione ꝓcipimus: ⁊ ipa ea reficiant que refectione nouerint indigere.

¶ De ꝓcurationibus que ratione visitationis debent̄ nō recipiendis ab archidiaconis vel aliis inferiozib⁹ ꝓlatis nisi cum visitant. Rubrica.

Naturalis dispositionis effect⁹ semen serenti reddit ⁊ fructū laboris multiplicat laboranti. Absurdum vero simulq̄ iniquū nemo dubitat quēq̄ vbi nō seminat metere: vel ex his colligere que nō spargit. Ex his sacroy canonū ꝓuisio equitate ꝓnderata decreuit: vt etiā ecc̄lia q̄ visitationē recipit in ep̄alib⁹ ⁊ sp̄ūalib⁹ ecc̄iay bonis ca

lubꝛiter cõſtitutis inſtitutã ꝓcuratione exhibeat viſitãti. Cũ aũt rõne viſitationis ꝓcuratio detrak:ſi quid exigitur vel recipiꝫ hmõi ratione ceſſante iã male accepti ⁊ indebi ti nomẽ ſcribit. Cũ igitur intellexerim⁹ q̃ pleriq; pꝛelati ꝓcurationes a ſubditis exigũt:lꝫ viſitationis officiũ non impendãt:nos tã eccl'iaꝝ idẽnitati q̃ pꝛelatoꝝ ſaluti ꝙſul tius puidẽtes diſtrictius phibem⁹:ne ꝯs eoꝝ ꝓcurationẽ que rõne viſitationis debeak ab eccl'ia quacũq; recipiat ni ſi cũ eidẽ officiũ viſitatiõis ꝑſonaliter impẽdant. Qui ꝓ̃o aliter recepit donec reſtituerit ab ingreſſu eccl'ie ſit ſuſpẽ ſus. Epi vero ⁊ alii ifeꝛioꝛes pꝛelati cũ viſitãt in ſuꝑflua comitiua ſeu euectionũ nũero vel alias in expenſis graua re ſubditos nõ pꝛeſumãt vltra q̃titatẽ ⁊ numeꝝ determia tũ in ꝙſtõne ſe.re. Anno.pape.iii. Ne videank in viſitatio nibus magis lucris pecuniariis inhiare q̃ eccl'iaꝝ velle cõ ſeruare ſtatũ vel ſalutem querere aiaꝝ. Qõ ſi ꝓtra fecerit vel contra facere attemptauerint: ſubditi eis nõ pareant in hac ꝑte:latas etiã occaſione hmõi excõicationũ ſuſpẽſio nũ ⁊ interdicti ſnias ipſo iure decernimus eſſe nullas. Hec cum etiã viſitationis tꝑe ſuperfluam ⁊ oneroſam multitu dinẽ hoim nõ adducãt:per quã eccleſiaꝝ requies perturba ri ſepius conſueuit: ſed moderationẽ ſequantur conſtitu tionis canonice in lateraneñ.cõſilio pꝛomulgate.

¶ Ne pena pecuniaria recipiak a ſubdiꝭ ꝓ delicto notoꝛio

DEus oꝑs cui ⁹oia ſunt pꝛeciũ quodlibet pꝛo delicto nõ accepit ⁊ holocauſtũ nõ poſtulat ꝓ peccato. Qui dã vero ad alioꝝ regimẽ deputati hoc ignoꝛãtes: aut ex te meraria quadã induſtria contẽnentes cũ pꝛecamur a ſub ditis debitã ꝓ pecunia pena remittũt. Ex quo fit vt deo non indulgẽte tam iudex criminis q̃ commiſſoꝝ ſua in eo dem ſaeculo delicta cõſignent pariter iudicandi. Et qꝫ iu xta breñ Iſiodoꝝ nullã reus ꝓtimeſcit culpã quã redime re minimis exiſtimat: nec ex hoc mala voluntas minuitus vel imutatur:ſed potius datur auctoꝛitas delinqnẽdi. Cis

ca correctionē quidē criminū predictus legatus statuit q archidiaconi ecclias vtiliter ⁊ fideliter visitēt vt de sacris vasis ⁊ vestib⁹:⁊ qualiter nocturnis ⁊ diurnis officiis eccle suis seruāt:⁊ gḡaliter de tpalib⁹ inquirendo ⁊ que corrigē da inuenerint corrigāt diligēter ecclias aūt supfluis non grauēt expēsis:sed pcuratores dūtaxat dū visitēt exigāt moderatas:non secum ducāt extraneos:se modeste habeāt in familia ⁊ in equis nec pecuniā ad hoc vt nō visitēt vel non corrigāt:vel vt crimina nō puniant ab aliquo recipe presumāt:nec aliquos sententiis suis inuoluāt iniuste vt ab eis possit ex hoc pecuniā extorquere. Et cū hec sapiāt sy moniacā prauitatē detreuit: vt q̄ talia agere presumpse rint: sic extorta in duplū erogare i pios vsus epi sui arbi trio ꝙpellāt:salua nihilominus pena canonica alia ⁊tra epi scopos. Precepit etiā vt dicti archidiaconi p singulos de canat⁹ capitulis interstint: in q̄bus diligēter instruāt iter alia sacerdotes:vt bene sciant et sane intelligāt v̄ba canonis misse et baptismatis:ea.c.maxime que sūt de substātia sacramēti. Nos igit statutū dicti legati cōtra tales editū admuantes adiiciēdo statuimus ne archidiaconi p nullo pcō mortali notorio vel de quo scandalū gḡatur:pecuniā a deliquēte p ipo recipiāt:sed cōmissū crimen puniāt aiad uersione cōdigna. Epis districte precipim⁹:vt hmōi saluta re statutum firmiter faciant obseruari.

De firmis. Rubrica.

Indignū ē cū spūalib⁹ pecuniariū mire cōmerciū:di cēte ap'o Petro ad Symonē. Nō est tibi pars nec sors in sermone isto. Auare eni et facile spūalia vēdit qui cor exercitiū pecunie interuentiōe cōducit. Proinde igit cōstitutionē predicti legati cōperimus inhibētē: ne digni tates vel officia puta decanatus vel archidiaconatus vel puentus ex ecclīastice vel spūalis iurisdictionis exercitio seu ex pnia vel altari vel sacramentis aliis quibuscūq̄ ve nientes nullo modo ꝙcedant ad firmā. Nos aūt circa hoc

tam factum et salubre statutū fieri a pluribus audientes adiiciendo statuim⁹:vt si ꝯs decetero ꝙspiā contra fecerit: datio ad firmā sic facta nō teneat:z q̄ rahentiū neuter alterutri ex tali ꝓtractu tanq̄ inualido quacūq̄ iuris auctoritate bñficii hui⁹ ꝓstitutiōis nr̄e expꝛessa renūciatiōe vel alia pactiōe vallata aliquaten⁹ obligef nihilomin⁹ tertia parte ꝓuētuū ei⁹ rei quā de facto ad firmā dari cōtra hoc statuū ꝓstiterit fabrice maiorꝭ ecclie cathedꝛalis modis oibus applicāda. Que oia volum⁹ hꝛe locū z statuim⁹ obseruari cū laicis ecclia datur ad firmā:et cū vltra quinquēniū etiā clericis ecclie firma ꝓcedatur ꝓtra ꝓstitutiōes a dicto legato sup his salubꝛit ꝓmulgatas. Ecclias quoq̄ a graui ꝓiudicio ꝓcauere volētes ipas ad firmā pꝛonis ea rū dari sub pꝛemissis penis districtius ꝓhibemus.

¶ De residentia archiepoꝝ vel episcopoꝝ. Rubꝛica

Pastoꝛ bonus cognoscēs gregē suū debet ipꝫ et coꝛporis z mentis oculis iugiter intueri:z ne ipm insidiosus lupus inuadat sicut hostis ꝓsequēdo iuigilat.sic pꝛelatus resistat cōtinue defendēdo.Opoꝛtet igitur vt coꝛpalis pfitia ipꝫ sollicite tueaf:qꝛ vadens pastoꝛ z veniēs sepe nō iuenit qđ reliquit:eo qđ aduersari⁹ nō recedens neq̄ doꝛmiēs aspoꝛtauit. Sanct licet epi ad personalē residētiam circa gregē dñi sibi cōmissū:tā diuinis q̄ ecclīasticis ꝓcepīs noscūtur astricti: qꝛ cū in ꝓtibus nr̄e legatiōis nōnulli sūt q̄ ad hoc attendere nō videntur. Nos ꝓdicti legati monitionē z exhoꝛtationē sup hoc archiepis z epis emissā pꝛudenter emulationis studio cōdigne subsequētes ipsos efficaciter exhoꝛtamur in dño:z in virtute sctē obediētie atq̄ sub diuini attestatione cōmonemus vt ad commissi gregis curam:et desponsataꝝ sibi ecclīaꝝ solatiū pꝛecipue diebus solennibus quadꝛagesimalibus et aduentus:pfitiam suā debitā exhibeāt:quibus se fide media copularunt. Ꝫ quibus sanctū crisma sacrū oleū et infoꝛmoꝛū in die cene dñi quolibet anno conficiant. Nisi eos dictis diebus ab ipsis

ecclesiis a suis superioribus adiocatos: vel alia iusta causa oporteat absentare vt qō ipor nomē pretendit: z remissum sibi ministerium exigit: quod non minus gerit oneris ꝙ honoris sollicite studeāt exhibiis obseruare.

¶ De appropriationib⁹ ecclesiar nō faciēdis. Rubrica.

QUoniā alienatiōes eccl'iar sacōz patrū romanorū pōtificū decreta phibere summope studuerūt: nos ipos ex officii nr̄i debito sufficientia qua possumus imitātes vniuersis epis districti⁹ inhibem⁹: ne qs eor eccl'iam sibi subiectā alteri epo vel monasterio seu prioratui appropriatiōis iure z̄ferat vel assignet: nisi his cui appropriare voluerit a deo manifeste paupertat premat onere vl' alia cā legitima subsit ꝙ talis appropriatio nō tā iuri z̄traria ꝙ pietati consona merito censeat. Si vero z̄tra premissa facta fuerit hmōi appropriatio ipo iure inualida z nullius penit⁹ sit momēti: sed ab epo q̄ hoc fecerit: sicut de facto p̄cesserit modis oib⁹ reuocet. Nōnulli quoq; in eccl'ia z ppr̄tis z̄sueuit gubernari rectoribus i vsus eor z̄cessa vt totū qō ex appropriata sibi eccl'ia puenit inaniter absorbeāt ipaz dimittāt vicario destitutā: aut si forsitan vicariū in ea instituūt ita modicā ei relinquūt fructuū portionē vt nō pōt ei sufficere ad archidiaconalia z alia sibi incūbētia onera suppr̄tare: q̄ fit vt qō i elemosinā est puisā in siti auaritie cōfluat z trāseat i rapinā. Sup his igit salubria remedia cogitātes statuim⁹ z districte p̄cipim⁹: vt vniuersi religiosi exēpti z nō exēptis cisterc. ien: z alii q̄cūq; q̄ eccl'ias i ppr̄os vsus hnt: si vicarii nō sint positi i eisdē infra sex mēsiū spaciū vicarios phitare diocesan⁹ q̄ eos istituere debeāt nō omittāt: q̄bus sufficiētē assignare p facultate eccl'iar studeat portionē. Alioquin extūc diocesani id facere studeāt diligēter. Statuim⁹ quoq; vt ipi q̄ eccl'ias in ppr̄ios vsus hnt domos i ipar eccl'iar pochiis cōstituāt: vel olim z̄structas reedificēt vl' z̄leuēt: i q̄b⁹ honeste phit recipi visitantes. Predicta vo oia tā ab epis ꝙ aliis q̄ eccl'ias i ppr̄ios

vsus habent firmiter ꝓcipimus obseruari.

¶ De bonis intestatoꝝ. Rubꝛica.

QVam moꝛtis incerta ꝓoccupatio spem sit̃ capiat vltimi arbitrii volũtatẽ: vt ꝛficiẽdi testamenti seu extreme dispositiõis adimat vite decisio facultatẽ agit hũana pietas misericoꝛditer i defũctũ cũ res tales q̃ illi⁹ ꝙuerãt ꝑ distributionẽ in pios vsus ipm adiuuando sequũt & coꝛã celesti iudice ꝓpiciabiliter itercedũt. ꝓꝛouide supbonis ab intestato decedentiũ ꝓuisionẽ q̃ olim a ꝓlatis regni anglie cum appꝛobatiõe regis & baroñ ꝺꝛ emanasse firmiter appꝛobances districti⁹ inhibemus: ne ꝓlati vl̃ alii quicunq; bona intestatoꝝ hmõi quocunq; modo recipiant vel occupent contra ꝓuisionẽ ꝓmissam.

¶ De delegatione. Rubꝛica

IUdicii robur et decus eꝛoꝛnat auctoꝛitas iudicãtis et coꝛam illo tuis gressibus veritas icedere ꝓsumitur de quo status eminentioꝛ: & melioꝛa stipendia strennuos act⁹ et dignos fructus iustitie repꝛomittũt. ꝓꝛoinde sacris canonibus inherentes: quibus statutum est vt non nisi ꝓsonis in maioꝛi statu ꝛstitutis cause a sede ap̃lica delegentur eadem iuris ratiõe ꝛmoti statuim⁹ vt ab archiepis vl̃ aliis oꝛdinariis nõ nisi ꝓsonis in dignitate vel officio cõstitutis: aut cathedꝛaliũ: vel aliaꝝ eccl̃iaꝝ collegiatarũ canonicis cause aliquatenus committantur.

¶ De foꝛma citationis. Rubꝛica.

ITa moꝛtaliũ seua cupiditas suũ in seipsos reflectit ardoꝛẽ: quicq̃d sibi posset attrahere nõ desistat nõ et mens diuinã vel pꝛoꝛimi lesionẽ que litigioſoꝝ anfract⁹ & ꝓcelle cauſaꝝ manifeste declarant: in quibus seipsum solum respiciens litigatoꝛ sic errat in via iustitie: vt equum et rectum existimet quicquid aduersario noceat et iure vl̃ iniuria sibi ꝓsit. Sane qm̃ in citationis articulo fraudẽ ꝓcipue fieri est ꝛpertũ: dictus legatus statuit: vt per ipetrantes vel eoꝝ nuncios in cauſis regni Anglie citatoꝛie

littere nō mittāt: ꝛ iudex moderatis cūptib⁹ ip̄erātis per cuū fidelē nūciū eas mittat: q̄ vocandū diligēter ꝓquirāt quā si repiere nō ꝓterit: die dñico vel aliquo die solemni apd ecclesiā loci illi⁹ in quo degere ꝙsueuit dū missa cantatur lr̄as legi faciat ꝛ reponi: vel saltē ad decanū i cui⁹ decanatu morꝛatur q̄ vocand⁹ exīstit citatio dirigat q̄ a iudice missus fideliter hoc ꝓsequatur p se aut p suos certos nūcios et fideles: qdq̄ ifm fecerint eidē iudici rescribere non omittāt. Nos aūt vt circa citatiōis articulū ꝓcedatur cautius ꝛ toti⁹ discriminis materia ꝑtūq̄ in nobis est ꝓnitus auferatur ꝙstitutiōi dicti legati adiciēdo statuim⁹ vt cum iudex ꝛtra quēlibz absentē emittit citatiōis edictū citationē faciēdā decano loci vel alicui certe ꝑsone alii demandet Is vo cui dem̄data fuerit cū eā fuerit fideliter assecutus scdz statuti formā se citasse rescribat. Alioquin citationi q̄ aliter facta appuerit: fides nullaten⁹ adhibeatur: nec scdm ipam ꝛtra ipm q̄ citat⁹ dr ad p̄nā aliquā ꝓcedatur.

¶ De iuramēto aduocatorum. Rubꝛica.

Laudabile vitaq̄ hoim necessariū aduocatoꝛ officiū q̄ quasi athlete iustitie in campo iudici militant multi quidē auctoꝛisantur ab illis q̄ in ipo infideliter se exercēt: per quos iustitia deperit: ꝛ litiū ꝓcessus innumeris subterfugiis impeditur. Hec sane diligēter p̄dictus legat⁹ cōsiderās ꝛ pꝛudēter attēdens inter alia facta ꝙstitutione decreuit: vt qui aduocatiōis officiū voluerit generaliter pꝛomereri apud diocesanū cuius iurisdictionis exīstit oꝛigi nis vel domicilii ipe p̄beat iuramētū: q⁹ in causis quoꝛ patronus exīstit patrocinū fidēle pꝛestabit. Nos igitur huic statuto p qđ inichtati occurritur: releuat iustitia et succurritur ꝟitati: pare volētes semitā ampliozē adiiciendo statuimus: vt scdm ea q̄ in dicto statuto ꝛtēta nullus aduocatus nisi lr̄as diocesani coꝛā q̄ iurare ꝑcipitur pꝛius oñdat: fidē de iuramento hmōi exhibto faciētes vel de nouo exhibeat hmōi iuramentū ad nullius causę patrocinū admittatur

¶ Ne iudex pacē vl' cōcordiā litigantiū impediat. Rubrica

Quam partes suas admittat iudiciū: nisi actoris et rei dissensio cōquieuerit: ne aliud agere iudex debeat iuxta legitimas sanctiones quā vt cōtrauersiā dirimat inter ipsos multū p̄fecto delinquit q̄ partes ad pacē aut cōcordiā paratas maxime p̄textu alicui⁹ cōmodi nititur impedire. Qz vero per impedimentū hmōi si cōtingat p̄uocat deus/ ledit p̄orim⁹: et iudicii cōtaminat honestas: ⁊ iurgioꝝ materia cōfouetur. Nos aūt statutū dicti legati q̄ sup hoc simplici inhibitiōe cētus efficacius p̄sequētes adiiciendo statuimus: vt si quis deinceps p impedimento pacis compositiōis litigātiū obiiciendo quicq̄ receperit: ei q̄ dedit modis oib⁹ restituere teneātur: necnō tantūdē exoluat pauperibus erogandū. Alioquin ex eo tp̄e quo scelus hmōi sic recipiendo commiserit: donec sicut dictum est restituerit excommunicationis vinculo se nouerit alligatū.

¶ De publicanda absolutione. Rubrica.

Sicut ecclesiastice censure vinculum ad medelam inuentum vt efficiat languidum quem coercet: ⁊ publice et notum fieri cōsueuit: ita b̄ficiū absolutionis que ligato impeditur expedit notū esse: ne nō vitādus in sui cōtumeliā vel scandalū ab aliis euitetur. Proinde statuim⁹ vt cū aliquā excōicatiōis vel suspēsiōis vl' interdicti sniaꝝ contigerit relaxari: mandetur alicui vt relaxationē hmōi publice denūciet locis et tempoꝝibus opoꝝtunis.

¶ De institutionibus ⁊ collationibus. Rubrica.

Quia christiane religionis vitas ita pleroscq; in suoꝝ coꝝdium elatione reliquit: vt cum aīe sue cure vix vnuscūscq; sufficiat: ipi se plures esse mendaci statera pēsantes non solum vnius b̄ficii sup multos intrepide suscipiūt: in quo q̄nq; nec residēt nec ad sacros oꝝdines se faciūt p̄mouere: quos ipi b̄ficii cura req̄rit: sed etiam multas sup innumeras curas sibi cōgregāt imp̄udētes: ⁊ p vanitates ⁊ falsas insanias ambulantes miseras aīas quas curādas acce-

ꝓrũt necessario negligũt cũ onus tale implere ipa facti im
possibilitate nõ ꝓũt. Hane cũ hi tã contra spm ꝙ aduersus
deũ ⁊ primũ assistẽtes:⁊ quasi de industria recedẽtes a deo
dũ seipos in manus diabli manifeste ꝓcipitãt/alias xpo
auferũt:et paupeꝝ alimonias in vsus supfluos ne dicam⁹
in malos nephãda ꝙuersitate ꝙuertũt. Ꝫ tãtis eruere ꝓri=
culis stõꝝ patrũ romanoꝝũ põtificũ ⁊ ceteroꝝ sup his au
toꝛitatẽ gerẽtiũ ꝙstitutiões tã ãtiqs retro tpib⁹ ꝙ moder
nis multiplici sollicitudine laboꝛarũt:quoꝝ laboꝛ et si me
ritoꝛius fuerit his q̃ vineam dñi fideli exercitio coluerũt
quib⁹ virt⁹ fuit etiã male vsuris materiã ministrare vtu
tis:multũ th in hoc ꝓphane cupiditatis ardoꝛe crassantib⁹
hmõi laboꝛis ꝓfectũ iuenim⁹ defuisse:q̃ ꝓter clauẽ dispẽ
satiõis apt̃ice sedis pluralitatẽ bñficioꝝ ecclĩasticoꝝ aiaꝝ
curã hñtiũ:nõ solũ de manu ꝓlatoꝝ male suscipe:verũetiã
auctẽ ꝓꝑa violẽtiaqꝫ maioꝝ dãnabiliter occupare ꝓsu=
mũt ⁊ temere p excogitatas malitias ⁊ subterfugia dtinẽt
Ex his aũt dicere nõ sufficim⁹ ꝙta mala ꝓueniũt eccl̃ie
nãqꝫ maculaꝫ honestas:adnihilaꝫ auctoꝛitas:fides xpi ꝓ=
sternit:caritas exulat:spes pauperã dꝑit:eo ꝙ aptũ vi:
det os diuitis ⁊ potentis in qõ intrat oẽ bñficiũ vacatuꝝ
qõ suũ nõ est ptõꝝ miser et cec⁹:rectoꝛẽ se iactans nõ tã re=
cipit ꝙ furaꝫ. Inter ipos quoqꝫ diuites ꝙtentiones ⁊ scan
dala oꝛiunt:lites et odia ꝙlouent. Digne etiã sup hmõi re
gnoꝝ hoies diuine idignatiõis exarsisse ignẽ:⁊ ob aliquo=
rũ delicta in oẽs misisse vindictã ex hoc ꝓcipue foꝛmida=
mus:⁊ dũ nihil aliud ita piculis plenũ conspicim⁹ talia vel
grauioꝛa etiã ptimescimus in futurũ:nisi dei mia nõ despi
ciẽs coꝛrectionis apponat remediũ salutare. Molẽtes igiꝫ
ꝙtra ꝓstitꝝ hũc ⁊ vix curabilẽ moꝛbũ officii nr̃i diligẽtiã
exhibere:⁊ totũ ꝙta in nobis est virtute curare ꝓdicti le
gati ꝙstitutionẽ sup his editã ipsi⁹ inherẽdo vestigiis ad
iuuãtes adiiciẽdo statuim⁹ ⁊ ꝓcipim⁹:vt de ꝓteritis aſi hãc
nr̃am ꝙstõnẽ circa beneficioꝝ cũ cura:pluralitatẽ:necnon

circa eos q̄ put dñt in bñficiis suis nō residēt: nec ordinē sacrū recipiūt quē ipius bñficii cura requirit sup p̄missis p̄lati singuli sine vlla dissimulatione diligēter inq̄rāt: ⁊ i illis faciāt statutū gñalis ꝓsilii efficaciť obseruari. Archiep̄i etiā sup p̄dictis diligenť iq̄rant i puicialib⁹ ꝓsiliis suis ⁊ negligētes corrigant vt tenenť: cū de his in districto iudicio rōnē reddere teneātur. Impostex aūt cū ad bñficiū curā hñs aiax ꝯ p̄sentati: aut ipius collationē alias fieri debere ꝓtigerit statuimus vt p̄lat⁹ q̄ circa hoc gerit officiū p̄i⁹ de vita ⁊ ꝓuersatione p̄sentati vł instituendi: ac de aliis q̄ iura p̄cipiūt iq̄sitiōe p̄missa hoc q̄lq̄ vigilanť discutiat ⁊ p̄q̄rat vtrū habeat p̄sentat⁹ vel instituēd⁹ hmōi ꝓsonar⁹ vł alia bñficia curā hñtia aiax: ⁊ liquidē hz: an illa cū dispensatiōe vel absq̄ ea tenuerit: quā si se hře asserat illā infra terminū a p̄lato statuēdū p̄ assertionem hmōi ipi p̄lato exhibere p̄curet. Alioquin extūc nullatenus admittatur. Qđ si institut⁹ fuerit: nulla sit ipa institutio ipo iure. Dispensatiōe sic exhibita ipe p̄lat⁹ p̄uide consideret: an ex vi dispēsatiōis ipi⁹ aliud vel alia cū tā habitis valeat obtinere. Qđ si eū plura bñficia sine dispensatiōe hře vł habuisse ꝓpererit: ipz ad id de q̄ agit aliquatenus nō admittat. hoc idē obseruās si exhibita dispensatio nō ad futura sed tm̄ ad p̄terita se extendat: nisi p̄ius in hoc casu ipe instituēdus p̄stet corporaliter iuramentū ꝑ habita possessione beneficii in quo instituit: stati alia bñficia q̄ p̄ius habuit sine difficultate dimittēs de illis p se vel p aliū extūc se nullatenus intromittat: ꝙ si facere p̄sumpserit p̄ter periurii: quā incurrit habitis ⁊ habēdis nouerit se p̄iuatū. Postꝯ autē scōz ea q̄ dixim⁹ q̄lcꝯ fuerit institut⁹ illico p̄latis in regno eodē ꝓstitutis in quox dioceſi ꝓsistūt p̄rioza bñficia q̄ habebat: necnō p̄onis ipox qđ gestū est si cōmode poterit denūciet instituto vt de beneficiis ipis q̄ ad ipos spectare videnť disponāt: ⁊ nihilomin⁹ noia bñficiox ipox ꝓscribēs in p̄mo tūc puinciali ꝓsilio futuro ea denūciet

in quo videatur aliter sic de ipis bñficiis ordinatū: ⁊ vt appareat vtr̃ institutus verū dixerit q̃ prius dixerat se alia bñficia nō habere. Qđ si prelat⁹ hmōi instituēs sec⁹ egerit istitutionē factā reuocet infra mēsē. Alioq̃n a collatiōe ⁊ institutione ad ip̃m i q̃busc̃unq̃ bñficiis spectantib⁹ quoscunq̃ reuocauerit sit suspēsus. Eūq̃ si reprobatū crimē incurrit merito culpa redarguit: ⁊ in quo aliū iudicat seip̃m ꝯdemnat: dū in eodē ipse reprobus inuenitur hāc ap̃lo dicēte fugiēdam labē in platis ecclie detestātes firmiter inhibemus ne prelat⁹ q̃ pñtatū sibi ad eccl'iam vacantē ob defectū sacroꝝ ordinū reculat admittere alii eadē eccl'iam ꝯferat q̃ defectū hmōi patiatur: ne sic poti⁹ videatur accepisse plonā q̃ iustitiā dilexisse: qđ si fecerit eius collatio vel institutio ipso facto sit inualida ⁊ nullius momenti potius cēseat.

¶ De commendis ecclesiis. Rubrica.

Miserabilis humane dignitatis casus ita concupiscē tie frena laxauit: vt reciso acumine rationis ⁊ ꝯtra mala statuta irascibilitatis virga cōmunita nihil putetur iniquū qđ inexplebilia vasa cupiditatis videatur influere nihil inhonesto quo auaritie paretur cib⁹ esurie nō minuens sed augmentās. Hec si alias simplicitū obsidēt dolēduꝝ est in vno gñe hoīm q̃ laici idcirco dicunt q̃ pluribus ministeriis sunt derelicti. Sed in illis quibus dñs ps est hereditatis eoꝝ: qui hereditatis sue restitutionē sibi debent a dño prestolari qui ducatu suo regere alios ⁊ gubernare tenētur. Hic tanto amarius ⁊ acerbius flenda cōspicimus q̃to cōmittuntur iniquius in illis ⁊ periculosius tolerant Sane iter adiuentiones eoꝝ q̃ fraudes contra suas alias moliunt hāc maxime cōpimus diuini ⁊ hūani iuris plidia cōfundentē: q̃ cū vna ecclesia vnius debeat esse rectoris sicut ratio dictat ⁊ multiplicis iuris statuta declarant. Quidam tñ rationis expertes: vel iuris regulas cōtemnentes eā ad plures eccl'ias occupationē velamē aliud nō habentes quo quō ditari festinant vacantes sibi eccl'ias cōmen-

dari ꝓcurāt:amplectentes iuris verba nō sensum:qđ ali qñ ꝓmittit haberi vnā eccl'iam intitulatā ⁊ aliā cōmendatā. Et cū iuxta sanū intellectū ꝓpter necessitatē aut vtilitatē eccl'iꝫ vacātē ius cōmendationis nō tā ꝓceptozie q̄ ꝓmissiue introductū ipsi ad cupiditatis sue lucrū oia quer rentes in ipsaꝝ ecclesiaꝝ dissipationē nō solum vnam sed plures recipiūt cōmendatas. Inter multa vero pericula que ex hac pestifera factione pueniūt aduertim⁹ eccles:aꝝ dispendia reꝝ spūaliū negligētiā ⁊ cōtemptū certū miseri suscipiētis calum in malū vsum q̄ aliena esse debuerāt cō gregātis:aut in ꝓpzios luxus et pompas superbie ꝓfunden tes q̄ sūt ad paupeꝝ alimoniā ꝙstituta. Hec aūt ꝑ mole pec cati furta rapinas ⁊ filii in cōspectu patris victimationeꝫ excedere diuini iuris testimonio cōprobant. Nec pteriit diuinū intuitū cecitas cōcedentis q̄ dū eccleſie ꝓspicere de bet ꝓsonā hois accipit cui nō tam curandā ouē ꝓmittit q̄ miserabiliter deuozandā. Qz igit nec timoꝛē diuini iudi cii:nec sacroꝝ canonū intentionē ad cohercionem talium sufficere vel etiā ꝓficere huiusq̄ nituntur. Nos autem et aiaꝝ saluti et eccl'iaꝝ indemnitati ⁊ statui diligentia qua ꝑssumus ex officii nr̄i debito ꝓspicere cupiētes vniuersas eccl'iaꝝ ꝙmendationes hactenus quibuscūq̄ factas:nisi ex euidenti vtilitate vni⁹ tm̄ eccl'ie cōmendatio sit facta pe nitus reuocamus:⁊ ipsas ex tunc vacare decernimus eis ad quos ipsaꝝ collatio vel ad quos ꝓsentatio spectat distri cte mandantes vt infra duos menses post ꝓmis constitu tionis nr̄e publicationē cōferāt seu ꝓsentent. Alioquin ipa rum collatio ad sedem ap'licam deuoluatur. ¶ Imposterꝝ aūt firmit inhibem⁹ ecclesiā quālibet ꝙmendari:nisi iusta cā ⁊ legitima id exposcat. Et in his oibus adinuentionib⁹ versutiis et fallaciis occurramus:statuim⁹ ne vltra vnum tm̄ cuiq̄ cū cura aiaꝝ bñficiū obtinenti ecclesia ꝙmendē neq̄ plures ecclesie alicui persone valeant commendari. Quod si cōtra ea que salubriter hac nr̄a ꝓuisione statuta

sunt ecclesie ꝓmẽdationẽ a quocꝫ vel cuiꝫ ī locis nr̃e legationis fieri ꝓtigerit:ipam ⁊ quicquid ex ea secutũ fuerit ipo iure decernimꝰ nõ valere. Eps vero q̃ cõmendationẽ contra ꝓmissa fecerit:donec reuocauerit ipo facto a collatione seu ꝓsentatione bñficiorũ quorũliber sit suspẽsus.

¶ De confirmatione episcoporum. Rubrica.

Pastoralis sedis eminẽtia multis indigẽs gr̃e diuine muneribus vt pastor in se mũdus ambulet corã deo in veritate ⁊ ī ꝓspectu ppli ad doctrinã. Inter alia q̃ de pontificũ electione sacri canones ꝓuiderunt. Illud igit̃ ꝓcipuũ sibi vendicat:vt talis ad eã ꝓmota cõscendat q̃ nullis ꝓtũ humanitati possibile sit:sit maculis denigrata. Quorũdã igit̃ ignorãtiã vel negligẽtiã aut dissimulationem q̃ circa electorũ confirmationes habeñ:vel etiã ꝓcurañ ex officii nr̃i debito diligẽtia qua possumꝰ corrigẽtes. Statuimꝰ ⁊ in vĩtute obedientie districte ꝓcipimus:vt cũ electionis ejusmodi confirmatio postulañ inter cetera super q̃bus inq̃sitio et examiatio ꝓcedere dz sc̃ĩm canonũ instituta illud exactissime inquiraṫ:vtrũ bñficia plura cũ aiaꝝ cura q̃ electus est anteꝯ eligereñ habuerit: ⁊ si habuisse inueniañ: an cum eo super hoc secũ fuerit dispensatũ: ⁊ dispensatio si quã exhibuerit vera sit:⁊ ad bñficia que obtinuit extendatur. Nõ si in aliquo ꝓmissorum ipse ad quem cõfirmatio spectat electum deficere sua discussione compererit eidem nullatenus munus confirmationis impendet.

¶ De his qui tpe electionis bñficia dimittunt:⁊ postea recipiunt si eos eligi non contingat. Rubrica.

Ambitionis vitiũ ī ardorẽ litis exestuãs:dũ nec marie optimã partẽ ãplectiñ nec ad marthe ministeriũ in frequẽtiã ꝓfectus aspirat:sed ꝑ dñandi libidine ad oẽz eo ducẽte tramitẽ detorqueñ: abiecto rõnis intuitu phas et nephas improba temeritate ꝓmiscẽt. Sane illud interdum euenire didicimus: vt cũ vacãte sede ad quã ꝯs alcẽ dere cõcupiscit: ipse metuẽs se obtentorꝫ bñficiorꝫ plura

litate in suo desiderio posse deficere ipa beneficia resignet immo penes eū ad cuius spectāt detestabili quadā pactione deponit: vt si eū eligi nō cōtigat: eadez beneficia quasi deplita postmodū reassumat. Cōtra hoc igit tā abhominabile colludiū statu: z deo placēs. obstaculū apponētes districti⁹ ihibem⁹: ne cuiq; de cetero taliter bñficia sua resignāti eadē restituant: nec quasi de nouo aliquate⁹ qredantur: sed tāq; vacātia de plonis aliis ydoneis canonice ordinētur q; si hmōi resignāti bñficia ipsa vel aliquo ex eis fuerint reddita vel concessa: redditionē vel cessionem in ipsum factam inualidā decreuimus z inanē. Qui vero taliter i suis manibus resignata postmodū scienter ea cōtra premissa contulerint: aut ipsum resignantez instituerint in eisdem: si quidē eps fuerit a dalmatice tunice z sandalium vsu. alius vero prelatus inferioz ab officio sit suspēsus: donec illud duxerint reuocandum.

¶ De his q; faciūt pactiōes cū his quos pñtant. Rubrica.

QUia plurim euenire didicimus q; cū ad vacantez eccl'iaz fuerit presentatio facienda: ipe qui pñtād⁹ est pri⁹ cū patrono de certa summa de bonis eccl'ie sibi annuatim soluēda pacisci: z sic pactus ad eccl'iam pñtatus Nos huic actui tam symonie vicium q; eccl'ie dispendiuz ingerenti occurrere intendentes vniuersas promissiōes z pactiones hmōi penitus reuocamus et imposterum fieri districtius ihibemus: z si facte fuerint: vires aliquas decernimus non habere. Pensiones aūt omnes ecclesiis parochialibus hactenus impositas penitus reuocamus: nisi qui eas obtinēt seu percipiunt legitima prescriptione vl' speciali priuilegio aut certo iure aliquo sint muniti.

¶ Quod negociationes nō fiant in ecclesiis. Rubrica

OMnipotēs dns q; cum ppter pcā nra nobis irascitur nō obliuiscit misereri sciēs se posse ac debere placari per contritoz z humiliatoz oōnes et gemitus templa et oratoria strui voluit: i q;bus conuenientes fideles abstra-

cti a cūctis exteriozibus actibus ꝛ seipsos clausis corpozis
sensibus in suis ꝙsciētiis colligētes p oblationes ꝛ hostias
ꝛ pzecipue p sacrificia ꝙtriti cozdis ꝛ oōnes: q̄bus dño cō
iungimur: irā iusti iudicis mitig rēt: vt in miaz quersa iu
stitia iuste pcōzes nō ꝙsumank p meritis: sed pzo clemen
tia creatozis miaz ꝙsequank. Hec ipe dei filio quē accepit
sic sibi verbis ꝛ operibus indicauit: ꝛ eccl'iaz cū sit domꝰ
oīm esse specialiter domū suā asserēs: eā nō negociatiōis
sed oōnis domū voluit noiari: tm̄ abhozrēs i templo ne=
gociationē ꝛ ꝙmercia exerceri vt de funiculis flagello fcō
vēdentes ꝛ emētes de templo eiecerit: ꝛz in eo illa que ad
vsuz sacrificiozū erāt necessaria vēderēt aperte sig̃ns q̄
detestandū sit illoz delictuz q̄ mercata in ecclesiis faciūt
ꝛ negociationes exercent de domo dei spelūcā latronū et
domū diaboli facientes: cū i hmōi ꝙtractibus se adinuicē
decipiāt vel intendāt decipere ꝙtrahētes. Ea ꝓpter distri
ctiꝰ ihibemꝰ ꝛ inhibēdo statuimꝰ: vt in ecclesiis q̄buscunq̄
nēe legationis nullus de aliquibus rebus venalibꝰ merca
cōi teneat: nec villā pzozsus negociationē exercere p̄sumat
Archiep̄is ep̄is ꝛ aliis ecclīaz p̄latis in v̄tute obedientie
firmiter iniungētes: vt hoc salubze statutū p cēlurā eccle
siasticā ab oībus inuiolabiliter faciat obseruari.

¶ Mō fiat pcessio p pace regni ꝛ terre sancte. Rubrica.

IUstus ꝛ misericoz dñs q̄ nō vult mozte pcōzis: ꝛz
vt ꝙuertak ꝛ viuat: hoīm pcā q̄q̄ punit tpaliter: vt
eternaliter nō cōdēnet: iuste visitat ꝛ misericoz̄diter affli
gēdo castigat: vt ꝙuertank ad eū ꝛ nō pereāt pcōzes. Ut
q̄n diuidūt pcā nr̄a iter nos ꝛ deū nr̄m ipse languoz̄es ꝛ
pestilētias immittit: ꝛ fames ꝛ bella exoziri pmittit: dissē
tiōes/ guerras: alia multa mala quibus incessanter pcis
coꝝ exigētibus hoies affligunk: Ex hoc siquidē regnū an
glie inclitum quod pacis pulchzitudine gaudere solebat/
guerris dissentiōibus bellis afflictū est multipliciter tē=
pozibus istis ꝛ miserabiliter desolatū: ꝛ q̄ pudozi ꝛ dolozi

ē toti ꝑ̄o xp̄iano terrā sc̄āz i qua ipe dei filiꝰ salutē hūa ni gn̄is operatꝰ est:tradidit i manꝰ hostiū nois xp̄iani: vt ꝑpter delicta nr̄a nos tueri tā sc̄ā hereditatiōe idignos oñdēs ꝑ̄m xp̄ianū ad bellandū suū bellū exerceat ad salutē. Ipe vo dn̄s q̄ quos diligit arguit ⁊ castigat/q̄ vulnerat ⁊ medet:quērlus ad oc̄ones fideliū ad se reuertētium miam in ira nō ꝙtinet:sed cū fuerit iuste iratus mie recordat vt pestiētiis ⁊ malis cessantibus.afflictis ꝙsolationē tribuat:lāguidis sanitatē restituat:⁊ discordantibus vnitatē. Ea ꝑpter antiqui pr̄es deliberatiōe quida ordinauerūt:vt certis tp̄ibꝰ ꝑmissiones fierent publice ⁊ solemnes:i q̄bꝰ ꝙueniēs ꝑ̄s fideliū visitatiōe dn̄i castigatus et eo zelo ꝺeuotionis accensus oc̄onibus ad miserandum dn̄m ꝓuocaret:⁊ ne vicio ingratitudinis arguat de collatis bn̄ficiis deo grates exhibeat et laudes exsoluat. Quos nos digna emulatiōe sequētes statuendo p̄cipimꝰ:vt in oibꝰ terris nr̄e legatiōis quolibz āno i crastino. Octa.pē. fiat vna ꝓcessio publica ⁊ solemnis:in qua conuenientes fideles taz religiosi q̄ seculares de pace misericorditer restituta deo gr̄as exsoluentes orēt ad dn̄m: vt ipe querso furore suo regnoꝝ ⁊ terraꝝ suaꝝ gubernacl'a dirigat parem fideliter tribuat:⁊ restitutā ꝙcordiā ꝙtinuet ⁊ confirmet:et terrā sc̄āz quā suo ꝓpzio sanguine rubricauit ad laudem et gloriā sui nois restituat cultui xp̄iano.

¶ De legendis ꝙstitutionibus singulis annis. Rubrica.

HOnoris ecclesiastici obseruatio catholice fidei vnitatē ⁊ meritū ꝑ̄ens ⁊ augens gr̄am ⁊ pacē aq̄rit a dn̄o ꝑ̄ls xp̄ianis:⁊ mie patrē ꝑ sc̄ē matris ecc̄l'ie reuerētia placabili ⁊ exauditiōe cōdigna faciat vota iustoꝝ. Ex diuerso vero diuersa ⁊ cōtraria ꝓrsus eueniūt vt fidē ⁊ vanitatē:scindat cōcultata religio. Iram et indignationem oipotētis dei effundat sup ꝑ̄m ex lege ꝑ sua deliderta naufragātē ⁊ ieroꝛabilē reddat misericordia dn̄i pietatem. Proinde ad seruandas hmōi positas a dn̄o sup cu

stodias gregis sui. Archiepos ⁊ epos salubriter excitam⁹: ⁊ eis in virtute sce obediēcie districte precipimus: vt ad eccliax ⁊ ecclīasticax psonax tuitionē seu custodiā solli cite inuigilent ⁊ intendāt circa reformationē ipax pasto ralem curā ⁊ operā: ac intentā diligentiā apponentes. per que eccle ⁊ ecclīastice persone plurimū ad restaurationē ⁊ conseruationē poterūt adiuuari. Cōtra eos vero qui in his eox iurisdictionem ⁊ opus ipedire tētauerit: sctōx pa trum romanox pōtificū ⁊ nrās cōstitutiones circa talia p uulgatas obseruēt ⁊ faciāt obseruari: sub penis q̄ i eisdez cōstitutionibus exprimunt. Ne aūt ignorantia cōstitutio= nū ipax ab eis obseruantia quemcp̄ possit auertere pcci= pimus vniuersis archiepis: epis/ abbatibus ⁊ prioribus: exemptis necnō cathedralīū eccliax capitulis: vt oia sta= tuta hec q̄ in hoc nostro sūt cōsilio pmulgata in scriptis ha beant. Et ipi archiepi ⁊ epi eadez in synodis suis singlis annis de verbo ad verbum perlegi faciant diligenter.

¶ De monachis ⁊ canonicis regularib⁹ ⁊ monialib⁹. Ru.

REgnum celorum mālionibus multis teste veritate distinctuz de mūdo quasi de torcularī sibi exprimit ⁊ colligit incolas per varias incedentes virtutuz semitas ⁊ extra mundi contagia per diuersos cācellos penitentie salientes mālionum celestium tabernacula variis premi orum stipendiis ingressuros. Inter omnes huiusmodi sā ctum et deo proximum ordinem monachorum per virum illū venerabilis vite gratia ⁊ noīe bñdictum docente spū sancto institutum et eleuatū ad carismata meliora: quāto per altioris vite gradus a diebus antiquis & terrenis tri umphantem attendimus regnuz dei sancta violentia ra= pientem: tāto nobis cura maior incumbit illius pcserua re decorem inuenire: sanctimoniam ⁊ immissiones per an gelos malos precludere: atq̄ illatos ab hostis gladio ⁊ in fidiis sanare languores. Quoniam igitur hec sancta reli= gio solutis aliquibus constantie nodis in luxum labentez

ad tramites latitudinis qui ducunt ad mortem miserabiliter declinauit: occurrimus sub diuino consilio & spe celestis adiutorii vt officii nostri debito circa opportunā reformationem salubriter instamus.

¶ De professione facienda. Rubrica.

SAne bone memorie Otho. sancti Nichalii i carcere tulliano diacon⁹ Cardinalis aplice sedis legat⁹: inter alia de statu monachorum prouida deliberatione cōstituit: vt quicumq; in monasterio est ad probationem aq̄ missus: professionē incontinenti faciat anno probationis elapso: aut exeat de eodem. Alioquī abbas vel prior q̄ aliquem sine p̄fessione sustinuerit vltra annū per presidentes in capitulo grauiter puniatur: & nouicius qui sic steterit p̄fiteri cogat: & haberi debeat p̄ professo. Nos aūt vt exp̄essa & istans pena coherceat quos dilata & tacita sub confidentia impunitatis non cohibet a delicto adiiciendo statuimus: vt abbas vl' prior seu abbatissa cuiuscūq; ordinis vel religionis existat: q̄ nouiciū p̄fiteri nō fecerit anno p̄bationis elapso: nisi canonico fuerit impedimēto detenti: vel nouicius ipse monasteriū exiret infra mēsez: tā diu i oibus feriis sixti in pane et aqua ieiunent donec nouicium ipsum fecerint p̄fiteri. Nulli quoq; nouicio ante p̄ p̄fessionē fecerint aliqd̄ seruitiū officii seu ministeriū cōmittat cū eo tpe ita regulari discipline debeat eē deditꝰ & itētꝰ: vt ad alia diuertere valde nociuū aptissime dinoscat.

¶ Qd̄ cōstitutiones summoꝝ pontificū leganť. Rubrica.

PRo cū ignorantia mater erroris ita i interitū ducat: vt cecus ambulans i tenebris illius nō prius dānum sentiat q̄ incurrit, Antedictus legatus salubri constitutione decreuit: vt abbates & priores cōtinuo post regulā scribi faciāt constitutiones & sanctiones summoꝝ pontificū ad eos & eoꝝ ordinē p̄cipue ptinentes q̄ in consilio pilatione dñi Gregorii pape. ix. sub ītrascriptis titulis tinētur videlicet de regularibus. Ex parte statuimus

religioli. De statu monachoꝝ. Monachi. Cū ad monaste
rium i singulis ꝓuinciis ea que De symonia. quoniam sy
moniata labes. De sñia excōicatiōis. Monachi. Uniuersi
tatis: cum eoꝝ absolutio. De monialibus. De fideiussoꝛi=
bus. Quod quibuldā. De solutionibus. Quoꝛūdaꝫ. Nos
sūt aditicīdo statuimus ꝛ districte ꝓcipimus vt magi=
stri nouicioꝝ eos i regula bēi Benedicti vel sci Augusti=
ni seu quascūq; alia doceāt ꝛ instruāt diligēter: ita ꝙ qui=
libet religiosus regulaꝫ plene addiscat ꝛ quali coꝛdeno
eam sciat. Ꝓdicte vero cōstitutiones in singulis mona=
steriis bis i āno scꝫ in ꝓncipio aduentus ꝛ in capite qua
dꝛagesime omnibus conuocatis in capitulo perlegantur.

¶ De ꝓꝛietariis monachis vl' aliis religiosis. Rubꝛica.

Quia ꝺo in monachis est quasi ydolatria quarūcūq;
reꝝ detēta ꝓꝛietas in cuiꝰ habēde cecationē faci
le inducūtur seu coꝛruunt dyabolo suggerente: dictus le=
gatus simplici canonū ꝓceptione ꝙtētus statuit vt nul=
lus monachus ꝓꝛiū de cetero habeat: ꝛ si habꝛat ꝓlato
suo sine dilatione relignet. Mꝺ nos efficacius ꝓsequētes
statuimꝰ ꝛ districte ꝓcipimus ꝙ cuiuscūq; oꝛdinis abba
tes ꝛ ꝓioꝛes abbates ꝓꝛios qui nō habēt sup ꝓꝛietati
busꝰ bis i āno iquisitionē faciāt diligentem quos cum ta=
les inuenerint puniant sc̄dm sanctiones canonicas et re=
gularia instituta. Quod si epi abbates ꝛ ꝓioꝛes implere
neglexerint ipso facto a suis administrationibꝰ sint suspē=
si: donec ꝓmissa diligenter fuerint executi.

¶ Quod non detur religiosis pecunia ꝓ vestibus et ce
teris vite necessariis. Rubꝛica.

Quidē ne de ꝓꝛietatis vicio sup doꝛsuꝫ patōꝝ fa
bꝛicādi occasio sathane offerat: ꝛ ipi hoi detur habi=
litas deliquendi: statuimꝰ vt cū quispiā monachoꝝ seu
alioꝝ religiosoꝝ vestibꝰ calciamētis vel aliis vite necessa
riis indiguerit is qui sup his ministrādis gerit offm pe=
cuniā vel denarios nō tradat ꝓ hmōi taliter indigenti

sed res ipsas ꝓut necessitas exegerit subministret. Si aũt is qui hmõi ꝓsto officio ꝛtra facere ꝓsumpserit officio in quo sic deliquerit ⁊ ꝓsbiterit materiam delinquendi sit ꝓiuatus: nihilomin⁹ alias sup̃ioꝛis arbitrio puniẽdus

¶ Qd̃ monachi soli nõ sint in maneriis et ecclesiis. Ru.

MOnachos seu canonicos regulares per maneria vl̃ eccl'ias solos moꝛari tã indecẽs q̃ aiabus periculosum esse conspicientes firmiter et districte ꝓcipimus vt abbates et ꝓiozes monachos sic manere non faciant vel permittãt sed si q̃ sint eos sine moꝛe dispẽdio reuocẽt ad conuentũ: vel vbi suũ monachũ studeãt sociare. Alioquin ipi abbates ⁊ ꝓiozes ab officio donec id impleuerint sint suspensi. Quod si fozte pauperes habeant ecclesias que duob⁹ non sufficiant exhibendis faciant illis per seculares clericos deseruiri: vt sic debitis eccl'ie nõ fraudent ob sequiis: nec regularis frangatur integritas disciplie.

¶ Qd̃ nõ dẽt maneria ad firmã monachis. Rubꝛica.

AD firmã vero que mercationis instar habet alicui monacho dari manerium eccl'ias: possessiões vl̃ alias quelibet bona siue a ꝓpꝛio ꝓlato siue ab alio quocunq; districtius inhibemus. Qd̃ si factũ fuerit ꝓter pnas antedicti legati vel aliis cõstitutionibus impositas quicũq; dederit firmam huiusmodi singulis sextis feriis in pane tantum et aqua per vnius spacium anni ieiunet.

¶ De esu carnium. Rubꝛica.

ADhec qm̃ regularis obseruantia q̃ p arctã viã ducit ad vitã p carnis supbiam laxatã hatꝛnis multiplicit impugnat merito scti patres carnẽ voluẽt ab esu carniũ cohibere: vt eius supbiã cõtereret parcitas: ⁊ p mundi abstinẽtiã carne deuicta spũs dño gratiam decantaret. Sup his ꝓnoiatus legat⁹ statuit vt cũ esus carniũ sit monachis nigri oꝛdinis ꝓter regulam scti Bñdicti nisi i certis casibus ⁊ locis necnõ abbatũ ꝓsidẽtiũ ⁊ eoꝛ gñali capꝛo int dictis monachis q̃ p abusũ ꝛsueuerãt vesci carnibus: abba

tes ⁊ pziozes loco hmõi vetiti cibi iuxta facultatez vnus aliũ ꝓpetẽtẽ ministrare curarent. Nos aũt adiiciẽdo firmiter ⁊ districte ꝓcipim⁹: vt abbates ⁊ pzioꝛes ꝓpzios nõ habẽtes abbates: ac abbatisse seu pzioꝛisse oꝛdinis scti bñ dicti circa esum carniũ sollicite ac ghaliter inqrant ac eos quos in hoc inuenerint deliquẽtes grauiter puniãt: delicti ⁊ deliquẽtiũ circũstãtias attẽdentes. Epi vero cũ sub iecta sibi monasteria visitãt de hmõi esu carniũ subtiliter discutiant ⁊ inquirãt: ⁊ puniãt puniẽdos quos pena noue rint ĩdigere. Alioquin pzeter indignationẽ ⁊ maledictionis diuine acerbitatem donec id fecerint sint suspensi.

¶ Ne aliqui religiosi in refectoꝛio ⁊ doꝛmitoꝛio vtantur pzecioslozibus aliis. Rubzica.

ILlud quoqz ridiculose scurrilitatẽ oppzobziũ aufere ites quo monachi ⁊ alii religiosi qdã se maiozes aliis exstimãtes ⁊ ostẽtare volẽtes: ⁊ vasis pzecioslozib⁹ vtz qtẽdũt districti⁹ ihibem⁹: nec ꝗs monachoꝝ vel monialiuz seu canonicoꝝ regulariũ cipho argẽteo vel ꝓcioslozi alio in refectoꝛio vel i aliis locis vtaꝫ illũ quasi ꝓpziũ pssidẽ do: aut i doꝛmitoꝛio maioꝛi apparatu lecti vel teguminis ¶ Cũ eñ oẽs pares sint ⁊ sub sctẽ fraternitatẽ noie coequales ridiculuz est vt alter maiozẽ altero se ostendat: qui de hoc gloziari debet: vt ostendat ceteris se minoꝛem.

¶ Qd̃ semp in refectoꝛio due ptes remaneãt. Rubzica.

STatuimus insuper ⁊ districte pzecipimus: vt cũ abbas vel pzioꝛ vult aliquos i camera sua reficere: ita reficiendoꝛuz numerus moderetur: q̃ saltem due partes fratrum in comestione remaneant in cõuentu. ¶ In hoc vero apponant pzouidentiaz diligentem: vt sine personarum acceptione: nunc hos nunc illos ad refectionẽ vocent quos magis nouerint indigere.

¶ De infirmis. Rubzica.

OEinfirmis quibus humanitatis pzebere pzesidiuz caritas iubet; ⁊ pietas interpellat: districte pzecipi-

mus: vt pꝛioꝛ vel ſuppꝛioꝛ clauſtralis ſepe viſitationis ex
ercitium adhibens circa ipſos vigilanter perquirat qua-
liter ab infirmario procuretur. Si quos vero defectus in
hoc inuenerit: ipos abbati vel pꝛioꝛi denunciare feſtinet.
Abbas autem ſeu pꝛioꝛ omnem defectum ſine tarditate
ꝛ negligentia circa id faciat emendari. Quod ſi abbas vꝫ
pꝛioꝛ pꝛemiſſa minime ſeruauerint ipſo facto: donec id fe
cerint ab officio ſint ſuſpenſi.

¶ Quod nulli religioſi vendant vel aſſignent liberatio-
nes aliquas. Rubꝛica.

VOlentes etiã eccl'iaꝝ indẽnitatibus pꝛouidere illi
viciuꝫ extirpamus quo quidã abbates et pꝛioꝛes ꝛ
aliaꝝ eccl'iaꝝ rectoꝛes et cuſtodes hoſpitaliũ cupiditatis
ardoꝛe qui eoꝝ coꝛda vehemẽter inflammat interueniẽ-
te pꝛetio plus perſonis ꝑ eccleſiis cõſulentes ad certum
tempus ſeu ad vitam illoꝝũ quibus fit conceſſio certũ q̃d
qd̃ cõiter liberationes appellant vendũt ꝛ aſſignant ꝓ vi
te neceſſariis diebꝰ ſingulis vꝫ certis tꝑibus exſoluendũ.
Ex quo fit vt in eccleſiis hoſpitalibꝰ ꝛ monaſteriis in di-
ctarũ liberationũ ſolutiõe grauatis: eoꝝ qui deberent ec-
cleſiis ꝛ monaſteriis deſeruire: ac infirmoꝝum ꝛ pauperũ
ad quoꝝũ ſuſtẽtationẽ huiuſmodi bona ſũt ſpecialiter aſ-
ſignata nũerus minuaꝫ ꝓ qd̃ eccl'ie ſeruitiis debitis ꝛ pau
peres ac infirmi alimoniis defraudanꝫ in eoꝝ qui eas cõ-
cedũt aiaꝝ periculum et ſcandalum manifeſtũ. Pꝛopter
quod diſtrictius inhibemus ne vnꝯ pſonis aliq̃bus hmõi
liberationes vendantur. Et ſi alique ante hanc cõſtitutio
nem nr̃am conceſſe fuerint imꝑpetuũ vel ad tẽps reſignan
tibus: vel decedẽtibus illis qui eas obtinuerũt hactenus
Abbates/pꝛioꝛes/rectoꝛes/ꝛ cuſtodes pꝛefati eas de no-
uo eoꝝum heredibus vel aliis non concedant. Quod ſi cõ
tra hoc ſalubꝛe ſtatutũ aliqui attemptare pꝛeſumpſerint:
niſi eas reuocauerint ab officio ſint ſuſpenſi.

¶ Quod ſeruetur antiquus monachoꝝũ numerus. Ru.

Ceterum cum iuxta sapientie doctrinam multitudine populi sit dignitas regis: et paucitate plebis ignominia principis: nulla debet auaricia/ nulla desidia vel contemptus arripere: vt regis regum cultum attenuet colentium paucitas: et contra multiformis nequitie hostem minuatur exercitus bellatorum. Ideoq; statuimus et districte precipimus: vt singulis monasteriis: et in his precipue que sunt ecclesie cathedrales seruetur antiquus numerus monachorum.

¶ De ratione administrationis reddenda. Rubrica

De prelatis aūt et administrationibus atq; officialibus illud statuim⁹: vt abbates et priores propr⁹ abbates non habentes saltem semel in anno presente toto conuentu aut aliquibus ex senioribus vel prudentioribus ad hoc a capitulo deputatis: reddant de statu monasterii et administratione suam plenariam rationem. ¶ Si quis vero abbas vel prior statutū huiusmodi neglexerit obseruare ipo facto donec satisfecerint a suis administrationibus sint suspensi.

¶ Quod religiosi nō emāt vel vendant. Rubrica.

Denaliū cōmercia rerū quibus cupiditas dandi minus vl'plus recipiēdi expetit captiōes vix aut nunq; sine interuentu peccati etiam inter laicos fieri dinoscitur quanto magis eorū manus qui sancte religionis habitu et obseruātia sunt a terrenis actibus eleuati: sordidū et fetidum existat a talibus inquinari. ¶ Hoc igitur circa illos quasi abhominabilem lepram officio debite sollicitudinis insequentes arctius inhibem⁹: ne monachi ꝓmoniales aut religiosi quilibet cuiuscūq; religionis existant mercationes que in emendo vel in vendendo consistunt in nundinis mercatis vel alias audeant in quibuslibet rebus aliquatenus exercere. Alioquin nō solum hi qui fecerint verūetiam hi de quorū mandato ꝓcesserit ipso facto ab officio sint suspensi: quę suspensio per superiorem non relaxe

tur: quoulcꝫ latisfecerit de premissis. Quecūcꝫ vero circa monachorum statum ⁊ cōuersationē superius sunt statuta in monialibus: que eadem quocꝫ professione censētur: volumus ⁊ precipimus obseruari.

¶ Quod moniales certa loca non exeant. Rubrica.

Moniales deo dedicate que abnegantes seipsas ⁊ renūciātes seculo xp̄i seruitio se perpetuo māciparūt omni custodia seruare se debēt ⁊ portas sensuū obseruare. ne vnq̄ introitꝰ pateat maligno spiritui ex quo eis vel aliis in prauo desideriorū ardore. vel saltē leui cogitatione detur occasio delinquendi. ¶ Quapropter i cenobiis certa loca sunt deputata que eas exire nō conuenit vt possint dño cordis ⁊ corporis innocentiā obseruare. Intrare eām debet monialis in q̄ prudēter orando si prouideat ne aliq̄ in tēptationē incidens in delictum aliquod p̄batur. Accedat ad capitulū in quo iuste p̄niteat quod commisit Intret dormitoriū ⁊ refectoriū horis suis in quibus corpus ad sustētationē ne deficiat reficiat recreādo. Assistat igitur sibi temperātia: ne ex refectionis superfluitate caro recalcitret: et eā non deserat fortitudo: vt resistat fortiter tēptationibus dum quiescit: sed ceteris horis moret in claustro in quo sic se claudat ⁊ corpus sui sensus: vt inter se et mundū chaos esse firmatum intelligens et solum deū oculis mentis aspiciens aliquid p̄gustet de eterne vite dulcedine contemplando. Premissa vero loca in personis secularibꝰ vacua esse precipimus vt ad ea non nisi ex necessaria causa ⁊ iusta persone seculares accedant: ⁊ hoc nō frequenter sed raro: ne ex frequēti cōuersatiōe secularium quies earū vel cōtemplatio p̄turbetur: vel saltē ad secularis cogitationis desideria earū animus pertrahatur. ¶ Ea propter ⁊ illud statuimus vt nunq̄ cū hoibꝰ vel aliquibꝰ personis religiosis vel secularibus: nisi in publicis et nō suspectis locis colloquiū habeat monialis: ⁊ vbi seriosum colloquium est habendū: monialis sola non conue

niat ad colloquendū.sed sibi ad minus monialis alia deū timens:⁊ in religionis obseruatione rigida societur: que ⁊ illos semp videat et possit oim que per aliā facta fuerit esse testis nisi qñ voluerit confiteri. Nūq̄ etiam extra domum nisi de sui superioris licentia ⁊ pmissu cū aliquo homine comedat:nec tunc nisi cū tali qui tanta sit ei consanguinitate ⁊ affinitate seu alia honesta familiaritate coniunctus ⁊ alias non suspectus ⁊ non liceat inter eos aliqd suspicari sinistrū. Alia vero loca q̄ quicq̄ premissa monialis sibi reputet penitus interdicta. vt ad ea nūq̄ accedat: nisi ad locum infirmarie vel alium ad hoc monialibus deputatur:in quo de licentia abbatisse seu prioritisse causa recreatiōis esse poterit:si debilitate fuerit seu infirmitate detenta:vbi recreationē ⁊ infirmitatis remedia percipiat opportuna. Ad officinas etiam moniales: nisi ille quib⁹ ex officio competit non accedant:⁊ ille nunq̄ sole:sed cum honesta societate:vt superius de aliis est expressum. Abbatissa vero et prioritissa:et cetere que monasteriis presunt quocūq̄ nolle censeātur monasteria nō exeant:nisi ex euidenti monasterii vtilitate seu necessitate vrgente: ⁊ cum societate honesta. Ceteris vero inferioribus monialibus nunq̄ nisi iusta ⁊ necessaria causa exeundi monasterium licentia prebeatur:et tunc nunq̄ sole/ire/esse/ vel morari extra monasteriū permittatur: nisi talis fuerit alia sociata que sic probata fuerit i monasterio q̄ de ipsa nihil sinistrum valeat suspicari. ¶ In terris quoq̄ nostre legationis consuetudinē abolemus qua moniales monasteria exire consueuerunt occasione processionū que qñq̄ fuerūt publice ⁊ solemnes:firmiter statuentes vt occasione predicta monasteria sua nō exeant moniales: sed infra septa monasteriorum processiones solemnes peragant tēporibus quibus consueuerunt fideles in processionibus cōuenire. Nihilominus archiepiscopis episcopis ⁊ aliis ecclesiarum prelatis quibus visitādi officium de iure seu con

suetudine competit: ī virtute sancte obedientie: ⁊ sub obtestatione diuini iudicii districte pzecipimus: vt monasteria monialiuz cum expedit visitantes: que statuta sūt firmiter faciant obseruari.

¶ Ut monachi frequenter confiteantur ⁊ frequenter celebzent. Rubzica.

AD hec quia scriptum est: q̄ septies in die cadit iust⁹ ⁊ q̄ nemo existens ī moztali cozpoze sine crimine viuit. Necessaria multum ⁊ vtilis est pzecipue religiosis cōfessio ī qua omnibus que deum possent offendere: vel conscientiam pzemunt: cum cozdis contritione discussis ⁊ cū amaritudine recensitis accedant cum securitate conscientie ad ozandum et offerendum immaculatam hostiam inultari. Pzopter quod statuimus q̄ abbates: seu pziozes/ vel suppziozes eis absentibus frequenter requirāt saltez semel in mense confessozes fratribus deputatos: de nominibus confitentium fratrum: vt sic illos qui non frequenter confitentur grauiter arguant ⁊ ad confitendum īducant. Quod mandamus circa monachos constitutos ī sacerdotio: qui non frequenter celebzent obseruari.

¶ Sequitur tabula Rubzicārum.

Pzoheimium. Octobonus miseratione diuina.
De baptismo. Ingredientibus.
¶ Ne pzo sacramentis eccl'iasticis aliquid exigatur: vel q̄ fozma in confessione seruetur. Quoniā cecā.
De consecratione ecclesiarum. Domus dei
De clericis arma pozrantib⁹ cū fratribus. Mīh ī armis.
De habitu clericozum. Cum sancti euangelii.
Ne clerici iurisdictionē secularē exerceāt. Cū honestatis.
Ne clerici sint aduocati ī causis secularibus: neq̄ iudices vel assessozes in causis sanguinis. Iuxta sacrozum.
De concubinariis. Quam indecozum.

De vicariorū residētia ⁊ institutiōe.
De intrusis.
Ne vna eccl'ia diuidat in plures ꝑsonatus.
De abstrahentibus cōfugientes ad eccl'ias vl' cymiteria/ seu res ibidē dēpositas: ⁊ de auferentibus aliquid ꝓter voluntatē dominorū ecclesiasticorū de bonis maneriis/ seu grangiis.
Ne quis impediat matrimonia solemnisari in facie ecclesie.
De executione testamentorū.
Ne ꝓlati ecclesiarum fructus vacantiū percipiant vel suos faciant.
De oblationibus capellarum matrici ecclesie restituendis.
De domibus ecclesiarum reficiendis.
De procurationib⁹ que ratione visitationis debent nō recipiēdis ab archidiaconis ⁊ aliis inferioribus ꝓlatis nisi cū visitant.
Ne pena pecuniaria recipiatur a subditis ꝓ delicto notorio.
De firmis.
De residentia archiepōrū vel epōrū.
De appropriatiōib⁹ eccl'iarū nō faciēdis.
De bonis intestatorum.
De delegatione.
De forma citationis.
De iuramento aduocatorum.
Ne iudex pacē vel cōcordiā litigāciū ipediat.
De publicani absolutiōe.
De institutionibus seu collocationibus xp̄iane religiōis.
De commendis eccleiarū.
De confirmatione episcoporum.
De his q̄ tpe electionis bñficia dimittūt: et postea ea recipiunt: si eos eligi non contingat.
Sacrorū ordinū.
Honoris ꝓpr̄ii.
Unitatem.
Ad tutelam
Coniugale fedus.
Libertatē.
Ecclesiarum dispendia.
Gratia q̄ cōcedentis.
Improbam
Naturalis dispositionis.
Deus omnipotēs.
Indignū est.
Pastor bonus.
Mḡ alienatiōes
Cum mortis.
Judicii robur.
Ita mortaliū.
Laudabile.
Cū ples.
Sicut ecclesiastice.
Miserabilis.
Pastoralis sedis.
Ambicionis viciū.

Tabula.
De his q̄ faciūt pactiōes cū his q̄s putant. Qz plerūq;
Mō negociatiōes nō fiāt in ecclesiis. Dipotēs dñs
Mō fiat p̄cessio pzo pace regni ⁊ terre sctē. Justus
De legendis ꝯstitutionibus singulis annis. Honozis.
De monachis ⁊ canonicis r̄'aribus et monialib⁹. Regnū
De pzofessione facienda. Sane bone.
Mō cōstitutiōes cūmozū pōtificū legant. Pozro cū.
De ppzietariis monachis vel aliis religiosis. Mō vero
Quod nō detur pecunia religiosis pzo vestibus ⁊ ceteris
vite necessariis. Et quidem.
Mō monachi soli nō stēt i maneriis ⁊ eccl'iis. Monachos
Mō nō dent maneria ad firmā monachis. Ad firmā
De esu carnium. Ad hec.
Ne aliqui religiosi in refectozio ⁊ dozmitozio vtātur p̄ce
ciosiozibus aliis. Illud quoq;
Mō semp in refectozio due partes remaneāt. Statuim⁹.
De infirmis. De infirmis.
Quod nulli religiosi vendant vel assignent liberationes
aliquas. Volentes etiam.
Mō seruetur antiquus monachoz nūerus Ceterū.
De ratione administrationis reddēda. De p̄zelatis
Quod religiosi non emant vel vendant. Venalium
Quod moniales certa loca non exeant. Moniales.
Ut monachi frequenter confiteantur: ⁊ frequenter cele=
bzent. Ad hec quia scripti

Laus deo.

Habes candide lectoz has Legati constitutiones cum Joanne Othone nuper impzessas / atq; cura vigilantissima recognitas Londonii apud humanissimum virum winandum de wozde. In vico flecestrete sub signo solari. Anno ab incarnatione xp̄i M.D. xxix. vigesimo octauo die mensis Nouēbzis. 152

BODLEIAN MUSEUM